

Lei 11,–

CONSTANTIN URZICEANU • SFÎRȘITUL GENERALULUI PHLEPS

984

CONSTANTIN URZICEANU

Sfîrșitul generalului Phleps

Editura Dacia

SCORPIONUL

Coperta de Ioan HORVÁT BUGNARIU

CONSTANTIN URZICEANU

SFÎRŞITUL GENERALULUI PHLEPS

roman

EDITURA DACIA
CLUJ-NAPOCA, 1984

1

După-masa de august era limpede ca sunetul unui clopot de cristal. Cerul imens se boltea albastru și nepătat de nici un nor, peste lume, iar lumina densă și aurie învăluia totul într-o horbotă de liniște adîncă și pace netulburată, iar ceasurile se cerneau peste lume cu cadență de menuet. Generalul Friessner, care privea prin fereastră spre brazii care înconjurau parcul imens al hotelului, transformat în Comandament al Grupului de Armate Ucraina de Sud, simțind pe obraz adierea molcomă a unui vînticel care aducea dinspre Munții Oituzului vestirea răcoroasă și cu mireasmă de brad a marilor păduri străvechi, se gîndea că atmosfera de pace și de sărbătoare care se țesea peste plaiurile acelea de sub munți nu se potrivea nicidecum cu atmosfera adevărată a acelei agitate zile de 23 august 1944. Dar în cursul săptămînilor trecute de la sosirea sa în România, generalul-colonel avusese de mai multe ori ocazia de a constata că pămînturile pe care se afla, și pe care le știa frămîntate, de veacuri lungi, de războaie, de năvăliri, de cotropiri și de urgii, învățate deci cu vîrtejurile de foc, de neliniște și de sînge ale unor vremuri asemănătoare cu cele prin care trecea Europa în acel an 1944, și care se apropiau ca o amenințare inexorabilă și de colțul de pace pe care îl contempla de la fereastra sa de la etajul întîi, păreau să refuze cu o inconștiență superbă, cu un fatalism teribil sau cu o voință implacabilă de a le ignora, războiul și amenințările lui. Văzuse sate umile și rămase oarecum într-un secol apus, pline de farmec arhaic la care generalul nu era cu totul insensibil (dar pentru care nu avea acum timp), închise parcă în singurătatea și izolarea lor, refuzînd contactul cu lumea din afară și cu problemele ei, deși — își spunea Friessner cu oarecare nedumerire — bărbații tineri din aceste sate fuseseră de mult chemați sub arme și unii dintre ei erau, probabil, tocmai striviți de tăvălugul de foc și de fier ce se

apropia. De altfel, acest refuz al războiului (sau al acceptării lui ca forță capabilă să modifice fundamental viața, farmecul și plăcerile ei) o constatase și aici, la Slănic-Moldova, unde, permițîndu-și cîteva plimbări în răgazul primelor zile de luare de contact cu noul său cîmp de activitate, văzuse surprinzător de mulți români civili și chiar ofițeri, plimbîndu-se veseli și nepăsători, de braț cu soțiile lor, pe aleile parcului ori pe străzile orășelului balnear. Mai tîrziu, cînd a crezut că a sosit momentul să plece la București ca să discute cu ministrul plenipotențiar Killinger și cu reprezentanții prinicipalelor arme germane, pentru a cunoaște atmosfera din spatele frontului și situația foarte exactă din România, Friessner a rămas uimit să poată constata și în Capitală, în ciuda contactului mai viu și mai direct cu știrile de pe front și a bombardamentelor anglo-americane masive și nemiloase, manifestarea multicoloră, veselă și nepăsătoare a unei iresponsabile dorințe de viață, de fericire, de bucurie, pe care reprezentanții germani de la București nici nu mai păreau s-o sesizeze. Orașul trepida de viață, străzile erau pline de lume pînă noaptea tîrziu, sălile de spectacole, barurile de noapte, restaurantele de lux, grădinile de vară erau arhipline, și Killinger sau generalul Hansen păreau să considere această situație nu numai normală dar și ca o confirmare a situației politice solide, a mulțumirii, a stabilității.

Friessner era însă prea năpădit de grijile războiului ca să nu considere orice mod de a neglija războiul, de a-l ignora, de a nu ține seama de el, drept opoziție, refuz de angajare serioasă, totală, defetism. De altfel, generalul-colonel le păruse lui Killinger și lui Hansen un îngîmfat prea pătruns de importanța sa, un militar pretențios, de-o gravitate exagerată, incapabil să vadă lumea prin alți ochelari decît cei specifici castei sale, și poate că judecata lor nu era complet nedreaptă. Evident, Friessner se afla încă sub șocul sentimentului că Führerul îi făcuse o mare onoare și îi arătase o încredere excepțională chemîndu-l în buncărul său de la Rastenburg, la cîteva zile numai după teribilul atentat organizat împotriva lui, într-o perioadă cînd cea mai mare parte a ofițerilor superiori ai Wehrmachtului și îndeosebi generalii (pe care Hitler nu-i avusese niciodată la inimă) se aflau sub reflectorul celei mai ascuțite bănuieli și zeci și sute dintre ei fuseseră arestați fără nici o considerație față de meritele lor din trecut. Promovarea și primirea de către

Führer în asemenea zile de suspiciune și de represalii, își spunea Friessner, constituiau o onoare neașteptată, o recunoaștere supremă a competenței și a fidelității sale, și era hotărît să dovedească prin fapte, prin acțiuni de anvergură și de răsunet, că această încredere și onoare erau pe deplin justificate. De altfel, sosind la 25 iulie la cartierul său general din Slănic-Moldova, Friessner era încredințat că va fi în stare să stabilească situația aripei de sud a imensului front din răsărit, și era hotărît să-și folosească toată puterea de muncă, toată voința și energia, toată competența de militar experimentat și încercat pentru a înfăptui misiunea ce-i fusese încredințată. Noul comandant al Grupului de Armate Ucraina de Sud cunoștea la perfecție situația concretă exactă a frontului din Est. La începutul primăverii frontul se întindea pe o distanță de aproape 4.500 de kilometri, de la Marea Barenț pînă la Marea Neagră, punînd față în față armate de multe milioane de oameni. Friessner nu ignora că forța de izbire a Armatei Sovietice sporise într-un mod formidabil și că ea se bizuia nu numai pe numărul soldaților, care depășeau 6 milioane, dar și pe o tehnică de o forță extraordinară și cu o eficiență nimicitoare, cuprinzînd peste 80 mii de tunuri, 8000 de tancuri și autotunuri, peste 11 mii de avioane, și alte mijloace tehnice dintre care aruncătoarele Katiușa cu efecte terifiante nu se aflau pe ultimul loc. Dar el știa că forțele Germaniei și ale aliaților ei, aliniate pe imensul front, erau și ele uriașe. Evident, socotea Friessner, efectivele depășeau doar cu puțin 4 milioane de soldați, iar tehnica militară nu depășea 50 mii de tunuri, aproape 5 mii de tancuri și peste 2.500 de avioane, dar această forță militară dispunea de o experiență excepțională, era călită de lungi ani de război, avînd o mare mobilitate și o excepțională capacitate de manevrare tactică și strategică, condusă de ofițeri foarte bine pregătiți și cu mare experiență de luptă, de mareșali și generali care stăpîneau pe deplin arta militară. Fără a mai vorbi — adăuga Friessner, de parcă nici un gînd nu ar fi trebuit să uite recunoștința și totala fidelitate datorate lui Hitler — geniul militar al Führerului, care, pregătind înspăimîntătoarele arme noi promise poporului german exaltat zi de zi de aparatul de propagandă al doctorului Goebbels, atrăgea inamicul într-o capcană bine calculată în care urma să aibă loc cea mai groaznică hecatombă din istoria omenirii. De fapt, co-

mandantul Grupului de Armate Ucraina de Sud nu era chiar atît de încrezător în frazele propagandistice privitoare la armele noi. Era unul dintre generalii germani cei mai bine informați, avea cunoștință de experiențele privind declanșarea unor reacții necunoscute pînă atunci în interiorul atomului, dar rezultatele i se păreau îndepărtate iar tehnica uriașă pe care o pretindeau experiențele, atît de amenințată de cumplitele bombardamente anglo-americane, încît probabilitatea unor aplicații militare concrete i se părea foarte îndepărtată, în timp ce ritmul războiului creștea amenințător iar orizontul sfîrșitului său se profila mai aproape decît ar fi fost de dorit. Din aceleași motive Friessner nu avea încredere nici în avionul de vînătoare de tip nou (a cărui definitivare, înainte de punerea în producție, fusese mult întîrziată de schimbări impuse de ezitările lui Hitler) sau în posibilitatea de perfecționare a rachetelor teleghidate *V*. Dar după atentatul împotriva lui Hitler groaza generalului de a nu se trezi cumva în lumina hipnotică a bănuielilor era atît de mare încît nu-și mai mărturisea nici sieși dificultățile de a da crezare unor promisiuni greu de ținut. Friessner nu mai credea, în adîncul conștiinței sale, nici în posibilitatea restabilirii cu mijloace militare a echilibrului de forțe pe frontul de răsărit. Pesimismul său se adîncise în timpul ofensivelor uriașe declanșate cu aproape două luni în urmă de armatele sovietice și care cuprinseseră o bună parte a uriașului front, obligînd forțele germane la replieri importante ce le apropiau pas cu pas de frontierele Germaniei însăși și care se conturau din ce în ce mai mult ca obiectiv al marelui val de ofensive. Ceea ce Friessner credea că poate desluși din direcțiile principale ale atacurilor sovietice era orientarea lor spre Germania, pe care o socotea exprimată îndeosebi în ponderea acordată în coordonarea lor zonei centrale a frontului. Marea acțiune de vară a Armatei Sovietice începuse la 10 iunie prin ofensiva Frontului Leningrad, fusese continuată de ofensiva Frontului din Karelia, apoi dobîndise o amploare uriașă prin bătălia pentru Bielorusia. Marile lovituri fuseseră începute de Frontul 1 baltic, urmate de ofensiva Frontului 3 bielorus, ca îndată să intre în acțiune Frontul 2 bielorus și apoi Frontul 1 bielorus.

Marele incendiu al ofensivei sovietice s-a domolit puțin după 4 iulie, dar Friessner aprecia că aceasta nu exprima decît încheierea unei etape, necesară pentru apropierea bazelor de aprovizionare de noile aliniamente care avansaseră în medie cu 400 de kilometri, asigurînd controlul unor spații imense, și că după o scurtă pauză, ofensiva pe direcțiile principale din iunie va continua, asigurînd aripei de sud o liniște relativă, dîndu-i, în orice caz, posibilitatea de a studia cu grijă aliniamentele și mișcările cele mai indicate, să calculeze direcțiile probabile ale acțiunilor inamicului și să prevadă contraacțiunile indicate. Nici Führerul, își aminti Friessner, atunci cînd se opriseră, în buncărul de la Rastenburg, în fața hărții aripii sudice a frontului, apărate de trupele a căror comandă avea s-o preia în cîteva zile, nu considera apropiată o ofensivă sovietică în această zonă, iar dacă ea avea să se declanșeze — aprecia el — într-o etapă viitoare, ea avea să-și aibă direcția principală spre gurile Dunării, urmărind izolarea României de forțele germane din Bulgaria și de flota din Marea Neagră. Generalul își exprimase cu timiditate părerea că flancul de est al Grupului de Armate este descoperit și că un atac puternic dinspre nord-est, între Prut și Siret, ar fi putut încercui mari unități importante, căci Frontul 2 ucrainian, comandat de Malinovschi, avea forțe suficiente pentru a executa o izbire de mare profunzime. Führerul trecuse însă peste remarca sa, făcîndu-se că nici n-o observă, iar el nu mai îndrăznise să revină asupra ei, concentrîndu-se să găsească momentul cel mai potrivit pentru a-și prezenta principala cerere, aceea de a-și putea retrage fără a mai cere aprobări suplimentare, în momentul cel mai oportun, armatele de pe Nistru pe malul vestic al Prutului, pe poziții dinainte pregătite, de unde putea întîmpina o eventuală mare ofensivă sovietică. Führerul respinse însă furios această idee, lansîndu-se într-o tiradă foarte mînioasă asupra obligației fiecărei unități de a prinde rădăcini pe pozițiile pe care se află, fără a se gîndi nici o clipă că ar putea exista și posibilități de retragere, și începu să urle, scuturat de convulsii, că trădarea generalilor s-a exprimat în primul rînd într-o conspirație a sabotării ordinului său de a nu permite nici o retragere, conspirație care a făcut posibile succesele rușilor, pierderea teritoriilor cucerite datorită geniului său, al Führerului, și că va pedepsi cu spînzurătoarea, fără nici o ezitare, orice nouă tentativă de retragere. Friessner privise înspăimîntat criza de nervi a Führerului, în timp ce Keitel îi făcu semn să dispară și îl luă de braț pe Hitler, condu-

cîndu-l într-o cameră învecinată unde medicul aștepta, pregătit să-i administreze un nou calmant.

Generalul-colonel fusese adînc zguduit; în minte îi apăru chiar și întrebarea foarte îndrăzneață dacă un om aflat într-o asemenea stare de nervi mai avea oare posibilitatea de a-și asuma răspunderea pentru soarta unui război al uriașelor armate mecanizate, dar alungă înspăimîntat această tresărire de erezie inadmisibilă și își spuse, impunîndu-și un calm rezonabil și disciplină neclintită, că Führerul fusese izbit doar cu cîteva zile în urmă de vîntul fierbinte al morții, se aflase la cîțiva centimetri de sfîrșit, era un om grav rănit, acoperit de bandaje, șocat de cele trăite, și că dovedea o putere morală nemaipomenită, chiar și prin simplul fapt că-l primise pentru a-i da indicații.

Oricum, Friessner plecase de la Rastenburg fericit că a primit o misiune de prim-ordin, un comandament de grup de armate, și satisfăcut că și opinia lui Hitler excludea o ofensivă sovietică apropiată pe aripa de sud, ceea ce îi permitea — spera el — să aibă timp pentru a-și crea o vedere clară asupra situației frontului și a spatelui frontului. Această preocupare îl făcu să întreprindă la 1 august o scurtă deplasare la București, pentru a se consulta cu personalitățile germane responsabile de acolo. Ministrul plenipotențiar Killinger, îl dezamăgise. Știa că fusese în primul război mondial unul dintre cei mai îndrăzneți comandanți de submarine, întreprinsese acțiuni cutezătoare, obținuse rezultate ce-i asiguraseră o mare faimă. Și-l imagina puternic și plin de îndrăzneală, cu ochi ascuțiți de marinar încercat, demn de prietenia pe care i-o arăta Führerul. A găsit un bărbat aflat în pragul bătrîneții, buhăit, mîncînd ca un mistreț, amator de băutură și arătînd față de femei foamea bărbatului care simte apropierea vicleană și implacabilă a andropauzei. Îl dezamăgise și mai mult faptul că acest bărbat gras, strîns în corset, copleșit de orgoliu, se credea atît de stăpîn pe țara în care era un simplu trimis extraordinar și ministru plenipotențiar, încît încetase să mai fie interesat de realitate, era deplin convins că aceasta corespunde exact părerii sale despre ea, și avea iluzia că mareșalul Antonescu și România sînt o unitate indestructibilă, fericit că prin prietenia sa cu mareșalul și prin influența exercitată asupra lui are în mîini România și destinele ei.

Șeful Misiunii militare germane pentru armata de uscat și comandantul teritorial al forțelor militare din România, generalul de corp de armată Erik Hansen, părea pe deplin satisfăcut de opiniile și de siguranța lui Killinger. Nu părea protejat al diplomatului, nu arăta față de el nici un fel de servilism, nici măcar automatismul de a-l aproba oricînd, părea, dimpotrivă, plictisit de expunerile politice ale acestuia și de frecventa reamintire a prieteniei fostului comandant de submarin cu mareșalul român. Friessner cunoștea fișa de serviciu a lui Hansen, avea o memorie formidabilă dar făcuse un efort deosebit pentru a reține datele oamenilor care răspundeau de spațiul din spatele frontului său, așa că știa perfect de bine că generalul de corp de armată își meritase pe deplin gradele, avusese merite în primul război mondial, făcuse treabă bună în România începînd din toamna lui 1940 cînd venise în fruntea Misiunii militare trimise de Führer la cererea lui Antonescu, dobîndise încrederea conducerii militare române și îndeosebi a mareșalului de acum, era un austriac bonom și rezonabil, nu era înclinat spre poziții autoritare exagerate, în plus era un bărbat cu bun simț și ponderat (care și acum, cînd fiecare ofițeraș german mai de seamă din București avea o vilă somptuoasă, continua să stea într-un apartament din Hotelul „Athéné Pallace“, socotind că românii sînt foarte sensibili față de tendințele de megalomanie ale ofițerilor superiori germani) și asta-i plăcea lui Friessner. Ceea ce îi mai plăcuse lui Friessner la Hansen era independența sa de gîndire, faptul că în cursul convorbirii el nu se referise nici o singură dată la prietenia (sau măcar la relațiile preferențiale) ce-l lega de mareșalul român. Or, tocmai acest amănunt îl intriga pe Friessner, pe care lunga sa experiență de statmajorist îl făcuse extrem de sensibil față de astfel de implicații. Friessner știa că Hansen dobîndise încrederea și prietenia actualului mareșal român demonstrînd tocmai luciditate și poziție rezonabilă în cursul primei etape a misiunii sale — cînd trupele germane sosite în România la cererea lui Antonescu ar fi putut strica totul — și mai cu seamă în timpul rebeliunii legionare din ianuarie 1941 cînd el a fost destul de abil ca să prezinte o hotărîre a lui Hitler (determinată de informațiile sale privind poziția armatei față de Garda de Fier și încrederea ei în generalul Antonescu) ca fiind influențată (dacă nu determinată) de propria sa părere. În orice caz, Antonescu avea o excelentă părere despre Hansen și a avut un rol hotărîtor în readucerea lui în fruntea Misiunii militare germane, în ianuarie 1943 — după un

penibil stagiu pe frontul din Răsărit — cînd mareșalul, nemulțumit de lipsa de tact a generalului care îl înlocuise, Hauffe, i-a cerut lui Hitler, în modul său abrupt și ferm, revenirea lui Hansen,„cu care s-a înțeles perfect", la București, în locul lui Hauffe, cu care „nu există om normal să se înțeleagă". Friessner, cunoscînd toate acestea (căci era un militar serios care atunci cînd era însărcinat să se ocupe de ceva o făcea cu toată temeinicia, neprecupețind nici un efort) se întreba, în timpul discuției sale cu Hansen, de ce nu face generalul de cavalerie nici o referire la prietenia sa cu Antonescu; își punea acum întrebarea dacă Hansen nu exprimase păreri exagerat de bune față de trăinicia situației politice din România tocmai dintr-un comprehensibil simț de loialitate față de mareșalul care îl salvase din infernul frontului din Răsărit și-l readusese în lumea, lipsită de griji și luată parcă de-un vînt al totalei lipse de seriozitate, a Bucureștiului. Totuși, Friessner nu putea să nu admită eficacitatea lui Hansen. În primul rînd, ca general prusac mîndru de ascendența sa și de cadrul pe care îl merita armata germană, el fusese impresionat de faptul că Hansen reușise să-și instaleze comandamentul tocmai în impozanta clădire a Școlii de război, reușită în care un ofițer cu experiența lui Friessner nu putea să nu ghicească intervenția favorabilă a lui Antonescu.

În ceea ce îl privește pe generalul Alfred Gerstenberg, șeful Misiunii militare germane din România pentru armata aeriană, foarte experimentatul Friessner își dădu îndată seama că el este competent mai curînd în presiunile pentru obținerea unei cantități cît mai mari de petrol românesc, decît în activitatea din spatele Grupului său de Armate. Generalul de aviație i se părea rupt de realitate (deși avea date concrete, concludente despre rezultatele obținute de el în creșterea volumului petrolului livrat Germaniei) deoarece nu ținea seama de situația *concretă* a sectorului controlat de el. Friessner — care îl ascultase pe generalul de aviație cu un surîs binevoitor (care putea semnifica și acordul cu ideile sale dar și dorința unui om binecrescut de a nu tulbura o masă agreabilă), — își spuse că, în mod evident, Gerstenberg era mai curînd reprezentant al unor interese economice (în principal al faimoaselor *Goering-Werke*, de a căror implantare în România și de ecourile ei în opinia publică nu avea decît păreri vagi și, în realitate, nu-l interesau decît cu totul colateral), decît un militar serios, cu răspundere. Din lungile monologuri ale lui Gerstenberg (pe care le ascultase cu răbdare, pentru că îl scuteau să-și părăsească propriile gînduri), Friessner a înțeles foarte repede că generalul de aviație era cu totul rupt de realitate, un infatuat fără răspundere, care se baza exclusiv pe sentimentul de superioritate pe care i-l oferea protecția lui Goering (fără să-și dea măcar seama că în momentul de față ea nu avea prea mare valoare, căci mareșalul nu se bucura de nici o prețuire din partea lui Hitler și nu-și păstra locul printre notabilitățile regimului decît prin inerția Führerului, care nu dorea să ofere Germaniei spectacolul dezolant al descompunerii conducerii ei) și pe o încredere oarbă în superioritatea militară germană, pe care n-o clintiseră nici deplina decădere a Luftwaffe-ului (pe care ar fi trebuit s-o cunoască măcar din ineficacitatea dovedită în apărarea regiunii petroliere românești), nici retragerile necontenite din fața rușilor și nici măcar eșecurile repetate suferite în eforturile de a zăgăzui succesele anglo-americane pe frontul de Vest. Da, Friessner trebui să constate că Gerstenberg era un imbecil fără salvare (cum se găseau mulți în anturajul lui Goering) și că nu putea avea nici o speranță de a obține din partea lui nici cel mai mic ajutor în îndeplinirea dificilei sale misiuni.

În timpul scurtei sale vizite la București, Friessner avu penibila impresie că siguranța spatelui Grupului său de Armate este supravegheată de oameni în a căror competență nu putea avea deplină încredere. Ar fi dorit să-i facă o vizită de prezentare mareșalului Antonescu, dar Killinger îl informă că acesta se pregătește tocmai să dea curs invitației Führerului de a merge la Rastenburg pentru o „întrevedere importantă". Generalul crezu la început că diplomatul (în care nu putea găsi nici una din trăsăturile de distincție și luciditate ale profesiunii sale) consideră inoportună o vizită la mareșal în acel moment gîndindu-se că vizitele la Rastenburg au devenit foarte periculoase și nimeni nu mai știa dacă mergînd acolo avea să se mai întoarcă vreodată, dar Killinger respinse fără umor aluzia ușoară pe care o făcu la această probabilitate, declarînd că loialitatea mareșalului e mai presus de orice îndoială iar încrederea pe care i-o dovedește Führerul este deplină, și îi făcu o lungă expunere despre meticulozitatea lui Antonescu, despre felul extrem de serios și de minuțios în care își pregătește întrevederile cu Führerul și despre caracterul foarte concret al dis-

cuțiilor dintre ei și ale hotărîrilor luate. Fapt este însă că Friessner se lăsă convins că momentul nu este potrivit pentru o vizită de prezentare, și acum îi părea rău că ascultase de grosolanul ministru plenipotențiar, căci dezlănțuirea evenimentelor a făcut să se trezească — așa cum era de așteptat, ținînd seama de dramatismul situației și de mărimea mizei aflate în joc — cu mareșalul român la Cartierul său general fără ca el, Friessner, să-și fi îndeplinit în prealabil o obligație protocolară elementară față de el. Adevărul este însă că în afară de sfaturile lui Killinger hotărîrea de a-și amîna vizita fusese determinată și de o considerație mai serioasă, izvorîtă tocmai din informațiile pe care le dobîndise despre meticulozitatea lui Antonescu, despre exigența sa de a i se prezenta situații concrete, exacte, iar Friessner considera că nu cunoaște încă destul de bine situația armatelor aflate sub comanda sa și dorise să-și mai asigure cîteva zile pentru a putea să-și adîncească informațiile despre situația frontului, despre mișcările previzibile ale inamicului și despre contramăsurile pe care intenționa să le ia. Dar în ciuda părerilor liniștitoare ale lui Killinger și ale colaboratorilor săi despre trainicia pozițiilor lui Antonescu și despre stabilitatea situației din România, Friessner se întoarse la Slănic-Moldova plin de neliniști și de îndoieli, serviciile sale de informații punîndu-i în față suficiente dovezi despre mișcările subversive din spatele Grupului său de Armate și despre starea de spirit din marile unități românești integrate în acesta, ca să se considere obligat să-l informeze pe Hitler despre temerile sale. „Situația internă din România — raporta el la 6 august, imediat după întoarcerea sa de la București — este nesigură... Nu se poate conta pe Armata 4 română, nici pe Grupul de Armate al lui Dumitrescu. Dacă România n-o ia la picior, frontul actual va putea fi menținut numai păstrînd acolo toate forțele germane ce se găsesc la fața locului și întrunind trupele de toate armele dispersate în România — aviație, marină, personal de stat major, SS, poliție, — care vor trebui să depindă de acum încolo de Grupul de Armate".

În ciuda realismului și lucidității sale de vechi stat-majorist, Friessner fu zguduit de amploarea și de forța ofensivei dezlănțuite în spațiul său de Frontul 2 ucrainian condus de generalul Malinovschi și de Frontul 3 ucrainian condus de generalul Tolbuhin, cu forțe ce însumau 90 de divizii, 6 corpuri mecanizate și de tancuri, 2 armate aeriene și alte mari unități de artilerie și de geniu, însumînd aproape un milion de oameni. Friessner găsi, în ciuda vălmășagului de surprize neplăcute, de informații neliniștitoare și de vești dezastruoase, timp ca să-și noteze în jurnalul intim părerile despre marea încercare ce începuse: „Duminică 20 august — scria el — a început marea ofensivă... Dis-de-dimineață a început focul vijelios a mii de piese de artilerie. După o oră și jumătate de pregătire de artilerie deosebit de puternică, grosul infanteriei sovietice s-a avîntat la atac, sprijinit de tancuri și de avioane de asalt, mai întîi lîngă Iași, apoi și pe frontul de pe Nistru. Mai multe divizii sovietice de infanterie erau concentrate în grupuri de izbire. Masa uriașă de oameni și de material a dat sovieticilor posibilitatea de a sparge, în ciuda pierderilor, frontul nostru în mai multe locuri. Dar cauza succeselor relativ rapide ale inamicului nu era numai superioritatea sa numerică, dar și — aș spune: mai ales — rezistența surprinzător de slabă a marilor unități românești. S-a observat că atacurile au fost îndreptate cu deosebire spre sectoarele ocupate de români".

Friessner și-a dat seama după primele două zile ale ofensivei că erau în curs de desfășurare două lovituri convergente avînd ca ax principal orașul Huși, cu scopul de a pătrunde pe aliniamentul Bacău—Leova—Tarutino, și urmărind încercuirea forțelor din zona Chișinău—Iași ale Grupului său de Armate, atacurile Frontului 2 năzuind apoi spre Focșani, iar cele ale Frontului 3 spre Ismail—Galați, urmărind atingerea liniei de fortificații Focșani—Nămoloasa—Brăila. În după-masa zilei de 20 august, cînd sub influența știrilor alarmante venite de pe front mareșalul Antonescu și-a întrerupt tratamentul la Olănești și a sosit la Comandamentul lui Friessner, comandantul Grupului de Armate Ucraina de Sud nu avea încă motive de a privi evenimentele într-o perspectivă tragică. Inamicul a reușit să creeze în aliniamentul trupelor sale breșe importante, avînd la nord-vest de Iași, pe direcția Podul Iloaiei—Dealul Mare—Voinești, o adîncime de 15—16 kilometri, iar în zona Chițcani, pe Nistru, de 10—11 kilometri. Ceea ce îl preocupa însă mai ales pe Friessner nu era intrarea iminentă a trupelor sovietice în Iași (căci asistase la pierderea atîtor orașe încît unul în plus sau în minus nu avea pentru el nici o importanță) era ruperea unității subgrupului de armate Wöhler, despărțind marile unități germane de cele românești, datorită retragerii fără luptă a diviziilor române 5 și 7.

Situația, privită cu luciditate rece, nu era iremediabilă și nu avea aspecte de tragedie. Friessner știa foarte bine din desfășurarea operațiunilor militare din ultimii ani (plini de retrageri tragice și de regrupări alarmante) că avea posibilități reale de a se fixa pe un nou aliniament și de a stabiliza frontul pe multe luni pe crestele Carpaților Orientali și în zona fortificată Focșani—Nămoloasa—Brăila, continuată de lumea greu de străbătut a Deltei Dunării, și de a menține situația actuală a forțelor germane din Balcani, închizînd căile de acces spre Ungaria și spre Austria, evitînd prăbușirea întregului sistem militar din sud-est. Ceea ce îl neliniștea însă în modul cel mai profund era convingerea că defecțiunea armatelor române nu este decît un preludiu la ceea ce a bănuit de la început și i-a raportat și Führerului încercînd să spulbere țesătura de iluzii pe care Killinger și colaboratorii săi au întins-o peste realitatea românească, adică prăbușirea României lui Antonescu și apariția unei alte Românii (sau a celei din totdeauna care n-a făcut în anii din urmă decît să stea ascunsă și să-și adune forțele pentru o răfuială cumplită) ostile, gata să lovească, să spulbere planurile sale și ale Führerului.

Mareșalul român nu i se păru deloc impresionant în primele clipe ale întîlnirii lor. Evident, Friessner era prea legat de școala prusacă de stat-majoriști ca să nu aprecieze stăpînirea de sine și demnitatea bărbatului scund, cu ochi cenușii, îmbrăcat într-o uniformă oarecum anacronică de ofițer englez de dinainte de război (la care englezii au renunțat ei înșiși pentru a găsi soluții mai adecvate condițiilor de campanie), care își impunea un calm desăvîrșit (deși Friessner era informat că vizitînd marile unități se dezlănțuise față de generalii români cu o furie de care, acum, nimeni nu l-ar fi putut crede capabil, și pe care o reamintea doar mișcarea convulsivă cu care își lovea cizmele cu cravașa). Și tocmai pentru că acest calm afectat îl enerva pe Friessner, el încerca să-l zdruncine, prezentîndu-i un tablou descurajator al sectoarelor românești ale frontului și dovedind un realism jignitor în zugrăvirea totalei lipse de combativitate a soldaților și a ofițerilor, făcînd un efort sadic (de care în realitate nu-și dădea seama) de a-l zgudui pe bărbatul impenetrabil din fața sa prezentîndu-i eșecul lamentabil al principalului efort căruia își dedicase viața: acela de a făuri o armată capabilă să facă față condițiilor războiului modern, chiar dacă prețul acestui efort era sărăcirea și în-

fometarea unei țări întregi. Friessner își dădea seama că e nedrept față de mareșalul român și față de țara sa. El știa că înzestrarea armatei române e mult sub nivelul echipării armatei germane și că acest dezechilibru nu se datora indolenței guvernului român și incapacității țării de a aduce sacrificiile materiale necesare pentru lichidarea ei. Killinger îi spusese cu numai două săptămîni în urmă că datoriile Germaniei față de România erau uriașe, și că ele ar fi trebuit să fie plătite în armament modern din care sosise în România doar un procentaj cu totul infim. Generalul de aviație Gerstenberg confirmase întru totul această realitate, spunînd că numai contravaloarea petrolului livrat de români ar fi acoperit cele mai înalte exigențe de armament ale armatei lor. Dar el era pătruns de ideea că țările „aliate" sînt obligate să accepte superioritatea materialului uman german, necesitatea de a-l feri de sacrificii exagerate, să fie de acord cu ideea că acest război va fi cîștigat (sau pierdut) de Germania, și că în raport cu această realitate sacrificiile lor sînt cu totul lipsite de importanță. Se strădui să nu se lase intimidat de privirea rece a acestui bărbat scund, cu fruntea înălțată de chelie, cu o față banală de comandant de garnizoană din provincie, aproape ridicol în uniforma sa de croială englezească vetustă, care rămase neclintit, impenetrabil, de parcă nu ar fi auzit aprecierile sale jignitoare despre trupele lui care se retrăgeau pretutindeni, dar nu în debandadă ci de parcă ar fi executat un plan de repliere bine pus la punct. Apoi tăcu și se așteptă la o ripostă vehementă care i-ar fi dat măcar satisfacția că a reușit să-l enerveze pe acest om plin de sine. Dar mareșalul român rămase calm, de parcă ar fi cîntărit cele spuse de Friessner sau ar fi întocmit un bilanț, poate bilanțul celor săvîrșite de el în ultimii ani. Apoi Antonescu spuse, obosit parcă de a mai juca un rol solemn și eroic: „Știu! Am vizitat cîteva mari unități în retragere. Am amenințat generali și colonei cu degradarea și împușcarea. Am să opresc retragerea. Mai bine-zis, am să-i dau direcție și scop. Este ceea ce trebuie să hotărîm împreună. Apoi cereți aprobările necesare. Eu, cu aprobare sau nu, voi face ceea ce mai pot să fac, căci altă soluție nu am! Trupele mele se vor desprinde pretutindeni de inamic și se vor replia pe linia Carpaților Orientali, continuată cu zona fortificată Focșani—Nămoloasa—Brăila. E o zonă puternică. Eu am construit-o, eu știu ce putere reprezintă! Am acolo 1600 cazemate de beton,

echipate cu armament antitanc și automat! Peste 10 cazemate pe kilometru pătrat! Sînt amenajate 1800 locașuri de tragere din grinzi de beton și de lemn, cu armament automat și antitanc! Pe sectoarele expuse atacului de tancuri există peste 60 kilometri de șanțuri antitanc! Completînd aliniamentul cu trupele și tehnica Grupului de Armate Ucraina de Sud, putem rezista luni în șir! Dacă vor străpunge zona fortificată, vom rezista pe rîurile Rîmnic, Buzău, Argeș, Jiu, pînă pe crestele Carpaților Meridionali! Voi luptat pînă la ultimul soldat!" Apoi tăcu, descurajat parcă și el de planurile sale, și începu să-și lovească cizmele cu cravașa. „Dar cum să reînviu, domnule general, încrederea soldatului român, a ofițerului român, a poporului român în cauza pentru care îi cer să lupte, să-și verse sîngele, să-și vadă țara transformată în ruine? Știți, domnule general, pe ce se bazează războiul nostru alături de Germania? Pe faptul că Germania ne-a sacrificat, a rupt o parte a pămîntului nostru, a călcat în picioare dreptul nostru cel mai sfînt! Din iunie 1941 le spun fără încetare românilor: luptați cu dîrzenie ca să redobîndim Transilvania de Nord! Îi hrănesc cu o minciună, domnule general, căci nimeni nu mi-a promis că vom redobîndi Transilvania de Nord! Am semănat pămîntul cu cadavre românești, de la Prut pînă la Volga și înapoi, fără să mi se fi promis nimic! Ne aflăm în război alături de Germania, care a dat altora pămînt românesc, împotriva alianței anglo-americano-sovietice care declară necontenit că vor restitui României Ardealul de Nord! Luptăm alături de cei ce ne-au luat pămîntul, contra celor care promit să ni-l restituie! Ați mai auzit așa ceva în istorie? Cum să ne mirăm că sînt mulți împotriva războiului alături de Germania, cerînd să ieșim din război?". „Bine, spuse Friessner înmărmurit, dar aceasta ar fi trădare!" „Trădare, se strîmbă Antonescu. Păi între România și Germania nu există nici un tratat de alianță, nici măcar un acord militar!"

Discuția i se păru lui Friessner cu totul deplasată. Problemele politice se aflau în afară de competența sa. Singurul lucru care-l privea era rezolvarea complicațiilor militare care tulburau desfășurarea operațiunilor sale și reintrarea fermă a trupelor române în aliniamentele stabilite. Așa că se înclină respectuos spre mareșal, căci ieșirea acestuia nu-i micșorase stima ci îl făcuse numai să simtă profunzimea dramei sale, și întrebă: „cum socotiți că va trebui să acționăm domnule mareșal?" Antonescu îl privi rece, stăpîn pe sine, de parcă izbucnirea sa nu ar fi avut loc. „După momentul de derută, spuse el ferm, situația se va calma. Trupele mele își vor face datoria. Am dat ordinele necesare, și ordinele mele sînt executate sută la sută! Plec imediat la București! Ca să iau măsurile guvernamentale necesare! Iar în după-masa de 23 august voi fi iarăși aici. Și vom merge împreună! Fără ezitare!"

2

Generalul Friessner a fost foarte mirat că nici pînă la orele 20 mareșalul Antonescu nu sosise încă la Comandamentul său, deși promisese că va sosi între orele 18—18,30 și avea faima unei ireproșabile punctualități. Aeroportul de la Tîrgu-Ocna raportase că nu primise nici o comunicare privitoare la sosirea avionului special al mareșalului. Comandantul Grupului de Armate Ucraina de Sud era enervat de această întîrziere, căci deși avea toată latitudinea de a lua măsurile considerate necesare fără să aibă nevoie de acordul lui Antonescu, în atmosfera care cuprinsese trupele române era convins că prezența mareșalului lor era neapărat indicată. Ar fi dorit să ia deciziile importante în prezența sa, dar nu-și putea permite nici întîrzieri, căci situația se schimba din oră în oră. Pînă la 22 august în sectorul Frontului 2 ucrainian se efectuase o spărtură de 60 de kilometri, cu o lărgime de 120 kilometri, pătrunzînd pînă la nord de Vaslui, iar în sectorul Frontului 3 ucrainian avea o adîncime de 70 kilometri, ajungînd pe linia Gura Galbenă—Comrat. Acum, în seara de 23 august, principalele direcții de înaintare ale sovieticilor au atins aliniamentul nord Tîrgu-Neamț — nord-est Roman — nord Bîrlad — nord-vest Huși, urmînd pe Prut traseul nord-vest Bujoru, nord Chișinău, sud-est Rezina, est Leova, nord Tatarbunar. Totuși, deși preocupat de soarta subgrupului de armate Wöhler, a cărui încercuire era aproape completă, Friessner era mulțumit că obținuse de la Führer replierea pe noile poziții stabilite împreună cu Antonescu și era convins că degajarea principalelor sale forțe, deși mișcările le erau îngreunate de săgețile înaintate ale armatelor sovietice,

putea fi în linii generale realizată, cu sacrificarea unor unități fixate în poziții defensive „de arici". Se plimba nervos prin birou, oprindu-se din timp în timp în fața hărții și meditînd sau luînd cunoștință de ultimele rapoarte primite din partea marilor unități, cînd sosi grăbit, preocupat și agitat, ofițerul 1 al Statului său Major, și îi raportă că tocmai a primit o informație telefonică din partea generalului Erik Hansen, care informa că este ceva în neregulă cu mareșalul Antonescu, deoarece s-a dus în cursul după-amiezii la rege și nu s-a mai întors.

Friessner dădu imediat ordin șefului Statului său Major să-l cheme la telefon pe comandantul Luftwaffei din România pentru a verifica informația primită. Răspunsul imediat i se păru lui Friessner nesatisfăcător deoarece comandantul, afirmînd că știrea este confirmată și de informațiile sale, promise să revină cu date mai cuprinzătoare și mai concrete într-o jumătate de oră. Spre marea nedumerire a generalului, însă, revenirea promisă nu se produse decît după o oră și jumătate, cînd șeful Statului său Major a fost, în fine, chemat de șeful Statului Major al flotei a 4-a aeriene pentru a raporta, din ordinul comandantului Luftwaffei din România, că mareșalul Antonescu a fost într-adevăr la rege și a fost revocat. Enervat de izolarea în care este ținut el, comandantul Grupului de Armate care opera în spațiul României, Friessner îl chemă la telefon pe Killinger, cerîndu-i pe un ton rece informații despre situația existentă în spatele armatelor sale. Ministrul plenipotențiar, care i se păru complet prăbușit, lipsit de puterea de a reacționa, de a face față situației noi, dezmințind astfel faima sa de luptător înverșunat, îl informă că a primit în cursul după-amiezii vestea că Antonescu, invitat la Palatul regal, a fost demis și arestat. Mergînd imediat la rege pentru a-i cere explicații, a fost informat că mareșalul și-a prezentat demisia, hotărît să se retragă din viața politică. Întrebat asupra intențiilor sale, regele a arătat că armistițiul cu Rusia ar fi posibil. La întrebarea dacă armistițiul ar obliga România să lupte împotriva Germaniei, regele a răspuns cu un „nu" categoric. „La București e stare de alarmă, îl informă Killinger, orașul e înconjurat de trupe române și deplasare de trupe române a fost observată în jurul tuturor sediilor germane, care sînt practic încercuite. Evoluția situației nu poate fi încă prevăzută". Friessner

ceru să vorbească în continuare cu generalul Hansen care nu-i spuse în plus decît că după părerea, sa, nu este vorba de un simplu puci ci de o acțiune de mare anvergură, bine pregătită și minuțios organizată. Hansen mai adăugă că intenționează să-i facă, împreună cu generalul Gerstenberg, în cursul nopții, o vizită noului prim-ministru pentru a tatona mai exact și mai concret situația existentă.

Friessner ignora însă că interlocuitorii săi îi ascundeau cîteva aspecte importante ale activității lor și rămase jignit doar de faptul că fusese informat despre evenimentele importante produse la București doar cu multe ore de întîrziere și cu totul nesatisfăcător. Abia își termină convorbirea cu cei de la Legația din București, că-i fu prezentat un text mult mai concludent decît opiniile existente ale interlocutorilor săi: proclamația adresată de rege poporului român. Începînd să citească traducerea proclamației, Friessner fu șocat de o mențiune inițială: ea începuse să fie difuzată de toate posturile românești de radio la orele 22,12 în timp ce convorbirea sa cu Killinger începuse cu aproape un sfert de ceas mai tîrziu! I se părea inadmisibil că cei de la Legație nu știau nimic de proclamație, dar își învinse iritarea, își impuse calm și se concentră asupra textului citit de rege. Da, textul, deși foarte laconic, era concludent. El cuprindea cel puțin trei fapte care priveau direct activitatea sa militară: 1. „Din acest moment, încetează lupta și orice act de ostilitate împotriva Armatei Sovietice, precum și starea de război cu Marea Britanie și Statele Unite". 2. „Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele Națiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină". Da, își spuse Friessner. Colaborarea militară cu românii s-a terminat. Ei încetează lupta cu rușii lăsînd aliniamentul meu și mai descoperit. Dar ei vor să treacă și hotarul stabilit de Germania, ceea ce nu se poate face decît trecînd peste Grupul de Armate Ucraina de Sud! Este vorba, își spuse el în gînd, de o adevărată declarație de război!

În situația existentă, se gîndi Friessner, fără să-și mai consulte colaboratorii, nu avea timp pentru astfel de fleacuri, trebuia să acționeze imediat și numai după capul său, trebuia să vorbească neapărat direct cu Führerul. Dar înainte, era necesar să constate personal poziția pe care o adoptă generalii români comandanți ai armatelor subordo-

nate lui. Ceru să i se facă legătura cu generalul Petre Dumitrescu, comandantul Armatei a 3-a, şi, fără nici un preambul, îl întrebă ce avea de gînd să facă în împrejurările care au apărut, şi nici nu fu prea mirat cînd primi răspunsul: „Domnule general, să nu-mi cereţi un lucru — să-mi calc jurămîntul faţă de rege!" Comandantul Armatei a 4-a romåne, generalul Şteflea, căruia îi adresă aceeaşi întrebare, răspunse fără ezitare: „Am să acţionez în conformitate cu ordinele pe care le voi primi de la Bucureşti!"

Lămurit, Friessner se duse la telefonul secret care-i asigura legătura directă cu Rastenburgul şi ceru să vorbească personal cu Führerul. Acesta îi ascultă cu răbdare neobişnuită raportul foarte concis şi-i spuse că este informat despre evenimentele din România. Generalul îi raportă că fără a avea răgaz să-i mai ceară aprobarea, dăduse un ordin prin care subordonase Comandamentului său toate trupele şi formaţiunile militare din România, şi fu bucuros că Hitler nu ridică nici o obiecţie. Friessner trecu atunci la problema cea mai importantă, considerată de el vitală pentru soarta trupelor sale, şi ceru aprobare pentru replierea unităţilor sale pe crestele Carpaţilor Orientali şi Meridionali, unde consecinţele „trădării" săvîrşite de români puteau fi mai lesne contracarate. Hitler păru o clipă dispus să examineze cu calm această idee, apoi furia sa prea multă vreme reprimată izbucni: „Nici o repliere! Vă ordon să zdrobiţi imediat acest puci de trădători şi să constituiţi un nou guvern filogerman! Dacă Antonescu e inaccesibil, puneţi în locul său un general fidel nouă!" Friessner rămase înmărmurit, dar Hitler nu-i ceru să răspundă, probabil că ordinul i se părea atît de firesc încît nici nu aştepta răspuns, şi după o clipă de gîndire adăugă: „Cel mult într-o oră veţi primi directive exacte, domnule general", şi închise telefonul.

Convorbirea a avut loc la orele 23.

La ora 0,00 şeful Direcţiei operaţii a OKH a transmis telefonic ofiţerul 1 din Statul Major al Grupului de Armate Ucraina de Sud, ordinul Führerului, confirmat ulterior telegrafic, prin care se confirma preluarea comandei tuturor forţelor şi instituţiilor militare germane din România de către generalul-colonel Friessner şi i se indica acestuia să ia măsuri pentru „a doborî puciul, a captura pe rege şi camarila de la palat şi a constitui un nou guvern în frunte cu un general filogerman în caz că mareşalul Antonescu nu mai e de găsit." Ordinul lui Hitler indica în plus ca

generalului de aviaţie Gerstenberg să i se încredinţeze misiunea de a ocupa Bucureştiul, şi toate întreprinderile petroliere din Valea Prahovei.

Lui Friessner îi venea să-şi ridice mîinile spre cer, dar se stăpîni. Făcu gînditor cîţiva paşi, păru o clipă că intenţionează să se apropie de hartă, apoi dădu din mînă a lehamite şi începu să dicteze ordinul ce urma să-i fie transmis lui Gerstenberg, la Bucureşti, bucuros că îndeplinirea acestui ordin cu totul absurd, lipsit de orice posibilitate reală de îndeplinire, era adresat altuia, nu lui.

El ar fi fost şi mai bucuros, dictînd ordinul imposibil de îndeplinit pe care îl primise, dacă ar fi ştiut că el se baza pe informaţiile false şi posibilităţile cu totul lipsite de temei pe care le transmisese la Berlin tocmai generalul de aviaţie Gerstenberg.

Într-adevăr, după întoarcerea lui Killinger la Legaţie, după întrevederea (pe care o dorise vijelioasă şi ameninţătoare) cu Regele (dar care îngheţase în atmosfera protocolară rece asigurată de Niculescu-Buzeşti, acum ministru al Afacerilor Străine), nici el nici principalii săi colaboratori nu găseau suficientă putere morală pentru a desluşi noi căi de acţionare. Panica lor crescu atunci cînd fură anunţaţi de către un funcţionar al Legaţiei că legăturile telefonice au fost tăiate de români, cu excepţia cablurilor secrete care legau Legaţia de Berlin şi de Comandamentul Grupului de Armate Urcaina de Sud. Killinger hotărî că prima lor datorie era să informeze Berlinul, dar nu găsi în el suficientă forţă pentru a raporta singur situaţia creată. Consilierul său, doctorul Steltzer, păstra însă destulă subtilitate diplomatică pentru a eluda orice răspundere, propunînd ca ataşatul militar al Legaţiei să transmită Biroului central al ataşaţilor militari o informaţie scurtă de sinteză, prezentînd, succint şi fără comentarii, cele întîmplate, precizînd însă în încheiere că Legaţia aprecia că situaţia este în evoluţie şi nu pare încă prea gravă. Dar abia îşi termină ataşatul militar comunicarea prudentă şi ponderată, stabilită în comun, că generalul Gerstenberg se repezi la telefon şi ceru legătura cu şeful Statului Major al Luftwaffei, căruia îi făcu o comunicare ce nu diferea în esenţă de cea a ataşatului militar, dar ceru, la încheierea ei, legătura directă cu Goering. Ei da, această convorbire fu cu totul diferită de cea precedentă, căci Gerstenberg făcu totul pentru a minimaliza importanţa celor întîmplate la Bucureşti. „Cu trupele de la antiaeriana de la

Ploieşti — declară el — şi cu cîteva Stukas-uri sînt gata să-i fac praf pe ţiganii aceştia, să ocup Bucureştiul, să-l arestez pe rege şi toată banda, şi să vi-i aduc închişi într-o cuşcă... Puciul nu are nici o bază serioasă! În cîteva ore situaţia poate fi complet restabilită!“

Atunci cînd în atmosfera sumbră a buncărului din Rastenburg, Hitler examină împreună cu colaboratorii săi apropiaţi ripostele cele mai eficace la „trădarea“ românească, soluţia demenţială propusă de Gerstenberg — pe care Goering o pusese pe tapet pentru a dovedi curajul şi capacitatea de iniţiativă a oamenilor săi — păru cea mai avantajoasă şi determină hotărîrea de a i se da mînă liberă cutezătorului general de aviaţie.

3

În după-masa zilei de 23 august căpitanul Ştefan Popa era ofiţer de serviciu la Comandamentul militar al Capitalei. Era un bărbat înalt, măsurînd cam un metru şi 85 cm, cu umerii largi, cu faţă deschisă, luminată de ochii căprui foarte vii, căreia nasul drept îi dădea o linie fermă, poate prea dîrză, pe care o îndulcea doar gura frumos modelată, senzuală. Popa nu era un om vorbăreţ, de cele mai multe ori în compania camarazilor săi rămînea destul de rezervat, nu-şi dădea prea uşor drumul la gură, dar zîmbetul său deschis ca şi uşurinţa cu care golea paharele fără să ezite prea mult, făcea să fie socotit om deschis, bun prieten de chef, băiat pe care te puteai bizui. Acum privea liniştit, prin geamul biroului, forfota din stradă, dar în minte i se zbăteau nelinişti profunde. Veştile de pe front erau dintre cele mai rele şi era vădit că gura nesătulă a balaurului cerea alte mii şi mii de victime. La începutul după-amiezii colonelul Dumitru Dămăceanu, şeful Statului Major al Comandamentului militar al Capitalei fusese chemat la telefon de cineva care nu voia să-şi decline numele şi funcţia. „Spune-i că-i un prieten“, zise el nerăbdător, şi Popa, deşi-i venea să-l repeadă la modul de majur, crezu necesar să-l informeze pe Dămăceanu. Spre marea lui surprindere, colonelul (care în mod obişnuit ar fi spus: „Ia dă-l în mă-sa, ce-s eu ca să mă cheme oricine care-a băut cu două spriţuri mai mult decît ar fi trebuit!“, nu spuse decît: „Da? Bine!“ şi ridică receptorul. După puţin timp Dămăceanu ieşi din birou şi se opri în faţa geamului, evident preocupat. „La Snagov a avut loc un Consiliu de miniştri, spuse el răguşit. Mareşalul a declarat că va lupta pînă la ultimul soldat!“ Popa îl ascultă cu calmul său obişnuit. Nu-şi făcuse niciodată iluzii despre atitudinea lui Antonescu, despre capacitatea sa de a se plia la necesităţile impuse de evoluţia reală a situaţiei, de a se supune intereselor ţării şi imperativelor unui moment concret al istoriei. Îl stimase pentru curajul său de a nu accepta capriciile lui Carol al II-lea într-un moment cînd cea mai mare parte a demnitarilor, oamenilor politici şi ofiţerilor superiori se înclinau cu umilinţă în faţa acestui buzat depravat şi cinic. Atunci cînd Antonescu preluase puterea a fost fericit, sperînd într-o epocă de cinste şi de patriotism sincer în ţara atît de încercată. A înţeles într-o oarecare măsură şi alianţa sa cu Garda de Fier (faţă de care Popa nu simţea decît dispreţ) ca pe-un gest de realism într-un moment cînd Germania putea, în condiţiile internaţionale existente, să supună fără prea mari sacrificii România şi să-i impună regimul pe care l-ar fi dorit. Prima mare lovitură pentru încrederea sa în general a constituit-o fotografiile publicate în presă care l-au arătat alături de Horia Sima, în cămaşa verde cu care îşi înlocuise vechea uniformă. Abuzurile şi crimele comise de legionari în perioada acestei condamnabile alianţe, lenta dar programata preluare de către ei a tuturor frînelor guvernării, încercările lor de a se infiltra în armată şi de a pune stăpînire pe ea, îl revoltau nu numai împotriva lor dar şi a generalului care le tolera şi le acoperea. A fost foarte fericit cînd generalul a înăbuşit cu hotărîre Rebeliunea prin care legionarii au încercat să pună mîna pe toate instrumentele de conducere a unui stat în care aveau o poziţie predominantă. Şi-a condus şi el compania cu fermitate în înăbuşirea focarelor de răzvrătire, pentru apărarea cetăţenilor paşnici de excesele la care legionarii nu au renunţat nici în ultimele lor clipe, cînd înfrîngerea inevitabilă se contura cu claritate pentru orice minte normală, dar ei mai sperau într-o intervenţie militară germană capabilă să-i salveze. În perioada care a urmat a fost un admirator înflăcărat al generalului şi era gata să-şi dea oricînd viaţa pentru el. După izbucnirea războiului împotriva Uniunii Sovietice a fost şi el cutremurat de hotă-

rîrea lui Antonescu de a continua campania și dincolo de Nistru, unde nici un soldat român nu avea ce căuta. Cutremurarea lui s-a transformat în groază și în ură cînd, în anii care au urmat, Antonescu a aruncat pradă morții fără sens sute de mii de vieți românești în stepele din sudul Rusiei, jertfind parcă unui sîngeros zeu al distrugerii și al morții. Acum, toate se împlineau după rînduieli implacabile ale dreptății care nu contenește să vegheze nici în cele mai dementiale momente ale istoriei. Și în aceste clipe ale socotelilor ultime, mareșalul Antonescu, omul vinovat pentru dezastrul țării, nu avea nimic altceva de făcut pentru salvarea României de sub amenințarea celui mai dramatic moment al istoriei sale decît să declare cu seninătate iresponsabilă că . . . va lupta pînă la ultimul soldat! Va lupta pentru ce? se întrebă Popa, dîndu-și seama, rușinat, că el, ofițerul calm și disciplinat, își încleștase furios pumnii, de parcă ar fi fost boxer și nu militar. Pentru o cauză iremediabil pierdută? Pentru apărarea lui Hitler ale cărui zile erau numărate? Sau pentru a transforma țara aceasta săracă și bîntuită de necazuri într-o grămadă uriașă de moloz și de cenușă? Sau, pur și simplu, pentru că așa vrea el, mareșalul Antonescu, cel convins că el este România, că țara aceasta nu există decît prin el și pentru el? Uitase că lîngă el se află colonelul Dămăceanu. Uitase că e un biet ofițer inferior, obligat să tacă și să se supună ordinelor. „Vai de biata țară, spuse el fără să vrea. N-o să rămînă piatră pe piatră!“ „Da, așa e! se întoarse, spre marea lui surprindere, colonelul, privindu-l ascuțit. Dacă n-o să știe să se apere!“ Se întoarse brusc pe călcîie și se duse, fără să mai spună nimic, în biroul său. Căpitanul rămase gînditor. „Să se apere? Cum? Luptînd în continuare împotriva rușilor, aducînd noi jertfe pentru o cauză în care nimeni nu mai credea? Sau descotorosindu-se de mareșal!“

În jurul orei 17 fără un sfert, colonelul Dămăceanu fu cerut la telefon de ofițerul de serviciu de la Palatul regal. Peste cîteva minute căpitanul Popa îl văzu plecînd, în timp ce-i ordona să ia măsuri ca mașina să fie gata de plecare. Din ușă se întoarse: „Dacă mă caută cineva, sînt plecat! Nu știi unde! Ai înțeles Popa? Nu știi unde!“

După 17,20 telefonul sună din nou și Popa se pregătea să răspundă că Dămăceanu este plecat și că el nu știe unde se află. Dar era chiar colonelul care îi ordonă foarte ferm ca toți ofițerii Comandamentului, ca și restul personalului, să se prezinte imediat, la Comandament, fără să precizeze motivul acestei alerte urgente. De asemenea, îi ordonă să-l caute la telefon pe generalul Iosif Teodorescu, comandantul militar al Capitalei și să-i transmită rugămintea sa ca deîndată ce va fi posibil să vină la Comandament într-o problemă care nu admite amînare.

Popa se achită cît putu mai bine de însărcinările primite și aștepta plin de curiozitate să vadă ce se va întîmpla. Îi păruse rău că se nimerise de serviciu tocmai în această splendidă zi de august cînd ar fi putut avea o întîlnire tentantă cu o tînără femeie interesantă, dar acuma își dădea seama că a avut noroc prinzînd o zi plină de evenimente importante. Iar pe Popa nimic nu-l pasiona mai mult decît evenimentele interesante.

Înainte de ora 18 auzi pe culoar pași cunoscuți și în birou intră colonelul Dămăceanu însoțit de colaboratorii săi apropiați, maiorii Rosoviceanu și Vițeleanu, care, după ce răpunseră distrați la salutul său, se încuiară în biroul colonelului. După un timp, colonelul ieși, se opri în fața lui și îl privi scrutător. „Popa — întrebă el — de unde ești?“ „Din Năsăud, răspunse Popa, comuna Dumitra!“ „Așa, spuse colonelul gînditor. Deci din zona trădată!“ „Da, domnule colonel, răspunse Popa, prudent. Din zona cedată . . .“ Apoi se enervă: de ce să umble cu mănuși cînd este vorba de marea dramă a oamenilor pe care-i iubea, pe care-i socotea vrednici de-o altă soartă. „Da, domnule colonel, spuse el foarte ferm. Din zona trădată! Vîndută! Dată din lașitate lui Horthy ca să-și bată joc de ea, și de noi!“ Dămăceanu îl privea fix. Nu discutase niciodată mai pe îndelete cu acest căpitan din Ardealul de Nord, care purta probabil în suflet răni foarte profunde. Despre aceste răni nu era indicat să se discute. Mareșalul ordonase ca despre Ardealul cedat să nu se mai rostească nici o vorbă. Evident, mareșalul își avea calculele sale și pe vremea aceea toți sperau că aceste calcule au un temei de realitate și vor da rezultatele așteptate. Rezultatele au fost morții de la Odessa, din Crimeea, de pe Don, de pe Bug, de pe Nipru, de la Stalingrad, din Caucaz! Da, rezultatele fuseseră atît de convingătoare încît colonelul Dămăceanu ajunsese cu încetul la convingerea că România nu putea fi salvată din coșmarul în care se zbătea decît eliminîndu-l pe Antonescu! Fusese greu ca un militar să ajungă la concluzia că dictatura militară este un dezastru pentru țară! Dar sub frazele frumoase se ascun-

deau realități prea aspre ca Dămăceanu să nu-și dea seama de ele. Țara era înfometată. Cîteva zeci de mii de profitori și de afaceriști trăiau ca în rai și uriașa majoritate a românilor mureau de foame. Armata care dăduse atîtea jertfe era batjocorită și umilită ceas cu ceas. Soldații erau hrăniți mai rău decît porcii, bătuți în mod public cu vergeaua armei ca pe vremea țarismului, trimiși în linia întîi ca să lupte cu ZB-uri descalibrate și cu baionetele împotriva tancurilor sovietice tot mai numeroase și tot mai perfecționate. Tunurile anticar românești nu erau capabile să le perforeze blindajul, lăsînd trupele descoperite în fața lor. Tunurile antiaeriene nu puteau lovi avioanele anglo-americane care bombardau țara cu un flegmatism care părea să arate că fac simple exerciții lipsite de pericol pentru ele. Iar Ardealul de Nord, pentru care se spunea că se poartă război, pe care mareșalul afirma că îl va primi de la Hitler ca răsplată a fidelității sale, se afla parcă pe o altă planetă, trecînd prin suferințe nemaipomenite. Iar el trăise atîta vreme lîngă căpitanul acesta cu sufletul plin de durerile de *acolo*, fără să fi găsit un singur cuvînt de alinare sau de îmbărbătare. Dar alungă remușcările și-l privi cu atenție pe căpitan: „Și mai ai speranță că vom recîștiga acel pămînt, Popa?“ Căpitanul îi aruncă doar o privire scurtă, și colonelul ghici în ea mînia ascunsă: „Speranță? Poate că mai am puțină speranță că România nu va dispare definitiv, domnule colonel! — spuse el cu atîta năduf încît Dămăceanu simți că scrîșnește și nu rostește cuvintele. — Cum să mai recîștigăm Ardealul de Nord, cînd sîntem pe cale să pierdem toată țara?!“ „România nu e o cutie de chibrituri pe care o poți pierde — zise Dămăceanu, supărat parcă. Și noi nu sîntem coțofene, ca să privim dînd din aripi cum ni se duce țara de rîpă, ci bărbați cu minte întreagă și cu simț de răspundere... Vom arăta că știm să acționăm atunci cînd trebuie, căpitane! Da! Vom arăta! Și îți mai spun ceva: vom lua înapoi și Ardealul de Nord, Popa!“ Colonelul îl privi cîteva clipe drept în ochi, apoi întrebă brusc: „Ești gata să vii cu noi, căpitane, ca să facem această treabă?“

Popa simți că trăiește unul din acele momente ale istoriei cînd se decide evoluția unui popor și cînd oricare patriot adevărat trebuie să-și asume, cu orice risc, răspunderile. Se îndreaptă și privindu-l pe colonel, răspunse ferm: „Gata, domnule colonel! Pînă la moarte!“ Bătu apoi la mașină ordinul colonelului către comandanții Regimentului de gardă călare, Regimentul 2 Călărași — purtat și Regimentului 4 Roșiori, ordonîndu-le punerea în aplicare a alertei „Pajura“ și prezentarea la Comandamentul militar al Capitalei îndată ce au transmis ordinul unităților în subordine. Dădu ordinul necesar ca textul să fie transmis cu maximă urgență și se apropie din nou de fereastră, gîndindu-se că în cîteva minute întregul aparat militar aflat la dispoziția Comandamentului militar al Capitalei se va pune în mișcare.

Se făcuse aproape ora 19 cînd generalul Iosif Teodorescu, comandantul militar al Capitalei, își făcu apariția. Era grăbit, transpirase și respira cu greutate căci era trecut de cincizeci de ani, corpolent și greoi, și trecu prin biroul în care se afla Popa fără să pară că-l observă, neliniștit probabil de telefonul primit și de veștile pe care avea să i le dea Dămăceanu. Știa că lucruri mari sînt în pregătire, generalul Sănătescu îl tatonase cu prudență ce atitudine ar lua dacă ar avea loc o cotitură împotriva nemților și el îl asigurase că este gata să asume orice risc în interesul țării, dar nu era informat de stadiul concret al pregătirilor și nici de acțiunile care se prevedeau, așa că pătrunse în biroul colonelului, se așeză într-un fotoliu și ștergîndu-și transpirația cu batista izbucni: „Ce-i, Dămăcene?“ Peste cîteva minute sosiră comandanții celor trei regimente subordonate direct Comandamentului militar al Capitalei, precum și comandantul Regimentului de gardă al mareșalului și comandantul Regimentului de jandarmi pedeștri. Generalul Teodorescu îi privi gînditor, apoi începu să vorbească. În glas îi răzbătea o emoție profundă, dar și o fermitate neclintită. „Domnilor, spuse el, am să vă comunic o veste importantă. O veste istorică. Ținînd seama de situația tragică în care ne aflăm, Maiestatea-sa regele i-a cerut azi mareșalului să încheie imediat armistițiu cu Rusia. Mareșalul a refuzat și maiestatea-sa, uzînd de prerogativele sale, l-a demis. Mareșalul, împreună cu membrii guvernului său, se află sub stare de arest. Regele a numit un nou guvern, în frunte cu domnul general Sănătescu. În foarte scurt timp Maiestatea-sa regele va anunța încetarea ostilităților împotriva armatei sovietice și a stării de război cu Marea Britanie și Statele Unite, încetarea colaborării militare cu Germania și trecerea la eliberarea Ardealului de Nord cotropit. Au fost luate toate măsurile pentru a neutraliza unitățile

germane din țară și pentru a contracara orice acțiune militară hitleristă. Este un ceas greu, de bărbăție și de curaj. Va trebui să fim gata, așa cum ne cere jurămîntul militar, să ne dăm, dacă va fi nevoie, și viața!"

Generalul tăcu, privindu-i rînd pe rînd în ochi. „Domnilor — continuă el foarte ferm. Aceasta este situația! Cine este gata să lupte alături de noi, să rămînă! Cine nu — este liber să plece!"

Căpitanul Popa stătea în ușă, privindu-i pe cei prezenți. Avea ordin să asigure ca cei ce vor dori să se desolidarizeze, să fie reținuți pînă la noi ordine. Patru subofițeri de încredere erau pregătiți să-l ajute.

Dar nici unul dintre cei prezenți nu manifestă dorința de a pleca. Dezastrul iminent al țării era prea evident pentru ca niște bărbați cu răspundere să nu fie conștienți că în acest ultim moment trebuia făcut orice, trebuia acceptat orice risc și orice jertfă pentru a opri goana tragică spre prăpastie. Și cei prezenți erau soldați experimentați, care știau multe și cunoșteau bine faptele pe care le-au cerut anii de război, risipa de sînge adusă pentru o cauză care nu avea nimic cu interesele vitale ale poporului român, alături de un „aliat" care după ce ciuntise țara o supunea unui jaf sistematic, dezastruos. Colonelul Victor Predescu, comandantul Regimentului de gardă al mareșalului, păru să rezume gîndul tuturora: „Noi am depus jurămînt față de rege! Dacă Maiestatea-sa l-a demis pe mareșal, obligația noastră față de el a încetat. Ordonați ce avem de făcut și ne vom face datoria!"

Generalul Teodorescu mai așteptă cîteva secunde, plimbîndu-și privirea de la unul la altul: „Ei, atunci haidem să vedem ce avem de făcut!"

4

În seara aceea de 23 august Radio București transmitea o piesă de teatru și Ștefan Popa nu avea nici o poftă s-o asculte. Erau acum probleme mult mai complicate decît „Jocul apelor" de Alfred Moșoiu. Dar pe la orele 22, colonelul Dămăceanu, care stătea în biroul său împreună cu cei mai apropiați colaboratori ai săi, deschise ușa și strigă

nervos: „Căpitane! Pune aparatul de radio!" Popa deschise mirat aparatul, căci nu-l știa pe colonel amator de teatru, mai ales într-o noapte ca aceasta.

Ascultă cîteva minute replicile foarte lirice și metaforice, plictisit că într-un asemenea ceas al lumii scriitorii n-au altceva de făcut decît să toarne pe gîtul ascultătorilor o asemenea dulceagă limonadă sentimentală, cînd emisiunea de teatru se întrerupse la mijlocul unei fraze, și peste cîteva clipe se auzi vocea gravă a crainicului: „Atențiune, lăsați aparatele deschise. Vom transmite un comunicat important pentru țară..." „Atențiune, lăsați aparatele deschise. Vom transmite un comunicat important pentru țară!"

Popa deschise ușa biroului lui Dămăceanu: „Permiteți să raportez: se anunță un comunicat important!"

Se adunară cu toții în jurul aparatului și peste 12 minute, care li se părură tuturor o veșnicie, în cameră se auzi vocea regelui:

„Români! În ceasul cel mai greu al datoriei noastre am socotit, în deplină înțelegere cu poporul meu, că nu există decît o singură cale pentru salvarea țării de la o catastrofă totală: ieșirea noastră din alianța cu puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite.

Români, un nou guvern de uniune națională a fost însărcinat să aducă la îndeplinire voința hotărîtă a Țării de a încheia pacea cu Națiunile Unite. România a acceptat armistițiul oferit de Uniunea Sovietică, Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Din acest moment, încetează orice luptă și orice act de ostilitate împotriva armatei sovietice și starea de război cu Marea Britanie și Statele Unite. Primiți pe soldații acestor armate cu încredere. Națiunile Unite ne-au garantat independența țării și neamestecul în treburile noastre interne. Ele au recunoscut nedreptatea Dictatului de la Viena prin care Transilvania ne-a fost răpită.

Români! Poporul nostru înțelege să fie singur stăpîn pe soarta sa. Oricine s-ar împotrivi hotărîrii noastre liber luate și care nu atinge drepturile nimănui, este un dușman al neamului nostru. Ordon Armatei și chem Poporul să lupte prin orice mijloace și cu orice sacrificii împotriva lui. Toți cetățenii să se strîngă în jurul Tronului și al Guvernului pentru salvarea Patriei! Cel care nu va da ascultare

Guvernului, se opune voinței Poporului și este un trădător de Țară.

Români! Dictatura a luat sfîrșit și cu ea încetează toate asupririle. Noul guvern înseamnă începutul unei ere noi în care drepturile și libertățile tuturor cetățenilor Țării sînt garantate și vor fi respectate.

Alături de armatele aliate și cu ajutorul lor, mobilizînd toate forțele Națiunii, vom trece hotarele impuse prin actul nedrept de la Viena pentru a elibera pămîntul Transilvaniei noastre de sub ocupația străină.

Români, de curajul cu care ne vom apăra cu armele în mînă independența împotriva oricărui atentat la dreptul nostru de a ne hotărî singur soarta, depinde viitorul Țării noastre.

Cu deplină încredere în viitorul Neamului Român, să pășim hotărîți pe drumul înfăptuirii României de mîine, a unei Românii libere, puternice și fericite!“

Mulți dintre cei prezenți aveau lacrămi în ochi cînd își strînseră mîinile, pecetluind parcă un legămînt sfînt. Căpitanul Popa își șterse și el, furiș, o lacrimă, în timp ce se gîndea: „Slavă Domnului! A sosit ceasul mîntuirii și pentru ai mei!“

5

La Slănic-Moldova generalul Friessner aștepta cu nerăbdare noi clarificări de la București cu privire la evenimentele ce se petreceau acolo, pentru a-și putea da seama de importanța și de gravitatea lor reală, despre consecințele lor asupra situației armatelor sale. Dar cei de la Legația germană din capitala României erau ocupați cu alte treburi decît informarea comandantului Grupului de Armate Ucraina de Sud.

Baronul Von Killinger ajunsese într-o stare de deplină prostrație, incapabil nu numai să ia vreo hotărîre dar și să gîndească limpede, să deslușească realitatea aflată în plină mișcare. Spulberarea iluziei că el nu numai c-ar cunoaște perfect situația din România, dar că o și controlează și o stăpînește cu mînă de fier, îl împinsese la o disperare surdă. Știa că Hitler nu-i va ierta niciodată incapacitatea pe care a dovedit-o, că va arunca asupra lui toată răspunderea pentru dezastrul care s-a produs și care dacă nu va fi imediat zăgăzuit, va duce fără îndoială la pierderea petrolului românesc, la deschiderea drumului armatelor sovietice spre Balcani și spre Cîmpia ungară, expunînd Germania la lovituri dinspre sud-est și, probabil, determinînd scurtarea războiului. Era atît de amețit încît acceptă ca pe-o ultimă șansă de salvare a situației propunerea plină de fanfaronadă transmisă de Gerstenberg lui Goering, deși înclina să fie de acord cu obiecțiile realiste și lucide ridicate de generalul Hansen, care nu accepta calificarea cotiturii neașteptate a României ca puci executat de o camarilă; chiar și mișcările de trupe din jurul Legației și a sediilor militare germane demonstrînd, după părerea sa, că este vorba de o acțiune militară amplă și minuțios pregătită care nu putea fi lichidată cu cîteva baterii antiaeriene, așa cum își imagina generalul de aviație.

Killinger se întorsese de la Palat atît de enervat încît uită de sugestia făcută de rege (și atît de neașteptată încît Sănătescu și Niculescu-Buzești au rămas încremeniți, căci ea răsturna întreaga strategie a insurecției militare): „Mă văd obligat să vă cer să apreciați situația și să vă retrageți imediat forțele din România în ordine și fără vărsare de sînge“. Dar consilierul, doctorul Steltzer, care îl însoțise la Palat, era un diplomat prea încercat pentru a-și pierde controlul nervilor, chiar și sub lovitura unei surprize majore, cum era cea de azi, și reaminti sugestia regelui, adăugînd că ar trebui examinate posibilitățile pe care le oferă și s-ar putea cîștiga timp cerînd guvernului român explicații despre modul cum ar vedea realizarea practică a acestei propuneri.

Killinger, deși bănuia că Führerul nu va aproba cu nici un preț retragerea fără luptă a trupelor sale din România, nu ridică nici o obiecție, considerînd că orice oră cîștigată în plus permitea găsirea unor soluții fără presiunea primei surprize, iar Hansen aprecia în sinea lui că o retragere fără lupte a unităților încercuite în sediile lor din București oferea posibilitatea unei regrupări care să le sporească mult capacitatea de izbire și să le permită instalarea pe poziții mai favorabile, eventual la Ploiești sau în munți, de unde se puteau stabili legături și cu forțele lui Friessner. Gerstenberg își păstra vechea convingere că toată acțiunea românească era un simplu *bluf* care putea fi lichidat cu forțe

minimale, printr-o lovitură fermă, şi se frămînta cum ar putea ajunge, din Bucureştiul blocat de trupe române, la grosul unităţilor sale din *Waldlager*-ul de lîngă Otopeni, de unde avea posibilitatea de a folosi şi divizia antiaeriană de la Ploieşti.

Gîndurile şi ezitările lor fură întrerupte de un telefon primit de la Preşedinţia Consiliului de Miniştri de unde se transmitea invitaţia primului ministru, generalul Sănătescu, de a avea o întrevedere cu ministrul plenipotenţiar Killinger şi cu şefii de la Bucureşti ai armelor germane în legătură cu incidente grave produse de trupe germane care au deschis focul împotriva unor unităţi româneşti. Killinger socoti că invitaţia oferea o posibilitate excelentă de a tatona intenţiile românilor şi îl desemnă pe consilierul doctor Steltzer de a-l vizita pe Sănătescu împreună cu generalii Hansen şi Gerstenberg. În momentul cînd cei trei erau pe cale de a părăsi Legaţia, un funcţionar de la serviciul de cifru sosi într-un suflet cu o telegramă adresată generalului Gerstenberg. Acesta citi cu satisfacţie textul apoi îl înmînă lui Killinger. Textul era următorul:

„Generalului de aviaţie Gerstenberg, comandantul Luftwaffei din România. Din ordinul Führerului: Camarila trădătoare va fi arestată imediat, iar o eventuală revoltă va fi reprimată. Se va forma un nou guvern prezidat de un general germanofil.

Însărcinez pe generalul Gerstenberg, ca în înţelegere cu ministrul Germaniei să procedeze la executarea celor de mai sus.

Friessner,
General de armată, comandantul
Grupului de Armate Ucraina de
Sud.“

6

După miezul nopţii colonelul Dămăceanu îl chemă pe Ştefan Popa şi-i ordonă, frecîndu-şi ochii înroşiţi de nesomn şi de oboseală: „Te duci imediat la Palat. Au nevoie de un ofiţer care ştie perfect limba germană . . . Uite, ordinul de serviciu. Iei maşina mea. Te prezinţi la domnul colonel Valeriu Şelescu. Eşti la dispoziţia lui!“ Se întoarse în biroul său, apoi deschise din nou uşa: „Avem pe-aici vreun subofiţer care ştie bine nemţeşte?“ „Da, spuse Popa. Sergentul Regman!“ „Eşti sigur că ştie bine?“ se îndoi colonelul. „Păi cum să nu ştie — se miră Popa — dacă-i sas de la Mediaş?“ Colonelul îl privi cu oarecare surprindere: „Poţi avea încredere deplină în el?“ „Absolut, spuse Popa. E un om dintr-o bucată!“ Colonelul dădu din umeri: „Treaba dumitale! Dar să ştii că răspunzi cu capul!“ „Răspund, dom' colonel“ răspunse Popa şi salută, gata să plece. Dar colonelul îl opri cu un semn: „Dar ştie să conducă maşina?“ „Ăsta ştie tot, dom' colonel“ zîmbi Popa. „Bine, căpitane, se resemnă Dămăceanu. Ia-l cu mata . . . Şi noroc!“

Regman se afla în poartă cînd coborî Popa. Da, el era veşnic de găsit şi în cîteva secunde era gata de acţiune. Un bărbat puţin mai în vîrstă decît Popa, aproape tot atît de înalt, dar mai voinic, cu umeri largi, cu piept puternic şi cu mîini cît nişte cazmale. Căpitanul îi făcu semn să se aşeze lîngă şoferul lui Dămăceanu care se întoarse o clipă ca să i se spună unde trebuia să meargă. O porni calm, căci era un subofiţer mai bătrîn, flegmatic, uneori plictisit, dar niciodată agitat, nervos sau speriat. După cîteva minute spuse cu plăcere: „Ei, s-a terminat dom' căpitan! De-acu o mie de ani pace, şi trai neneacă!“ Căpitanul tăcu, gîndind: „Ce bine ar fi! Dar sentimentul că totul s-a terminat cu bine e cam grăbit. Vorba ceea: Să nu zici hop, pînă n-ai sărit pîrleazul!“ Din apropiere, poate dintr-una din clădirile din vecinătatea Comandamentului, răsună o rafală de mitralieră. Focuri răzleţe păreau să-i răspundă din diferite direcţii, de mai departe, de mai aproape. De parcă s-ar fi dat un semnal, rafale puternice izbucniră din cîteva locuri greu de fixat în spaţiu, şi le răspunseră alte rafale şi explozii de grenade. Apoi un Brand punctă noaptea cu explozii în serie. „Ei, da — rîse Regnan abia auzit. Curat o mie de ani pace. Căci pentru alţii războiul abia începe!“

Sosiţi la Palat, Popa dădu drumul maşinii colonelului, apoi intră însoţit de Regnan pe poarta secundară, unde gărzile erau întărite şi fură legitimaţi cu mare grijă. Îl lăsă pe sergent la corpul de gardă, unde ştia că va fi găsit uşor la nevoie, iar el porni în căutarea colonelului Şelescu. Îl

găsi destul de ușor printre ofițerii de stat major pe care Sănătescu îi chemase la Palatul regal pentru a îndeplini misiunile importante care ar deveni necesare. Se așeză într-un colț, în fumul des de țigară, ascultînd discuțiile din jurul său. Clădirile ocupate de unități germane fuseseră înconjurate, în unele locuri nemții deschiseseră focul la apariția trupelor române care îi încercuiau, în cele mai multe locuri trăgeau însă doar focuri de avertizare pentru a opri pătrunderea românilor în clădiri. Informații mai alarmante sosiseră din zona Otopeni unde o unitate românească sosită pe șoseaua din direcția Ploiești fusese atacată cu foc susținut de unitățile germane staționate acolo și avusese pierderi. Nicăieri trupe germane nu încercaseră lovituri mai puternice, fie pentru a-și croi drum ca să iasă din Capitală, fie pentru a forța pătrunderea în ea. Situația era însă în plină mișcare și schimbări importante puteau avea loc în orice clipă.

Spre ora 2 telefonul din holul dreptunghiular în care se aflau, sună și colonelul Șelescu fu chemat la primul ministru. Se întoarse după cîteva minute și-i făcu semn lui Popa: „Haide, căpitane, avem o treabă!" Îndreptîndu-se spre intrarea secundară în palat, colonelul îi explică în cîteva cuvinte că în scurte minute vor sosi generalii Hansen și Gerstenberg împreună cu consilierul Legației germane, pe care primul ministru Sănătescu i-a chemat ca să-i pună în gardă cu privire la consecințele actelor de agresiune comise împotriva trupelor române, așa cum s-a întîmplat lîngă Otopeni. „Dumneata îi aștepți la corpul de gardă și-i conduci în acest hol, unde îi voi aștepta eu. Un valet le va lua chipiele și mănușile, iar eu îi voi conduce spre etaj, mergînd în fața lor. Dumneata ne vei urma, rămînînd cu cîțiva pași în spatele lor. La domnul general Sănătescu vom intra amîndoi, și dacă va fi nevoie, te vei așeza în stînga sa și vei traduce... Înțeles?" Cînd Popa era să iasă, colonelul îi strigă aproape: „Cînd sosesc, îi saluți reglementar. Dacă nu răspund — căci cu aceștia nu se știe niciodată — la intrarea în hol îmi faci un mic semn, ca să știu ce atitudine să iau!"

Cîteva minute după ora 2, un Mercedes al Legației germane, purtînd număr diplomatic, se opri în fața porții din spate a Palatului și generalii Hansen și Gerstenberg împreună cu consilierul doctor Steltzer, coborîră plini de gravitate. Cei doi soldați din gardă prezentară onorul, dar cei

doi ofițeri se prefăcură că nu îl observă, și numai consilierul răspunse printr-o abia perceptibilă mișcare a capului. Intrară pe poartă unde Popa îi aștepta sub lampadarul camuflat care nu arunca decît o pală de lumină albăstruie pe dalele gălbui. Își lovi călcîieie și-și duse mîna la cozoroc, dar cei doi ofițeri păreau să privească prin el ca prin sticlă, așa că își trase mîna la loc în aceeași fulgerare de secundă și îi privi cu severitate. „Domnilor, nu am cinstea de a vă cunoaște. Sper că am onoarea cu domnul general de cavalerie Hansen?" întrebă el în germana sa perfectă, privindu-l pe generalul cu uniformă a Werhmachtului. Hansen dădu mîndru din cap, și Popa jubilă în sine. (Ei, te miști totuși, *Mein Herr*, rîse el interior, nu ești complet înghețat!) Apoi se întoarse spre generalul strîns în impopoțonata sa uniformă de aviator: „Domnul general de aviație Gerstenberg?" întrebă el cu vocea aceea rece și ascuțită, uzuală la ofițerii germani în astfel de ocazii, dar generalul părea să nu-l audă. „Domnule, spuse Popa foarte serios, din considerație pentru gradul dumneavoastră nu vă cer, așa cum ar fi firesc, legitimația! Vă rog nu mă obligați să renunț la atitudinea mea respectuoasă!" Consilierul Steltzer îi șopti ceva generalului de aviație și acesta spuse răgușit de mînie: „Da, sînt Gerstenberg!" „Pe domnul consilier nu-l mai întreb nimic — spuse Popa, știind că îi jignește de moarte pe cei doi generali, deoarece îi cunosc fața din ziare!" Cu aceasta, le făcu un semn pe care îl dorea foarte prusac și în același timp elegant, și spuse: „Poftiți, domnilor! Vă rog să mă urmați!"

Intrînd în hol observă privirea întrebătoare a lui Șelescu și făcu o mișcare de negație cu capul. Îl văzu pe colonel făcînd un gest valetului care aștepta respectuos, și generalii îi predară chipiele și mănușile. Atunci colonelul îi privi, făcu o scurtă și foarte prusacă mișcare din cap care putea fi considerată și salut, și cu un gest rapid cu mîna îi invită să urce scările de marmură. „Domnul prim-ministru vă așteaptă, zise el rece. Vă rog să mă urmați!" Și o porni înainte fără să-i pese de orgolioasele personaje. Popa îi urmă, gîndindu-se că cei doi generali nu vor dormi toată noaptea, cugetînd, cu o sensibilitate exacerbată care se ascunde sub masca glacială a germanilor, la afrontul la care au fost supuși, fără să le treacă prin minte că ei singuri l-au provocat, căci obiceiul de a-i trata pe români de sus le intrase printre reflexe și nici nu-și dădeau seama că în

noua situație în care se aflau, el nu mai avea nici un temei. „Asta-i, își spuse Popa urcînd scara monumentală și simțind o dorință irepresibilă de a rîde: Au reacții întîrziate! Este unul din motivele pentru care o să le tragem acum preșul de sub picioare!"

Cei doi generali se trăgeau din vechi și importante familii, educația lor n-a fost neglijată deci nici sub aspectul învățării pline de osîrdie a limbii franceze, căci în ambianța lor disprețul pentru poporul francez, pentru „vulg" cum obișnuiau să spună de la Valmy încoace, era întovărășit de o stimă nemaipomenită pentru „spiritul", pentru „finețea franceză", și această stimă nu pălise niciodată nici în cele mai războinice familii prusace, însuflețite de exemplul galicismului fervent al lui Friederich cel Mare. Așa că generalul Sănătescu nu avu nevoie de traducător pentru schimbul de păreri cu reprezentanții Germaniei și discuția s-a desfășurat rapid, exact și clar. La început el consideră însă că este mai indicat să-i cedeze cuvîntul ministrului de externe Grigore Niculescu-Buzești, care se adresă consilierului Steltzer, de parcă ar fi ignorat competența principală a celor doi generali în problemele abordate, sau ar fi subliniat că este vorba de o importantă problemă de relații interstatale în care singurul partener de dialog al guvernului român nu poate fi altcineva decît Legația Reichului German. Într-adevăr, socoti Popa, care neavînd de tradus putea să se concentreze asupra problemelor abordate, deși aspectele evocate de ministrul de externe român aveau un caracter preponderent militar, ele se legau de propunerea regelui ca trupele germane să se retragă pașnic de pe teritoriul României, aveau deci o implicație hotărîtoare asupra stării existente între cele două state și impuneau o hotărîre politică implacabilă: aceea de a folosi imediat războiul ca mod de rezolvare a situației, sau permiteau o amînare momentană a soluțiilor dramatice? Dacă situația ar fi fost mai puțin tensionată, probabil că Popa s-ar fi amuzat de jocul diplomatic încins între cele două părți abile și experimentate, dar el știa că mii și zeci de mii de oameni așteaptă cu mîinile încleștate pe arme ordinul de a trage sau de a mai aștepta, de a porni la atac sau de a-și face bagajele și a porni spre Brașov, spre forntiera trasată la Viena, și mai departe. Popa era militar, avea puțină atracție spre filozofie și spre problemele pur teoretice, el nu-și închipuia că dacă închizi ochii și nu privești realitatea în

față ai toate șansele ca visele să ți se îndeplinească. Își dădea seama că retragerea trupelor germane din spațiul românesc era un simplu deziderat abstract, fără posibilitate de realizare, a cărui ținere pe tapet putea cel puțin să asigure cîteva ore sau cîteva zile pentru a mișca niște trupe, pentru a ameliora niște poziții de pe care răfuiala cea mare trebuia o dată și o dată angajată fără nici o posibilitate de evitare. Cum putea să se retragă din România „fără lupte și vărsare de sînge" un grup de armate ca cel comandat de Friessner, care dădea în urmă pas cu pas sub asalturile rușilor? O să se spună: Încolonarea, căci așa vrea regele Mihai, și cu cîntec înainte marș, pînă la frontiera Germaniei!! O, Doamne, își spuse Popa în timp ce șahul diplomatic continua în fața sa fără sens (ori cu un sens ascuns pentru mintea sa), Hitler, care nu permisese mareșalilor și generalilor săi să părăsească vreun orășel din Rusia, din Ucraina sau din Bielorusia și preferase să jertfească milioane de soldați și uriașe resurse tehnice pentru a menține cîteva zile sau cîteva săptămîni niște poziții de importanță decisivă, o să spună deodată, încîntat de mărinimia regelui român care și-a amintit pe neașteptate că e, totuși, un Hohenzollern: „Retrageți-vă repede, nu distrugeți nimic, nu faceți nici un rău, ca nu cumva să facem vreo pagubă în țara Hohenzollernului nostru!" Și o să renunțe la petrol, o să deschidă porțile Balcanilor, o să-i lase pe ruși să facă un salt spre Germania, pentru că ne iubește de nu mai poate! Aiurea", își spuse Popa cu dispreț și se concentră din nou asupra discuțiilor inutile din fața sa. Generalul Sănătescu i se adresa tocmai generalului Hansen: „Dați imediat ordine trupelor germane să nu provoace incidente! Folosiți-vă de ieșirea rezonabilă oferită de Maiestatea-sa" îi spuse el.

Generalul Hansen era convins că se vorbește de singura posibilitate reală de a ieși din situația dramatică în care se aflau trupele germane din spatele frontului Grupului de Armate Ucraina de Sud. Dar el citise, înainte de a părăsi Legația germană, ordinul telegrafic trimis de Friessner în numele Führerului și știa că nu mai putea face nimic, nu putea, mai ales, împiedica aventura începută prin nesocotitele propuneri ale lui Gerstenberg, care nu puteau duce decît la o tragedie. Nu putea vorbi, nu putea să-și descarce sufletul și nici măcar să încerce o soluție pe cont propriu, căci știa că după represaliile cumplite din iunie nimeni n-o să mai fie dispus să se situeze alături de el și să se opună

unui ordin al lui Hitler, aşa că se decise să-l lase pe generalul de aviaţie să-şi joace jocul absurd şi lipsit de orice şansă de reuşită. „Nu am nici o informaţie despre incidente armate, îi spuse el lui Sănătescu. Liniile telefonice ale Legaţiei sînt tăiate. De altfel nu am comanda nici unei unităţi, nu pot ordona nimic. Comanda o are generalul de armată Friessner! Poate că ar fi bine să stabiliţi legătura cu domnia-sa!"

Popa îşi dădea seama că nemţii doresc şi ei să cîştige timp, şi cînd Sănătescu reveni asupra incidentului armat dintre Otopeni şi Băneasa, nu fu deloc mirat să-l audă pe Gerstenberg intervenind, căci probabil aşteptase momentul propice ca să încerce un plan în care-şi punea multe speranţe: „Cum să luăm cele mai elementare măsuri cînd liniile telefonice ale Legaţiei sînt tăiate? — spuse el, arătîndu-se jignit de acest tratament. Cum putem să ştim ce se petrece între Otopeni şi Băneasa, atunci cînd noi nu mai avem legături cu unităţile din *Waldlagerul* Otopeni şi nu putem transmite nici un ordin!" Generalul Sănătescu nu putea să nu fie de acord cu cele spuse de germani. Este clar că unităţile nu aveau de unde primi ordine, iar generalul Friessner nu putea să obţină informaţii exacte despre situaţia din Bucureşti, despre poziţia noului guvern român şi despre propunerea neaşteptată a regelui privind retragerea paşnică a forţelor germane din România. I se păru, de asemenea, foarte firească propunerea lui Gerstenberg de a pleca imediat la *Waldlagerul* de la Otopeni pentru a putea da unităţilor germane ordinul de retragere în spiritul propunerii regelui, de „paşnică retragere". El fu definitiv convins cînd Gerstenberg — dornic să găsească posibilitatea de a acţiona împotriva Bucureştiului în conformitate cu misiunea ce-i fusese încredinţată de Führer — îi oferi cuvîntul său de onoare că nu va iniţia nici o acţiune capabilă să lezeze interesele României. Nu i se păru suspectă nici propunerea lui Gerstenberg de a fi însoţit de un ofiţer român pînă la *Waldlager*, pentru a se convinge de corectitudinea sa.

Căpitanul Popa era un ofiţer disciplinat, care ştia că treaba lui nu este să judece hotărîrile şefilor săi ci să le execute. Nici un muşchi nu tresări pe faţa sa cînd generalul Sănătescu acceptă fără prea multă gîndire propunerea lui Gerstenberg şi dădu ordin ca Şeleru şi „un alt ofiţer" să-l însoţească pe generalul de aviaţie la *Waldlagerul* de la

Otopeni. Evident, Popa ar fi plecat fără nici o grijă dacă ar fi ştiut că acest puternic aeroport militar german e supravegheat de forţe româneşti de aviaţie, de artilerie antiaeriană sau măcar de trupe de infanterie capabile să-i anihileze sau măcar să-i limiteze teribila eficacitate. În condiţiile pe care le cunoştea, însă, cînd forţa de şoc a *Luftwaffei* (insuficientă pentru a face faţă atacurilor aeriene anglo-americane dar capabilă să lovească teribil Bucureştiul pe care pînă acum ar fi avut obligaţia să-l apere) nu era contracarată de nici o forţă românească vrednică să-i facă faţă, trimiterea generalului de aviaţie în mijlocul forţelor sale de izbire i se părea cel puţin stranie. Dar el era un ofiţer învăţat să-şi vadă lungul nasului şi să nu cuteze să judece hotărîrile şefilor săi, aşa că tăcu. Nu spuse nici un cuvînt nici atunci cînd colonelul Şelescu fu desemnat de Sănătescu să-l însoţească pe Gerstenberg la *Waldlager* şi nici atunci cînd, la dispoziţia generalului, prim-ministrul Şelescu îi făcu semn să se apropie şi-i şopti: „Vezi, o să vii cu mine! Ia-l şi pe şoferul care ştie nemţeşte! O să vedem ce-o mai fi!"

Maşina înainta cu prudenţă prin întunericul dens în care farurile ei de camuflaj însemnau doar o slabă pîlpîire albăstruie. Popa, care şedea în faţă, lîngă şofer, zărea doar din cînd în cînd patrule trecînd pe lîngă ziduri, prudente, de parcă s-ar fi aşteptat în fiecare clipă să se tragă asupra lor. „Sînt oameni experimentaţi, îşi spuse căiptanul. Războiul durează de prea multă vreme şi s-au obişnuit cu prudenţa, căci pericolele pîndesc de pretutindeni ... Şi-apoi, au învăţat să-i cunoască pe nemţi!" Deveni atent la discuţia celor din spate şi constată cu mirare că Gerstenberg devenise foarte volubil, îi vorbea colonelului cu dezinvoltură, bine dispus, de parcă n-ar fi fost bărbatul semeţ şi ursuz care intrase pe poarta Palatului, iar maşina l-ar fi purtat spre o biruinţă, nu spre darea unui ordin de retragere. „Ce-i cu omul acesta?" se întrebă căpitanul, şi-l cuprinse neliniştea. „Ăsta coace ceva", îşi spuse el, dar alungă gîndul rău. „Generalii germani sînt gata să facă multe, încercă el să se liniştească, dar nu prea îşi calcă în picioare cuvîntul de onoare." Dar neliniştea continua să pulseze în el. Peste puţin timp trecură de Fîntîna Mioriţei şi căpitanul îi făcu semn lui Regman să încetinească, ştiind că sînt aproape de linia de apărare din lungul liniei ferate Bucureşti—Constanţa. Curînd din întuneric apărură baricade şi

cîţiva soldaţi cu armele pregătite. Colonelul Şelescu coborî din maşină şi începu să-i explice comandantului, pe care îl cunoştea bine, ce misiune periculoasă a primit şi cine-i generalul german care se dăduse jos din maşină pretextînd că doreşte să-şi dezmorţească picioarele, şi examina cu un zîmbet plin de dispreţ bărcile adunate de pe lac şi folosite la ridicarea unei baricade pe care şi Popa o considera cu totul lipsită de eficacitate. Gerstenberg îl privi o clipă zîmbind, de parcă nu i-ar fi refuzat salutul cu un ceas mai devreme, şi întrebă: „Aţi fost pe front domnule căpitan?" „Da!" răspunse Popa posac. „Ei, dacă aţi fi avut şi acolo fortificaţii ca acestea n-ar fi trecut ruşii atît de uşor!" Căpitanul simţi că mînia îi urcă fierbinte în cap, dar se stăpîni. „Ştiţi, domnule general, nu fortificaţiile contează!" „Dar ce?" întrebă Gerstenberg, cu dispreţ în glas. „Contează cine le atacă şi ce au de apărat cei care le apără!" „Aşa? întrebă generalul, pe un ton în care nu mai rămăsese nici urmă de jovialitate. Şi în Răsărit n-aţi avut ce apăra?" „Nu, domnule general, răspunse Popa sec. Apăram planurile domnului Hitler! Iar aceste planuri nu ne interesează!" Gerstenberg îl privi cu mînie, dar nu spuse nimic ci îi întoarse spatele fără nici un cuvînt.

Deodată o altă maşină apărută din întuneric se opri în spatele lor. Un ofiţer pe care Popa îl cunoştea, se apropie de colonelul Şelescu şi-i predă un plic: „ordinul de trecere de la Comandamentul Militar al Capitalei" raportă el. „S-a uitat că e nevoie de el!"

La un semn al comandantului poziţiei de la podul Băneasa, soldaţii începură să degajeze o fîşie de şosea de bărcile îngrămădite pe ea. Gerstenberg îi privea amuzat, gîndindu-se cît de uşor va spulbera aceste obstacole de operetă. Trecură podul şi Şelescu îi ordonă lui Regman să oprească. „Coboară, îi spuse el lui Popa, cedează-ţi locul domnului general." Apoi se întoarse spre Gerstenberg şi-i spuse: „Vă rog să ocupaţi locul din faţă. Intrăm într-o zonă controlată de trupele dumneavoastră... Şi mi-e teamă că vor deschide asupra noastră focul, dacă nu vor vedea că în maşină se află un general german!" „Dar dacă dăm peste ai dumneavoastră, se arătă neliniştit generalul, şi vor deschide focul tocmai pentru că mă vor vedea pe mine?!" „Fiţi liniştit, spuse zîmbind colonelul. De aici şoseaua e controlată de germani! Iar ai noştri se pare că nu au tras asupra

dumneavoastră nici în Bucureştiul aflat în stăpînirea noastră!"

Gerstenberg îşi ocupă noul loc, dar ceru ca farurile maşinii să fie aprinse, pentru a nu se produce nici o neînţelegere. După ce trecură de Băneasa, farurile luminau o priveliște de coșmar. În şanţuri zăceau zeci de soldaţi români, răniţi în ciocnirea care avusese loc şi cărora nu li se acordase nici un fel de ajutor medical. Peste cîteva secunde în lumina farurilor apăru un lanţ de trăgători germani cu pistoalele mitralieră îndreptate spre maşină. Regman opri. Maşina fu imediat înconjurată şi Gerstenberg coborî din ea vioi şi satisfăcut. Un ofiţer îl salută respectuos. „Arestaţi-i!" ordonă el scurt. „Să fie închişi sub pază bună! Colonelul separat, căci va trebui să discut cu el în noaptea aceasta. Ştie probabil multe despre apărarea Bucureştiului!"

7

Căpitanul Popa şi sergentul Regman fură azvîrliţi într-o cămăruţă strîmtă de la parterul comandamentului *Waldlagerului* după ce li se luară revolverele, iar colonelul Şelescu, plecat în această misiune fără să aibă asupra sa nici o armă, fu obligat, sub ameninţarea pistoalelor mitralieră de parcă ar fi fost înarmat pînă-n dinţi, să urce la etaj. Regman, liniştit şi cumpănit ca întotdeauna, se aşeză într-un colţ, cu spatele rezemat de perete. Popa se apropie de fereastra cu gratii ce dădea spre curtea din spatele Comandamentului şi de unde se putea zări şi o mică porţiune din drumul ce ducea spre şoseaua Bucureşti—Ploieşti şi văzînd că sub fereastră nu se află nici o santinelă încercă să ghicească planurile lui Gerstenberg din pregătirile care aveau loc. Căpitanul văzu doar o coloană de maşini pline de soldaţi, precedate de un tun de 88 mm şi şase tunuri antiaeriene de 20 mm, care se puseră în mişcare. Bănuia că în acelaşi timp, la ordinul lui Gerstenberg porniseră din toate direcţiile spre Bucureşti mii de soldaţi germani, căci, deşi îşi amintea foarte exact de şubrezenia baricadelor care închideau podul Băneasa, nu-şi închipuia că un general german ar putea fi atît de naiv încît să-şi imagineze că un oraş ca Bucureştiul poate fi cucerit cu o mînă de oameni. În

colţ, dincoace de coloană, un şir de avioane Stuka aştepta să se fixeze bombele. Aşteptă neliniştit şi, peste vreo 20 de minute, auzi tunuri trăgînd, apoi explozii succesive. Nu bănuia că două biete tunuri antitanc făcuseră praf coloana lui Gerstenberg şi că soldaţii care mai rămăseseră capabili să se salveze fugeau mîncînd pămîntul. Probabil că nici santinela plasată în faţa uşii nu-şi imagina că fuseseră zdrobiţi ci că poziţiile slabe ale românilor săreau în aer sub tirul tunurilor germane, deschizînd calea pentru înăbuşirea revoltei ridicole de la Bucureşti. În euforia momentului nu putu răbda să nu-şi bată joc de prizonieri, crăpînd uşa şi rîzîndu-i în faţă căpitanului, în timp ce aţintea asupra lui pistolul mitralieră. Dar uitase de Regman sau nu-şi putea închipui ca un om dezarmat să încerce un atac împotriva unui soldat cu pistol mitralieră. „Bukarest kaputt" reuşi el să spună, dar Regman îl apucase, lungit pe podea, de tureatca cizmelor şi-l smulse de pe picioare, făcîndu-l să cadă în celulă, drept în pumnul lui Popa, care-l proiectă în zid ca să cadă lat pe pardoseala de ciment. Căpitanul, continuîndu-şi parcă mişcarea de izbire, se aruncă asupra pistolului mitralieră. Dar soldatul era leşinat de-a binelea. Îl legară cu cureaua de la pantaloni şi cu centura, transformîndu-l într-un pachet neputincios. Popa aruncă o privire rapidă, prin crăpătura uşii, dar în culoar nu se găsea nimeni. Îl făcu semn lui Regman şi se strecurară repede (după ce încuiară uşa cămăruţei în care zăcea soldatul german şi Regman îşi puse cheia cu grijă în buzunar de parcă ar fi fost o amintire scumpă), pe lîngă zid, spre uşa din fundul culoarului, sperînd că n-o vor găsi încuiată. Într-adevăr, nu era încuiată şi ieşiră cu grijă pe terenul din spatele Comandamentului, acoperit de şiruri de barăci în care părea că nu se află nimeni. Popa îşi dădu seama că germanii se îngrămădiseră în partea de dincolo a grupului de clădiri şi era gata s-o ia la fugă ca să găsească acoperire în spatele barăcilor, cînd Regman îl prinse de braţ făcînd cu capul un semn spre colţul clădirii din care ieşiseră. Cu spatele spre ei o santinelă privea cu atenţie ce se petrece în faţa Comandamentului, unde privirea celor doi români nu putea să răzbată şi de unde se auzea un vălmăşag nervos de glasuri. Regman îi făcu semn căpitanului să rămînă pe loc şi se strecură fără să facă nici cel mai mic zgomot, ca o umbră ameninţătoare. Popa auzi izbitura înăbuşită a muchiei palmei sergentului în ceafa omului întors cu spatele

şi văzu mişcarea fulgerătoare a mîinii care-i astupă gura ca să nu poată scoate nici un geamăt! Privi cum Regman îi ia pistolul-mitralieră şi mişcările precise, suple, cu care îl trase fără nici un zgomot lîngă zid, unde îl întinse cu grijă. Începură apoi să alerge spre barăcile în spatele cărora se profila pădurea şi reuşiră să se ghemuiască în nişte tufişuri, fără a fi întîlnit pe nimeni şi fără a fi zărit vreo santinelă. „Aţi înţeles ce vorbeau hitleriştii pe care-i asculta santinela?" întrebă Regman, cu urechile atente la zgomotele pădurii. Popa făcu o mişcare de tăgăduire. „Ziceau că din coloana de maşini care a pornit spre podul Băneasa s-a ales praf şi pulbere!" Popa se bucură de vestea bună, gîndindu-se la dispreţul cu care Gerstenberg se uitase la baricada de bărci care închidea podul de parcă ar fi fost vorba de un joc de copii, nu de război. Apoi îi făcu semn lui Regman să fie atent, ca nu cumva să fie surprinşi pe neaşteptate şi să fie luaţi ca din oală, apoi începu să se gîndească. „Este probabil că germanii îşi vor concentra forţele în direcţia podului. Am avea, poate o şansă de a răzbate neobservaţi pînă la linia noastră dacă am ocoli aeroportul Băneasa, pe care l-au ocupat probabil, şi ne-am furişa spre satul Herăstrău. Acoperiţi de căsuţele de acolo am putea, poate, ajunge la parc sau la podul Herăstrău, unde vom putea tatona dacă a ajuns inamicul sau nu". Îi făcu semn lui Regman să se apropie. Sergentul asculta cu atenţie tăcerea dimineţii care i se părea atît de ameninţătoare de parcă cineva ar fi stat la pîndă reţinîndu-şi respiraţia ca să nu fie observat. Deodată, un uruit de camioane grele răzbătu pînă la ei dinspre nord, probabil dinspre şoseaua Bucureşti—Ploieşti. Apoi o mitralieră începu să toace dinspre apus; tăcu, apoi începu din nou să tragă cu furie. Apoi tunuri prinseră să bată dinspre nord-est şi căpitanul se gîndi că sînt atacate probabil poziţiile de artilerie antiaeriană româneşti aflate în zona sudică a pădurii Otopeni. Curînd focul se înteţi din toate direcţiile, arătînd că luptele au loc pe sectoare mici, probabil între subunităţi răzleţe, şi Popa încerca să-şi amintească de harta poziţiilor româneşti, dar acestea erau atît de diseminate şi atît de alternate cu unităţi germane încît nu-şi putea imagina cum ar putea ajunge la ele fără să dea peste inamic. Îi şopti lui Regman: „Poate reuşim să răzbatem pînă la bateriile antiaeriene aflate la nord şi la est de aeroportul Băneasa... De acolo ne-am putea strecura printre casele ri-

sipite pretutindeni, spre Herăstrău, şi să ajungem la ai noştri!" Regman privea foarte atent pădurea neclintită din jurul lor, apoi oftă: „Cum ne-o fi norocul! Căci poziţiile se află probabil în mişcare. Sprijinindu-se una pe alta doar de la distanţă, despărţite de zone întinse, unde inamicul poate pătrunde fără dificultate. Cu orice risc, însă, noi trebuie să ne mişcăm. Pădurea este probabil cutreierată de patrule care ne caută. O să dea una peste noi şi... aleluia. Eu zic s-o luăm din loc şi-apoi vom vedea!"

O porniră, şi căpitanul încerca să meargă spre sud-est, cu urechile foarte atente la orice zgomot, cu ochii cercetînd fiecare tufiş, fiecare copac din spatele căruia puteau fi măturaţi în orice clipă de-o rafală. Deodată un zgomot furios de avioane acoperi celelalte glasuri ale dimineţii şi printre crestele copacilor zăriră trei avioane Messerschmidt lansîndu-se în formaţie spre sud. Peste cîteva minute începură să ţăcăne cu furie mitralierele lor, iar peste o secundă de ezitare un tun antiaerian începu să bată cu obstinaţie, apoi altul aflat mai departe. În jurul avioanelor apărură micile coroniţe de fum ale exploziilor, apoi unul dintre avioane se răzleţi de celelalte, lunecînd spre pădure urmat de o deasă trenă de fum negru. „Cu ăsta s-a zis!" şopti Regman cu satisfacţie. Căpitanul încerca însă să localizeze direcţia de unde trăgea tunul mai apropiat şi o luă prudent spre el. După cîţiva zeci de paşi Regman încremeni şi-i făcu semn spre stînga. Un grup de germani se îndrepta în direcţia în care mergeau şi ei, strecurîndu-se prudenţi printre trunchiuri, cu armele pregătite pentru a trage. Căpitanul îi făcu semn lui Regman să o ia mai spre dreapta, ca să nu se afle prea aproape unul de celălalt şi să fie mai uşor înconjuraţi, şi se trînti la pămînt în spatele unui stejar bătrîn. Îl văzu pe Regman acoperit şi-i făcu semn spre grupul de germani. Apoi începu să tragă. După prima rafală auzi şi pistolul mitralieră al lui Regman şi-i văzu pe inamici aşternuţi la pămînt sub snopul de gloanţe. Cei mai mulţi nu fuseseră însă, probabil, atinşi, pentru că arme începură să tragă dinspre ei, căutînd o ţintă. Popa îi făcu semn sergentului să nu mai tragă, aşteptînd ca inamicul să se mişte, oferind o ţintă. De undeva de mai departe, din dreapta lor, o puşcă-mitralieră începu însă să rupă aşchii din copacii bătrîni şi să scuture pretutindeni crengi sfîrtecate. Apoi zăriră patru sau cinci umbre strecurîndu-se spre ei în timp ce căutau ocrotire după trunchiuri groase. Popa trase o rafală asupra lor, şi-l văzu pe unul prăbuşindu-se. Cei din faţă părură satisfăcuţi că au descoperit pe inamic, şi în timp ce unul din ei trăgea rafală după rafală în direcţia lui Popa, obligîndu-l să rămînă nemişcat, alţi trei porniră în goană spre el. Regman îi lăsă să se desprindă cu grijă din spatele copacilor, ca să facă ultimul salt spre căpitan, şi în secunda cînd rămaseră cu totul descoperiţi, îi seceră cu o rafală scurtă. Cel rămas sub acoperirea copacilor ezită cîteva clipe, apoi o luă în goană spre dreapta, de unde tocase cu cîteva secunde în urmă puşca-mitralieră. Popa şi Regman se apropiară cu grijă, cu armele întinse, spre grupul de soldaţi prăbuşiţi şi, după ce constatară că sînt morţi, le luară cartuşele, care li se împuţinaseră, şi grenadele vîrîte sub centuri şi în tureatca cizmelor. „Aşa, zise Regman cu satisfacţie. Parcă mă simt mai capabil de luptă cu drăciile astea la mine!" Dinspre sud-vest începură să bată puştile, şi din dreapta lor un foc susţinut părea să se îndrepte spre cei ce trăgeau. Peste puţin timp un tun de mare calibru prinse şi el să bată, şi căpitanul văzu pămîntul aruncat de explozii la cîteva sute de metri de ei. „Asta-i bateria noastră!" îi şopti el lui Regman şi începu să fugă în direcţia de unde pornea sunetul sec al puştilor, alergînd însă puţin pe stînga, ca pe circumferinţa unui cerc, încercînd să nu se trezească drept în mijlocul luptei. Cînd zăriră căştile româneşti, Popa îşi înălţă chipiul în ţeava pistolului-mitralieră, ca să fie zărit de puşcaşii din poziţia circulară apărată de un val de pămînt şi de un parapet înalt de saci cu nisip, şi se ridică strigînd: „Nu trageţi, fraţilor! Sîntem români!"

Detunăturile armelor din dreapta se răriseră. „Avem noroc" se gîndi Popa în timp ce se apropia de poziţia apărată de saci de nisip. „Apropiaţi-vă încet — le strigă cineva — şi cu mîinile sus!"

Peste cîteva secunde se aflau în faţa căpitanului Mânzaru care întrerupse observarea marginii cîmpului de zbor, de sub liziera pădurii, unde se afla poziţia. Recunoscîndu-l pe Popa, începu să rîdă: „Ei bravo, căpitane! Ai nimerit tocmai cînd trebuia! Cînd e balamucul mai mare!" Popa privea cu atenţie liziera de dincolo, de unde mitralierele băteau clădirea aeroportului. „Da, spuse el, văd că am sosit tocmai la chef!" Un aruncător de mine începu să caute poziţia lor, şi Mânzaru ordonă îndreptarea tunului spre acel obiectiv periculos. „Păcat că tragem la nimereală, zise el

mohorît. Nu avem aparate de ochire pentru ținte terestre!" Obuzul nimeri totuși foarte aproape de obiectiv, și brandul tăcu. „Bine că proiectilele noastre sînt brizante — zîmbi Mânzaru. Au rază mare de lovire! Altfel . . ."

Popa se folosi de momentul de pauză ca să-l roage să-i facă legătura cu Comandamentul. „Nu mai avem legătură, spuse căpitanul. Au tăiat probabil firul. Nu mai comunicăm decît cu comandantul grupului de transport de pe aeroport, maiorul Pavlovschi. Dar e și el izolat!"

Părea că focul inamicului se concentra asupra celeilalte baterii, plasate mai departe, destul de aproape de aeroport. „Bietul Sălăgeanu, zise supărat Mânzaru. El e obiectivul numărul unu. A respins trei atacuri! Dar n-are decît o mînă de oameni. Și mulți dintre ei vor fi căzut!" După ce el va fi redus la tăcere, toată forța germanilor se va concentra asupra noastră! Vom rezista, dar n-o să putem ține la infinit! Dacă nu sosesc grabnic ajutoare, s-a zis cu noi!"

Popa ceru să vorbească maiorului Pavlovschi. Și acesta îl cunoștea și-l întrebă plin de speranță: „Ce cauți la noi, căpitane? Ai venit cu ajutoare?" „Nu, îi răspunse Popa. Am evadat din prizonierat. Trebuie să ajung neapărat în oraș, ca să informez despre situație." „Greu, zise maiorul. Deși Băneasa nu e ocupată. Doar cîteva case mai mari, spre șosea . . . Probabil că nu au forțe suficiente!" „Dar clădirea dumneavoastră e înconjurată?" întrebă Popa, începînd să deslușească o ieșire. „Nu, răspunse maiorul. Sîntem sub foc numai dinspre cîmpul de zbor!" „Bravo! zise Popa. În cîteva minute sîntem la dumneavoastră!" „Bine, dar. . ." vru să-i spună ceva Pavlovschi, dar Popa, nu mai era curios să-l asculte. Privea motocicleta culcată în vecinătatea lăzilor cu proiectile. Mânzaru îi urmări privirea și oftă: „E motocicleta mea! Voiam să plec după-masă în oraș!" „Ei da, zise Popa. Nu toate planurile se îndeplinesc. Dar e bine că se află aici! Vom încerca să ajungem cu ea în oraș . . . Și să vă trimitem ajutoare!" Căpitanul Mânzaru îl privi o clipă gînditor. „E greu de străbătut . . . Dar trebuie încercat ceva . . . Altfel vom pieri ca niște șoareci prinși în cursă!"

Zgomotul infernal al motocicletei stîrni la început stupoare, apoi pe liziera opusă a cîmpului de zbor începu un vălmășag asurzitor de mitraliere și de arme. Regman nici nu încercă să ocolească zona măturată de proiectile care izbindu-se în pămînt aruncau în toate direcțiile mici explozii de praf. Știa că viața sau moartea depind de o miime de secundă iar el nu putea să prelungească durata periculului extrem renunțînd la traiectoria cea mai scurtă ca să aleagă una mai puțin expusă. De altfel unde să găsească o cale mai ferită, cînd cîmpul de zbor se afla în întregime sub focul inamicului. Adevărul este că Regman nu credea că vor scăpa, nici nu se putea crede așa ceva, dar se obișnuise ca atunci cînd sosește momentul de a acționa să nu ezite, să nu mediteze, ci să se avînte ca să realizeze ceea ce trebuia realizat. Auzea șuieratul gloanțelor jur-împrejur și i se părea că trece de un timp nesfîrșit prin acest infern fierbinte. Văzu în zbor barăcile aeroportului, zări și așchiile smulse din ele de impactul gloanțelor, și nu-i veni să-și creadă ochilor cînd se trezi în spatele clădirilor, la adăpost!

De acolo, cei doi militari ajunseră fără prea mari peripeții, prin grădini în care porumbul oferea ascunzișuri bune, printre cocioabe în care oamenii așteptau îngrijorați desfășurarea evenimentelor și trecerea furtunii, și care îi informau cu zel despre locurile unde se aflau grupuri germane, la poziția care supraveghea podul Herăstrău, gata să riposteze forțelor germane care ar fi încercat pătrunderea în Capitală. De acolo Popa obținu repede legătura cu Comandamentul Militar al Capitalei și îi raportă colonelului Dămăceanu că în *Waldlager* grupuri de Stukas se pregătesc să bombardeze Bucureștiul. El își exprimă și părerea că o coloană motorizată germană se apropie dinspre Ploiești și informă despre situația dramatică în care se aflau unitățile antiaeriene din pădurea Otopeni și de la aeroportul Băneasa. „Bun, căpitane, spuse colonelul. Prezintă-te cît mai repede aici . . . Avem nevoie de toți oamenii! Curînd, balanța se va înclina în favorul nostru . . . Trupele converg spre liniile de izbire stabilite de dinainte. Un bob zăbavă, și se vor lua nemții de cap, de ce și-au făcut cu mîna lor! O să vadă domnul Gerstenberg ce-a făcut!"

*

După ce a ordonat arestarea militarilor români care-l însoțiseră pînă la *Waldlager*, generalul Gerstenberg îi telefonă prin firul secret șefului de Stat Major al lui Friessner că a reușit să iasă din încercuirea de la București și se află la postul său de comandă gata să treacă la acțiune pentru îndeplinirea ordinului Führerului.

Șeful de Stat Major îl informă că comandantului de brigadă SS Hoffmeyer i se dăduse ordin de a-și concentra

unitățile de pază și a porni imediat spre București pentru a i se pune la dispoziție în vederea asaltului, și că un batalion din divizia SS Brandenburg, specializat în acțiuni de represalii, se îndrepta dinspre Jugoslavia spre Otopeni. De asemenea, divizia a 5-a antiaeriană de la Ploiești primise ordin să-și trimită unitățile neangajate în luptă în jurul rafinăriilor pentru a se pune la dispoziție. În acest fel, preciză el, împreună cu unitățile care continuau să își apere cazărmile sau sediile din București, generalul Gerstenberg avea la dispoziție 15—18.000 de oameni pentru a zdrobi cît mai curînd puciul de la București și a face ordine.

Gerstenberg era satisfăcut, totul se desfășura mai favorabil decît și-ar fi putut imagina, și nu avea nici o îndoială că în cîteva ore Bucureștiul se va afla în stăpînirea sa. Fu decepționat cînd, vorbind la telefon cu comandantul de brigadă SS Hoffmeyer, acesta îl informă, foarte prost dispus, că unitățile sale sînt dispersate în toată Valea Prahovei și se află în cea mai mare parte a localităților încleștate în lupte cu unități românești sau cu grupuri bine pregătite de civili înarmați, așa că degajarea lor pentru a fi trimise la București va cere un oarecare timp. Brigadierul îi promise însă că va trimite imediat la Otopeni aproape un batalion motorizat aflat la Ploiești.

Convorbirea sa cu comandantul Diviziei a 5-a antiaeriene fu și mai decepționantă, căci acesta părea cuprins de panică, vorbea de faptul că cea mai mare parte a orașului și rafinăriile se aflau în mîinile românilor, că unitățile sale erau asaltate și rezistau cu pierderi grele. Fu oarecum dezmeticit de tonul brutal și amenințător cu care îi vorbi Gerstenberg, căci promise să trimită spre Otopeni de îndată un batalion pe care îl păstrase ca rezervă. Totuși, unitățile care au fost concentrate în jurul Otopenilor și cele care urmau să sosească i se păreau cu totul suficiente pentru a ocupa, a curăți și a stăpîni cu fermitate Capitala românească. „Evident, se gîndi el, aceste forțe masive sînt necesare pentru a strivi orice rezistență și a instaura o stăpînire germană fermă și solidă. Pentru a sparge linia românească din jurul orașului, a pătrunde rapid pînă la Palatul regal și a-l aresta pe rege și camarila din jurul său era suficientă o forță redusă și capabilă să izbească ferm și fără ezitare. O lovitură îndrăzneață, își spunea el, îi va face pe români să-și piardă capul, să fie cuprinși de panică și să-și piardă orice capacitate de a riposta!“

Noaptea începuse să pălească, lumina cenușie a zorilor învăluia lumea, curînd va fi destulă lumină ca oamenii săi să se poată orienta, să vadă pozițiile inamice, să știe unde să lovească. La ora 6 telefonă la Comandamentul Grupului de Armate că va executa o recunoaștere în forță, încercînd să creeze o breșă în apărarea românească, iar la 7,30 va porni acțiunea de ansamblu împotriva Bucureștiului. Își convocă statul major; îi cunoștea bine pe ofițerii din *Waldlager* dar mai puțin pe comandanții unităților concentrate aici în cursul nopții, așa că se bizuia mai cu seamă pe primii, și își expuse planul de operații. Era hotărît să izbească pe neașteptate, imediat, să spargă pozițiile ridicole ale românilor pe podul Băneasa cu o grupare mobilă cu mare putere de foc și ostași experimentați, să pătrundă pînă la Palat și să-i aresteze pe cei de acolo, sperînd să-l poată elibera și pe Antonescu, pe care nimeni nu-l văzuse ieșind de acolo. În acest scop avea nevoie de o grupare mică și puternică, alcătuită din tunuri cu tragere rapidă și 30—40 de camioane cu soldați, arme automate și grenade din belșug, și destul de curajoasă ca să intre în București ca într-o uriașă mămăligă.

Colonelul von Claus, comandantul apărării aeriene a Waldlagerului obiectă, puțin entuziast, că toate piesele de artilerie din *Waldlager* se reduceau la un tun greu de 88 mm și șase tunuri antiaeriene de 20 mm, celelalte fiind plasate în apropierea bateriilor antiaeriene românești, și care nu puteau fi mișcate de acolo, fiind necesare pentru capturarea sau distrugerea pieselor românești din vecinătatea lor. Dar optimismul lui Gerstenberg era invincibil și spuse rîzînd: „Șase tunuri? Păi astea-s mai mult ca suficiente! Știți ce baricade sînt pe podul Băneasa? Să vă spun eu, căci am trecut peste pod cu cîteva ore în urmă! O grămadă de bărci, domnilor! O grămadă de bărci! Nici nu trebuiesc tunuri! E suficient să tragi un șut mai tare cu piciorul și se spulberă totul! Iar de acolo pînă la Palat nici urmă de vreo poziție de apărare! Este un joc de copii, domnilor! Un joc de copii!“

Ofițerii tăceau, avansarea neașteptată a lui Gerstenberg în funcția de comandant al tuturor unităților din zona Bucureștiului le arăta că generalul se bucură de încrederea deosebită a lui Hitler, trebuia păstrată față de el o atitudine prudentă, căci în ultimul timp bănuiala plutea în jurul lor

ca o vrajă malefică, se temeau unul de altul de parcă ar fi fost purtătorii unei grave maladii contagioase, nimeni nu dorea să-şi creeze probleme, aşa că preferau să tacă şi să execute întocmai ordinele primite.

Puţin după ora 6 cele şapte tunuri în frunte cu uriaşul de 88 mm care avea într-adevăr un aspect terifiant, s-au pus în mişcare urmate de vreo 40 de camioane pline cu soldaţi.

Ajunsă la podul Băneasa, coloana se opri şi cîţiva soldaţi începură să arunce bărcile îngrămădite în drum. Un sublocotenent român, tînăr şi evident speriat, le strigă în limba germană că unităţile germane n-au voie să intre în Bucureşti. Comandantului coloanei această interdicţie timidă i se păru atît de ridicolă încît nu ordonă nici măcar împuşcarea ofiţeraşului, ci-şi reluă locul şi ordonă plecarea. Tunurile pătrunseră pe pod şi atunci, pe neaşteptate un tun antitanc izbi tunul de 88 mm, apoi mai multe guri de foc începură să izbească din două părţi coloana. Muniţia începu să explodeze cu zgomote infernale, maşinile ardeau ca nişte ruguri. Cei care scăpară din acel incendiu de infern o luară la fugă. Maşinile din coada coloanei întoarseră brusc, ca nişte animale speriate, şi o luară cu toată viteza înapoi spre Otopeni . . .

Gerstenberg fu surprins de vestea distrugerii coloanei care încercase să între în Bucureşti dinspre Băneasa. „Ai noştri au acţionat prea încet — îşi spuse el — fără fermitate! I-a moleşit şederea în ţara asta leneşă! Cum de nu i-au ras din prima clipă pe români cu tunuleţele lor cu tot! Au stat ca hipnotizaţi, ca să fie loviţi pe rînd . . . Nici n-au ripostat . . . Mai mare ruşinea!“ Dar Gerstenberg, oricît de lipsit de experienţă în desfăşurarea concretă a luptelor, şi-a dat totuşi seama că nu poate căuta succesul în lovituri îndrăzneţe, în *bluffuri*, că nu trebuie desconsiderat adversarul. Îşi reuni din nou Statul Major şi stabiliră împreună planul de luptă ţinînd seama de forţele disponibile şi de spaţiul lor de desfăşurare. Aveau la dispoziţie peste 6 000 de soldaţi experimentaţi, bine înarmaţi, care erau în stare să taloneze punctele de minimă rezistenţă ale inamicului şi să pătrundă în Bucureşti, pentru a despresura unităţile germane încercuite. Ordinele necesare fură transmise tuturor unităţilor iar la 7,30 atacul general împotriva Capitalei româneşti începu. Spre ora 11 Gerstenberg fu însă obligat să constate că încercările de a pătrunde în oraş s-au lovit pretutindeni de-o rezistenţă neaşteptat de dîrză şi, după o oarecare ezitare, căci îi venea greu să recunoască deschis că aprecierile sale asupra situaţiei din Bucureşti şi a facilităţii cu care putea fi lichidat „puciul“ au fost cu totul lipsite de realism şi de răspundere, se hotărî să informeze Comandamentului Grupului de Armate despre situaţia existentă. Obţinu legătura cu însuşi şeful Statului Major şi-l informă că nu a reuşit să pătrundă nicăieri în oraşul propriu-zis, cerînd intervenţia în masă a Armatei 4 aeriene şi trimiterea urgentă de noi trupe bine antrenate. Trebui să se mulţumească, dezamăgit, cu promisiunea că îi vor fi trimise două companii aeropurtate de la Focşani şi o companie de la Constanţa. Şeful de Stat Major al lui Friessner era vădit plictisit de insistenţele lui Gerstenberg, considera că tot planul său de ocupare a Bucureştiului era o simplă fanfaronadă care nu făcea decît să stînjească operaţiunile Grupului de Armate, să-i întîrzie regruparea raţională şi să-i disperseze forţele, şi insistenţele generalului de aviaţie de a stoarce noi trupe de la un Comandament care nu-şi mai găsea capul sub loviturile ce-l obligau să încerce să astupe noi şi noi breşe, i se păreau cu totul lipsite de bun simţ, dar se strădui să rămînă rece şi distant, căci planul nebunesc al interlocutorului său fusese aprobat de Führer şi nu era deloc recomandabil să te îndoieşti de înţelepciunea deciziilor acestuia. Gerstenberg fu cuprins de o furie teribilă. El, care stăpînise petrolul românesc şi-l vărsase din belşug în maşina germană de război se vedea acum înfruntat de nişte opincari şi mămăligari care tremuraseră, cu cîteva zile în urmă, în faţa lui, şi era privit de sus de un general oarecare din Comandamentul lui Friessner. „O, dar se înşelau amarnic“, îşi spuse el. Gerstenberg nu-şi spusese încă ultimul cuvînt. Mai avea bombardierele de lîngă *Waldlager,* arma cea mai eficace, pe care o ştia folosi, nu ca pe pifanii care se tîrăsc cu burta pe pămînt! Ordonă ca toţi comandanţii de echipaje să se prezinte imediat. Îi privi cu satisfacţie. Da, aceştia erau oamenii lui, vulturii care-i vor aduce biruinţa! „Vom trece imediat la bombardarea Bucureştiului. Obiective principale: Palatul regal, Preşedinţia Consiliului, Marele Stat Major! Dar obiectiv e tot oraşul acesta de trădători! Radeţi-l de pe faţa pămîntului!“ Peste cîteva minute avioanele îşi luară zborul şi bombele începură să plouă peste Bucureşti!

În a doua zi a operațiunilor, Gerstenberg fu cuprins de apatie ca un bețiv după euforia chefului, și nu mai vedea nici măcar soluții teoretice pentru ieșirea din situația în care se afla și își lăsă Statul Major să acționeze după bunul său plac. Nu mai avea ce face nici cu aviația. Bombele se terminaseră, benzina nu mai era suficientă decît pentru a ieși din zona controlată de inamic, iar apropierea unităților vrăjmașe făcea ca avioanele să fie supuse tot mai frecvent tirului artileriei. Iar dinspre vest, în spatele și flancul trupelor germane concentrate în jurul Otopenilor apăruse un puternic detașament moto-mecanizat românesc care a curățit Buftea și Mogoșoaia, pătrunzînd la Străulești pe șoseaua București—Mogoșoaia și exercitînd o puternică presiune asupra forțelor din zona Otopeni—Băneasa. Statul Major al lui Gerstenberg constata din informațiile sosite de la unitățile aflate în luptă că se conturează tot mai mult presiunea unei grupări exterioare, venind dinspre Tîrgoviște, și centrată pe detașamentul moto-mecanizat întărit cu unități de infanterie, și aceea a unei grupări interioare, venind dinspre București pe linia Herăstrău—Pipera—Tunari—Ștefănești. În seara zilei de 25 august șoseaua București—Ploiești fu tăiată iar în dimineața următoare trupele românești și-au intensificat atacul ajungînd în apropiere de aeroportul Otopeni și ocupînd satul Odăile; în același timp, ocupînd Băneasa și Tunari. Situația trupelor germane devenea tot mai periculoasă și posibilitatea unei încercuiri se contura cu tot mai multă claritate. Comandamentul lui Friessner nu mai era informat cu exactitatea obișnuită despre situația concretă a operațiunilor și mersul acțiunilor militare împotriva Bucureștiului era atît de neclar încît șeful Statului Major al armatei de uscat, Guderian, s-a simțit obligat să-l cheme la telefon pe Friessner ca să-i ceară clarificări în legătură cu starea lucrurilor. Comandantul Grupului de Armate Ucraina de Sud raportă că nici el nu are informații concludente din partea lui Gerstenberg, care s-a dovedit incapabil să-și îndeplinească misiunea și este lipsit de competență și de experiență pentru a conduce o operațiune complicată ca cea la care s-a ajuns la nord de București. După o scurtă ezitare (determinată probabil de gîndul că Gerstenberg este unul din favoriții lui Goering), Guderian se declară de acord cu înlocuirea lui Gerstenberg și îi ceru lui Friessner să propună un general capabil să se descurce

în situația la care s-a ajuns, iar acesta îl recomandă fără ezitare pe generalul Stahel. În după-masa aceleiași zile generalul Stahel sosi cu avionul la Otopeni, sub bătaia unor unități antiaeriene românești, și preluă comanda unităților din nordul Bucureștiului.

Gerstenberg se simți la început profund jignit. Apoi simți o mare ușurare: scăpase de o răspundere penibilă. Acum mai trebuia să găsească o singură soluție: cum să scape din cleștele nemilos în care erau prinse trupele sale și cum să scape de răspunderea pentru actele săvîrșite, mai ales pentru bombardarea populației civile a Bucureștilor.

Generalul de aviație nu avea nici o experiență a frontului și cunoștințele sale militare practice erau foarte limitate, așa că nu-și dădu seama de eșecul lamentabil al misiunii sale, și nici de situația extrem de gravă în care a împins, prin fanfaronada sa (care a găsit o audiență atît de facilă în atmosfera de tot mai accentuată rupere de realitate și de refugiu în iluzii ce stăpînea în uriașul buncăr de la Rastenburg al lui Hitler) întregul Grup de Armate comandat de Friessner.

Friessner avea probleme aproape imposibil de rezolvat pe frontul din Moldova. Încă din ziua de 24 august unități sovietice blindate și motorizate au pătruns spre trecerile Prutului de la Leova și Fălciu, încercuind importante unități hitleriste, printre care corpurile de armată 7, 30, 44 și 52, precum și marele detașament Mieth. În ziua următoare toate trecerile peste Prut pînă la Fălciu erau stăpînite de sovietici iar Armata a 6-a germană era complet încercuită. În aceeași zi trupele Frontului 2 ucrainian înaintînd pe malul Prutului au făcut joncțiunea cu trupele Frontului 3 ucrainian în felul acesta gruparea hitleristă din zona Chișinău fiind complet încercuită.

Desigur, Friessner nu uitase că el îi ceruse lui Hitler în noaptea de 23 august permisiunea de a-și retrage armatele pe creasta Carpaților și că dezastrul de mai tîrziu se datora în principal respingerii furioase, de către Führer, a acestei soluții bazate pe calcule realiste. Generalul era însă un militar onest, dornic să-și exercite misiunea cu acuratețe și în conformitate cu regulile tactice și strategice ale artei militare, refuzînd să se mintă și să-și caute justificări inutile, așa că el își amintea că nu rămăsese nici el neinfluențat de fanfaronada lui Gerstenberg și că, dimpotrivă,

sub impresia ei, dăduse situației existente o interpretare mai optimistă decît ar fi fost îngăduit. În consecință, atunci cînd, îngrijorată de situația creată pe frontul din Moldova, Direcția operații a Comandamentului suprem sugerase ca Grupul său de armate să se degajeze de inamic instalîndu-se pe linia fortificată Focșani—Nămoloasa—Brăila, Friessner s-a opus acestei soluții, considerînd că pentru moment sînt suficiente soluții de tranziție. Optimismul său a fost întărit de directiva din 24 august care repeta indicația ca „puciul“ de la București să fie doborît folosindu-se în acest scop Divizia a 5-a antiaeriană de la Ploiești, iar flota maritimă din Marea Neagră să ocupe Constanța. Această directivă, considera Friessner, arăta că Comandamentul suprem consideră posibilă atît menținerea sub control german a Văii Prahovei, cît și a Dobrogei, ceea ce însemna asigurarea fermă a spatelui trupelor sale. Îngrijorarea comandantului Grupului de Armate Ucraina de Sud — prea preocupat de situația tot mai dramatică a trupelor sale de pe frontul antisovietic ca să aibă timp de a analiza mai atent evoluția situației din interiorul României — se înteți la 26 august, cînd o nouă directivă a Führerului îi ordona păstrarea aliniamentului Gurile Dunării — Galați — Focșani — Carpații Orientali, prevăzînd însă în același timp constituirea unităților germane din spatele frontului în „grupuri de apărare“ care să curețe spațiul Galați — Giurgiu — Ploiești — Brașov — Focșani, ordin care — ținînd seama de telefoanele disperate prin care Gerstenberg raporta că nu poate forța apărarea Bucureștiului și cerea noi ajutoare — era evident irealizabil. Această părere a generalului fu confirmată de zilele ce au urmat, cînd s-a pierdut orice legătură cu gruparea Stahel, căreia i se permisese să încerce o străpungere spre nord sau nord-est a încercuirii românești, pentru ca ulterior să nu se mai afle nimic despre ea, și cu Divizia 5 antiaeriană de la Ploiești, care s-a angajat într-o încercare de repliere spre Vălenii de Munte, și cînd o directivă a lui Hitler i-a permis — cu o întîrziere care o făcea greu realizabilă — replierea pe crestele Carpaților Meridionali.

Friessner se gîndi o clipă la Gerstenberg — a cărui lipsă de luciditate i-a creat atîtea necazuri — apoi l-a uitat definitiv. Avea prea multe griji pe cap ca să-și mai amintească de ratați și incapabili ca generalul de aviație.

8

În după-amiaza zilei de 28 august căpitanul Ștefan Popa străbătu Bucureștiul într-o mașină condusă de sergentul Regman, îndreptîndu-se întîi spre Statul Major, al cărui sediu se menținea în clădirea de pe Știrbei Vodă, unde i se dădură ordinele de serviciu pentru Armata a 4-a, care în regruparea sa către Ploiești și Tîrgoviște interceptase în după-amiaza zilei rămășițele fostei grupări de forțe comandate de Gerstenberg, aflate acum sub comanda generalului Stahel, silind-o, după o scurtă luptă, să se predea. Căpitanul privea cu sufletul îndurerat la distrugerile sălbatice produse în inima Capitalei de bombardamentul celor 30 de avioane Heinckel 100 lansate de furia neputincioasă a lui Gerstenberg împotriva unui oraș din care fusese lăsat să plece pe baza cuvîntului de onoare pe care și l-a dat că va ordona forțelor sale să părăsească în pace pămîntul României. Mergînd spre sediul Marelui Stat Major căpitanul văzuse efecte ale bombardamentului barbar: Teatrul Național dispăruse, Academia Română, Ateneul Român, Palatul regal, suferiseră distrugeri importante. Aflase că Spitalul „Salvarea“ și Maternitatea „Filatropia“ fuseseră aproape complet distruse, că alte spitale, muzee, teatre, institute științifice prezentau avarii grave. Întorcîndu-se pe lîngă parcul Cișmigiu și pătrunzînd pe bulevardul „Elisabeta“, văzu plin de o surdă mînie distrugerile suferite de această mare arteră între Universitate și podul Elefterie: fumul și praful de moloz mai învăluiau aripa distrusă a Universității, blocul Cartea Românească, pasajul Blanduzia, palatul Eforie, hotelul Princiar. Mai jos, spre podul Elefterie, se zăreau norii de fum ce se mai răsuceau deasupra Facultății de drept și a altor clădiri pe care nu le mai distingea de la depărtarea la care se afla. Căpitanul era un bărbat stăpînit, care știa să-și domine emoțiile, dar de data aceasta simți că lacrimi de mînie și de ură îndîrjită i se adună în ochi. Îi era rușine de această slăbiciune, și își întoarse fața ca Regman să nu observe cît este de impresionat. Dar sergentul nu se sfii să-și frece ochii cu pumnul, mormăind: „Ce fum, dom'le, ce fum! Îți ustură ochii!“ Popa îl privi cu prietenie: „Lasă, Regman! O să plătim și pentru asta! ... Nimic nu rămîne neplătit în lumea asta!“ Regman îl privi însă cu ochii înroșiți, și scrîșni: „O să plătim! Da! O să

prindem cîteva sute sau cîteva mii de pifani, iar pînă atunci o să-i vînăm ca pe lupi! Dar o să-l prindem oare pe adevăratul vinovat! Pe generalul care a dat ordinul criminal de a distruge Bucureştiul?! Pe Gerstenberg?!" „O să încercăm, Regman, spuse aspru Popa. Şi poate că o să reuşim!" Regman privea strada plină de dărîmături şi de moloz. „Mi-aş da mîna stîngă ca să-i pot pune dreapta în gît!" „Nu da nimic, Regmane, spuse sumbru Popa. O să ai nevoie de ambele tale mîini! Căci dansul abia începe!"

Ajunseră la Comandamentul Militar al Capitalei şi Popa îi spuse lui Regman să-l aştepte căci va coborî îndată. Sergentul trebui însă să aştepte mai mult decît crezuse căpitanul. Popa crezuse că noul şef al Statului Major al Comandamentului Militar al Capitalei, colonelul Nicolae Cristea (venit în locul colonelului Dămăceanu numit în seara de 23 august ministru subsecretar de stat la Ministerul Afacerilor Interne) îl va primi doar două-trei minute pentru a-i da ordinele necesare pentru noua sa misiune. Colonelul avea însă să-i spună mai multe decît se aşteptase. „Căpitane, zise el, domnul colonel Dămăceanu mi-a atras în mod deosebit atenţia asupra dumitale. Modul cum ai reuşit să evadezi din *Waldlager* şi să aduci şi informaţii importante m-a impresionat şi pe mine. Consider că eşti omul potrivit să îndeplineşti o misiune deosebit de importantă! Domnul general Iosif Teodorescu este de aceeaşi părere!" „Vă mulţumesc pentru încredere, domnule colonel." îşi ciocni Popa tocurile. Dar Cristea îi făcu semn să aştepte pînă va afla despre ce este vorba: „Poate nu vei mai mulţumi cînd vei afla ce te aşteaptă!" Îi făcu semn căpitanului să se apropie de harta de pe masă. „Uite, căpitane, care-i situaţia: la 26 şi 27 august dispozitivul de apărare al grupării hitleriste de la nord de Bucureşti a fost străpuns în cîteva puncte de importanţă decisivă, poziţiile ei reducîndu-se la satul Otopeni şi la aeroport. Bombardamentul executat la 27 august de aviaţia britanică asupra poziţiilor germane din pădurea Băneasa au constituit, evident, un sprijin în direcţia acestei evoluţii. În tot cursul zilei de 27 şi a nopţii de 28 cleştele în jurul grupării hitleriste s-a strîns pas cu pas. Totuşi, în această noapte rămăşiţele grupării, cam 1500 de militari într-o coloană de circa 200 de camioane înarmate cu tunuri, branduri şi arme automate, au reuşit să răzbată spre nord-est, încercînd să străbată spre Vălenii de Munte sau spre Întorsura Buzăului, dorind să întîlnească Armata a 6-a germană. În acelaşi timp, rămăşiţele Diviziei a 5-a artilerie antiaeriană şi ale trupelor SS care luptaseră la Ploieşti au încercat să se strecoare prin Valea Prahovei. Prima grupare s-a ciocnit în după-amiaza de 28 august, lîngă satul Gherghiţa, situat la 25 kilometri sud-est de Ploieşti, de unităţi ale Armatei 4 române ce se concentrau spre Ploieşti — Tîrgovişte. Încercuită, ea a depus armele. Generalul Stahel a fost capturat. Generalul Gerstenberg nu figurează însă pe lista ofiţerilor luaţi prizonieri. Ce e cu Gerstenberg? Stahel nu vrea să facă nici o declaraţie. Alţi ofiţeri spun că a dispărut în cursul primei etape a încercuirii... Ne aflăm deci în situaţia de a-l fi scăpat pe acest om care şi-a călcat în picioare cuvîntul de ofiţer şi a ordonat un atac aerian banditesc asupra Capitalei noastre! Ar fi o ruşine nemaipomenită ca tocmai el să ne scape! Există două posibilităţi: aceea că Gerstenberg, dovedind o mare abilitate, s-a strecurat printre liniile noastre, şi aceea ca Gerstenberg să fi îmbrăcat o uniformă de soldat, şi să se găsească în mijlocul celor 1500 de oameni flămînzi, obosiţi şi demoralizaţi, care dovedesc o asemenea apatie încît refuză orice colaborare cu cei care i-au capturat şi care fac eforturi să le asigure hrana şi apa! Prima alternativă mi se pare mai puţin verosimilă. A doua este mult mai fezabilă. Mai ales că este probabil că nu mulţi soldaţi l-au văzut la faţă pe fostul lor general. Iar ofiţerii săi — care-i sînt în mare măsură şi complici — nu-l vor trăda niciodată!

Misiunea dumitale, căpitane, este să-l găseşti pe Gerstenberg! Din pămînt, din vînt, din gaură de şoarece să mi-l scoţi pe Gerstenberg! Viu, căpitane! Căci n-avem ce face cu hoitul lui! Ne trebuie viu, ca să ne spună pe îndelete cum şi cine a determinat încercarea nebunească a nemţilor de a ocupa Bucureştiul, atunci cînd ar fi trebuit să simtă că le arde pămîntul sub picioare! Şi să ne spună cum a ordonat un bombardament cu totul lipsit de rost militar, menit să producă doar moarte şi distrugeri, mai ales distrugeri de spitale şi de monumente culturale!"

Căpitanul tăcu cîteva minute, apoi spuse încet: „Domnule colonel, eu am fost în ghearele lui Gerstenberg. L-am văzut pornindu-şi ofensiva şi l-am văzut ordonînd pregătirea avioanelor! E o minune că am scăpat din mîinile lui. Dar este mai ales o minune ceea ce am văzut după aceea, asistînd la momente ale apărării Bucureştiului! Am văzut

soldați luptînd pînă la ultimul glonț și preferînd să moară decît să se predea! Am văzut unități încercuite, luptînd cu un eroism exemplar. Și, spre marea mea uimire, am văzut mii și mii de civili punînd mîna pe arme și plecînd la luptă, deși nu-i obliga nimeni decît patriotismul! Am văzut și Bucureștiul sub bombe și am constatat admirabila stăpînire de sine a populației! Bombardîndu-ne, Gerstenberg a încercat să ne înspăimînte! Să bage groaza în București, să ne facă să ne plecăm din nou sub cizma lor! A obținut tocmai contrariul: fantastica hotărîre de a rezista!" Tăcu cîteva clipe, privindu-l țintă pe colonel, apoi oftă: „Eu știu cît a suferit acest popor! Cîte jertfe a dat! Cîtă mizerie și umilință a răbdat! Cît era de sătul de război! Cu cîteva zile în urmă eram convins că el este la capătul puterilor, gata să accepte orice destin! Și apoi l-am văzut luîndu-și soarta în propriile-i mîini! Luptînd ca la Mărășești, în celălalt război. Dovedind că știe să vrea și știe să lupte! ... Eu, ce pot să vă spun? Pot să fac altfel decît zecile de mii de oameni care au scris cu piepturile lor un nou «Pe aici nu se trece»!? ... Nu știu cum îl voi putea găsi pe Gerstenberg! Nu știu ce va trebui să fac ca să vi-l aduc! Dar vă jur că am să-l aduc!" „Așa te vreau, căpitane, zîmbi Cristea luîndu-l de umăr. Iar acum haidem la generalul Sănătescu! Înainte de plecare vrea să-ți spună și el un cuvînt!"

Peste un ceas, cînd mașina condusă de Regman gonea prin splendoarea sfîrșitului de vară fierbinte spre Otopeni, căpitanul Popa se uita distrat la priveliștea cunoscută, gîndindu-se la luptele care s-au desfășurat cu atîta înverșunare prin aceste locuri acum atît de pașnice, a căror frumusețe idilică era întunecată pe alocuri doar de rămășițe afumate de case năruite de explozii și de camioane, mașini amfibii și care de luptă sfîrtecate, afumate, răsturnate în șanțuri sau azvîrlite ca niște inutile mormane de fier vechi printre ierburile și bălăriile înalte ale cîmpului. Din loc în loc, unde ciocnirile fuseseră mai crîncene, se zăreau în cîmp soldați săpînd gropi și cărînd cadavrele celor căzuți, ca să le acopere cu sfîntul și răbdătorul pămînt. Popa presupunea că coloana hitleristă răzbătuse pe șoseaua București—Ploiești, slab acoperită de trupe românești dincolo de centura Buftea—Corbeanca—Balotești pe care a reușit s-o străpungă; dar avangărzile constituite din motocicliști cu mitraliere și din mașini blindate, constatînd concentrări de trupe românești la sud de Ploiești, între Brazi și Bărcănești, Stahel a decis să-și abată coloana pe Valea Ialomiței, profitînd de starea bună în care se aflau, în urma secetei din vară, drumurile de țară, năzuind să răzbată prin Balta Doamnei spre careva din drumurile lăturalnice care duceau spre Urlați, pentru a străbate cu orice preț spre Vălenii de Munte spre a străpunge cu orice preț spre Săcele prin Cheia și Pasul Bratocea. Stabilindu-se comunicarea cu rămășițe ale Diviziei a 5-a antiaeriană care se strecura în aceeași direcție, gruparea Stahel fu însă informată că această cale de scăpare este blocată spre ieșirea în Transilvania de puternice unități românești, care au capturat toate trupele germane ce au încercat scăparea prin acest pas și că singura trecătoare blocată doar parțial este cea de la Întorsura Buzăului, spre care se scurg și rămășițele Armatei a 6-a, care are de la Friessner ordinul de a presa spre vest pentru a realiza joncțiunea cu gruparea Stahel și cu cea repliată de la Ploiești. Spre surpriza lui Stahel în satul Balta Doamnei un grup de vreo 30 de soldați români a încercat să-i bareze drumul. După ce a zdrobit această zadarnică rezistență, motocicliștii săi îi vestiră însă apropierea unor puternice unități românești — probabil repliate din Moldova — revărsîndu-se dinspre Urziceni în principal pe șoseaua care duce prin Jilavele-Ciorani și Albești-Paleologu spre Urlați, și prin Valea Călugărească spre Ploiești. Dornic să profite de avantajul de viteză pe care îl avea coloana sa motorizată, Stahel se decise să gonească pe drumul de țară prin Gherghița și Dumbrava ca să iasă între Valea Călugărească și Albești-Paleologu ca să străpungă cu orice preț spre Urlați și de acolo prin Gornet—Cricov—Sîngeru și Viperești în șoseaua Buzău—Întorsura Buzăului, unde, devansînd trupele românești în repliere sau trupele sovietice pătrunse, eventual, prin Buzău, spera să întîlnească rămășițele Armatei a 6-a. Planul său s-a dovedit însă iluzoriu căci în apropiere de satul Gherghița coloana s-a trezit înconjurată de puternice unități românești și după o scurtă dar violentă tentativă de străpungere, imediat zdrobite de inamicul care dovedea o mare experiență de luptă, a fost silită să se predea.

Regman cunoștea bine rețeaua de drumuri a zonei și nedorind să refacă traseul sinuos al lui Stahel optă pentru șoseaua mai bună care o lua de la Gorgota, la sud de Puchenii Mari, făcînd mai puțin de 20 de kilometri pînă la Gherghița, unde prizonierii așteptau să fie îndreptați spre

punctele lor de concentrare, adunați în cîmp, într-un spațiu înconjurat cu un gard de sîrmă ghimpată și păziți de puștile mitraliere ale unei unități lăsate de marea unitate care își continua replierea spre noile puncte de concentrare prevăzute în ordinele primite. Popa găsi ușor comandamentul, unde un maior tînăr, Caius Ștefănescu, după ce studiase cu grijă ordinul Marelui Stat Major cu care se prezentase Popa, îi relată că gruparea de prizonieri va fi îndreptată peste două zile la nord-vest de Ploiești, unde fuseseră concentrate și rămășițele Diviziei a 5-a antiaeriană care se retrăsese din Ploiești și fusese capturată a doua zi. Generalul Stahel și ofițerii săi fuseseră luați în dimineața aceleiași zile, din ordinul Marelui Stat Major. Generalul Gerstenberg — spuse maiorul — pe care-l căuta toată lumea de parcă ar fi fost cel mai valoros dintre prizonieri, nu fusese găsit, și personal era convins că o ștersese în timp util și era de acum în siguranță.

Maiorul fu mirat de cererea lui Popa de a i se procura uniforme germane lui și sergentului care îl însoțea, și de a fi introduși printre prizonieri, de parcă ar fi fost prinși ulterior. Totuși își stăpîni curiozitatea și spuse zîmbind: „Nu știu ce urmărești, dar treaba mea e ușoară. Avem o captură bogată de uniforme, așa că puteți alege ce vă place... Și tocmai așteptăm să sosească vreo 15 nemți prinși de prin satele în care s-au strecurat, așa că vă băgăm în lagăr împreună cu ei... Apoi faceți tot ce doriți!“

„Vă mai rog un singur lucru, domnule maior — spuse Popa. Vă rog să dați ordin ca toate camioanele și mașinile germane să fie bine percheziționate. Bine de tot. Se vor găsi, probabil, multe lucruri. Dar pe mine mă interesează doar uniformele de ofițeri. Ca să știm și noi: cîți ofițeri s-au ascuns sub uniforme de soldați ca să scape de răspunderi! Căci cine nu are de ce se teme, n-are de ce să se lepede de gradul și de uniforma sa. Dar cine se travestește, are ceva pe suflet. De aceea ar fi bine să-i găsim și să cercetăm cam ce au pe suflet! Și este importantă mai cu seamă o uniformă de general! Vă imaginați un general care îmbracă o uniformă de soldat, de parcă i-ar fi rușine de gradul său? Ei, să știți că printre cei pe care-i păziți aici, subofițeri și soldați, se ascunde un general! Da, domnule maior! Un general! Generalul de aviație Gerstenberg! Marele viteaz care a vrut să ocupe Bucureștiul cu șapte tunuri și cînd a văzut că nu reușește nici cu șapte sute, a

ordonat ca orașul să fie bombardat, fixînd ca obiective marile centre culturale, spitalele, muzeele! Acum tremură în uniforma sa murdară de soldat prost! Iar eu, domnule maior, o să-l găsesc chiar și în gaură de șoarece! Jur că am să-l găsesc!“

Peste o oră un nou grup de prizonieri fu împins pe poarta lagărului înconjurat de sîrmă ghimpată și păzit de puști-mitraliere. Soldații care îi escortau îi împingeau fără milă cu paturile armelor, căci îi făcuseră să lipăie aproape toată ziua prin colbul fierbinte al drumurilor de țară, flămînzi și însetați. Prizonierii erau acoperiți de colb și morți de oboseală. Nu voiau decît o gură de apă și să fie lăsați să doarmă cît vor putea. Ceilalți îi priveau fără milă, ba chiar cu un fel de satisfacție, căci pînă acuma își făcuseră reproșuri că nu i-au imitat pe cei care au încercat să fugă, să se strecoare prin porumbiști, pe drumuri neumblate, departe de sate și să ajungă la coloane sau la poziții germane, și care poate că au reușit. Acuma îi vedeau aduși lîngă ei, înfrînți, istoviți, confirmînd că cei mulți, care s-au predat fără ezitare și s-au lăsat încolonați și escortați spre țarcul acesta unde se aflau, păziți de niște soldați care nu le arătau ură și nu dovedeau exces de zel și înverșunare, ci își făceau treaba cu răbdare, ca niște țărani care cosesc și știu că trebuie să cosească și că treaba va mai ține multă vreme, așa că trebuie făcută fără prea mult zel, cu economie de energie, ca să rămînă pînă la sfîrșit capabili să-și facă datoria. De altfel, mulți dintre cei căzuți în captivitate erau, în secret, bucuroși că pentru ei s-a terminat războiul care dura de prea mulți ani și cerea prea multe jertfe. Camarazii cu care cei mai în vîrstă dintre ei au pornit la război și s-au îmbătat de primele succese răsunătoare, de iureșul cu care zdrobeau armate întregi, de viteza cu care țări mîndre cădeau sub cizmele lor țintuite, putrezeau de mult în pămînt sau se destrămaseră în zăpezile uriașei Rusii. Cei noi, care stăteau acuma lîngă ei, erau copilandri care nu învățaseră încă nimic din școala cumplită a războiului și care se înfumuraseră în armata de ocupație din vreo țară înfrîntă iar în ultimul timp se lăsaseră înșelați de aparentul servilism (care e în realitate bonomie și nepăsare) și de superficialitatea românilor (care e în fond evitare a ciocnirii cu problemele fără soluție și cu situațiile fără ieșire) așa că au rămas la început revoltați de cutezanța acestor *Wallachen* de a-și imagina că ar putea ieși

din războiul alături de Marele Reich iar pînă la urmă îngroziți de capacitatea lor de a rezista simplu și firesc loviturilor și de a aplica, la rîndul lor, lovituri teribile fără a face în aparență nici un efort ci de a lăsa numai ca evenimentele să curgă în direcția lor firească. Ei, cei mai vîrstnici și mai experimentați, care își petrecuseră sub arme și în război cei mai frumoși ani ai vieții, știau că soarta prizonierului nu este ușoară. Au văzut cum mureau lent prizonierii din *Stallagerele* din vest, unde vîrîseră milioane de francezi, de belgieni, de olandezi și de englezi fără a avea cu ce să-i hrănească, atunci cînd nici germanii nu mîncau pe săturate, și au văzut zeci de mii de prizonieri polonezi și ruși împușcați ca să nu mai încurce lumea, și sute de mii lăsați să moară de foame. Dar oricît de cumplită ar fi soarta sa, prizonierul mai are șanse de a rămîne în viață, de a scăpa, de a se întoarce cîndva, odată și odată, acasă. Morții, ei erau morți, vîrîți în pămînt sau lăsați să putrezească în cîmpii și în păduri. Ei și-au încheiat socotelile, au fost șterși pînă și din amintirea celor vii, dispăruți în neant pe vecii-vecilor. De aceea, cîte unul dintre cei mai vîrstnici și mai experimentați, auzîndu-i pe cei cu caș la gură plîngîndu-se că au căzut prizonieri și nimeni nu poate ști ce li se va mai întîmpla, mîrîia supărat: „Tăceți dracului! Puteați să crăpați zilele trecute, și să zaceți acum în vreun șanț cu burta umflată! Bucurați-vă că mai aveți gaură în fund!“ Popa și Regman știau că de la cei mai vîrstnici nu poți scoate nici un cuvințel, căci ei știu că nu au nimic de cîștigat, e același lucru de vorbesc ori de-și țin gura, așa că își găsiră loc în preajma unui grup de oameni tineri și deznădăjduiți. „Ce se-aude? se și grăbiră aceștia să intre în vorbă. Ce zic românii? Ce au de gînd cu noi?“ „Ce să zică, mormăi Regman plictisit. Ne înjură! Întreabă de ce dracu ne-am bătut atîtea zile, i-am atacat, i-am bombardat! Ca să le facem pagube? Păi ei au pierdut 1.500 de oameni iar noi am pierdut în jurul Bucureștiului 6.000 de morți și vreo 7—8.000 de prizonieri, printre care vreo 8 generali și sute de ofițeri!“ „Da, spuse cu amărăciune un soldat tînăr. Și alții stau ascunși ca rahatul în iarbă, după ce ne-au trimis pe noi la moarte!“ Regman se făcu a nu observa scăparea tînărului, dar văzu cîteva priviri reprobatoare ce-i fură aruncate acestuia. Se prefăcu ostenit, dornic să doarmă. Dar cei din jurul său aveau neliniști prea mari ca să-i accepte tăcerea. „Și n-au zis nimic

— întrebă unul — ce vor cu noi? Rămînem la ei, sau ne predau rușilor?“ „Aha, își spuse Regman. Asta a fost pe frontul sovietic. O fi avînd ceva pe inimă!“ Dar cu glas tare spuse doar plictisit: „Cine știe? Cum s-o prevedea în acordul de armistițiu! Este foarte probabil să ne dea rușilor! Mai ales că-s foarte-foarte supărați. Zic că noi ascundem un criminal de război. Generalul ăla de aviație care a fost comandant în primele zile! Cel care a ordonat bombardarea Bucureștiului... Eu nu-l cunosc, căci eu am venit cîteva zile mai tîrziu, cu companiile de la Focșani! De l-aș cunoaște, l-aș preda imediat românilor! Căci spuneau că-i dau drumul imediat celui ce-l identifică pe generalul acela... Dracu știe cum îl cheamă!“ După o clipă de tăcere surprinsă, cineva spuse: „Gerstenberg! Așa îl cheamă! Generalul de aviație Gerstenberg!“ „Da, dom'le — spuse Regman mulțumit. De ăsta vorbeau! Ei, de l-aș cunoaște, aș scăpa repede de aici.“ „Cum, îl întrebă soldatul tînăr care intrase prima dată în vorbă, l-ai preda românilor? Pe un general german!“ „Ei, și mai cum, rîse Regman. General german! Ce, el e mai breaz decît mine? Să plîngă mai bine mama lui decît mama mea! Iar dacă-i general german să fie mîndru de rangul său, să fie gata să răspundă pentru tot ceea ce a făcut, să iasă în față mîndru, aristocratic și rece și să scuipe în față acestor *Wallachen:* Eu sînt generalul cutare! Să-mi dați cinstirea cuvenită rangului meu, nu să mă puneți să curăț latrine sau să spăl cartofi! Așa da, în cazul acesta jos pălăria... Dar un laș care se preface țucălar pentru că se teme?! Ce, așa se poartă un general german?!“ Constată cu satisfacție că nici unul din cei aflați în jurul său nu-l contrazise. Ba unul oftă: „Ei, dar cine dracu îl cunoaște? Cine l-a văzut la față?“

După un timp Popa se ridică de lîngă Regman spunînd: „Ia să mai fac cîțiva pași... Poate dau de vreunul de-ai noștri, din cei vechi... Să mai stăm de vorbă... Să ne amintim de timpurile bune cînd intram în Franța, în Polonia sau în Rusia ca-n brînză! Să uităm că am ajuns prizonieri la acești nenorociți de *Wallachen* care se temeau mai-ieri de noi ca de dracu! Și care sigur c-o să ne predea rușilor! Căci așa se fac armistițiile! Cel mai tare e mai tare, și pace! Iar războiul l-am cam făcut contra rușilor, nu contra românilor, așa că ei au ce au cu noi! O să vedem noi pe dracu!“ Observă fața speriată a soldatului tînăr de lîngă

Regman şi o luă din loc satisfăcut. „Să fiu eu cuţu, îşi spuse el, dacă acesta nu ni-l dă pe Gerstenberg!"

Se plimbă peste o oră printre grupurile de prizonieri şi-şi dădu seama că va fi foarte greu să dea printre ei de general. În multe grupuri oamenii vorbeau amărîţi, osteniţi, speriaţi de ce se va întîmpla cu ei. Alte grupuri vorbeau în şoaptă, cu prudenţă ca vorbele schimbate să nu fie auzite de alţii, şi aruncînd priviri iscoditoare spre gardul slab de sîrmă ghimpată, spre rarele sentinele pe jumătate adormite de căldură. „O să-i atrag atenţia maiorului să dubleze sentinelele şi să pregătească pentru noapte grupuri de intervenţie, cu reflectoare, căci tare mi-e că unii vor încerca să evadeze!" îşi spuse Popa. Cei mai mulţi prizonieri păreau însă dornici să uite de lume, sau prea obosiţi pentru a mai avea chef de vorbă, şi stăteau întinşi cu faţa în jos, sau încovrigaţi, cu chipiele puse peste faţă. „Ei, da, îşi zise căpitanul. Oricare dintre ei poate fi Gerstenberg! Cum dracu să-l identifici!" Se gîndi cu satisfacţie că prevăzuseră cu maiorul Ştefănescu şi această eventualitate şi că un plutonier român va veni să ceară voluntari la curăţitul cartofilor. Pînă atunci nu se prezentase nici unul şi era probabil că nici de data aceasta nu vor apare voluntari. Stabiliseră în acelaşi timp că Popa şi Regman, care se vor prezenta voluntari, vor fi însărcinaţi şi cu distribuirea ciorbei, aşa că vor avea ocazia să-i examineze pe toţi prizonierii, căci nici teama de a fi identifcat nu-l va face pe Gerstenberg să rabde zile întregi de foame şi să nu se prezinte cu gamela la cazan. Popa cunoştea orgoliul teribil pe care-l dovedeau germanii cînd se ştiau observaţi şi judecaţi de conaţionali de-ai lor şi era aproape sigur că nici de data aceasta nu se vor prezenta voluntari în afară de el şi de Regman, ca să nu se expună dispreţului camarazilor lor că s-au oferit de bunăvoie să fie slugi la *Wallachen,* dar pentru orice eventualitate rămase în apropierea porţii lagărului, ca să fie printre primii ce se vor prezenta. Prudenţa sa se dovedi însă inutilă, căci atunci cînd un plutonier român se apropie de poartă şi ceru în limba germană, strigînd cu voce foarte puternică, voluntari pentru bucătărie, ameninţînd că dacă nu se va prezenta nimeni îşi vor mînca propriul rahat, vorbele sale fură urmate de o linişte de moarte. Liniştea se umplu de murmure cînd Popa ridică mîna şi strigă puternic: *„Ich!"* Murmurele de dezaprobare se făcură şi mai puternice cînd Regman se ridică

şi-l trase de umăr şi pe soldatul tînăr de lîngă el: *„Wir auch!"* Iar cînd se auziră cîteva strigăte batjocoritoare Regman îşi umflă pieptul dînd drumul glasului său de buhai peste lagăr: „Dobitocilor! Vreţi să crăpaţi? Fiţi fericiţi că ăştia vă dau de mîncare! Ce, noi îi hrăneam pe prizonieri?! În orice caz, noi ne vom umple azi burta pentru trei zile! Cine curăţă cartofi mai şi mănîncă!" Ieşiră pe uşă şi dispărură în spatele unor clădiri în care fusese instalată şi bucătăria. Maiorul Ştefănescu îi aştepta lîngă bucătărie şi-l privi mirat pe neamţul tînăr: „Dar cu ăsta ce-i?" „Ăsta-l ştie pe general, domnule maior! Azi punem pîna pe el! În schimb i-am promis că-l luăm cu noi la Bucureşti, unde o să propunem să i se dea drumul! Un pifan în locul unui general e un schimb avantajos!" Maiorul îl privi pe Popa, care aprobă zîmbind: „Dacă sergentul Regman spune aşa, să-l credem! Pînă una alta puneţi cîţiva soldaţi să cureţe cartofii ca noi să vedem ce ştie băiatul ăsta!" În drum spre biroul maiorului, Popa află că a fost găsită uniforma lui Gerstenberg şi a unui maior de aviaţie, într-una din maşinile de comandament. Au mai fost găsite patru uniforme de ofiţeri, în alte maşini. Un locotenent, un căpitan, doi maiori. Toţi de aviaţie. Cu insemne de piloţi! „Probabil ultimii care au rămas dintre piloţi! Îngroziţi că îşi vor primi pedeapsa!"

Ajunseră în birou şi maiorul îi pofti să se aşeze. Inclusiv pe prizonierul german, care părea mai speriat ca oricînd. Îi auzea pe cei doi camarazi ai săi de captivitate vorbind româneşte cu comandantul lagărului şi se îngrozi că a căzut în capcană. Regman îi puse însă mîna ocrotitor pe umăr: „Nu te speria Hans, spuse el cu blîndeţe. Nimeni nu-ţi vrea răul! Uite, dînsul e şeful meu. Domnul căpitan Popa de la Statul Major. El îţi garantează că se va face totul aşa cum ţi-am promis!" „Da, Hans, zise Popa. Să nu-ţi fie teamă. Pleci azi de aici cu noi la Bucureşti. În uniformă românească, ca generalul să nu te recunoască. La Bucureşti vei primi haine civile şi vei aştepta cîteva zile. Apoi ţi se dă drumul. Vei avea de lucru, iar cum se termină războiul, pleci liber acasă! Ne-am înţeles?" Băiatul era atît de buimăcit încît nici nu putu răspunde. Dădu doar din cap. Îşi reveni însă îndată şi relată clar şi concis ce a văzut. Cînd primele zeci de maşini s-au trezit sub focul românilor, a doua parte a coloanei a vrut s-o ia înapoi. Dar şi din partea din care veniseră se apropiau trupe

române. „Era probabil o mare unitate, spuse Hans, căci tot cîmpul era plin de soldați, de tunuri, de tancuri. Coloana a înmărmurit și focul a încetat. Am sărit din camion și am început să alerg prin porumbiște. Eram ascuns de lujerii înalți, dar am văzut o mașină amfibie, de comandament, ieșind brusc din coloana oprită și luînd-o prin porumbiște. După cîteva secunde, însă, mașina opri. Șoferul coborî și arătă în față. «Tancuri, domnule general, spuse el. Nici o posibilitate de trecere». Din mașină coborî un general de aviație și un maior. «Repede, Klauser. Geamantanul cu haine!» Șoferul scoase din portbagaj un geamantan din care scoase două uniforme ponosite, de soldat. «Asta-i pentru dumneavoastră, domnule general» spuse el, și începu să-l ajute să-și schimbe uniforma cu cea de soldat. Maiorul făcu în grabă același lucru. Șoferul, un plutonier, vîrî uniformele de ofițer în geamantan și îl băgă în portbagaj, sub alte lucruri. Generalul îi făcu maiorului un semn și acesta ridică pistolul pe care-l ținea în mînă, ochi o clipă și trase. Patru gloanțe. După fiecare detunătură am văzut corpul plutonierului tresărind. Apoi s-a lăsat moale la pămînt. «Așa!» zise generalul calm. «Nu e nevoie să știe nimeni că ne-am travestit... Aruncă revolverul și haidem!» Înainte de a pleca, însă, generalul scoase din mașină o servietă. Scotoci puțin prin ea și scoase ceva. Își potrivi ceva pe față, privindu-se în oglinda retrovizoare. Cînd s-a întors, avea o mustață mare, pleoștită peste gură, care-i schimba cu totul înfățișarea!" „Dar acum l-ai mai recunoaște?" întrebă Popa. „N-o să-l uit pînă la moarte, spuse soldatul, înfiorîndu-se. Mă simțeam mai aproape de moarte decît în oricare moment al luptelor. Știam că dacă mă va zări, s-a terminat cu mine! N-am mai văzut om atît de crud și de fioros!"

Peste vreo două ceasuri începu distribuirea mîncării. Cei trei prizonieri care se prezentaseră voluntari la corvoada de bucătărie aduseră pînă la intrarea în lagăr cazanul uriaș, care fumega lin împrăștiind o mireasmă îmbătătoare de mîncare, de viață. Prizonierii se încolonară disciplinați, căci disciplina necondiționată le intrase atît de mult în sînge încît nu le-ar fi trecut prin minte s-o calce nici dacă ar fi știut că păstrînd disciplina vor trebui să moară de foame. În fața intrării se postase un pluton cu pistoale-mitralieră. Cazanul se goli și cei trei prizonieri aduseră altul, tot atît de mare. Trecuseră prin fața cazanelor

sute și sute de prizonieri, și unii dintre ei, după ce polonicul lui Regman le umpluse gamela cu ciorbă groasă, îi înjurau cu ură pe cei trei voluntari că-și bat joc de uniforma germană. Îi veni și rîndul unui soldat mai bătrîior, puțin gîrbovit, cu o mustață mare, neîngrijită, pleoștită peste gură și Popa se gîndi ce neomenie este să trimiți la război niște bătrîni ca acesta, bun să-și legene nepoții pe genunchi, cînd Hans îl împinse nevăzut cu cotul. Căpitanul sări ca mușcat de șarpe, și-l prinse de umăr, trăgîndu-l prin spațiul de lîngă cazan, în timp ce cu cealaltă mînă îi smulse mustața. Era Gerstenberg. Regman observă în aceeași secundă saltul soldatului cam bondoc care urma după generalul travestit, văzu ceva sticlindu-i în pumn și-i aruncă supa fierbinte din polonic în față, scoțîndu-l cu un brînci dincolo de poartă. Acesta căzu și Regman îi puse talpa peste mînă, obligîndu-l să lase stiletul. Popa ordonă: „Luați-i" și plutonul cu armele pregătite porni spre ușă, în timp ce cîțiva subofițeri luară sub pază pe cei doi ofițeri travestiți...

*

La 31 august, în timp ce populația Bucureștiului saluta cu însuflețire marile unități sovietice care treceau prin Capitală, primite cu flori și urale, îndreptîndu-se spre vestul și nordul țării, căpitanul Popa fu chemat urgent la colonelul Cristea, șeful de Stat Major al Comandamentului Militar al Capitalei. Colonelul era bine dispus și-l primi pe căpitan cu bucurie. Ba scoase din dulap și o sticlă de coniac și două pahare pe care le umplu ochi ca să ciocnească în cinstea căpitanului: „Te felicit, căpitane, îi spuse el vesel. I-ai dat o satisfacție generalului Sănătescu oferindu-i posibilitatea de a-l privi pe Gerstenberg de parcă ar fi vrut să-l scuipe în ochi și să-i întoarcă spatele cu dispreț, dînd ordin să fie scos din biroul său căci nu suportă un ofițer care și-a călcat în mod laș cuvîntul de onoare ordonînd să măcelărească populația civilă. Și i-ai făcut o nemaipomenită plăcere generalului Iosif Teodorescu, dîndu-i posibilitatea să-l plimbe pe Gerstenberg prin zonele bombardate ale Capitalei și silindu-l să-și privească opera. I-a căzut bine să constate că-și astupa ochii cu palmele ca să nu vadă ce a săvîrșit, atîta îi era de rușine!" „Chiar credeți că îi era rușine? rîse Popa încet. Eu cred că își ascundea fața în palme de frică! Îi era pur și simplu teamă că e purtat prin oraș spre locul de execuție. Sînt sigur că asta

era în mintea lui, nimic altceva... El nu-şi putea imagina ce urmăreşte Teodorescu — pardon, se corectă el, domnul general Iosif Teodorescu — el îşi imagina doar ce ar fi făcut el, dacă s-ar fi aflat în locul lui. Ştiu eu, dar uneori mă gîndesc că oameni ca Gerstenberg ăsta pot face ceea ce fac numai şi numai pentru că sînt absolut incapabili să-şi imagineze cum ar proceda un om normal!“ „Ei, bată-te să te bată, rîse colonelul. Uite că faci şi filozofie!“ Mai umplu o dată paharele şi zîmbi: „Pînă una-alta, mai am un motiv să te felicit! Eşti pe lista proximilor avansaţi. Şi propus pentru o înaltă decoraţie!“ Îşi goli paharul şi se aşeză la birou, privindu-l cu atenţie pe căpitan. Acesta încălzea paharul de coniac în palme şi nu gustă decît o sorbitură. „Vă mulţumesc, domnule colonel, spuse el moale. Dar aş fi recunoscător dacă nu ar fi uitat sergentul Regman! Fără el n-aş fi reuşit nimic!“ „Fii fără grijă, zîmbi colonelul răsfoind filele dintr-un dosar. E ţinut în evidenţă şi el... Nu va fi uitat!“ Apoi colonelul se rezemă de speteaza scaunului, privindu-l pe Popa de jos, cu puţină curiozitate: „Ştii, căpitane, ai ajuns celebru! În cîteva zile ai ieşit din rînd, te-ai afirmat, te-ai impus. O să faci carieră frumoasă... Dacă...“ Îşi întrerupse fraza şi rămase pe gînduri, privind în gol. „Dacă?“ întrebă Popa curios. Colonelul îl privi lung, îngîndurat. Apoi oftă: „Dacă scapi cu viaţă, dragă băiete!“

Popa ar fi vrut să mai pună o întrebare, dar colonelul devenise pe neaşteptate grăbit. „Uite, domnule căpitan, spuse el, trecînd la un ton oficial cu totul diferit de cel folosit pînă atunci, o să ai o nouă misiune. De mare cinste, interesantă şi... foarte periculoasă. Marele Stat Major ne-a cerut un om descurcăreţ, curajos, deştept şi... vorbind perfect germana. Domnul general Teodorescu s-a gîndit imediat la dumneata. Vezi, nu e bine să le faci bucurii generalilor, căci ajung să te ţină minte şi să-ţi rostească numele în momente periculoase... Evident, eu n-am avut nici un argument contra, deşi aş fi preferat să rămîi cu noi. Dar pe-aici am cam terminat cu nemţii, aşa că nu prea cred să avem nevoie de germana dumitale... Aşa că te prezinţi la Marele Stat Major... Şi o să afli ce misiune te aşteaptă...“ Se sculă în picioare şi se apropie cu mîna întinsă: „În orice caz, eu îţi urez succes şi... mult noroc!“ Popa se întoarse reglementar şi se îndreptă spre uşă. „A, să nu uit — îi strigă colonelul... Poţi să-l iei şi pe sergentul ăla al dumitale... Cum îi zice?... A, da! Regman!“

„Ei da, îşi spuse Popa făcîndu-şi loc prin mulţimea ce se revărsase în centrul Capitalei, eliberată de teama şi de neliniştea ultimelor zile, de apăsarea neagră a anilor lungi de război. Oamenii erau veseli, plini de speranţe, dornici să trăiască, să se bucure de viaţă, să fie fericiţi. Dar oamenii se lasă prea uşor cuceriţi şi stăpîniţi de iluzii, îşi spuse el. Evident, ameninţarea asupra Bucureştiului a trecut. Războiul nu mai tună şi fulgeră la porţile oraşului şi lumea crede că s-au terminat pericolele lui, uitînd că la 2—300 de kilometri luptele continuă cu îndîrjire şi că alte lupte cumplite sînt în pregătire, că sute de mii de militari înarmaţi pînă în dinţi se îndreaptă spre poziţii de unde vor porni la atac ca să înece în sînge insurecţia românească, să calce din nou în picioare dreptul ţării de a-şi decide singură soarta. Da, oamenii sînt fericiţi, cugeta Popa, în timp ce se uita cu plăcere la femeile frumoase, parfumate, proaspete, care-i zîmbeau (şi regretînd în sine că nu poate căuta cîteva ore de uitare), ei sînt gata să-şi creeze automat iluzii, să ignore realitatea, să creadă că nu mai e nici un pericol, a venit pacea, de-acum trai neneacă! A venit pe dracu', se burzului în sine Popa. A venit un moment de cumpănă cînd trebuie să ne dovedim vrednicia şi să arătăm lumii întregi că sîntem capabili să punem capăt unui lung şi sîngeros coşmar şi să păşim printre popoarele libere ale lumii! Ei da, Ştefane, îşi spuse, şi un zîmbet îngăduitor îi lumină faţa, îi invidiezi pe fericiţii aceştia care aleargă după femei sau se îndreaptă spre vreun restaurant ca să bea cîteva spriţuri şi să discute politică, punînd lumea la cale! Dar zadarnic, băiete. Tu eşti un biet militar, ce să-i faci, rostul tău e să faci faţă necesităţilor războiului, să execuţi ordine, să îndeplineşti misiuni! Adică să le îndeplineşti sau să crapi, treaba ta, dar să procedezi în orice caz exemplar, aşa cum se cuvine să facă un ofiţer adevărat, care nu vrea să semene cu nepricopsitul de Gerstenberg, ca să rămînă un exemplu, un model, de care camarazii săi de promoţie îşi vor aminti cu preţuire, ba poate c-o să fie pomenit şi la vreo ocazie festivă mai puţin importantă, desfăşurată oarecum în familie, într-o subunitate mai marginală. Dar Popa nu era un bărbat făcut să se lamenteze sau să se legene în stări emotive impregnate de lirism, de melancolie ori de presimţiri funeste. Aşa că îşi alungă gîndurile negre, se mai întoarse cu plăcere, cu un oarecare re-

gret, spre o tînără care-i zîmbea și apoi intră pe ușa Marelui Stat Major.

Văzînd graba cu care soseau și plecau mașinile în jurul Marelui Stat Major, forfota curierilor, numărul mare de ofițeri care intrau sau ieșeau, căpitanul se gîndi, plictisit, că va avea mult de așteptat pînă să afle de ce fusese chemat. Spre marea sa surprindere, însă, fu luat în primire de către ofițerul de serviciu îndată ce sosi, și acesta, fără a fi consultat nici măcar lista celor chemați, ordonă unui subofițer să-l conducă la domnul maior Panaitescu. Popa era prea de multă vreme la Comandamentul Militar al Capitalei ca să nu cunoască o bună parte dintre ofițerii cu funcții mai importante din București; știa că maiorul Panaitescu lucrează la contrainformații, asistase chiar și la o întîlnire a acestuia cu colonelul Dămăceanu în problema blocării mijloacelor de comunicație ale comandamentelor germane din București și nu-și putea imagina ce problemă ar putea avea cu el maiorul, probabil foarte ocupat în aceste zile agitate. Își spuse apoi că dorea să afle, probabil, unele detalii privitoare la Gerstenberg (căci Popa avea bunul obicei de a eluda problemele la care nu găsea răspuns) și îl urmă calm pe subofițer.

Pe culoarele Marelui Stat Major era o forfotă plină de agitație, dar în biroul maiorului domnea o liniște calmă și tihnită, de parcă nimic urgent sau grav nu s-ar fi petrecut în lume sau de parcă omul scund și aproape complet chel, care își fuma liniștit pipa așezat la biroul său pe care totul era așezat într-o ordine desăvîrșită, ar fi fost profund convins că răspunsul eficace la problemele grave ale lumii nu este nervozitatea și agitația, ci calmul și acțiunea.

Îl primi pe căpitan bine dispus, de parcă l-ar fi invitat la o șuetă prietenească și rîse în timp ce îi întindea cutia de țigări de pe birou: „Ei, căpitane, rîse el, nu te miri c-ai ajuns între copoi?“ îl întrebă el. „Păi așa-i milităria, dom' maior, zîmbi și Popa. Ajungi de obicei unde nu vrei și faci ce nu-ți place!“ „Nu, căpitane, zîmbi maiorul. Ajungi unde te bagi singur și faci ceea ce ai dovedit că știi să faci! Acesta e și cazul dumitale! Nu știu ce calități de comandant de unitate combatantă ai, nu știu ce daruri strategice te ilustrează, dar am constatat că la contrainformații te pricepi! Iar dacă te pricepi, fă asta, dom'le, căci de asta e nevoie!“ Popa îl privea în tăcere, străduindu-se să ghicească unde dorește să ajungă. Dar nici Panaitescu nu

părea să aibă răgaz pentru a continua cu glumele. Așa că se ridică, se apropie de harta fixată în perete și-i făcu semn căpitanului să se apropie. „Domnule căpitan, îl privi el serios, în timp ce bătea nervos cu degetele în hartă, cunoști situația tot atît de bine ca și mine, spuse el. La sud de Carpați problemele de ordin militar sînt practic încheiate. La nord de Carpați forțele noastre țin cu fermitate teritoriul țării, pînă la frontiera vremelnică de la Viena. Armata 1, cu zece divizii plus regimentele de grăniceri, formațiunile teritoriale, centrele de instrucție și școlile militare existente în Transilvania, Banat și Crișana și-au ocupat în noaptea de 23 august și în ziua de 24 august pozițiile ce le-au fost fixate. Este un front de peste 900 de kilometri și realizării adîncimii necesare a dispozitivelor de apărare, pregătirii de concentrări de mari unități pentru acțiuni în direcțiile necesare, li s-a acordat toată atenția. Pînă în momentul de față acțiunile inamicului s-au redus la incursiuni de cercetare care au fost respinse de trupele de acoperire. În cîteva zile — cel mult 10 — marile unități din Transilvania de sud vor fi completate cu alte 9 divizii, forțe motomecanizate, de artilerie antiaeriană și un corp aerian. Aliniamentul nostru va fi în curînd constituit din două armate. Între timp mari unități sovietice sînt pe cale de a ajunge pe frontul din Ardeal și Banat și puternice forțe ale frontului 2 ucrainian răzbat în Ardealul de Nord prin Carpații Orientali. Situația se află, deci, acum în echilibru iar în viitorul apropiat ne va deveni net favorabilă. Dar... Căci există întotdeauna un „dar“ (și nu trebuie, cred, să-ți spun că tot ceea ce discutăm acum constituie secrete militare foarte stricte, își ridică maiorul degetul, ceea ce îl făcu pe Popa aproape să izbucnească în rîs) există un moment dificil. Cel situat cu aproximație între 1 și 10 septembrie, adică în perioada concentrării noilor noastre mari unități pe linia frontului... Deci toată atenția noastră trebuie concentrată acum pe această perioadă. Trebuie să facem tot posibilul pentru a cunoaște mișcările inamicului, forțele pe care le concentrează, direcțiile principale pe care le grupează, mijloacele tehnice de care dispune și modul cum se pregătește să le folosească! Altfel... Altfel putem avea surprize care să ne ceară sacrificii mai mari, distrugeri ce ar fi putut fi evitate, noi jertfe de sînge! Asta e, domnule căpitan! Aceasta este sarcina la a cărei rezolvare muncesc sute și sute de oameni gata de orice sacri-

ficiu! Aş vrea să te numeri printre ei!" „Am depus un jurămînt, domnule maior, spuse calm Popa. L-am respectat şi sînt gata să-l respect... Ordonaţi ce trebuie să fac!"

„Uite despre ce este vorba, căpitane, spuse Panaitescu fără să-l privească, de parcă şi-ar fi concentrat întreaga atenţie asupra hărţii, deşi pe hartă nu avea de descifrat nimic din ceea ce îl preocupa şi ceea ce se pregătea să-i explice lui Popa. În momentul de faţă inamicul pregăteşte fără nici o îndoială o lovitură puternică. În Ardealul de Nord sînt pe cale de a fi completate şi reorganizate marile unităţi recuperate din Moldova ale Armatelor 6 şi 8 germane. Întărite cu noi forţe şi mijloace tehnice ele constituie azi Grupul de Armate Sud. În alcătuirea Grupului intră şi trei armate maghiare: Armata 1, desfăşurată în Bucovina de vest, Maramureş şi Ucraina transcarpatică, Armata 2 care ocupă poziţii pe podişul Transilvaniei şi Armata 3 grupată în zona Oradea — Gyula. Avem informaţii absolut sigure că aceste forţe vor dezlănţui în zilele următoare un atac puternic pentru a ocupa Transilvania de sud, a înainta pînă pe crestele Carpaţilor Orientali şi Meridionali, şi de a zăvorî trecătorile. Au fost luate toate măsurile posibile pentru a opri sau a încetini foarte serios această ofensivă, pînă la sosirea noilor 9 divizii româneşti pe cale de a se desfăşura spre front şi pînă la intrarea în lupte a marilor forţe sovietice aflate în marş forţat spre noile aliniamente din Ardeal şi Banat... Dar sînt unii factori care se pregătesc să intre în joc şi a căror natură şi direcţie nu ne este cunoscută... Or, datoria noastră este de a nu permite ca inamicul să ne pregătească surprize, să ne lovească pe neaşteptate, să ne pună în faţa unor situaţii necunoscute. Germania e pe sfîrşite, dar mai dispune de forţe uriaşe şi este cu totul capabilă să dea lovituri grele, mai ales într-un sector restrîns. Iar intenţiile conducerii hitleriste faţă de noi sînt clare. Insurecţia noastră neaşteptată, succesul ei deplin, consecinţele sale asupra situaţiei militare din Balcani şi din Europa Centrală, asupra mersului general al războiului, au produs o furie oarbă la Marele Cartier General al lui Hitler. Am aici un raport adresat de Keitel şi Guderian lui Hitler, interceptat de noi în timp ce era transmis spre informare lui Friessner... Uite ce zic domnii mareşali, spuse el cu mînie, în timp ce luă o foaie de hîrtie dintre documentele atît de ordonat aşezate pe biroul său. «Capitularea României — constată ei — pe lîngă consecinţele imediate

de ordin militar, a produs, în acelaşi timp, şi o răsturnare a frontului, extrem de periculoasă, ce va duce la pierderea teritoriului nu numai al României ci şi al Bulgariei, Iugoslaviei, Greciei, punînd în pericol toată armata germană din Balcani.

Deosebit de pierderea poziţiilor din Carpaţi, pierderea grînarului şi petrolului românesc constituie o altă mare şi grea lovitură, în urma căreia armatele ruse vor putea ajunge în cîteva săptămîni în faţa Budapestei.

Dat fiind că aceasta este, în decurs de 30 de ani — fii atent, căpitane, îşi îndreaptă Panaitescu ochii spre Popa, căci asta e esenţa — a doua oară cînd România trădează cauza Germaniei, se impune a se lua toate măsurile ca România să dispară de pe harta Europei şi poporul român să dispară ca naţiune!» Asta este, căpitane!" spuse încet, cu mînie stăpînită, maiorul Panaitescu. „Am trădat «cauza Germaniei!» Se poate, dom'le? Păi nu era datoria noastră sfîntă să pierim pînă la unul pentru cauza celor care ne-au sfîşiat ţara, au jefuit-o mai rău ca turcii şi au mînat-o la măcel?! Iar dacă nu ne-am lăsat sacrificaţi, «România trebuie să dispară de pe harta Europei şi poporul român să dispară ca naţiune»! Da, aşa gîndesc Hitler şi mareşalii săi!"

Maiorul tăcu cîteva clipe, stăpînindu-se. Apoi zise ferm: „Numai că în problema aceasta mai avem şi noi cîte ceva de spus! Iar datoria dumitale, domnule căpitan, este să ne ajuţi să dăm cît mai răspicat acest răspuns!"

Maiorul se aşeză la birou, făcîndu-i semn lui Popa să şadă şi el, şi cîteva clipe păru să nu fie preocupat decît să-şi umple cu migală pipa şi s-o aprindă cu multă grijă. Apoi slobozi un val de fum spre tavan şi-l privi cu atenţie pe căpitan, de parcă atunci l-ar fi zărit pentru întîia dată. „Obiectivele hitleriste privind România şi poporul român sînt deci fixate cu toată claritatea, spuse el îngîndurat, privind cu plăcere fumul albăstrui ce suia din pipă. Întrebarea este: cum vor acţiona forţele armate hitleriste pentru a realiza aceste obiective? Divizii suficiente ca să ne invadeze, să ne zdrobească şi apoi să ne şteargă metodic, organizat, de pe faţa pămîntului, nu mai au... Nu prea mai au nici timp! Ehei, timpul e al dracului, dom'le căpitan, rîse el fără veselie. Fără timp nu se poate face nimic, ba se pare că nici nu există nimic! Iar pentru Hitler şi ai săi zilele sînt numărate. Trebuie să acţioneze repede! Dar cum? Cu ce?... Ei, asta e întrebarea... Am putea să spu-

nem că este vorba de un simplu act de înfumurare... De-o pierdere a contactului cu realitatea! Conducerea hitleristă cam dă dovadă în ultimul timp de tendința de a se refugia în planuri iluzorii! Dar dacă nu e vorba doar de-o amenințare fără sens? Eu nu cred în armele noi cu care tot amenință Goebbels! Dar ca militar trebuie să fiu atent la orice amănunt care ar putea indica aducerea în sectorul meu de front a unor mijloace tehnice pe care nu le pot identifica, nu pot să-mi dau seama ce dracu or fi fiind și să folosesc toate mijloacele pe care le am la dispoziție pentru a le distruge! Ce-i sigur, e sigur! Și mai sînt cîteva elemente ce ar trebui clarificate. Uite, primul este acela că recent a sosit la Derehkáza, în Ungaria, o localitate de pe Tisa, și s-a instalat într-un castel, la cîteva zeci de kilometri de Arad, faimosul *Obergruppenführer SS* Eichmann. Nu știu dacă ai auzit de el, căci nu e popularizat prin presă, nu i se publică fotografiile în *Signal,* nu dă interviuri și nu face declarații. El e un om de acțiune, căruia îi place să pîndească în tăcere și să acționeze din umbră. Este marele călău! Specialistul în deportări, în exterminarea în masă! Ce caută, dom'le, lîngă frontiera română, pe una dintre direcțiile previzibile ale atacului ce se va porni împotriva noastră în cîteva zile, dacă nu cumva a și pornit deja? A venit să se odihnească pe malul Tisei? Sau așteaptă ca trupele hitleriste și horthyste să pătrundă în România, iar în spatele lor faimoasele sale *Kommando*-uri să înceapă înfăptuirea obiectivului ca poporul român să dispară ca națiune? Ce zici, căpitane, nu e oare un obiectiv demn de un mare călău ca Eichmann? O să ne lămurim noi ce-i cu domnul *Obergruppenführer*. Cîțiva băieți excelenți au și pornit să-și pună pielea în joc ca să afle ce planuri are! Dar Eichmann nu este singura noastră grijă. Pe-aici pe undeva prin Ardeal a apărut un alt *Obergruppenführer SS*. Uite, printr-o radiogramă interceptată din fericire de noi la 27 august *Obergruppenführerul* Phleps informa Comandamentul Grupului de Armate Ucraina de Sud că a fost numit „general împuternicit pentru Transilvania“, cerînd ca Divizia 4 de munte să fie reținută la dispoziția sa și anunțîndu-și sosirea iminentă. Mesajul a stîrnit, pare-se, uimire la Slănic-Moldova, nimeni nu înțelegea ce vrea să zică „general împuternicit pentru Transilvania“, nimeni nu fusese informat oficial despre misiunea lui Phleps și, mai ales, Divizia 4 de munte era o frumoasă promisiune ce nu fusese realizată și astfel nu putea fi pusă la dispoziția nimănui. În orice caz, Comandamentul lui Friessner a cerut imediat Direcției operații din Comandamentul Suprem al Armatei de Uscat lămuriri despre misiunea generalului Phleps, dar nici acolo nu știa nimeni despre o astfel de misiune. Convorbirea interceptată de noi ar fi putut fi amuzantă dacă am fi considerat-o simplă expresie a dezorganizării și haosului ce se accentuează în Comandamentul Suprem german unde nu mai știe stînga ce face dreapta, dacă n-am fi știut că este o regulă a conducerii hitleriste ca informațiile legate de misiunile speciale ale SS-ului (adică represaliile și acțiunile de exterminare) să nu fie aduse la cunoștința comandamentelor Wehrmachtului. Știind însă acest amănunt, am început să fim foarte atenți la informațiile despre generalul Phleps. Peste cîteva ore Friessner a fost informat printr-o telegramă că *Führerul* Adolf Hitler, la propunerea *Reichsführerului SS* Himmler, l-a numit pe *Obergruppenführerul* Phleps *„führer* superior SS și de poliție al Transilvaniei“, precizîndu-se că el „trebuie să capete misiunea de a chema la arme pe etnicii germani din Transilvania și cu ajutorul lor și al Diviziei a 8-a SS călare, care e în curs de afluire din spațiul Budapesta, să zdrobească rezistența românească din Transilvania“.

„După cîte știu, Phleps a sosit a doua zi la Sovata, unde a găsit totul cu josu-n sus, căci Friessner abia își mutase acolo Cartierul general, după ce părăsise Slănic-Moldova pentru a se instala la Sfîntu-Gheorghe, ca a doua zi să se și mute la Bodoc unde n-a stat decît două zile, socotind că este mai indicat să se mute dincolo de munții Harghita, unde spera să fie mai la adăpost, dar și mai aproape de cîmpia Transilvaniei unde intenționa să dea principala lovitură în ofensiva pe care o pregătea, disperat totuși de dificultatea cu care se regrupau unitățile sale salvate din Moldova și își ocupau pozițiile forțele Armatei 2 maghiare.

Ce-au discutat și ce-au hotărît, dracu' știe! Dar este cert că Friessner nu se prea afla în dispoziție prielnică pentru a participa la dezbaterea planurilor lui Phleps, profund preocupat de perspectivele ofensivei pe cale de declanșare dar destul de realist ca să ia în același timp măsuri pentru pregătirea unor noi aliniamente defensive pe Mureș și pe Someș. În orice caz, Phleps a plecat în aceeași zi! Unde? Habar nu am. Dar undeva în zona Tîrgu-Mureșului, căci după ultimele noastre informații Divizia 8 SS

călare a fost adusă de la Budapesta cu trenul pînă la Lechința, lîngă Bistrița, de unde trupa a pornit-o călare spre Tîrgu-Mureşul aflat la mai puțin de 60 de kilometri, iar armamentul greu, muniția şi celelalte au fost pornite spre acelaşi oraş pe linia ferată îngustă care merge pe valea Dipşei şi apoi a Comlodului.

Ce face Phleps în momentul de față este greu de ghicit. În orice caz, este improbabil ca el să se ocupe de înarmarea etnicilor germani din Ardealul de Nord, căci aceștia au fost evacuați de Wehrmacht cu vreo săptămînă în urmă. Să se ocupe de cei din Ardealul de sud este tot atît de improbabil, căci e despărțit de ei de trupele Armatei 1 române la care se vor adăuga în cîteva zile şi diviziile Armatei 4! Este un obstacol dificil chiar şi pentru un *Obergruppenführer SS!*

Iată deci, domnule căpitan, spuse maiorul străduindu-se să-şi aprindă pipa ce se stinsese din nou, care este sarcina dumitale: să afli ce face Phleps! Cu orice preț şi cu orice mijloace! Este, poate, o simplă aiureală, căci hitleriştii fac tot mai multe aiureli! Este, poate, doar un *bluff* menit să ne atragă atenția asupra unei acțiuni minore, abătîndu-ne de la cele realmente periculoase! Trebuie să ştim neapărat despre ce este vorba! Şi repede, căpitane, cît mai repede! Înainte de a începe ofensiva hitleristo-horthystă. Şi înainte de a fi prea tîrziu!"

9

O toamnă splendidă îşi revărsa lumina aurie peste dealurile domoale de la nord de Tîrnava Mică şi maşina condusă de Regman străbătea de multe ore drumuri lăturalnice, pe care doar seceta stăruitoare le menținea practicabile, printre coloane de soldați, de căruțe şi de camioane încărcate cu lăzi de muniții şi de alimente, spre Cerghid, unde se afla pentru moment Comandamentul Diviziei 21 infanterie-instrucție, care asigura aliniamentul de la sud-vest de Tîrgu-Mureş şi nord-est de Tîrnăveni. Fu primit după foarte scurt timp de comandantul diviziei, generalul de brigadă Simion Coman, care participase la luptele din zona Bucureşti—Băneasa—Otopeni, bărbat jovial şi optimist care

privea cu încredere capacitatea trupelor sale de a face față ofensivei care se pregătea fără nici o îndoială dincolo de dealurile golaşe ce închideau orizontul, deşi după rezultatele acțiunilor de cercetare în fața diviziei se grupau forțele încercate ale Diviziei 8 SS călare, precum şi trei sau patru batalioane maghiare şi un număr necunoscut de tancuri. Din informațiile obținute de la prizonierii luați în urma acțiunilor de cercetare rezulta că alte unități horthyste şi germane sînt pe cale de desfăşurare spre pozițiile pe care se pregătea ofensiva, şi că puternice grupuri de artilerie grea erau gata să toace la primul semnal unitățile româneşti, considerate de inamic mai slabe decît erau în realitate.

Generalul era un ofițer experimentat, înțelesese indicațiile succinte privitoare la misiunea căpitanului Popa şi îşi dădea seama că cel mai bun lucru pe care îl putea face era să-i dea acestuia mînă liberă în îndeplinirea misiunii sale speciale de care nu avea de ce să se preocupe, deoarece situația încordată produsă de iminența atacului inamic îi oferea suficientă bătaie de cap. Îl întrebă deci unde ar dori să fie repartizat şi căpitanul îl rugă să-l trimită, împreună cu subofițerul care îl însoțea, la o unitate de cercetare cît mai apropiată de principala direcție de desfăşurare a unităților Diviziei 8 SS călare. Generalul îl invită în fața hărții şi-i arătă valea pîrîului Comlod, paralelă cu linia ferată care venea din direcția Lechința—Teaca spre Tîrgu-Mureş, unde primele linii de apărare ale trupelor române se apropiau de comuna Band.

De-acum maşina condusă de Regman înaintă cu şi mai mare dificultate. Pămîntul era scurmat în toate direcțiile de scurte porțiuni de tranşee, de poziții de tragere pentru artilerie şi infanterie, drumul era tăiat adesea de baraje de sîrmă ghimpată ce nu puteau fi trecute decît după minuțioase legitimări. Sosiră pînă la urmă totuşi la postul de comandă al locotenent-colonelului Frăsan, comandantul unității de cercetare, ocupat tocmai să înjure îndelung, complicat şi înflorit, la telefon, pe cineva ce făcuse ceva ce nu-i plăcea. După ce termină, examină cu grijă hîrtiile lui Popa, apoi îi întinse mîna oftînd: „Mi-a telefonat generalul. Preocupat de parcă ai fi nu ştiu ce mare mahăr! Ei, să ştii căpitane că la mine mahării n-au căutare! Aici facem militărie, nu ne jucăm de-a milităria! Îi fi venit să obții mai uşor o medalie, o avansare, mai ştiu eu ce, dar

aici nu-ți merge! O să te miști de-o să-ți iasă os prin os!“ Căpitanul stătea serios, grav, ascultînd solemn, dar privind ostentativ burta colonelului, de parcă ar fi fost hipnotizat de ea. Apoi spuse foarte milităreşte: „Am înțeles, să trăiți, domnule colonel! Şi am onoarea să raportez că tocmai de asta am venit! Ca să fac mişcare! Să mai slăbesc, căci prea m-am îngrăşat!“ Colonelul începu să rîdă. Era în fond un om jovial şi uneori făcea el singur glume despre dimensiunile sale cam exagerate. „Iote, măi! izbucni el. A sosit un şmecher de Bucureşti! De unde eşti, din Grand ori din Dămăroaia?“ Căpitanul rămase foarte serios şi răspunse calm: „Din Năsăud, să trăiți, domnule colonel!“

Frăsan părea însă plictisit de continuarea duelului verbal. „Dracu ştie ce-o fi şi cu ăsta, ce-o fi învîrtind, dar pare băiat deştept şi descurcăreț, aşa că să-l folosim cum trebuie!“ Îl pofti pe Popa să şadă şi căută două pahare ca să toarne din sticla de coniac de pe masă. „Hai să bem, căpitane, zise el, devenind deodată foarte jovial, şi să lăsăm glumele. Spune-mi ce cauți la mine şi ce vrei să faci?“ Căpitanul ciocni cu respect, exagerînd rigiditatea ținutei sale. „Ce să vreau, domnule colonel? Să fac cercetare! Căci parcă ăsta-i rostul unității?“ „Bine, căpitane, aprobă colonelul, vesel. O să faci cercetare! O să faci cercetare pînă o să-ți iasă prin ceafă!“ Ridică telefonul şi se răsti: „Trimite-l la mine pe dom' maior Georgescu! Fuga marş!“

Maiorul era un bărbat înalt, țeapăn, cu obrajii scobiți, ras cu grijă. „Georgescule, bubui colonelul. Iată-l pe căpitanul Popa. Ştefan Popa. Va prelua compania bietului Muntean, fie-i țărîna uşoară. Îşi preia unitatea imediat!“ „Şi va fi însoțit de sergentul Regman!“ adăugă căpitanul, placid. Maiorul îl privi cu surprindere şi dezaprobare. Colonelul tuşi, apoi spuse tare: „Da! Şi va fi însoțit de sergentul Regman!“

10

Obergruppenführerul Phleps fu speriat cînd primi radiograma prin care Secția militară a Serviciului central de securitate a Reichului îi ordonă să se prezinte în 24 de ore la *Reichsführerul* SS Himmler. Era prea experimentat ca

să nu ştie că orice chemare la Himmler ascundea posibile amenințări grave. Şi mai ştia că în jurul *Reichsführerului* mişunau favoriți periculoşi care urzeau fel de fel de intrigi pentru a sprijini promovări sau a determina dizgrațieri neaşteptate. Cu cîteva luni în urmă ar fi socotit că funcția sa din Iugoslavia nu prezintă atracție pentru nici unul dintre favoriții lui Himmler. Corpul său de armată lupta în condiții grele, loviturile partizanilor iugoslavi erau tot mai puternice şi mai îndrăznețe, aria de activitate a unităților lor se lărgise în ciuda represaliilor foarte brutale pe care le ordona oriunde se produceau acte de împotrivire, iar securitatea sa personală devenise îndoielnică, deoarece partizanii dispuşi să moară pentru a nimici un ofițer superior german — mai ales pe unul din SS — se găseau cu duiumul.

Phleps nu fusese deci prea mult preocupat că funcția sa din Iugoslavia ocupată ar fi fost amenințată de vreo concurență periculoasă. Dar de un timp multe se schimbaseră în lume. În primul rînd Germania, unde marii potentați ai SS-ului preferau să rămînă pentru a fi cît mai aproape de pîrghiile puterii şi de cei ce le mînuiau, unde se împărțeau avansările importante şi se urzeau intrigile periculoase, devenise un rug imens pe care bombardamentele necontenite îl ințețeau tot mai mult, zi de zi. Pe de altă parte nimeni dintre cei aflați în preajma lui Hitler nu mai putea fi sigur că a doua zi nu îşi va face bagajele ca să plece pe front, îndeosebi în iadul temut al frontului de răsărit unde ruşii lansau fără încetare, cu forțe inepuizabile, noi şi noi ofensive gigantice în focul cărora se mistuiau nu numai cele mai bune divizii germane dar şi armate întregi. Multă vreme înalta ierarhie a SS-ului fusese destul de ferită de amenințările frontului. Erau oameni cu fidelitate încercată, cu mare experiență îndeosebi în domeniul supravegherii politice şi polițieneşti a populației, a aparatului de stat, a forțelor armate şi chiar a poliției, inclusiv a faimosului Gestapo. Da, se gîndea Phleps, SS-ul năzuise să fie un stat în stat, cea mai puternică fortăreață a nazismului în Germania, şi se trezise că ajunsese să fie însuşi statul, să țină în mîini nu numai pîrghiile de comandă ci şi firele complicate ale activităților practice, ceea ce putea să-i dea satisfacția că şi-a depăşit cele mai ambițioase obiective. Dar de un timp acestor răspunderi poli-

tice şi poliţieneşti li se adăugau tot mai multe răspunderi militare. Paralel cu acumularea tot mai apăsătoare a eşecurilor militare Führerul îşi pierduse tot mai mult încrederea în înalta ierarhie militară, era convins că ea nu este preocupată decît de falsificarea şi sabotarea ordinelor sale, că îi subminează planurile făcînd ca în loc de victorii strălucitoare cu efecte zdrobitoare asupra inamicului, ele să ducă la noi şi noi înfrîngeri dezastruoase, să sleiască forţa de luptă a Germaniei. Mai cu seamă de la complotul din iunie şi de la atentatul din Rastenburg, Hitler nu putea auzi vorbindu-se de generali fără a face crize de nervi, şi încerca să treacă tot mai multe misiuni de luptă importante în mîinile înalţilor ierarhi SS, dintre care mulţi erau lipsiţi şi de pregătirea militară elementară, iar cei ce fuseseră în tinereţe militari de carieră îşi uitaseră de mult cunoştinţele, prinşi de vîrtejul altor probleme şi misiuni. Oricum, se frămînta Phleps, chemarea sa urgentă la Himmler nu putea să însemne nimic bun şi putea să aducă surprize neplăcute. Este posibil ca *Reichsführerul* să-şi fi adus aminte că el este militar de carieră şi că în ultimii ani, în ciuda predominanţei misiunilor de represalii, exercitase şi comanda efectivă de luptă a unor mari unităţi şi să se fi gîndit la el sub presiunea permanentă a lui Hitler de a-i pune la dispoziţie înalţi ofiţeri SS capabili să comande pe front.

Dar este tot atît de posibil, îşi spunea Phleps neliniştit, ca numele său să fi fost reamintit în legătură cu nemulţumirea care ar fi putut exista faţă de activitatea sa în sectorul de care răspundea în Iugoslavia. Nu-şi putea totuşi imputa nimic, de la Cartierul său general din Niş plecau ordine aspre, nemiloase, de represalii, pumnul său de fier izbea cu putere; sute de execuţii, zeci de sate incendiate, populaţii decimate fără ezitare constituiau răspunsurile sale prompte la orice mişcare a partizanilor, la fiecare extindere a incendiului subversiunii. Ceea ce nu reuşise însă cu nici un chip, era izolarea şi încercuirea mişcării partizanilor, strîngerea ei în cleştele de oţel şi de foc al corpului său de armată şi zdrobirea ei totală şi definitivă. Orice succes local, orice biruinţă parţială, era urmată de o contralovitură a partizanilor, produsă acolo unde era mai puţin aşteptată şi mai greu de contracarat, iar regiunea aflată efectiv sub controlul forţelor sale nu se lărgise ci se

îngustase fără încetare. Acum, poate avea să plătească şi să se trezească în vijelia cumplită a frontului de est.

După ce avionul special cu care fusese transportat la Berlin ateriză undeva pe un aeroport pe care nu-l recunoştea şi după o lungă călătorie pe şosele întortocheate, maşina care îl aştepta intră în Berlin. Phleps rămase uluit de spectacolul ce i se oferea şi uită să se mai frămînte cu surprizele ce-l puteau aştepta. Treceau prin cartiere în ruină, printre mormane fumegînde de moloz, printre ziduri sinistre, afumate, care constituiau parcă ultimele semne ale unor vieţi nimicite, şi pretutindeni în depărtări se ridicau nori de fum anunţînd parcă mereu că suflul morţii mai plutea peste uriaşul oraş. *Obergruppenführerul* era informat despre bombardamentele masive ce se abăteau aproape zilnic asupra Berlinului dar nu-şi închipuise nici o clipă că ele erau pe cale de a transforma capitala Reichului într-un imens cimitir.

După lungul coşmar al acestui drum prin infern Phleps se simţi aproape uşurat cînd maşina se opri pe peronul intrării principale a sediului lui Himmler şi văzu cele două uriaşe steaguri cu zvastică ce cădeau cu solemnitate gravă şi ameninţătoare de-a lungul colonadelor înalte de granit ale porticului, siluetele nemişcate, încremenite, ale celor două santinele în uniformă neagră care vegheau cu picioarele depărtate, după vechiul model (pe care unii îl considerau ridicol dar care pe *Obergruppenführer* îl umplea totdeauna de un adînc fior al măreţiei) al legionarilor romani. Fu neplăcut surprins cînd ofiţerul care îl aşteptase la aeroport îl rugă, cînd ajunseră în dreptul corpului de gardă în faţa căruia un ofiţer foarte spătos şi cu faţa brăzdată de cicatrice îi întîmpină cu salutul nazist, să binevoiască a-şi lăsa acolo revolverul. Însoţitorul îi observă surprinderea căci zîmbi, făcînd un gest de neputinţă: „Este ordinul personal al Führerului... Ştiţi, de cînd... Evident, la noi n-au rost asemenea măsuri, dar ordinele Führerului sînt sfinte... Aşa că..." „O, nu-i nimic, se grăbi să spună Phleps în timp ce-şi scotea pistolul din teacă şi îl întindea cu solemnitate ofiţerului spătos, de parcă i-ar fi predat ceva sfînt. Dacă e ordinul Führerului..."

Urcară încet scara monumentală, acoperită cu carpetă roşie, printre coloanele de marmoră neagră în dreptul cărora se înşiruiau cioplite parcă din acelaşi material, santi-

nelele cu uniformă neagră. În uriașul vestibul, unde fură salutați de unul dintre șefii de cabinet ai *Reichsführerului SS*, se aflau mulți ofițeri SS în uniformă și cîțiva civili, discutînd în surdină sau așteptînd, scufundați în gînduri, în adîncile fotolii de piele, și Phleps era convins că va avea mult de așteptat, pregătindu-se să-și ordoneze gîndurile pentru a putea răspunde succint și clar la orice întrebare pusă de Himmler. Fu surprins cînd șeful de cabinet, care îl părăsise și dispăruse după o ușă uriașă, reapăru și anunță solemn: „Domnul *Obergruppenführer* Phleps. Vă rog să poftiți! Domnul *Reichsführer* vă așteaptă!“ Phleps fu atît de surprins, mai bine zis atît de copleșit de onoarea ce i se făcea, că uită pînă și să se bucure, să se simtă eliberat de presimțirile sale neplăcute, de neliniștile care îl asaltaseră, căci faptul de a fi primit imediat de Himmler însemna că îl așteaptă un moment fast. Trecură, fără ca el să privească în jur, fără să-și dea seama măcar pe unde calcă, prin două sau trei saloane uriașe, din care nu-și mai aminti mai tîrziu decît ușile înalte păzite de santinele nemișcate, și șeful de cabinet bătu respectuos într-o ușă, o deschise și pătrunzînd prin ea făcu un pas la dreapta, lăsînd cale liberă lui Phleps și anunță: „Domnul *Obergruppenführer* Phleps!“

Himmler ședea în spatele unui birou imens, încărcat de dosare, și îl privea țintă prin ochelarii săi demodați care străluceau straniu în bătaia luminii strecurate printre perdele dînd privirii sale o agerime pe care altfel n-o avea, și nu se mișcă decît atunci cînd Phleps ajunse la cîțiva pași zvîcnindu-și brațul drept în salutul nazist, rostind tare, cu glasul său obișnuit să comande, sacramentalul „Heil Hitler“. În aceeași secundă, *Reichsführerul* se afla în picioare, răspunzîndu-i pe un ton care dorea să exprime și forță, și optimism, și respect față de cel pomenit. Nu-i întinse mîna lui Phleps, considera acest gest ca imitare servilă a unui obicei anglo-saxon și-l evita cu dispreț, ci îi făcu semn să ia loc, iar el se așeză țeapăn, continuînd să-l privească țintă, de parcă l-ar fi cîntărit cu grijă, cu ochii săi miopi, de bufniță scoasă la lumină din întunericul ei preferat.

Apoi spuse sec, monoton, de parcă ar fi recitat un text de mii de ori rostit: „Domnule *Obergruppenführer*, trădarea săvîrșită zilele trecute de România ne-a obligat să trecem în revistă, împreună cu marele nostru Führer, evoluția

relațiilor noastre cu această țară în ultimii ani. În acest cadru a fost reamintită propunerea dumneavoastră din 1940 ca diferendul teritorial dintre Ungaria și România să fie folosit pentru a pune Transilvania sub controlul direct al Reichului. Eu am fost de acord cu această propunere! Noi puteam foarte ușor să invocăm necesitatea creării unui tampon între România și Ungaria și, pentru a nu crea nemulțumirea nici uneia dintre ele, să declarăm că extindem protectoratul nostru asupra acestei provincii doar pe o perioadă, pentru a putea fi studiată cu obiectivitate realitatea existentă și dorința reală a populației. Din păcate a prevalat teama că România ar putea sabota regiunea petrolieră sau s-ar putea apropia de Rusia ca să ne înfrunte! Führerul dorea, în același timp, transformarea României într-o placă turnantă spre Balcani și spre Est, și crearea unui mijloc de a folosi concurența dintre România și Ungaria pentru favorurile Reichului. Rezultatele nu au fost rele, dar trădarea de acum a României dovedește că prezența unui protectorat german în coasta ei ar fi constituit o garanție de mai mare docilitate!

Întrebarea care se pune este: ceea ce nu am făcut atunci, nu ar fi posibil să realizăm azi?! Adică, pentru a fi foarte clar: Dumneata ai afirmat pe atunci că elementul cu poziție și rol decisiv în Transilvania este cel german, deci lui i se cuvine în mod firesc rolul de conducere! Îți menții și acum această părere?“

„Fără nici o ezitare, domnule *Reichsführer!* M-am născut în această provincie, acolo am crescut, o cunosc ca în palmă!“

„Perfect, spuse Himmler vădit satisfăcut. Să trecem mai departe. Dumneata ai fost pînă în 1940 ofițer român...“

„Vă rog să-mi permiteți o singură precizare, îl întrerupse Phleps cu un curaj de care el însuși se arăta mai tîrziu uluit. Eu am fost ofițer austro-ungar. În 1920, la doi ani după alipirea Transilvaniei la România, statul român s-a arătat dispus să încadreze în armata română și pe foștii ofițeri germani din armata austro-ungară. Am fost sfătuit — de conducerea noastră etnică de atunci — să accept această posibilitate. Am ascultat disciplinat. Am intrat în armata română cu gradul de locotenent-colonel. În 1940 aveam gradul de general...“

„Da, zise Himmler, privind cu grijă o foaie de hîrtie

scoasă din dosarul din fața sa. Iar atunci, deoarece ai noștri te-au folosit fără prudența necesară, ai fost obligat să demisionezi și să vii în Germania. Unde ai făcut treabă bună. Dar noi am pierdut un general necondiționat fidel nouă, care ar fi putut urmări din interior ce se petrece în armata română, ce coc generalii români! Păcat!... Poate că multe s-ar fi petrecut altfel..."

„Am executat doar ordinele primite, domnule *Reichsführer*, spuse Phleps, stăpînindu-și teama ce începuse să-l cuprindă... Doar ordinele primite!"

„Așa este, Phleps — îi spuse pentru prima dată pe nume Himmler. Nu ți se impută nimic. Ai fost un german fidel, un național-socialist fidel, și te-ai dovedit așa pînă la sfîrșit! Dar azi ai prilejul de a-ți mai dovedi o dată fidelitatea! Iată despre ce este vorba: Führerul a hotărît să nu lase nepedepsită trădarea României! După ce vom cîștiga războiul, România va dispărea de pe hartă! Iar poporul român va dispare ca națiune. Îl vom spulbera, îl vom integra printre sclavii care vor sluji noua nobilime național-socialistă, în statul model SS! Dar România trebuie să simtă de pe acuma cît de puternic poate să lovească Reichul în cei care nu se arată supuși pînă la capăt! Pentru a contribui la această lecție, vei pleca imediat în Transilvania. Ca Führer SS și de poliție! Vei primi mijloace militare și tehnice pentru a zdrobi răzvrătirea românească din Transilvania. Vei aduce acest popor la supunere oarbă, vei băga în el o groază nesfîrșită, îl vei face să regrete că s-a născut pe fața pămîntului. Vei chema la arme pe toți etnicii germani, pînă la unul! Vei organiza o armată nouă. Generalul Friessner, comandantul Grupului de Armate Ucraina de Sud va primi dispoziții să te sprijine cu toate forțele de care dispune! Și să nu se amestece în activitățile dumitale! Ești singur stăpîn, vei hotărî singur ce ai de făcut. Îmi raportezi numai mie — mie personal —, iar eu îl voi informa exclusiv pe Führer! Acum vei fi condus la șeful Statului meu Major militar, ca să stabiliți ce forțe ți se vor pune la dispoziție, ce mijloace tehnice teribile vei primi! Mîine pleci la Comandamentul generalului Friessner. Coordonezi cu el principalele aspecte de ordin militar. Și apoi procedezi așa cum vei crede de cuviință! Dar fără milă! Prin foc și sabie! Ca să se îngrozească cei ce s-ar simți atrași să-i imite pe români! Și să asiguri începutul rezolvării definitive a problemei românești!".

II

În acel început de septembrie, limpede ca un izvor de munte, timpul părea să se fi oprit într-un mod ciudat. Oamenii ascultau neliniștiți uruitul greu al tancurilor și camioanelor care îngrămădeau în fața lor, sub acoperirea dealurilor line care unduiau închizînd valea Tîrnavei Mici, trupe vrăjmașe al căror număr și a căror putere nu putea fi decît ghicită din zgomotul surd, înfundat, din depărtare.

— Nimic nu-i mai greu decît așteptarea, își spuse căpitanul Ștefan Popa, privind cu plăcere paharul în care lucea gălbui vinul greu de Tîrnave. Cînd lupta începe, nimeni nu mai are timp să se teamă, căci trebuie să acționeze. Dar cînd aștepți, și nici nu știi măcar ce, ai timp berechet să te gîndești la toate, la vrute și nevrute... Sorbi cu plăcere din vin și se gîndi cu satisfacție că are, în sfîrșit, o zi plăcută, liniștită, fără probleme. Era timpul să am o astfel de zi, se gîndi el zîmbind. Am cam alergat zilele acestea! Iar ieri... Mai bine să nu mă gîndesc la ziua de ieri!

Ziua precedentă fusese totuși o zi plină de succes pentru căpitan. Patrula pe care o conducea reușise să se strecoare prin breșele rămase în dispozitivul pe care unitățile Regimentului 82 infanterie ungar era tocmai pe cale să-l ocupe și să răzbată pînă lîngă Band, într-o pădurice din care puteau cerceta cu succes atît calea ferată îngustă, care venea pe valea Comlodului, dinspre valea Someșului spre cea a Mureșului, unind linia ferată Cluj—Sărățel cu Tîrgu Mureșul, cît și șoseaua care cobora dinspre Milaș și care, după vara secetoasă a anului 1944, oferea bune condiții de circulație. Acțiunea riscantă a patrulei se dovedise bine inspirată, căci căpitanul, examinînd cu binoclul un mărfar care suia cu greu dealul Bandului descoperi nu numai zece vagoane-platformă încărcate cu tunuri de cîmp, tunuri antitanc și tunuri antiaeriene, dar desluși și faptul important că soldații care păzeau vagoanele erau germani și încă din faimoasele trupe SS!

— Ei drăcie, vorbise sergentul Regman cînd află ce constatase căpitanul. Dacă Hitler aruncă în Ardeal trupe SS, înseamnă că are planuri mari cu noi! O să trebuiască să ne strîngem bine cureaua de la pantaloni, să-i arătăm că știm și noi cîte ceva!

Peste cîteva minute căpitanul șopti înfrigurat:
— Regmane, tu vezi mașinile de pe șosea?
— Văd praful stîrnit și trebuie să fie și două mașini, dar de văzut nu le văd!
— Ia binoclul meu și uită-te bine, șopti căpitanul.
Sergentul privi concentrat prin ochean și deodată fluieră încet, uimit:
— E o mașină amfibie... Cu d-astea nu circulă decît ofițerii! Și numai cei importanți! În spatele ei, un camion...
— Așa-i, întări căpitanul cuvintele lui. Haide, repede!
Alergară plecați printre tufișuri pînă în marginea pădurii, unde soldații așteptau culcați la pămînt, cu armele pregătite pentru orice eventualitate.
Căpitanul se ghemui printre ei și vorbi foarte repede:
— Popșor și Marin vin cu mine! Regman, fuga marș cu ceilalți pînă la podul pe care l-am văzut. Vă adăpostiți și așteptați. Cu grenadele pregătite. Lăsați amfibia să treacă. Ea e afacerea mea. Faceți camionul praf și fuga marș la mine. Apoi... vom vedea!
Ascuns în porumbiștea din marginea șoselei pline de hîrtoape, căpitanul își privi oamenii alergînd, plecați, spre podul de ciment și constată mulțumit că și-au ocupat poziția perfect camuflați.
— Camionul e la o sută, o sută cincizeci de metri în spatele amfibiei, șopti el celor doi ostași. Cînd ea va fi atacată, amfibia va fi aproape de noi. În clipa cînd eu voi striga, „Popșor“, tu îi tragi o rafală în motor și-n roata din față. Tragi pînă o vezi în șanț! Marcule, dacă însoțitorul — probabil pistolar — încearcă să reacționeze, tu îl faci ciur! În spate e un ofițer sau doi! Mi-i lași mie!
S-au tîrît cu grijă pînă în marginea porumbiștei, la un metru de șanțul drumului care făcea, la zece-cincisprezece metri, o curbă ușoară. Amfibia venea spre ei fără să-și permită, din cauza gropilor de care era plin drumul, prea mare viteză, învăluită într-un nor de praf care făcea dificilă examinarea celor aflați în ea, dar micșora mult și vizibilitatea lor. Cînd era gata să intre în curbă, răsunară exploziile primelor grenade. „Regman își cunoaște meseria“ își spusese căpitanul și făcu un salt spre șosea, urmat de cei doi soldați. Amfibia se oprise, un ofițer sărise sprinten din mers și începuse să alerge, țipînd răgușit, în direcția camionului.

— Arde-l, Marcule! strigă căpitanul și în timp ce auzea rafala, îl văzu pe ofițer prăbușindu-se în praful drumului, dar îl zări și pe soldatul cu cască, de lîngă șofer, sărind din amfibie cu o abilitate care dovedea îndelungată experiență și trăgînd cu pistolul mitralieră încă în timpul saltului, deși era evident că nu-i zărise încă pe atacanți. Auzi pistoalele mitralieră ale oamenilor săi trăgînd cu furie, și în timp ce alerga spre amfibie se gîndi furios că un asemenea foc i-a nimicit probabil pe toți cei din mașină. Se înșelase însă. Cei doi soldați își concentraseră focul asupra neamțului cu cască și a șoferului care se ridicase și el, încercînd să tragă. Sosind lîngă amfibie, căpitanul constată că ofițerul care stătea pe locul din spate, în stînga, încerca să-și scoată, din teacă, pistolul care se agățase de ceva în timpul mișcării greșite făcute sub efectul surprizei, și strigă:
— Halt! Hände hoch! (Stai! Mîinile sus!).
Celălalt continua să strîngă mînerul pistolului și căpitanul Ștefan Popa trase un foc în aer, pregătit ca al doilea foc să-l îndrepte spre pieptul SS-istului, deși ar fi făcut-o cu regret, căci îi văzuse gradele, era un maior din SS, și o asemenea captură e incomparabil mai valoroasă în stare vie decît în formă de cadavru țeapăn și mut. Maiorul lăsase însă mînerul pistolului și își ridică încet mîinile, palid și nedumerit, neînțelegînd, după toate semnele, ce se întîmplă cu el! Începu să înțeleagă cînd îl văzu, sosind, pe Regman și pe oamenii săi, și din privirile lor triumfătoare desluși că soldații săi din camion și-au încheiat cariera pe pămînt, și, vădit enervat de privirile lor curioase, își mușcă buzele palide și înguste, în timp ce căpitanul îi spunea în germana sa perfectă:
— Îmi pare rău, domnule maior, dar va trebui să vă pun căluș și să vă leg mîinile. N-aș face-o, dar ne aflăm în mijlocul dispozitivului domniilor voastre! Înregistră cu satisfacție tresărirea surprinsă a neamțului și urmă: De altfel, dacă veți încerca să atrageți, în orice mod, atenția inamicului, va trebui să vă lichidăm, spre marele meu regret, dar spre bucuria subalternului meu, și arăta cu bărbia spre Regman, care își scosese baioneta și îi încerca tăișul cu buricul degetului:
— Da, *Herr* Oberst, confirmă Regman în germana sa de la Mediaș, mi-ar face plăcere să vă șterg dintre cei vii, căci nu-mi plac SS-iștii! Folosise cuvîntul *ausradieren*, a șterge

cu guma, folosit cu preferință de călăii din SS, și constată cu plăcere tresărirea surprinsă a prizonierului.

Se așteptaseră la o întoarcere foarte anevoioasă la pozițiile românești, dar, spre surprinderea și satisfacția lor, întoarcerea a fost destul de ușoară în noaptea care s-a lăsat în timp ce ajungeau în forfota din dispozitivul inamic unde unitățile își căutau locul fără să le pese că vor fi descoperite din liniile românești, probabil, bine informate asupra forțelor reduse, foarte puțin numeroase și lipsite de armament greu, care se aflau în ele, desconsiderînd în mod evident capacitatea lor de a riposta și pregătindu-se, după toate semnele, pentru o străpungere rapidă și o înaintare facilă. Toți au rămas, totuși, încruntați și încordați tot timpul, atenți ca să nu cadă în vreo cursă, preocupați să nu le scape cumva prizonierul atît de prețios. Numai Regman era bine dispus, și-l privea din cînd în cînd pe prizonier cu un zîmbet îmbietor, arătîndu-i baioneta ascuțită ca un brici.

— Încearcă s-o ștergi, *Herr* Oberst, îl îndemna el jovial, în dialectul din orașul său natal. Încearcă, pentru a putea să-ți tai gîtul. Căci de viața dumitale nu avem mare nevoie, rîdea el înfundat. Documentele de acolo știu mai multe decît dumneata, încheie el vesel, arătînd porthartul doldora de hîrtii pe care căpitanul Popa îl purta cu o grijă părintească.

Prizonierul tăcea, mergînd în mijlocul grupului. I-ar fi fost de altfel greu să exprime vreo părere, căci Regman era meșter în punerea călușului și nici unul din pluton nu se îndoia că maiorul neamț va rămîne, pînă i se va scoate călușul, mut ca un pește.

Sosiră după miezul nopții la locul unde erau așteptați cu nerăbdare, în prima linie a dispozitivului românesc și căpitanul Popa oftă ușurat. Peste o jumătate de oră se afla la postul de comandă al colonelului Murgoci, comandantul regimentului. Prizonierul fu trimis sub pază puternică la Statul Major al corpului de armată, împreună cu documentele găsite asupra sa.

— Bravo, căpitane, spusese satisfăcut colonelul de obicei atît de zgîrcit cu laudele. De data asta avansarea e mai mult ca sigură. Și sper să ne lămurim, cît de cît, ce avem în față și ce ne așteaptă!

„Să sperăm că așa va fi, își spunea căpitanul Popa, întins comod pe sofaua din camera unde fusese încartiruit și

privind cu satisfacție paharul pe care și-l umpluse din nou cu vin auriu de pe Tîrnave. Dar să sperăm mai ales că voi avea o zi liniștită și o noapte întreagă de somn!“

În clipa aceea auzi bătăi în ușă și sergentul Regman intră grăbit în cameră.

— Domnule căpitan, spuse el ca și cum ar fi comunicat o veste bună, sînteți chemat urgent la domnul colonel!

12

Colonelul nu mai avea nici o urmă din zîmbetul prietenos din noaptea trecută și mîrîitul cu care îi răspunse la salut nu prevestea nimic bun.

— Măi Popa, izbucni el nemulțumit, ai făcut-o iarăși de oaie! Măi, tu numai belele aduci pe capul meu! Belele și iar belele!

— A fugit neamțul? tresări Popa.

— Fugit pe dracu, mîrîi colonelul. Cum să fugă, că-l păzeau ca pe-o mireasă. Dar hîrtiile, măi băiete, hîrtiile! Ce bombă, domnule, ce bombă! Informații uluitoare, băiete! Ceva de groază!

— Păi, atunci e bine, nu? îndrăzni să intervină căpitanul.

— Bine? Cum să fie bine, măi băiete, cînd s-a speriat generalul de ce i-ai adus și a trimis documentele cu un avion special la București, la Marele Stat Major, să le vadă domnii cei mari și deștepți!

— Dar cei deștepți au înțeles măcar una din hîrtiile neamțului?

Colonelul deveni deodată serios și-i făcu semn căpitanului să se așeze. El continuă însă să măsoare nervos camera cu pași mari, în timp ce încerca să se exprime cît mai concis și mai clar, străduindu-se să-și amintească exact cele discutate cu generalul.

— Din documentele neamțului sînt de-o importanță deosebită, două. Prima este o copie a directivelor trimise de feldmareșalul von Weichs, comandantul superior al frontului Sud-Est, generalului Friessner, comandantul Grupului de Armate Ucraina de Sud. Directivele prevăd întoarcerea direcției de acționare a grupului de armate din direcția est

în direcția sud-vest. Concret, sprijinindu-se pe Carpații Orientali pentru stăvilirea înaintării armatelor sovietice grupul lui Friessner ar trebui să acționeze în principal pentru a zdrobi rezistența trupelor românești în Transilvania și a ocupa Carpații Meridionali. Simultan, o grupare de mari unități, sub conducerea generalului Batzing ar porni o ofensivă în Banat, pentru atingerea liniei Carpaților și din această direcție... Informații fără îndoială prețioase, care ne lămuresc în linii generale intențiile lui Hitler și ne dau posibilitatea de a ne pregăti pentru contracararea lor, contînd și pe sosirea în cîteva zile a primelor mari unități sovietice în spațiul nostru... Dar, în același timp, aceste informații sînt și îngrijorătoare, pentru că dovedesc importanța acordată de Hitler acțiunii îndreptate împotriva României. Este clar că Führerul vrea să ofere sateliților care i-au mai rămas, un exemplu înfricoșător: că cei care încearcă să-l părăsească vor fi rași de pe suprafața pămîntului! Așa cum se pregătește să radă România!

Colonelul respiră adînc, nervos, apoi continuă:

— Al doilea document important constituie o altă dovadă a intențiilor lui Hitler. E copia ordinului trimis de Comandamentul suprem al armatei germane de uscat generalului Friessner în legătură cu misiunea *Obergruppenführerului* SS Phleps în cadrul comandamentului Grupului de Armate Ucraina de Sud. Se pare că între Friessner și Phleps au apărut unele neînțelegeri. După cîte se poate înțelege, Phleps i-a comunicat lui Friessner că a fost numit „general împuternicit pentru Transilvania" înainte ca numirea să fi fost comunicată de Comandamentul suprem al armatei de uscat. După toate semnele, Friessner s-a arătat iritat de numirea unui „general comandant" în spațiul în care se considera comandant unic al forțelor germane și ordinul capturat de tine este răspunsul feldmareșalului von Weichs la telegrama sa. Feldmareșalul arată că Phleps, care a comandat pînă acum un corp de armată SS în Iugoslavia a fost numit de Hitler, la propunerea *Reichsführerului SS*, Himmler, „șef superior SS și de poliție al Transilvaniei" cu misiunea de „a chema la arme pe etnicii germani din Transilvania" și de „a zdrobi rezistența românească din Transilvania".

Norocul dumitale a fost să dai peste un maior din Divizia a 8-a SS călare, adusă de la Budapesta. Aducînd copiile ordinelor trimise de von Weichs generalului Friessner, în legătură cu misiunea lui Phleps și cu ansamblul operațiunilor. Nenorocitul îl căuta pe Phleps, care e undeva la sud de Tîrgu Mureș, probabil la Band și a dat de dumneata!

Dincolo de competiția dintre Friessner și Phleps, documentul ridică grave semne de întrebare! Ce e cu acest Phleps? Care sînt căile pe care el vrea să acționeze? Cu ce forțe intenționează să „zdrobească rezistența românească din Transilvania?" Ce noi acțiuni pregătește în rîndurile germanilor din Ardeal?

Generalul nostru era oarecum plictisit punînd aceste întrebări, spuse colonelul oprindu-se și privindu-l cu un zîmbet amuzat pe căpitan. Avea impresia că o astfel de acțiune aventuroasă nu cadrează cu tradițiile severe ale școlii militare prusace. Dar se pare că și-a amintit deodată că hitleriștii au călcat totul în picioare în cursul acestui război: legile războiului, ale umanității, ale onoarei! Și începu să-mi povestească relatările, cînd comice, cînd înspăimîntate, ale unui prieten al său, care îl însoțise pe Antonescu, puțin timp înainte de a fi doborît, în ultima sa vizită la Cartierul general al Führerului. Prietenul, subliniase generalul ca să dea întreaga pondere cuvintelor sale, era un bărbat experimentat, lucid și realist, care văzuse multe și înțelegea multe, atent la cele din jurul său (poate și pentru faptul că fusese inclus printre însoțitorii mareșalului în urma jocului abil al cercurilor din jurul Palatului, dornice să fie direct informate despre discuția dintre Hitler și dictatorul român). Acesta nu a fost mirat deci nici de măsurile excepționale de siguranță luate pentru ocrotirea lui Hitler de noi atentate, și nici de faptul că ofițerii superiori care îl însoțeau pe Antonescu și chiar și feldmareșalul von Keitel, care îl întîmpinase pe aliatul român la aeroportul militar din apropierea Cartierului general al Führerului, au trebuit să rabde să fie percheziționați de paznicii SS, ca niște indivizi care nu merită nici un fel de încredere. Totuși, acest bărbat experimentat și înțelept — subliniase generalul (care părea că își explică o situație mai mult sieși decît colonelului care îl asculta cu respect dar și cu nerăbdare, căci avea griji mai serioase decît povestirile superiorului său, care părea că uitase că au alte probleme, mai urgente, mai arzătoare de rezolvat) a fost uluit de prăbușirea fizică și mentală a lui Hitler. Era, spunea generalul rar, cîntărind fiecare cuvînt, un om grav bolnav, ale cărui

mîini tremurau convulsiv, cu ochii arzînd de flacăra mocnită a demenței. Părea că nu vede sau nu înțelege vorbele rostite de aliatul său care cerea arme, tancuri, multe tancuri, multe tunuri de asalt, cît mai multe avioane, noi divizii germane, divizii solide, de elită, cu efective complete, pentru a stăvili ofensiva sovietică, de parcă la Prut s-ar fi putut înfăptui minunea care nu s-a petrecut la Volga, la Don, La Nipru sau la Nistru. Prietenul — stărui generalul, de parcă ar fi aflat în fine o explicație și ar fi dorit cu tot dinadinsul ca ea să fie bine înțeleasă și de subalternul său — urmărise uluit totala impermeabilitate a lui Hitler față de realitate, față de necesitățile practice, materiale, pe care ea le impunea și uimirea sa a ajuns la culme atunci cînd, după monologul lui Antonescu a urmat monologul furibund, demențial, al lui Hitler. Prietenul avea impresia că visează, că trăiește un coșmar, că ceea ce se întîmplă sub ochii lui nu poate fi adevărat, nici real. Hitler recunoștea, indirect, că nu poate îndeplini cererile aliatului său dar încerca să-l convingă pe acesta că de data aceasta biruința sa e sigură pentru că a dispus să fie spînzurați zeci și zeci de generali germani, care au încercat să se opună voinței sale, ordinelor sale, în care se întrupează însăși hărăzirea supremă dată lui de Destin. „Am fost neînduplecat, zbiera el, dar vocea sa nu mai avea tonalitatea de amenințare apocaliptică pe care o avusese cu ani în urmă, cînd înfrîngerea ireparabilă nu atîrna asupra sa ca o sabie gigantică. Zeci de generali germani atîrnă în ștreang! Dar am curățit Wehrmachtul de otrava care îl slăbea! Acum voința mea va pluti nestăvilită de trădători! Vom învinge! Iar dacă poporul german nu e capabil să învingă, înseamnă că el nu merită să trăiască! Pentru că nu a fost vrednic de un geniu ca mine!“

După monologul lui Hitler prietenul generalului n-a mai fost surprins de comedia sinistră la care a asistat mai tîrziu. După ce și-a terminat delirul, Hitler și-a chemat cei mai apropiați colaboratori și a început să dea ordine. Divizii de tancuri se puneau în mișcare, corpuri de *Panzergrendieri* se avîntau la atac, puternice escadrile ale *Luftwaffei* întunecau cerul. Goering, Keitel, von Weichs, toți bărbații aceia importanți și gravi — își luau conștiincios notițe, gata să îndeplinească toate ordinele. Prietenul generalului a rămas uluit: Germania dispunea deci, la ora aceasta, de astfel de rezerve gigantice? Apoi s-a lămurit.

După plecarea lui Hitler, Antonescu a dorit să se fixeze datele exacte ale sosirii trupelor și materialelor promise. Iar Goering, Keitel, von Weichs și ceilalți, bărbații aceia gravi și importanți în fața cărora tremurau milioane de oameni, au mărturisit pe rînd, încurcați, că sînt incapabili să îndeplinească ordinele Führerului, deoarece ele se referă la trupe și armamente care, pur și simplu... nu există! Nu există și pace! Nu există decît în imaginația lui Hitler!

„În aceste condiții, îmi spuse generalul — continuă să povestească zîmbind colonelul — nimic nu e exclus! Ordinele adresate lui Friessner pentru a ocupa liniile Carpaților pot să se bazeze pe vise, dar s-ar putea baza și pe forțe germane și ungare puternice, pe o hotărîre disperată de a aduce orice sacrificii pentru a obține avantajul de a stăpîni Carpații unde forțe relativ reduse pot stăvili forțe mult superioare ca număr și ca armament! În acest context și misteriosul Phleps ar putea avea o misiune periculoasă, importantă, nebănuită de noi! Prin urmare, singurul lucru pe care îl putem face e să aflăm ce se petrece dincolo de liniile vrăjmașe? Ce se pregătește? Ce forțe sînt concentrate și în ce direcții? Și ce e cu acest SS-ist misterios, cu *Herr* Phleps?“

— Cam astea le-a spus generalul, spuse colonelul, așezîndu-se în fine în fața căpitanului Ștefan Popa, de parcă ar fi obosit de cît tot măsurase cu pași mari camera. Auzi, domnule căpitan? întrebă el furios. Astea mi le cere domnul general! Și mai zici să nu fiu supărat că l-ai prins ieri pe SS-istul ăla?

— Care sînt ordinele domnului general? întrebă căpitanul, dar își dădu seama chiar cînd rostea cuvintele că întrebarea sa e complet inutilă.

— Ordinele, întrebă colonelul, părînd dintr-o dată distrat sau obosit. Simple și clare. „Intensificați activitatea de cercetare și transmiteți urgent informațiile obținute“!

— Da, spuse căpitanul. Într-adevăr, cum spuneți dumneavoastră, „simplu și clar“. „Generalul s-a achitat ușor și rapid de partea sa de răspundere, pasîndu-i colonelului datoria de a realiza practic o misiune extrem de complicată, dacă nu imposibilă“ se gîndi el. Își dădu seama că e privit de colonel cu oarecare neliniște și-și spuse în gînd „iar acum el intenționează să-mi paseze mie toată tărășenia și îi e rușine că mă trimite la o moarte aproape sigură“.

— În cursul nopții vor pleca trei plutoane de cercetare.

Poate o să aibă baftă, cum ai avut și dumneata ieri. Totuși, eu am puține speranțe. În primul rînd pentru că ele nu vor putea nicicum cîntări amploarea concentrării de forțe realizate de inamic. În al doilea rînd, pentru că în actuala etapă a intrării forțelor inamice în dispozitiv va fi greu să fie găsite brețe ca cele folosite de dumneata ieri. Personal nu știu cum ar putea trece un pluton întreg, fără să fie observat... Iar dacă e observat...

— Da, zise căpitanul trăgînd adînc din țigară... Atunci, aliluia!

— Cam așa ceva, aprobă colonelul. Dar cu aceasta nu se rezolvă nimic. Căci dacă nemții se gîndesc într-adevăr la un atac de amploarea celui preconizat în document și noi nu le descoperim pregătirile, vai de noi!

— Și, mai ales, vai de cei peste care se va rostogoli puhoiul de fier, zise încet căpitanul privindu-și calm țigara.

— De aceea... începu colonelul, ezitînd.

— V-ați gîndit la mine, nu? îi continuă căpitanul cuvintele, ghicindu-i intenția. Unde nu reușesc trei plutoane, poate reuși un om! Aveți dreptate!

Colonelul îl cunoștea de multă vreme pe căpitanul Popa. Știa că e un bărbat de-o îndrăzneală fără margini, dispus s-o pună la încercare, adică să riște totul, doar în marja unor calcule exacte, făcute cu mintea rece și capabile să demonstreze că există o șansă de reușită (adică de supraviețuire) de zece la sută. „Cine moare dîndu-și drumul cu ochii închiși în prăpastie, treaba lui — obișnuia el să spună. Dar dacă, vorba poetului «c-o moarte tot sîntem datori», eu îmi doresc un alt fel de moarte".

Colonelul scoase deci din dulap sticla de lichior și două păhărele elegante, de cristal, și turnă cu atenție ca să nu verse nici un strop din licoarea de preț, așteptînd. Știa că mintea lui Popa lucrează cu febrilitate, prelucrînd datele problemei, făcînd ipoteze, respingîndu-le, pregătind altele, și că nu va întîrzia să i-o propună pe cea mai solidă.

După cîteva minute de gîndire căpitanul își goli paharul și-și ridică ochii spre colonel.

— Informațiile care ni se cer nu pot fi obținute prin niște patrule de cercetare, asta-i foarte clar. Ele nu pot fi cunoscute decît undeva în spatele frontului... La comandamente, la generalul Friessner...

— Poate la domnul Phleps, zîmbi colonelul.

— Da, aprobă căpitanul foarte serios. Poate la domnul *Obergruppenführer* Phleps... În orice caz, în spatele frontului, nu la răcanii din prima linie! Din toate informațiile rezultă că în spatele frontului e o harababură destul de mare... Trupe în retragere din Moldova și Bucovina, trupe reorganizate și aduse grabnic spre front, trupe proaspete ca acea faimoasă Divizie 8 cavalerie SS din care făcea parte prizonierul meu de ieri... În mișcarea aceasta amplă de trupe, de grupuri răzlețite de oameni pierduți de unități, e ușor să te faci pierdut. Mai ales dacă ai hîrtii în regulă și îndeosebi o uniformă ferchesă, deși uzată, care arată că ești un ofițer de front cu ani și ani de experiență, la gît cu o cruce de fier!

— Da, zise colonelul privindu-l cu atenție. Pînă aici înțeleg. Ai dreptate.

— Să nu uit însă ceva esențial: o hîrtie, dom'colonel, o hîrtiuță ștampilată. Cu antetul Grupului de Armate Ucraina de Sud. Cu o semnătură solemnă, cu litere gotice. Atestînd că maiorul Ioachim von Arnim — așa mi se pare că-l chema pe prizonierul de ieri? — se află în misiune cu ordinul special al OKW, urmînd să raporteze exclusiv domnului general Friessner! Și deasupra: Strict Secret!

— Da, zise colonelul, mulțumit că totul începe să se contureze. Scrie textul, căci tu știi mai bine nemțește decît Goebbels. Într-o oră totul e gata: uniforma ferchesă, Crucea de fier, ordinul cu antet. Avem în stoc de toate! Cum scrie în scriptură: cere și ți se va da!

Căpitanul își turnă din coniac fără să mai ceară voie, goli paharul și se ridică în picioare.

— Da, domnule colonel. Și sergentul Regman din Mediaș. Care știe săsește mai bine decît Andreas Schmidt, cît o fi el de șef al *Volksbundului*. În uniformă SS, căci altfel nu ai cum să priceapă cineva că un soldat neamț vorbește în dialectul de la Mediaș. Și cu cel mai bun aparat de radiorecepție-emisie din cîte există în corpul de armată. Din cele ușoare, putînd fi luate și cărate în raniță fără a atrage prea mult atenția!

— E în ordine, aprobă colonelul.

— Nu vă grăbiți, dom' colonel! Și un avion! Unul mic, sărăcuț, de cercetare. Căci știu că altul nu aveți. Să ne așeze undeva binișor dincolo de front... Între Reghin și Bistrița, de pildă. Pe șoseaua pe care se desfășoară toate mișcările de trupe... Pe unde fug băieții lui Wohler, înnebuniți de

luptele din Moldova! Nici nu știu bine unde se află... Cu ei mă descurc eu!

— S-a făcut, căpitane, spuse colonelul vesel. Facă-se voia ta. Și adăugă, încercînd să-și ascundă tulburarea, îmbrățișîndu-l: Dumnezeu să te ajute!

13

Zorile abia mijeau. Totul era învăluit într-o pînză neagră spălăcită, din care conturul celor mai apropiate lucruri putea fi doar ghicit, nu deslușit. Pilotul, pe care căpitanul Popa îl cunoștea și-l prețuia de multă vreme, nu acceptase nici în ruptul capului riscul unui zbor de noapte. „Nu există o cale mai sigură de a-ți rupe gîtul", repeta el la orice stăruință nouă a căpitanului. „Berzele astea — spunea el gîndindu-se la avionul său cu aripi foarte lungi — sînt bune pentru un zbor scurt, de zi, aterizează pe cîteva palme de loc, dar altfel n-au nici o calitate războinică". „Bine, insistă căpitanul, dar Skorzeny l-a răpit pe Mussolini cu o drăcie de asta de pe Gran Sasso". „Adevărat, repeta pilotul. Dar ziua, domnule, ziua, noaptea păsările astea sînt oarbe, nu-s bufnițe, nici lilieci, nu vezi ce aripe de libelulă au?" Au rămas pînă la urmă înțeleși. Vor porni îndată ce se crapă de ziuă. Vor zbura prin obscuritatea zorilor pe deasupra pădurilor, la cîțiva metri deasupra vîrfurilor copacilor. Astfel, sînt multe șanse de a nu fi observați... Vor ateriza într-un luminiș, la siguranță... Adică în siguranța relativă pe care ți-o dă faptul că nu sînt în preajmă trupe vizibile, forfotă de oameni, mișcare, fum, tranșee, bivuacuri... Astfel, cine poate ști ce ascunde liniștea desăvîrșită a unui cîmp, a unei lunci, a unei dumbrăvi? De pretutindeni pot să apară oameni, tunuri, tancuri, să macine mitraliere, să toace branduri... Așa că, o fi cum o fi... Regman îi asculta tăcut și se exersa să ridice cît mai repede în poziție de tragere pistolul mitralieră german. Era un flăcău înalt, cu fața închisă, doar nasul prea lung îi dădea un aer șăgalnic. Buzele înguste, ochii albaștri spălăciți, părul cînepiu, îi dădeau — aici, printre atîția ardeleni care îi semănau — o notă de anonimat, de lipsă de trăsături distinctive. Dar căpitanul știa că nu e un om care poate fi încadrat într-o medie banală ci o ființă deosebită, înzestrată cu calități excepționale. Era de un calm desăvîrșit, pe care nici Popa, ai cărui nervi de fier rezistau la aproape toate șocurile, nu-l putea înțelege. Un obuz sau o grenadă explodînd pe neașteptate lîngă Regman nu-l putea scoate din echilibrul său flegmatic, nu avea nici o tresărire bruscă, doar o încordare de fiară atacată, gata să riposteze, doar o rapidă punere în gardă, ca a unui spadasin încercat în fața lamei țîșnind spre el. Căpitanul Popa știa că în cursul aventurii în care se lansa îl pot aștepta multe surprize, inclusiv aceea de a-și lăsa pielea pe aceste meleaguri, pe care nu le mai văzuse niciodată. Dar era sigur că nu se poate aștepta la surpriza de a-l vedea pe Regman pierzîndu-și calmul. Îl alesese tocmai de aceea pentru a-l însoți în această misiune plină de riscuri, în care viața unuia depindea de calmul și hotărîrea celuilalt, și era sigur că nu a făcut o alegere greșită. Avea doar o singură neliniște: aceea dacă avea sau nu dreptul de a pune într-un teribil pericol viața unui om, exclusiv pentru faptul că are o deplină încredere în el.

Sosi în fine și clipa cînd pilotul socoti că atunci cînd vor fi străbătut distanța prevăzută, lumina va fi destul de deslușită pentru a putea ateriza spre a-și depune pasagerii în locul ales de căpitan și a-și lua apoi grăbit zborul spre cuib, pentru a nu trece în lumina dimineții pe deasupra liniilor inamice, deși în sinea sa el nu uita din calcule nici probabilitatea că nemții sau ungurii vor crede, văzînd silueta avionului, că e vorba de un aparat german care se îndreaptă spre liniile din fața lor, pentru a le facilita sarcina de a le străpunge observînd mișcările inamicului și nu vor supune fragilul său aparat decît unui tir sporadic, declanșat doar atunci cînd, trecînd razant pe deasupra bateriilor, nu-și va mai putea ascunde însemnele. Avionul se ridică ușor și Popa privi cu plăcere vîrfurile copacilor din preajmă rămînînd jos, lunecînd ca într-o albie de gheață, în timp ce zarea se clătină înceată și se ridică pe neașteptate mai sus de aripile lor. A fost apoi o lentă lunecare prin văzduhul cuprins încă de noapte, străbătut doar de slaba pîlpîire a zorilor, ca de-o fosforescență palidă răzbătînd dintr-un adînc fund de mare. Avionul o coti departe spre est, spre dealurile împădurite în care chiar și dacă s-ar fi aflat unități vrăjmașe, ele ar fi deslușit doar cu greu și tîrziu marea pasăre neagră planînd deasupra lor, ghicită doar din zgomotul înșelător al motoarelor. Apoi, avionul deschise un arc foarte larg și apăru pe neașteptate între dealurile de lîngă Teaca, unde Popa fixase

locul de aterizare. Căpitanul pîndise cu atenţie reacţiile vrăjmaşului şi rămase surprins că nu au fost salutaţi de bateriile antiaeriene sau măcar de mitralierele care împînzeau zona. Dar nu avu prea mult timp pentru a se gîndi la situaţie căci avionul se aşeză ca o pasăre uriaşă pe întinsul ierbos din apropierea unui pîlc de copaci bătrîni. Căpitanul şi sergentul săriră repede din carlingă şi, tupilaţi în tufişuri, pregătiţi pentru orice surpriză, se pregătiră pentru a apăra avionul de un eventual atac şi pentru a-i permite întoarcerea spre baza de pornire. Nimic nu se clinti însă în împrejurimi şi duduitul avionului păru să se piardă în întunericul pălit al zorilor ca într-o pîslă nesfîrşită. Cei doi ostaşi urmăriră ridicarea graţioasă a aparatului şi lunecarea lui piezişă spre codrii neclintiţi din est şi îi urară în gînd, noroc pilotului. Apoi căpitanul se ridică şi şopti: „Atenţie, Regman. Nu dormi. Să deslușim ce e în jur“.

Au stat un timp pîndind. În liniştea deplină a începutului de ziuă zgomote îndepărtate începură să se urzească aproape pe neobservate, de parcă ar fi fost doar o faţă nouă a ei. La început, urechile celor doi bărbaţi desluşiră doar un zgomot îndepărtat, ca de roiuri de albine, trecînd în înălţimi. Apoi, din puhoiul unitar al acestui zumzet prinseră să se desprindă sunete distincte, identificabile. Treceau pe undeva, nu prea departe, camioane, pîrîiau stinse de distanţă motocicletele, uruiau maşini grele, tunuri sau tancuri. O lume necunoscută, misterioasă, ameninţătoare, prindea o vagă înfăţişare din zgomotele înfundate care răzbeau pînă la cei doi ostaşi.

Încercînd să descifreze din zgomotul motoarelor ce se întîmplă pe şosea, căpitanul se străduia în acelaşi timp să recunoască locul unde au ajuns, integrînd priveliştea ce i se deschidea în faţă cu amintirile plăcute care-i rămăseseră despre această pitorească regiune de păduri şi vii, situată la jumătatea drumului dintre Bistriţa şi Reghin şi avînd în centru un mare sat, aproape oraş, Teaca, de ale cărei pivniţe pline de butoaie cu vin excelent îşi amintea cu o anumită nostalgie. Era aproape convins că se află în pădurea de pe dealurile din răsăritul satului, spre care şoseaua suia descriind curbe foarte complicate. Şoseaua trecea în această parte prin pădurea foarte deasă care se apropia pînă la cîţiva metri de ea, apărînd-o din toate părţile, dar oferind adăpost şi pentru cei care ar fi dorit s-o supravegheze fără să fie observaţi, strecurîndu-se pînă aproape de marginea pădurii. Căpitanul şi Regman avură astfel posibilitatea de a examina cu atenţie circulaţia de pe şoseaua din faţa lor, transformată în principala arteră pe care se scurgeau spre nordul Transilvaniei convoaiele lungi de camioane transportînd unităţi germane decimate în luptele din Moldova şi retrase în spatele frontului, dar şi pentru aducerea spre aliniamentul germano-ungar de pe Mureş a întăririlor necesare. Văzură o coloană de tancuri grele din faţa cărora camioanele se trăgeau grăbite pînă în şanţ şi pe care cavaleriştii care înaintau în şir lung spre Reghin (probabil unităţi ale Diviziei a 8-a de cavalerie SS, de care vorbeau documentele capturate de el) le priveau cu satisfacţie şi speranţă. Urmară cîteva camioane încărcate cu soldaţi, dar căpitanul rămase mirat de numărul lor redus. „Se cam epuizează rezervele de oameni ale lui Hitler“, îşi spuse el mulţumit. Apoi vehicolele mergînd în direcţia frontului dispărură şi cei doi bărbaţi tupilaţi în tufele de la marginea pădurii nu mai vedeau decît trista coloană a camioanelor pline de soldaţi istoviţi, în uniforme ferfeniţate, cu feţele brăzdate de deznădejde, de spaimă, de urmele cumplite ale înfrîngerii suferite, ale morţii care trecuse pe lîngă ei, şi care treceau nepăsătoare pe lîngă alte camioane, defectate şi părăsite în şanţuri de către echipajele lor. Într-un interval cînd scurgerea camioanelor se întrerupse pe şosea, căpitanului îi veni o idee şi-i făcu semn lui Regman să-l urmeze. Alergară în lungul şoselei pînă dădură de un autoturism de teren părăsit în şanţ. Puseră umărul şi îl întoarseră, pentru a lăsa impresia că s-a defectat în timp ce se grăbea spre front, în direcţia din care fugeau cei din camioanele ale căror duduit se făcu din nou auzit de după cotul pe care-l descria şoseaua. Cînd primul camion îşi făcu apariţia, şoferul şi *Feldwebelul* din Wehrmacht aşezat lîngă el, văzură în mijlocul şoselei o maşină militară şi alături de ea un maior din SS, rezemat elegant şi nepăsător de uşa ei, şi un subofiţer, cu caschetă cu cap de mort, stînd ţeapăn, în faţa maşinii, în dreapta ofiţerului dar la o distanţă respectuoasă, strîngînd în mîini un pistol mitralieră îndreptat ameninţător spre ei. Înţeleseră că au ajuns la un punct de control şi şoferul frînă, înjurînd, chiar înainte ca ofiţerul să fi ridicat mîna ca să-i oprească. „Mama lor, mîrîi el, ăştia ne aruncă iar pe front!“. Feldwebelul, înviorat parcă deodată de constatarea că dezmăţul şi dezordinea s-au terminat, uite au apărut cei care vor putea să pună şeaua pe

toată banda de derbedei și de fugari, îi fulgeră cu privirea și scrîșni: „Gura!“, în timp ce deschidea portiera și sărea pe șosea ca să primească ordine. „Cîte camioane?“ întrebă răstit ofițerul și Feldwebelul fericit să se simtă din nou mișcat de ordine, privit cu dispreț, de sus, de un superior, raportă supus în dialectul său din Bavaria. „Cîți oameni?“ se răsti din nou ofițerul și, neauzind parcă răspunsul subofițerului, urlă: „Toți jos din mașină și alinierea!“. Feldwebelul alergă, cît îl țineau picioarele de repede, în jurul coloanei de mașini, strigînd: „Jos și alinierea, control SS!“. Căpitanul Popa privea mulțumit soldații buimăciți, speriați, care se aliniau de-a lungul coloanei, siguri că îi așteaptă cine știe ce oroare, înspăimîntați de fața amenințătoare a maiorului din SS și de nemișcarea de fiară gata să atace a subofițerului care îl acoperea cu pistolul mitralieră întins spre ei.

Căpitanul Popa cunoștea bine psihologia soldatului german, disponibilitatea sa uimitoare de a primi ordine, sentimentul său de eliberare (ca de sub apăsarea unei grave răspunderi) atunci cînd putea să execute ordine, să simtă mîna de fier a unui superior, să nu aibă nevoie să gîndească și să hotărască el (sentiment comprehensibil și oarecum nobil, își spunea căpitanul gîndindu-se uneori la această trăsătură foarte caracteristică, deoarece el exprimă dorința — de cele mai multe ori inconștientă — de a nu-ți asuma nici o răspundere, de a acționa numai sub apăsarea ordinelor exprese, deci — în esență, — de a se desolidariza de răspunderile unui război purtat într-un mod opus legilor tradiționale ale războiului, ale umanității, ale onoarei). De aceea nu-i fu greu să-și joace perfect rolul de ofițer german obligat să gîndească și în locul subordonaților săi și să le indice calea pe care trebuia să meargă. Se plimbă un timp prin fața șirului de soldați, privindu-i așa ca fiecare să se simtă, personal, examinat, judecat și condamnat fără apel, apoi se opri pe neașteptate și începu să urle: „Soldați germani sînteți voi sau lepădături condamnabile, haimanale fără rost?“ Soldații se strînseră parcă și mai mult în ei înșiși, în sentimentul lor apăsător de culpabilitate, în convingerea că sînt vrednici de cele mai aspre pedepse deoarece nu și-au făcut datoria, au fost învinși și au cutezat să fugă. Maiorul (ca să-i spunem astfel căpitanului Popa, care îi ceruse colonelului său uniforma maiorului SS captiv poate din imboldul subconștient de a atrage atenția asupra faptului că el, în

ciuda actelor sale nebune de curaj nu ajunsese decît un biet căpitan) își dădu seama foarte limpede de starea de spirit a oamenilor din fața sa, așa că se îndură să ofere o ultimă șansă de a se reabilita în fața propriei lor conștiințe, și țipă: „Ați intrat în rîndurile suboamenilor! În Reichul pe care îl statornicim pentru viitorul mileniu voi nu veți putea fi decît sclavi! Dar noi, cei din SS, deși ne înjurați mereu, sîntem oameni drepți dar miloși! De aceea, vă dau ultima șansă de reabilitare: La doi kilometri de aici se află un sat, numit de sașii care constituie jumătate din populația lui, Tekendorf. Acolo vom constitui un centru de regrupare. Cel mai apropiat de front! Voi veți fi primul grup, nucleul unui nou eroism! Vom merge acolo, ne vom grăbi să ne reorganizăm și vom fi prima unitate gata să plece din nou pe front!“

Constată că soldații din fața lui, dacă nu dau semne de însuflețire ori de satisfacție, nu se arată nici capabili de a se opune ordinelor sale, așa că își ridică puternic glasul: „Ați înțeles, soldați?“ Și fu mulțumit de răspunsul mai ferm și mai milităros decît s-ar fi așteptat:

— *Jawohl, Herr Oberst!*.

În dreapta sa, la distanța respectuoasă de unde își acoperea șeful cu pistolul său mitralieră extrem de eficace, Regman îi privi pe nemți cu scîrbă și dispreț: „Iote la ei, rahații dracului! Fug mîncînd pămîntul, dar se mai joacă de-a soldații!“

Coloana de mașini intră lent și maiestuos în sat, de parcă n-ar fi cărat rămășițele jalnice ale unor unități măcinate de uriașa mașină de tocat carne a războiului, ci o trupă pregătită pentru fapte mari. Maiorul în care se preschimbase căpitanul Popa sări proaspăt, sprinten și ager din cabina primului camion și se răsti la primul soldat german pe care-l zări: „Unde-i *Komandatura?* Îl urmă pe soldatul grăbit să-i arate casa arătoasă cu poarta păzită de un *Feldgendarm* și peste cîteva clipe constata cu satisfacție spaima pe care a stîrnit-o apariția sa neașteptată la un comandament care primise doar ordinul de a aștepta... ordine. Ei, ordinele au sosit în persoana energicului maior SS Ioachim von Arnim, care întoarse totul cu josul în sus, puse toată lumea în mișcare și peste un sfert de ceas asista cu plăcere la încolonarea tuturor rămășițelor de unități bulucite în Teaca și la plecarea lor grăbită spre nord-vest, la Jeica, singurul sat din împrejurimi pierdut între păduri nesfîrșite, spre care

nu ducea nici o șosea. „Ei, pe ăștia sper că i-am scos pe cîteva zile din circulație“ își spuse Popa mulțumit, dar nu se arătă deloc mirat cînd un domn înalt, elegant în costumul său de vînătoare, cu cizme, se apropie de el scînteindu-și monoclul și îi spuse ridicîndu-și pălăria verde, de vînătoare, cu o înclinare plină de curtoazie, într-o germană corectă.

— Vă rog să-mi permiteți, domnule maior, să mă prezint. Sînt contele Korniss Balint. Moșier din apropiere. Aș dori să vă felicit pentru energia cu care ați făcut ordine în delăsarea care se inscăunase aici. V-am văzut în acțiune, v-am admirat fermitatea și doresc să vă cunosc pentru a-i putea exprima sincera mea apreciere domnului general Phleps, care mi-a făcut cinstea de a se instala în castelul meu din apropiere, situat între Band și Sîncrai... Foarte aproape de punctele de concentrare a trupelor noastre...

Auzind frazele protocolare, pompoase, ale bărbatului din fața sa, atît de anacronice în tîrgușorul acesta prin care se simțea vuind vîntul aspru al războiului apropiat, Popa tresări cînd fu rostit numele misteriosului Phleps și-i întinse mîna contelui cu toată jovialitatea de care îl vedea capabil pe un maior din SS:

— Ah, domnule conte, ce plăcere să vă cunosc! Sînt maiorul Ioachim von Arnim din trupele SS, la ordinele domniei voastre! Încîntat de a întîlni tocmai pe domnul pe care îl căutam: onorabila gazdă a generalului Phleps. Sînt trimis cu o misiune foarte urgentă tocmai la excelența sa, domnul general!

14

Contele Korniss îi arătă cu mîndrie maiorului german castelul său impunător, masiv, clădit ca o adevărată fortăreață pe culmea unui deal, înconjurat de un parc întins, care părea o adevărată pădure. Fuseseră lungi ceasurile petrecute în trenulețul ciudat, cu linie îngustă, părînd mai mult o jucărie decît un tren adevărat, dar care se dovedea atît de util în aceste zile cînd linia ferată îngustă dintre Lechința și Tîrgu Mureș, avînd în stația de pornire legătură cu importanta linie ferată care venea pe valea Someșului, dinspre Cluj spre Sărățel și Bistrița, constituia singura posibilitate

de transport pe calea ferată a materialelor necesare pentru marea ofensivă spre Carpații Meridionali care se afla în pregătire între Cluj și Tîrgu Mureș, de-a lungul frontierei trase de Dictatul de la Viena al lui Hitler și Mussolini, în august 1940. Dar contele se dovedi un voiajor experimentat, care își ia toate măsurile necesare pentru a transforma o călătorie plictisitoare într-un fel de picnic agreabil. Valetul său, care se străduia să-și imite colegii englezi prin fața nemișcată, impasibilă, și serviciul ireproșabil, întinsese pe măsuța compartimentului de clasa I-a în care se aflau singuri, (în timp ce Regman veghea în ușă foarte marțial, cu pistolul mitralieră atîrnîndu-i de cureaua petrecută pe după gît, pe piept, în poziția cea mai potrivită pentru a putea fi folosită fără pierdere de timp) o față de masă de olandă, albă ca neaua, și servi gustări delicioase, din care contele și maiorul se serviră copios, udîndu-le cu un vin sec, incolor, foarte tare, de Teaca. Timpul trecu astfel foarte repede și cei doi bărbați tăifăsuiră agreabil, încălziți de vinul băut îmbelșugat, privind prin geam desfășurarea peisajului cîmpiei ardelene care în această toamnă neobișnuită, cînd nimănuia nu-i ardea să culeagă roadele pămîntului în așteptarea furtunii războiului care se apropia, era poleită în tonuri de aur greu, și numai trupele care puteau fi zărite atunci cînd linia ferată se apropia de drumul de țară din valea Comlodului arătau că în apropiere se pregătesc lupte grele, de care va depinde soarta acestor pămînturi și a oamenilor care le locuiesc. Amurgul de septembrie învăluise zarea în horbote sîngerii cînd trenulețul sosi în gara Band, aflată la nord-vest de Tîrgu Mureș, unde contele îl pofti pe maior, pe care-l numea de acum „oaspetele său mult prețuit“ să coboare, lăsîndu-i valetului grija de a descărca valizele, în timp ce Regman, de pe scara vagonului, strîngînd cu pumnul drept patul pistolului mitralieră, cerceta cu ochii duri și amenințători peronul. În fața clădirii modeste a gării o trăsură ușoară, cu doi cai albi superbi, îl aștepta pe conte, care înregistră cu satisfacție privirea plină de admirație pe care musafirul său o aruncă asupra cailor care băteau pămîntul, neastîmpărați, cu copitele, dornici s-o ia la trap. Treceau printr-o vale plină de lanuri și de livezi încărcate de roade, și Popa examina curios unitățile militare care se desfășurau prin ea spre sud și sud-est, mai ales pîlcurile de SS-iști călări, foarte frecvente și de care nu se îndoia că fac parte din faimoasa Divizie a 8-a SS călare, adusă în

mare grabă de la Budapesta și pusă la dispoziția lui Phleps pentru înfăptuirea planurilor sale misterioase. În poarta boltită a zidului lat de piatră care înconjura castelul și parcul său, un soldat din SS veghea de parcă ar fi fost încremenit, înfipt pe picioarele sale îndepărtate, cu mîinile strînse pe pistolul mitralieră, dar zvîcni într-o clipită în poziție de drepți zărindu-l pe conte și pe maiorul necunoscut, dar apărat de gradele înscrise pe gulerul său. Străbătură aleea îngrijită care ducea spre intrarea de onoare a castelului și contele ascultă cu încîntare cuvintele de laudă rostite de maior despre frumusețea parcului și despre măreția calmă și impunătoare a vechiului castel.

— A fost, de la construirea lui, nu numai un lăcaș de tihnă și de petrecere, dar și o fortăreață! A fost clădită de un strămoș al meu după răscoala din 1437 a iobagilor! A fost refăcută și întărită la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, după răscoala valahului Horea, care a găsit adepți și pe aceste meleaguri. Iar forma sa actuală s-a conturat după revoluția din 1848, cînd bunicul meu a constatat că elementele turbulente sînt întotdeauna gata să provoace haos și dezordine, și a înconjurat palatul cu zidul de piatră pe care-l vedeți și a prevăzut ferestrele cu groase gratii de fier și cu obloane din blăni de stejar căptușite cu plăci de fier. Precauțiile sale s-au dovedit zadarnice, căci în 1918, cînd s-a prăbușit rezistența armatei austro-ungare pe front, și revoluția a izbucnit pretutindeni, găsind un sprijin puternic din partea soldaților înarmați sosiți acasă de pe teatrul de război, castelul a fost jefuit și o parte din el a ars. Noroc că tatăl meu plecase din timp la Tîrgu Mureș, unde s-a putut pierde mai ușor în mulțime, salvîndu-și viața. Nu s-a putut însă salva decît o mică parte a moșiei, pentru că după trecerea Transilvaniei la România am fost supuși unei reforme agrare nemiloase, care ne-a răpit trei sferturi din pămînt. A rămas însă castelul, parcul, livezile și viile din jurul lor și ne-au rămas, îndeosebi, acțiunile la cîteva fabrici din Cluj și Tîrgu Mureș, ca și depozitele în valută la bănci sigure și serioase, în principal în Elveția. Aceste rezerve ne-au permis să înfruntăm stăpînirea românească de douăzeci și doi de ani și să putem primi cu cinste și cu orgoliul neîngenuncheat trupele lui Horthy, după ce Führerul — se înclină respectuos spre maior — a binevoit în 1940 să-i acorde nordul Transilvaniei... În ultimii patru ani acest castel — declară contele cu mîndrie — a devenit un adevărat centru al naționalismului intransigent. Iar acum, spuse el cu înflăcărare care lui Popa i se păru sinceră, izvorîtă dintr-un fanatism pe care evidența eșecului nu l-a destrămat, însuși faptul că excelența sa domnul general Phleps și-a instalat în el cartierul general, l-a transformat într-un focar de unde pornește din nou marea cruciadă pentru cucerirea întregului Ardeal și pentru asigurarea condițiilor ca, cu ajutorul armelor noi pregătite de Führer să zdrobim în fine fiara bolșevică!

— Bravo, domnule conte, spuse maiorul cu încîntare, bătînd curtenitor din palmele îmbrăcate în mănuși fine de piele, însuși acest sentiment al continuității și al legăturii trecutului seminției domniei voastre cu lupta noastră de acum, îmi dezvăluie noblețea caracterului și gîndirii domniei voastre! Îl voi felicita pe domnul general pentru înțelepciunea cu care a știut să-și aleagă gazda!

— Ah, domnule maior, sînt încîntat de cuvintele domniei voastre! Iar generalul, ehei, — rîse contele jovial — a știut el ce face! Căci nu ne cunoaștem de azi, de ieri!

— Așa? exclamă Popa surprins. Vă cunoașteți de mult?

— Evident, rîse contele. Generalul nu e un om care să meargă la întîmplare! Știe el în cine poate avea încredere!

Popa simți nuanța de reținere din glasul contelui și își dădu seama că a ajuns la un punct sensibil, la o limită pe care nu e bine să încerce s-o treacă acum. Zîmbi deci, și se grăbi să schimbe discuția, ca și cum tema abordată nu l-ar fi preocupat sau ar fi dovedit față de ea un interes pur protocolar.

— Desigur, desigur, spuse el, prefăcîndu-se distrat. Apoi, ca și cum l-ar fi preocupat cu totul alte probleme, întrebă deodată: La cîți kilometri sîntem de frontieră?

Contele păru ușurat de schimbarea temei, Popa observă că fața, invadată parcă de o neliniște, se destinde, ca și cum ar fi scăpat de o grijă.

— O, sîntem destul de aproape, spuse el volubil. Mai puțin de zece kilometri.

— Și nu vă temeți că duelurile de artilerie ar putea distruge castelul?

— Vai, rîse contele, sper că n-o să aibă loc dueluri de artilerie! Românii nu au, în fața noastră, decît o linie foarte slabă de rezistență, poate că nici nu dispun de artilerie! Sper ca ai noștri să le spargă dispozitivul de apărare din

prima lovitură, iar linia frontului (dacă va fi așa ceva) să se mute din primele ore cu mulți kilometri spre sud!

— Da, da, se grăbi Popa să-l aprobe... Așa trebuie să se întîmple! Căci altfel... ne cam încurcăm... Își dădu seama că nuanța de îndoială din vorbele sale îl intrigă pe conte, observă privirea mirată pe care i-o aruncă și se grăbi să se explice, pentru a risipi orice suspiciune: Există unele informații că în cîteva zile românii ar putea eventual arunca pe front cîteva mari unități puternice, făcîndu-ne misiunea mai grea decît ne apare astăzi... Și permițînd ca rușii să pătrundă dincoace de Carpați fără a întîmpina rezistență!

— Nu cred, își scutură contele capul cu hotărîre. Imposibil! Românii nu au trupe disponibile! Ele s-au măcinat între forțele uriașe ale rușilor și germanilor, prăvălite peste ele. Iar unitățile din interior au fost în cea mai mare parte nimicite de forțele generalului Gerstenberg! Nu mai au ce să opună atacului nostru!

— Așa să fie! spuse Popa vesel, suind largile trepte de piatră spre intrarea castelului.

Pătrunseră prin ușa larg deschisă de un valet, și în holul vast, cu pardoseală de piatră șlefuită, cu armuri mohorîte de cavaleri în lungul pereților, cu puțină mobilă masivă, contele se opri sub marele candelabru de alamă atîrnînd din tavan, aruncă o privire distrată majordomului în livrea care îi întîmpină cu o plecăciune adîncă, și se întoarse spre Popa:

— Domnule maior, spuse el cu solemnitate, fiți binevenit în modesta mea casă pe care vă rog s-o considerați, din această clipă, și a domniei voastre! Se întoarse spre majordom și spuse cu glas scăzut: Domnul maior va fi găzduit în apartamentul albastru. În cămara de alături va dormi subofițerul său. Cheamă-l imediat pe aghiotantul excelenței sale. Dineul să fie servit exact la ora opt! În zece minute bucătăreasa să-mi prezinte meniul.

În timp ce majordomul se îndepărtă grăbit, valetul care deschisese ușa se apropie cu un cărucior încărcat de sticle cu aperitive și de pahare. Contele îl invită cu un gest larg pe Popa să se servească. Acesta se plecă spre cărucior și examină cu atenție sticlele.

— Ei, da, spuse el vesel, trebuie să recunosc că m-ați dat gata! Whisky scoțian în al patrulea an al războiului, asta zic și eu surpriză!

Contele zîmbi flatat:

— În această parte a lumii nu se poate supraviețui fără

rezerve de provizii! Din whisky scoțian și țigări olandeze am provizii pentru încă zece ani!

— Excelent, rîse Popa ridicînd paharul cu whisky. Prosit!

Abia gustară băutura că se auziră pașii aghiotantului generalului coborînd cu grabă scările care suiau în două arcuri grațioase spre camerele de la etaj, și curînd un locotenent tînăr, cu obrazul stîng străbătut de-o cicatrice, cu monoclu, își făcu apariția, venind grăbit spre ei. Își stăpîni mirarea zărindu-l pe Popa și își înclină capul cu o mișcare scurtă și țeapănă, salutîndu-i după severul tipic al ofițerilor prusaci. Contele făcu, zîmbind, prezentările, dînd întîlnirii dintre cei doi ofițeri un caracter monden, ferindu-l de prezentările reglementare: „Domnul locotenent Georg von Knaust, domnul maior Ioachim von Arnim“ spuse el cu vădită încîntare. Popa cunoștea însă prea bine stilul sever al relațiilor dintre ofițerii din SS ca să accepte medierea jovială a contelui. Dădu deci sec din cap și spuse rece:

— Anunță-l, te rog, pe domnul *Obergruppenführer* că a sosit maiorul von Arnim din ordinul domnului general Friessner, comandantul Grupului de Armate Ucraina de Sud.

Contele îi aruncă o privire mirată iar locotenentul își ridică brusc fruntea de parcă ar fi fost surprins de ceva. „Nu pare să-i încînte pomenirea lui Friessner — își spuse Popa. Ei pariază pe Phleps! Concurența dintre cei doi generali să fie atît de mare? se întrebă el contrariat. E atît de atrăgător să fii comandantul unui grup de armate pe jumătate măcinat, și sortit, oricît ai fi de miop, unei înfrîngeri inevitabile?“ Nu dorea însă să fie implicat în întrecerea dintre cei doi generali, misiunea sa nu putea să profite dintr-o asemenea implicare, așa că se grăbi să iasă de sub bănuiala că ar fi omul lui Friessner. Lăsă deci o umbră de zîmbet ironic să-i străbată pe-o secundă fața și zise plictisit: „Ordinu-i ordin“. „Chiar dacă-i dat — adăugă el ridicîndu-și ochii spre marele candelabru din tavan, coborîndu-i apoi spre paharul cu whisky pe care-l luă în mînă și-l ridică distrat în lumină, de un... general din Wehrmacht!“

Spusese „general din Wehrmacht“ cu o nuanță atît de clară de dispreț, de scîrbă, că contele izbucni într-un hohot de rîs pe care-l transformă într-un acces de tuse atunci cînd observă muțenia rece a celor doi ofițeri, iar locotenentul își izbise, respectuos, călcîiele.

— Cu permisiunea dumneavoastră, domnule maior, mă grăbesc să-l anunț pe domnul *Obergruppenführer* Phleps!

15

Așteptînd ora mesei în holul prea vast ca să poată fi destul de luminat de uriașul candelabru atîrnînd din tavan, rămînînd discret în umbră pretextînd că examinează colecția de armuri înșirată de-a lungul pereților și greoaiele arme medievale îngrămădite în firidele abia luminate sau agățate de pereți de parcă ar fi așteptat să fie folosite, căpitanul Popa se gîndea cu satisfacție că a dat atît de ușor de misteriosul Phleps, că a trecut cu bine peste prima întîlnire cu el. Așteptase, fierbînd de nervozitate stăpînită dar prefăcîndu-se rece și nepăsător ca locotenentul Knaust să-l anunțe că domnul *Obergruppenführer* îl așteaptă. Urcase încet, grav și marțial, scara largă, somptuoasă, de piatră și străbătuse coridorul pardosit cu lespezi de marmoră în fundul căruia zări SS-istul de pază cu pistolul mitralieră ținut de-a curmezișul pe piept, în fața unei uși grele de lemn masiv, deasupra căreia veghea stema familiei Korniss, cioplită în marmoră, cum căpitanul nu mai văzuse decît pe pietrele funerare ale unor nobili din vechime, în biserici maghiare din Transilvania. Generalul îl aștepta, închis și sever, așezat în spatele unui birou masiv și răspunse țeapăn la salutul hitlerist al maiorului necunoscut din fața sa, pe care îl cerceta acum concentrat, încercînd să-i deslușească foarte exact misiunea, să-i ghicească locul în jocul complicat de interese și de contradicții dintre el și Friessner și să constate dacă e util planurilor sale ori nu. Phleps era un bărbat voinic, cu umeri largi, cu piept puternic, cu abdomenul voluminos strîns în uniforma croită pe corp și, probabil, de corset, și ar fi putut fi socotit un gospodar sas bine chivernisit, iubitor de bere, de fripturi grase și de vin greu, dacă ochii săi, ascunși de ochelarii care scînteiau la orice mișcare a corpului în lumina lămpii aprinse pe birou nu ar fi trădat o fire voluntară și rece, lipsită de jovialitate și de umor. „E un adversar foarte periculos — se gîndi Popa — și trebuie să fiu foarte atent. E un om fanatic, lipsit de orice scrupule“ — și se înfioră simțindu-se examinat ca de o reptilă uriașă și foarte crudă. Phleps îl ascultă în tăcere, fără să-l întrerupă nici o singură dată pentru a cere detalii sau lămuriri în plus, dar Popa simțea că îi cumpănește fiecare cuvînt și se gîndi că a avut un noroc nemaipomenit dînd peste documentele maiorului SS-ist

în a cărui uniformă se găsea acum și avînd astfel posibilitatea de a-l informa pe *Obergruppenführer* despre corespondența reală dintre von Weichs și Friessner, căci ar fi fost greu să găsească o explicație acceptabilă a prezenței sale în apropierea acestui bărbat experimentat și bănuitor. I se părea că Phleps e doar parțial mulțumit de informațiile primite, că s-ar fi așteptat la altceva, la ceva de mai mare anvergură, probabil la informații privitoare la mari deplasări de trupe germane de elită spre Transilvania, și încruntarea cu care primi informații privitoare la clarificarea lui von Weichs privitoare la subordonarea față de comandamentul Grupului de Armate Ucraina de Sud arăta că este aferat de cele spuse, poate chiar jignit. Popa trebui însă să-i admire sîngele rece, capacitatea de a se stăpîni, cînd îi mulțumi de informații, îi întinse cutia cu țigări de foi, și începu să vorbească liniștit, cumpănit:

— Mulțumesc, domnule maior, a spus Phleps. Mi-ați adus vești bune, de mult așteptate... Dar — își ridică el pieziș spre Popa ochii care se odihniseră privind suprafața lucie a biroului masiv — nu înțeleg de ce mi le transmiți verbal? Sînt obișnuit să primesc în scris comunicările importante!

Popa se așteptase la această întrebare și își cumpănise bine modul de a răspunde:

— Domnule *Obergruppenführer* — spuse el, prefăcîndu-se că abia își poate stăpîni rîsul — din nefericire Comandamentul domnului general Friessner este compus din ofițeri ai Wehrmachtului! Care își ascund frica vorbind de prudență! La început se intenționa să mi se încredințeze copiile documentelor despre care v-am informat. Apoi s-a apreciat că voi avea de făcut o călătorie periculoasă, că aș putea fi interceptat de patrule sau agenți vrăjmași și documentele ar putea să cadă în mîinile inamicului. Domnul general Friessner în persoană mi-a luat în ultima clipă documentele, ordonîndu-mi să vă transmit verbal conținutul lor. La Miercurea Ciuc! Și mi-a dat explicația pe care v-am spus-o... A pierdut cu mine o jumătate de oră, dar era foarte ocupat... Se muta din nou — spuse zîmbind ironic — își transfera cartierul general de la Miercurea Ciuc la Toplița... Mi-am permis chiar o glumă malițioasă, dar domnul general s-a prefăcut că n-o înțelege. Se poate, domnule general, am întrebat prefăcîndu-mă surprins. Ce să caute patrule inamice în spatele frontului domniei voastre! Sînt sigur că inamicul nu ajunge acolo decît ca prizonier!

— Bravo, domnule maior, rîse Phleps mulțumit. Și boșorogul acesta e împuternicit să-mi comande mie.

— Nemaipomenit, domnule general — spuse Popa foarte ferm. Nemaipomenit! Și dacă ați vedea în ce debandadă se retrag trupele sale!

— Am auzit, spuse mohorît Phleps. Mi-a povestit contele. Bine că i-ai mai trezit dumneata la realitate!

„I-a și spus, se gîndi Popa. Foarte bine. Dac-ar ști bietul conte pe cine l-a lăudat!“ Dar lui Phleps îi răspunse, prefăcîndu-se jenat că se discută o faptă de-a sa:

— Din nefericire noi nu putem fi pretutindeni. Dar unde sîntem, să nu tolerăm indolența, lașitatea și debandada!

— Da, zise Phleps, încruntîndu-se. Führerul a făcut bine spînzurînd zeci de generali ai Wehrmachtului. Să știe ce-i aia disciplină! Și dacă va mai fi nevoie, încheie el amenințător, vom mai spînzura cîteva zeci!

Se ridică în picioare (Popa rămase mirat cît de înalt e, căci în timp ce ședea îl crezuse un om scund, aproape pătrat) și-i întinse mîna:

— La revedere, domnule maior! Ne vom întîlni la masă!

„Ei, de prima întîlnire am scăpat, se gîndi Popa mulțumit. Ba l-am și încălzit pe Phleps. La sosire mă privea rece ca un șarpe, la plecare mi-a făcut onoarea de a-mi întinde mîna. E, totuși, un progres!

Acum, așteptîndu-i pe ceilalți invitați, între conte și locotenentul Knaust, Popa sorbea încet whiskyul cu sifon din paharul elegant, de cristal, gîndindu-se că soarta i-a fost foarte prielnică de la începutul aventurii pe care o trăia și îi oferise cîteva premise favorabile, care deschideau o oarecare posibilitate de a putea termina cu bine misiunea ce-i fusese încredințată. Dar Popa — foarte prusac în uniforma sa de maior — se gîndea că, oricît noroc a avut pînă în clipa aceea, nu trebuia să uite că se află într-o capcană periculoasă, înconjurat de oameni care n-ar ezita nici o clipă să-l ucidă dacă i-ar ghici planurile, și că, pentru a-și duce la bun sfîrșit misiunea, e nevoie să-și pună în joc toată inteligența și toată prudența.

Tresări auzind pași grei, de cizme, care se apropiau apăsat, și zări doi bărbați coborînd scara în timp ce discutau cu aprindere. Tăcură atunci cînd îi văzură pe bărbații adunați în hol și contele le ieși în față ca să-i salute, apoi făcu prezentările. Domnii Wagner și Schneider erau reprezentanți ai *Volksbundului* din România, primul fiind un bărbat important din organizația hitleristă din Brașov, al doilea din Sighișoara și din vorbele lor Popa înțelese că au fost chemați de *Obergruppenführer* pentru a stabili împreună forma în care mobilizarea sașilor din Ardeal putea fi cel mai eficient organizată imediat după trecerea frontului prin regiunea lor, asigurînd astfel o rezervă umană foarte necesară pentru înfăptuirea planurilor lui) Phleps. Se părea însă că domnii Wagner și Schneider nu erau vorbăreți decît între ei, căci după ce ei îi fură prezentați maiorului Arnim (și Popa care îi purta numele și uniforma, se trezi că din neatenție era să-și decline, prezentîndu-se, numele adevărat) căci după ce strînseseră mîna celorlalți camarazi se închiseră într-o tăcere neclintită. Cîteva clipe tăcerea se întinse ca o pînză nevăzută peste sala imensă și Popa auzi deslușit pași ușori care coborau veseli pe vechea scară solemnă. Peste cîteva secunde zări o tînără de vreo douăzeci de ani care cobora zîmbind. Îndată îi simțiră prezența și ceilalți, iar contele se grăbi s-o întîmpine mulțumit și s-o prezinte invitaților săi. Era fiica sa, Evelyn, care își petrecuse vara la moșie și se afla în toiul pregătirilor de întoarcere la Cluj, unde își urma studiile de pian la conservator, și Popa îi privi cu plăcere, cînd îi fu prezentat, ochii cenușii, liniștiți, în care licărea umorul sănătos și, uneori, o scînteie de ironie. Înaltă și foarte zveltă, lunecînd ușor și grațios pe picioarele frumos modelate, Evelyn se mișca plină de grație și de eleganță printre bărbații gravi care o înconjurau și prin care trecu parcă un curent misterios, făcîndu-i pe neașteptate zîmbitori, foarte atenți, umplîndu-le ochii de lumina curiozității. Erau atît de atenți la mișcările și cuvintele tinerei fete — care vorbea o germană corectă dar școlărească, neșlefuită și naivă, care-i dădea o grație în plus — încît erau gata să nu observe sosirea lui Phleps și să-l supere pe *Obergruppenführer*. Popa constată însă că nici generalul SS nu părea deloc insensibil la farmecele tinerei și-și neglijă cu dezinvoltură convivii adîncindu-se într-o convorbire zîmbitoare cu Evelyn. Dar ușa sufrageriei, din dreapta marelui hol se deschise cu o solemnitate care i se păru lui Popa comică și majordomul ivit în cadrul ei anunță, plecîndu-se cu demnitate, că „domnul conte e servit“, așa că Phleps îi întinse brațul fiicei contelui și o porni spre masa imensă așezată în mijlocul unei săli înalte, cu o boltă de tip gotic ornată cu bogate stucaturi, cu pseudocoloane lucrate cu migală, și cu pereții împodobiți cu tablouri alese cu gust, sa-

vuroase naturi moarte cu vînat, scene de han și de chef în genul bătrînilor meșteri flamanzi. Popa zîmbi în sine văzîndu-l pe Phleps cum, părăsindu-și pe-o clipă gravitatea și morga se învîrtea plin de infinite atenții în jurul Evelynei, aranjîndu-i scaunul ca să se așeze cît mai comod în capul mesei, față în față cu tatăl ei, și să oficieze cu grație onorurile de gazdă. Îl privi pe general cuibărindu-se grijuliu în scaunul din dreapta fetei și descifră zîmbetul abia perceptibil de mulțumire al contelui, apoi se dedică în întregime deliciilor mesei abundente, alese, udate cu vinuri de excelentă calitate. Constată cu satisfacție că, făcîndu-i o curte nebună fiicei contelui, Phleps nu neglijează nici bunătățile servite de valeți foarte stilați și că golește foarte frecvent și cu vădită plăcere paharul. „Dacă vrei să afli ceva — își spuse el — e totdeauna mai ușor să ai de-a face cu un om care bea bine, decît cu un puritan posac, care tace neclintit“. Au ajuns la fripturi cînd generalul, obosit parcă de efortul său de întinerire lîngă o tînără frumoasă, își privi meditativ paharul și începu să vorbească, ferm și sigur de sine, tare ca să audă toți cei prezenți, căci li se adresa, în mod evident, tuturora:

— Privind această frumoasă prințesă a acestor meleaguri — spuse privind-o zîmbind galant pe Evelyn — și mîncînd și bînd îmbelșugat — potrivit vechilor tradiții de ospitalitate ale conților Korniss — se înclină el spre contele încîntat — să nu uităm că rostul nostru e de a fi bărbați tari, neînduplecați, care știu să pedepsească! E aproape ziua cînd vom pătrunde în România și vom da pedeapsa meritată pentru îndrăzneala nebună de a se fi ridicat împotriva noastră! Să bem pentru ceasul răzbunării!

Ceilalți bărbați săriră de pe locurile lor și se grăbiră să ciocnească, aprobînd zgomotos cele spuse.

Contele Korniss făcu semn, cerînd liniște căci vrea să vorbească:

— Domnule general și domnilor, spuse el cu limba ușor îngreunată de băutură, vreau să ridic și eu paharul. Pentru noul imperiu aristocratic pe care Führerul l-a promis Europei pentru un mileniu întreg! Pentru noul Ev Mediu!

— Da, spuse foarte tare Phleps. Pentru noua aristocrație pe care o vom înscăuna! Pentru statul SS model promis de Führer! Care își va avea aici, în Transilvania, una dintre provincii!

Contele păru descumpănit, dar se grăbi să aprobe zgomotos, deși era evident că nu înțelege ce vrea să spună generalul. Evelyn însă părea că își dă seama la ce se gîndește Phleps, căci îl privea cu o vădită repulsie, și fața i se însenină numai atunci cînd își dădu seama că e privită și se stăpîni. Popa o privea gînditor și își spuse că ce n-ar da să știe ce e în capul acestei fete frumoase. Era enervat de gîndul că nu înțelege ce vroia să spună generalul, dar se stăpîni, impunîndu-și calmul necesar, știind că fără el va fi greu să-și ducă la capăt misiunea. „Ăștia-s plini de fel de fel de nebunii, își spuse el în gînd, nu trebuie să te miri de nimic“. Bău cu ceilalți îmbelșugat, bizuindu-se pe rezistența sa încercată față de alcool, fără să se gîndească la nimic, încercînd chiar să prindă tot ce spun convivii săi, promițîndu-și să le analizeze mai tîrziu sensurile. După desert, Evelyn se retrase, spunînd cu un zîmbet fermecător că bărbații au nevoie să rămînă uneori singuri, căci o minte slabă de femeie nu poate urmări preocupările lor grave și gîndurile lor înalte, și bărbații — de acum bine încălziți de băutură — se retraseră într-un salon pentru a bea cafele și coniac și pentru a fuma. Foarte tîrziu, cînd noaptea începuse să se destrame dinspre răsărit, aghiotantul lui Phleps îi făcu semn lui Popa să-l ajute să-l care pe general ca să-l culce. „Să nu-l vadă ceilalți în halul asta“ se bîlbîia el abia ținîndu-se pe picioare și lui Popa îi veni să rîdă, căci contele și cei doi taciturni reprezentanți ai *Volksbundului* se găseau într-o stare atît de jalnică încît ar fi fost cu totul imposibil să observe că și Phleps s-a îmbătat turtă. Cei doi ofițeri își sprijiniră cu mare greu șeful spre apartamentul ce-i fusese rezervat și-l culcară așa cum era, îmbrăcat, scoțîndu-i doar cu mare greutate cizmele. Dar cînd se furișau spre ușă, atenți să nu facă gălăgie și să-l trezească, vocea generalului răsună în urma lor făcîndu-i să încremenească:

— Unde fugiți, trădătorilor, strigase Phleps. Îl lăsați pe comandantul vostru să lupte singur? Generalul se ridicase în pat și ședea în mijlocul lui turcește privindu-i ca printr-o ceață.

— E foarte tîrziu, *Herr Obergruppenführer*, spuse locotenentul Knaust, după toate semnele obișnuit cu colocviile acestea din zorii zilei. Trebuie să vă odihniți, să aveți dimineața capul limpede! Trebuie să luați hotărîri importante, să dați ordine! Știți că totul depinde de dv.!

— Du-te dracului, Knaust, strigă generalul, înecîndu-se de rîs. Ești beat ca o cizmă! Nu mai poți nici măcar vorbi!

Tu crezi că eu sînt nevolnic ca ține? Crezi că pot și eu să mă îmbăt ca un Knaust oarecare? Locotenentul nu răspunse nimic, îl privea în tăcere încercînd să-și stăpînească pendularea, dîndu-și probabil seama că dacă va cădea nu va avea puterea de a se mai scula în picioare. Phleps, care părea pe neașteptate trezit din beție, avînd aerul că și-a bătut joc de ei lăsîndu-i să-l care cu atîta greu pînă în patul larg în care ședea acum ca un pașă pus pe șotii, rîse mulțumit.

— Ești beat mort Knaust! Cară-te! Piei din fața mea că-mi faci scîrbă! Lasă-mă singur cu maiorul. Locotenentul salută rîzînd, țeapăn, și se întoarse foarte reglementar, dar atît de încet și de prudent încît mișcarea părea filmată cu încetinitorul, nimeri cu mare greutate ușa și părăsi dormitorul, evident ușurat. Phleps rămase cîteva minute tăcut, parcă și-ar fi bătut capul ce dracu vroia să facă, apoi lătră:

— Arnim, vezi că în dulapul acela e o sticlă de coniac... Curvoisier autentic. Adu-l aici!... Să bem un pahar...

Popa ascultă ordinul, turnă în două pahare mari, pentru apă, dar după ce le goliră își dădu seama că Phleps e gata să adoarmă cu paharul în mînă și întrebă foarte respectuos:

— Domnule general, nu doriți să mă retrag? Nu doriți să dormiți puțin?

— Să dorm? Eu să dorm? Tu nu știi, Arnim, că eu nu am nevoie de somn? Apoi umflîndu-și pe neobservate glasul țipă: Știi tu cine-s eu, măi?!

Popa își ciocni respectuos călcîiele.

— Domnul *Obergruppenführer* Arthur Phleps, *Höherer SS und Polizeiführer Siebenbürgens* (Șef superior SS și de poliție al Transilvaniei).

Phleps îl privi plictisit. Apoi întrebă brusc:

„Ai auzit de Haushoffer?".

„Da, desigur", a răspuns Popa încurcat fără să înțeleagă unde vrea să ajungă.

„Îți dai seama că el a fost principalul inspirator al lui Hitler", întrebă Phleps cu un glas foarte tare, plin de mîndrie. „Da, răspunse Popa. Așa rezultă din multe păreri pe care le cunosc". „Așa e!" spuse Phleps scurt și ferm, de parcă ar fi stabilit un adevăr fundamental. „Dar știi ce s-a întîmplat cu el" întrebă el și în glas Popa îi simți o voioșie neînțeleasă, de parcă s-ar fi pregătit să spună o glumă. „S-a sinucis vara aceasta în iunie, a spus Popa oarecum speriat de ce îi pregătea generalul. Cînd a aflat că fiul său fusese

implicat în complotul împotriva Führerului și a fost executat."

Phleps începu să rîdă foarte amuzat, și în timp ce îl bătu vesel pe spate șopti cu gura foarte aproape de ureche: „Aiurea! Haushoffer trăiește!" Popa îl privi mirat. Phleps părea foarte amuzat de surprinderea sa. „Da, da. Haushoffer sînt eu!" Îl bătu pe Popa pe umăr vesel și îi făcu semn că poate pleca.

Discuția cu Phleps l-a descumpănit cu totul pe Popa care a plecat în camera care-i fusese pusă la dispoziție, de parcă ar fi fost beat. S-a închis în camera sa, s-a întins cu fața în jos pe pat și a început să se gîndească. Știa că o mare cotitură în viața lui Adolf Hitler a constituit-o anul 1920 cînd el l-a cunoscut, prin intermediul arhitectului Alfred Rosenberg, pe poetul Dietrich Erkard, unul din conducătorii cei mai puternici ai societății secrete Thule. Această societate, cuprinzînd un grup foarte limitat de inițiați cu funcții de mare răspundere în statul german, și-a luat numele de la misterioasa insulă a mitologiei arhaice germane. Insula Thule a constituit din timpuri străvechi simbolul magic al unei civilizații arhaice foarte dezvoltate, a cărei moștenire e păstrată de un grup restrîns de inițiați. Aceștia se socoteau deținători sau păstrători ai unei puteri oculte, a cărei transformare în ghid al politicii germane ar fi însemnat, după părerea lor, pentru țara aleasă, începutul unei epoci de aur, de dominație mondială. După ce i-a transmis lui Hitler timp de trei ani cunoștințele din sfera sa de inițiere, Erkard a murit în 1933, cedîndu-și locul generalului Karl Haushoffer, după toate semnele marele maestru al societății. Rezultatul acestei activități a fost prăbușirea zugravului psihopat în obsesia că e stăpînit de misteriosul reprezentant al unei umanități superioare, obligat să execute ideile insuflate de el ca într-un vis. Nu trebuie uitat în acest sens că Herman Rauschning relata că, exprimîndu-și odată îndoiala față de posibilitatea de a obține o mutație spre supraom prin încrucișări de exemplare „ariene" selecționate cu grijă, Hitler a țipat:

— Supraomul trăiește în mijlocul nostru! E aici! Nu vă ajunge asta? Să vă spun un secret: Eu l-am văzut! E cutezător și crud. Mi-a fost groază în fața lui! Pronunțînd aceste cuvinte, adaugă Rauschning, Hitler „tremura de o ardoare extatică".

Același Rauschning consemnează următoarea mărturie

semnificativă: „O persoană din anturajul lui Hitler mi-a spus că el se trezește noaptea scoțînd urlete convulsive. Țipă după ajutor, așezat pe marginea patului, aproape paralizat. Tremură, cuprins de panică, de se zguduie patul sub el. Strigă cuvinte confuze și incomprehensibile. Respiră greu, de parcă ar fi pe cale de a se îneca. Aceeași persoană mi-a povestit una din aceste crize cu detalii pe care aș refuza să le cred dacă sursa n-ar fi cea mai sigură cu putință. Hitler era în picioare în mijlocul camerei, clătinîndu-se, aruncînd în jur priviri rătăcite. Țipa: „E el! E el! A venit aici"! Buzele îi erau palide. Broboane mari de sudoare îi curgeau pe față. Începu să îndruge cifre fără sens, cuvinte neînțelese, frînturi de fraze. Era o priveliște înspăimîntătoare. Pronunța cuvinte stranii, împreunate bizar. Apoi a căzut în muțenie, prăbușit într-o stare de prostrație, dar continua să-și miște buzele. L-au frecționat, i-au dat să bea ceva. Dar deodată a început să urle: „Acolo! Acolo! În colț! E aici!".

Generalul Haushoffer, se gîndea Popa, recapitulînd tot ceea ce aflase în lungul anilor despre demența nazistă, era prieten al specialistului suedez în problemele Tibetului, Sven Hedin, care a trăit mulți ani în lamaserii tibetane și și-a însușit, în cursul numeroaselor călătorii întreprinse în Extremul Orient și prin legături cu misterioase cercuri ezoterice, concepția că în urmă cu treizeci sau patruzeci de secole deșertul Gobi a fost leagănul unei civilizații foarte dezvoltate, sfîșiate însă de tendințele contradictorii promovate de cele două grupuri stăpînitoare, de inițiați. Războiul civil declanșat de aceste contradicții a dus la explozii atomice care au distrus orice urmă a străvechii civilizații, dar nu i-au putut nimici pe conducătorii celor două grupuri, adăpostiți din timp în complexele sisteme de adăposturi subterane construite sub Munții Himalaia. Supraviețuitorii războiului au emigrat spre zone mai salutare, așezîndu-se în nordul Europei unde au păstrat necorupt sîngele arian al strămoșilor făuritori de civilizații, constituind sămînța viguroasă a unei noi umanități capabile să depășească starea de decădere în care restul omenirii a ajuns după prăbușirea civilizației din Gobi, a omului nou, al cărui model îl constituie magii din subteranele de sub Himalaia. Pentru ca sămînța ariană să încolțească — susțineau adepții societății Thule — era însă nevoie de o zguduire fundamentală a omenirii, de anihilarea concepțiilor existente despre un cosmos rațional, inteligibil, despre rostul omului ca ființă inteligentă, de distrugerea moralei lîncede sedimentate pe inima omenirii de lungi secole de dezvoltare pe calea eronată a umanismului, a năzuinței spre bine și dreptate. După concepția lor, trebuiau reînviate legile primordiale, sîngeroase și violente, ale puterii sălbatice, ale instinctelor brutale, ale subordonării ființei umane într-o ierarhie implacabilă, cu legi de fier, cu zări cumplite, nemiloase. Pe de altă parte, era necesară o spargere a zidului de popoare care desparte rămășițele de arieni de țara lor de baștină, o înaintare biruitoare spre Est, prin Europa orientală, Turchestan, Pamir și Tibet, refacerea unității inițiale a lanțului arian, distrugerea nemiloasă a treptelor intermediare, și restabilirea stăpînirii magilor din subteranele de sub Himalaia. Această concepție era simbolizată de zvastică — adoptată ca simbol al noii Germanii la sfatul aceluiași Haushoffer — semn misterios foarte răspîndit în vechile inscripții tibetane, dar prezent în cursul secolelor în principalele centre ale civilizației umane, printre ruinele Troiei, în India în secolul V î.e.n., în China în secolul V e.n. Dar în calea împlinirii procesului de revenire la paradisul pierdut, de naștere a omului nou, a supraomului, stătea în continuare — după această concepție tenebroasă — contradicția dintre cele două tendințe antitetice care au dus la distrugerea super-civilizației ariene din Gobi și sînt promovate în continuare de magii retrași în catacombele Himalaiei. Între aceste tendințe e necesară o opțiune clară, proclama Haushoffer, și opțiunea lui Hitler a fost pentru centrul de polarizare a forței, violenței și răului, pentru *Samballah*, respingînd cetatea contemplației, a binelui, *Agarthi*. Haushoffer nu și-a încetat misterioasele expediții în Tibet, menite să ducă la stabilirea contactelor cu forțele malefice din *Samballah* nici în timpul războiului, ultima avînd loc în 1943, cu un an înainte de sinuciderea sa. În sprijinul acestei misiuni fundamentale Statul Major al societății Thule (care din 1939 a fost integrat în Statul Major SS) a jertfit forțelor răului milioane de vieți, toate masacrele incredibile săvîrșite de naziști urmărind în esență dobîndirea bunăvoinței și sprijinului forțelor răului. În urmărirea acestui țel tenebros — cugeta Popa — au fost făuriți monștrii din ale căror crime cumplite, din mormanele de cadavre carbonizate, din milioanele de oseminte semănate pe cîmpiile Europei, din mările de sînge și de lacrimi, din uraganele de blesteme și de ură, trebuia să se nască o nouă ordine umană cu rînduielile ei monstruoase. În martie 1943,

își aminti Popa de o informație întocmită de Biroul 2 al Marelui Stat Major, cînd prăbușirea inevitabilă a fascismului devenise clară pentru orice minte lucidă, Himmler dezvăluia în fața unui grup de înalți ierarhi ai SS-ului că după victoria finală va fi instaurat statul model SS, în fața căruia lumea se va cutremura de uimire. „Ce aspecte va îmbrăca viitoarea ordine socială? — se întreba *Reichsführerul SS*. Vă voi spune: Va exista o clasă de stăpîni, va exista o masă de membri ai partidului clasați după ierarhie, va exista marea masă a anonimilor, colectivitatea servitorilor, a celor meniți să rămînă minori pe veci, și dedesubt, la baza piramidei, va sta clasa străinilor cuceriți, a sclavilor moderni. Iar în vîrf va sta o nouă înaltă nobilime, despre care nu pot să vorbesc".

„Am crezut — își mărturisi Popa în gînd — că dată fiind înfrîngerea militară inevitabilă a Germaniei, asemenea planuri nu mai cuprind pericole reale, ele vor rămîne doar ca niște concepții monstruoase și lumea viitorului se va întreba uluită cum de-au putut ele să apară spre mijlocul secolului al XX-lea? Și iată că viziunea apocaliptică a lui Haushoffer și planurile noului sclavagism visat de Himmler continuă să mai ceară uriașe jertfe demențiale. Milioane de oameni se ciocnesc pe cîmpurile de luptă deși este clar pentru orice minte lucidă că războiul a fost deja cîștigat de coaliția antifascistă și că nimeni nu poate opri biruința ei apropiată. Un grup de nebuni își mai pun speranțe, la Berlin și în alte părți, că mersul fatalității poate fi oprit pe căile urgiei. Și aceasta prin magia sîngelui nevinovat vărsat cu o cruzime înspăimîntătoare, prin ridicarea ororilor la rangul de normă a existenței umane, prin cumularea dementă a nedreptății, a crimei, a cruzimii! Hitler nu mai speră decît în intervenția magică a forțelor răului. Și emisarul său, Phleps, încearcă să organizeze și în Transilvania ororile necesare pentru trezirea și mobilizarea lor!

16

Fu trezit de Regman după ora 8 dimineața, cînd castelul părea scufundat într-un somn adînc și numai în jurul său se iscase o forfotă intensă, o învălmășire de zgomote și de glasuri. Treceau spre sud-vest tancuri grele, scriind pe

ogoare urme adînci de șenile, se prăvăleau spre văi tunuri autopurtate, uruiau camioane pe șenile, pline de soldați cu căști în cap, și înaintau de pretutindeni grupuri de călăreți, marcînd instalarea pe poziții de atac a Diviziei a 8-a SS călare. Popa se spălă repede, se îmbrăcă într-un timp record și privea din fereastră desfășurarea aceea de forțe care însemna, fără îndoială, că a bătut ceasul atacului germano-maghiar spre Carpații Meridionali, gîndindu-se la încercările prin care vor trece, sub ploaia de foc, opunîndu-se acestui puhoi de oțel, camarazii săi. „Nu ai reușit să faci nimic ca să le ușurezi situația! își reproșa el în gînd. Te-ai instalat într-un castel fantomă, ai descoperit un nebun care se crede spiritul răului și basta!"

Regman îi raportă că a instalat emițătorul de radio într-o cămară de alimente, ocrotit de o bucătăreasă care îl găsise arătos și îl lăsase să-și instaleze calabalîcul în imperiul ei, constatînd că e mai sigur așa, că soldații au mîinile unse cu ulei și tot ce văd se lipește de ele, așa că dacă era ceva de transmis, totul era pregătit ca să stabilească legătura cu aliniamentul românesc. Dar căpitanul știa că nu are nimic important de transmis, căci discuțiile sale cu Phleps ar fi fost socotite simple fantasmagorii, îi lipseau informațiile concrete, necesare, despre forțele angajate în atac, despre tancurile aruncate împotriva liniilor românești, despre direcțiile de atac. Îl concedie deci pe Regman, ordonîndu-i să rămînă prin apropierea castelului, încercînd să afle cîte ceva de la soldații care treceau, despre unitățile din care fac parte, despre numărul tancurilor. Dar nu punea speranțe serioase în utilitatea unor astfel de surse și se frămînta zadarnic să caute o soluție. Privind pe geam rămase mirat văzîndu-l pe Phleps, însoțit de locotenentul Knaust, îndreptîndu-se spre o mașină oprită la intrarea castelului. Coborî grăbit scările și-l zări pe conte în biblioteca situată în stînga holului, adîncit în scris. Se apropie și-l salută din ușă, precizînd că nu vrea să îl deranjeze, are de altfel treburi urgente. „O, nu mă deranjați, domnule maior, spuse contele, care arăta excelent, bine dispus, de parcă s-ar fi odihnit toată noaptea. Îmi însemnez doar unele lucruri, *pro memoria*, pentru cronica pe care intenționez s-o scriu despre această perioadă a istoriei Transilvaniei. «Însemnări din ziua cînd a pornit atacul spre Carpații Meridionali»! Interesant capitol, nu? Excelența sa domnul general Phleps mi-a dat cîteva informații foarte-foarte utile!"

Popa era gata să-l descoase despre informațiile la care se referea contele, dar își dădu seama că întrebările privitoare la ele ar trezi neîndoielnic suspiciunea acestuia, după cum nu era exclus ca afirmația privitoare la informații de la Phleps fusese făcută cu scopul deliberat de a-i întinde o capcană maiorului necunoscut. Popa se mulțumi deci să surîdă și să spună vag:

— Da, desigur! Foarte interesant. Într-adevăr, foarte interesant!

— Așa-i, așa-i, aprobă contele încîntat. Mi-a arătat pe hartă direcțiile de atac, etapele ofensivei, aliniamentele succesive! O minune a strategiei!

— Bine, dar de unde are astfel de informații? Ultimele le-am adus eu, și nu erau de acest gen izbucni Popa.

— Ei, da, ei da, spuse împăciuitor contele. Ați dormit cam mult după cheful de azi-noapte! Pe la 6,30 sau 7 a sosit un ofițer de la Divizia de cavalerie SS. Cu ordin să-i predea domnului general hărțile ofensivei și dispoziția trupelor. Căci nu zadarnic e general-șef al Transilvaniei! El răspunde de noi, nu boșorogul de Friessner!

„Deci hărțile se află în biroul lui Phleps. Cu ușa păzită de un soldat. Avînd alături corpul de gardă, gata de acțiune la primul semnal!“ Popa se întoarse meditativ în camera sa. Se întinse pe pat și, cu mîinile sub cap, începu să-și frămînte creierul: Ce e de făcut? Peste puțin timp răsunară bătăi în ușă și își făcu apariția Regman. Era neliniștit cum nu i se prea întîmpla.

— E de rău, domnule căpitan, șopti el. Șoferul care l-a adus pe curierul de azi-dimineață îmi spune că acela vi-e prieten bun! S-a culcat, că era mort de oboseală, dar a lăsat să fie trezit la prînz, căci vrea să bea o sticlă de vin cu dumneavoastră! Ne-am ars, domnule căpitan, spuse el cu resemnare.

— Paștele și dumnezeii, înjură înfundat Popa. Cu ăsta trebuie terminat repede! Să-mi arăți care e camera lui. Își vîrî în mîneca bluzei stiletul fin cu care nimerea la sigur la zece-cincisprezece metri și îl urmă pe Regman pe culoarele întortocheate. Trecu pe lîngă dou sau trei santinele, prefăcîndu-se scufundat în gînduri, ajunse în fața unei uși unde Regman îi șopti „aici e“, apoi făcu calea întoarsă ca să fie văzut de santinele, ieși în curte și intră dinspre grădina din spatele castelului, pe o ușă nepăzită. Urcă grăbit, atent să nu facă nici o gălăgie, pînă la catul al doilea și se apropie în vîrful picioarelor de ușa „prietenului“ său, sigur că nu a fost zărit de nimeni. Deschise ușa foarte încet, bizuindu-se pe experiența sa că ofițerii obișnuiți cu frontul, învățați să se apere singuri, uită să închidă ușa camerei în care sînt încartiruiți, mai ales dacă ea se află într-un castel strașnic păzit cum era cel în care se găseau. Într-adevăr, ușa se deschise ușor, fără nici un scîrțîit, și Popa pătrunse precaut în cameră, atent să nu se izbească de nimic și să nu-l trezească înainte de vreme pe „prietenul“ său. Se opri un timp, ținîndu-și răsuflarea, încercînd să-și obișnuiască ochii cu întunericul din camera cu storurile lăsate. Contururile mobilelor începură să se deslușească vag și Popa zări patul larg, rufăria de pat care întindea o pată luminescentă în beznă, și avu impresia că zărește și capul celui care dormea în el. Se gîndi o clipă să se apropie de cel adormit și luminîndu-l brusc cu lanterna, să-i împlînte în inimă stiletul fin, aducător de moarte fulgerătoare. De pieirea acelui om depindea succesul unei misiuni care însemna viața sau moartea a zeci de mii de oameni și Popa nu era sentimental, ucisese prea mulți oameni ca să aibă ezitări înainte de a lovi, dar nu-i plăcea mîna care lovește din umbră, omul care ucide din siguranța ascunzișului, așa că pipăi cu atenție peretele pînă dădu de comutator și-l răsuci inundînd camera de lumină. Văzu trezirea bruscă a ofițerului din pat, mișcarea reflexă, fulgerătoare, cu care strînse în palmă pistolul de serviciu de sub pernă, dar nu cuteză să-l ridice spre straniul său vizitator nocturn căci maiorii din SS nu e bine să fie primiți cu pistolul întins.

Popa îl privi cîteva clipe gînditor, apoi spuse încet:

— Eu sînt Ioachim von Arnim. Pe care îl cauți!

Ofițerul din pat se încordă ca o fiară gata de salt și mîna cu pistolul zvîcni spre Popa. Dar se opri la jumătatea drumului căci stiletul lunecase din mînecă în palma deschisă a lui Popa, fulgerase prin aer și se înfipsese la baza gîtului, făcîndu-l pe ofițer să se prăbușească pe pernă de parcă ar fi fost izbit de o ghiulea, iar mîna dreaptă din care scăpă pistolul se încleștă pe stilet încercînd să-l smulgă din rană. Popa făcu cîțiva pași spre ușă, rămînînd cu spatele spre ea, întors spre bărbatul care se zbătea în ultimele spasme în patul umplut de sînge. Apoi se întoarse brusc, încercînd să scape de priveliștea aceea groaznică și se lovi aproape piept în piept de Evelyn, fiica contelui Korniss.

17

Cei care l-au văzut vreodată pe căpitanul Popa în acțiune susțineau că principala cheie a succeselor sale e rapiditatea excepțională a reflexelor, atît de adecvate situației concrete de parcă ar fi fost rezultatul unor îndelungate cumpăniri. Și în fața surprizei uluitoare de a constata că duelul său cu ofițerul din pat (oarecum inegal, dar duel) a avut un martor nedorit, Popa a avut reacția adecvată. A închis cu palma sa grea gura gata să izbucnească în țipăt și cu cealaltă mînă a ridicat-o în aer pe fata care tremura din tot trupul, o sprijini de pieptul său și o porni cu ea spre scările pe care urcase. Își aminti îndată că apartamentul fetei e situat la etajul întîi, nu departe de acela al lui Phleps, și își dădu seama că nu are nici o șansă de a ajunge pînă acolo fără să fie observat de santinele. Se hotărî brusc și o porni spre camera sa, unde Regman îl aștepta și rămase uluit cînd își văzu șeful intrînd în brațe cu frumoasa contesă.

— Domnișoară Evelyn, îi spuse Popa cu vocea sa cea mai convingătoare, privind-o cu ochii săi cinstiți și frumoși, îmi pare rău că ai asistat la o scenă oribilă. Noi, soldații, ne-am obișnuit cu ele, dar un suflet de artist, ca al dumitale trebuie ferit de zguduirile produse de ele. Nu știu cum ai ajuns în ușa camerei aceleia, dar regret că ai ajuns acolo. Pentru că ai văzut astfel pedepsirea unui trădător! Să știți că și printre noi, ofițerii, sînt mulți care țin la onoarea militară mai mult decît la viață. Eu sînt unul dintre ei. De aceea, nu am ezitat să-l execut pe acesta, care trebuia să transmită lui Phleps ordinul de a lichida imediat populația din această zonă, ca și pe aceea din etapele succesive ale ofensivei! Noi, SS-iștii, avem o faimă foarte rea. În multe privințe întemeiată. Dar divizia de cavalerie pe care o vedeți mergînd spre front nu s-a transformat încă în unitate de călăi! Și eu sînt gata să fac orice ca să nu devină nici de acuma! De aceea, omul acesta trebuia neapărat să moară!

Fata îl privea cu ochii mari, dilatați de teamă și de surprindere:

— E groaznic, șopti ea. Numai sînge și moarte. Doar oroare! Ce se va alege din omenire, din bine, din frumos?

— Uneori trebuie să acceptăm sîngele, ca să salvăm omenia, binele și frumosul!

O îmbrățișă, ocrotitor, de umeri, apropiind-o. Regman

bîigui ceva că trebuie să facă și să dreagă niște treburi urgente și plecă, iar suspinele fetei se alinară încet, și trupul nu i se mai înfiora cînd mîna lui Popa îl mîngîia cu tandrețe ocrotitoare.

— Mai sînt și printre voi oameni care cred în aceste noțiuni?

Popa o privi cu simpatie:

— Oameni de acest gen se află oricînd și pretutindeni! Numai că glasul lor e acoperit de acela al bestiilor, al celor răi și complexați. Acum e momentul cînd oamenii de bine, oriunde ar fi, trebuie să acționeze fără ezitare! Altfel lumea de mîine ar fi un coșmar teribil!

— Ce aș putea eu face? întreb fata, lipindu-se de el de parcă ar fi cerut ocrotire. Ce poate face o biată fată? O fiică de conte angajat cu trup și suflet alături de Phleps și de cei ca el. De cei răi! De bestii!

— Multe, spuse Popa gînditor. În primul rînd să nu devină complici ai bestilior... Apoi, să-i ajute pe cei care luptă contra lor!

— Să lupte? Cum se poate lupta împotriva lor? Ei sînt cei tari! Cei care au toate cărțile în mîini!

— Nu-i adevărat — răspunse Popa cu hotărîre. Nu sînt puternici! Par astfel doar pentru că își ascund cu abilitate planurile și atacă prin surprindere, acolo unde nu te aștepți! Dacă le-am cunoaște planurile!

— Phleps i-a spus tatii ce-o să înceapă în toată Transalvania după ce trupele germano-maghiare se vor instala solid pe linia Carpaților și vor opri înaintarea rușilor! Vor urma lucruri groaznice! Oamenii apți de muncă vor fi duși ca sclavi în Germania! Vor rămîne pe loc doar cei necesari pentru muncile agricole de aici. Și oamenii demni de încredere, verificați, din fabrici... Ceilalți vor deveni — tatei îi place mult această expresie — „îngrășăminte naturală pentru pămîntul vlăguit al Ardealului!"

— Pentru a-și realiza acest plan groaznic — își coborî Popa glasul pentru a putea auzi decă se întîmplă ceva deosebit pe culoar — ei trebuie să ajungă în Carpați... Ceea ce nu-i o plimbare ușoară! Vor fi lupte grele! Românii vor lupta cu îndîrjire ca să-și apere pămîntul! Iar rușii nu mai sînt departe!

— Tata și cu Phleps susțin că în cîteva zile vom fi în Carpați. Că nimic nu va putea rezista armelor noi! Tata spune că a văzut rampele de lansare din pădure. Li se spune

„Cazanele iadului“! Zice că în ele fierbe cadoul pregătit de diavol pentru ruşi şi pentru români!

— Trebuie să aflu neapărat despre ce e vorba! — spuse Popa cuprins de mînia neputinţei.

— Toate documentele şi hărţile sînt în seiful din biroul lui Phleps... Păzit zi şi noapte de o santinelă postată în uşă!

— Altă cale de a ajunge în birou nu este?

— Nu! răspunse fata cu hotărîre... Singura cale ar fi ferestrele. Dar ele sînt prevăzute cu gratii groase, de fier. Iar Phleps nu iese din birou fără să închidă şi obloanele grele de fier, puse de străbunicul după revoluţia din 1848!

Popa se gîndea febril. Nu avea timp de pierdut. Ofensiva începuse sau — ţinînd seama de faptul că pregătirea de artilerie nu fusese încă auzită — era pe cale de a se dezlănţui. Trebuia să afle foarte urgent ce cuprind planurile din biroul lui Phleps şi ce sînt „cazanele iadului“ din păduricea din spatele parcului. Nu, nu avea timp de pierdut, trebuia să acţioneze imediat. Şi cel mai urgent era să pătrundă în biroul lui Phleps. Se întoarse spre fata care se liniştise, dar rămase lipită de el, de parcă ar fi căutat ocrotire:

— Ar trebui să pătrund în birou înainte de a se descoperi cadavrul prietenuleui lui Phleps! Dacă va fi descoperit acesta, se vor lua măsuri sporite de pază, vor începe cercetări... Acţiunea va deveni imposibilă! Dar cum am putea face ca Phleps să rămînă o oră departe de birou? Să fim siguri că el nu va intra acolo?

Fata îl privi gînditoare şi Popa îşi dădu seama că momentele de criză au trecut, că ea nu mai e invadată de spaimă şi de oroare, că e capabilă din nou să gîndească, să cumpănească lucid posibilităţile. Văzu culoarea revenindu-i încet în obraji, ochii încetară să mai aibă strălucirea lor febrilă şi trupul dulce de fată se desprinse lent din îmbrăţişarea lui, pe care încercase s-o facă paternă, deşi apropierea fetei îi tulburase simţurile. Evelyn spuse ezitînd, oarecum ruşinată:

— Phleps e plecat... Probabil inspectează, căci aşa face aproape zilnic, „cazanele iadului“... Nu se ştie cînd se întoarce... Să stabilim exact cînd poţi să termini, cînd nu mai e periculoasă intrarea lui în birou... Dacă soseşte mai curînd, îl reţin eu... Îmi face o curte insistentă şi grăbită — spuse ea roşind uşor. Vrea neapărat să cucerească o fată, înainte de a cuceri Carpaţii Meridionali... O să-l las să creadă că azi ar putea avea unele şanse... O să-l invit în bar, la un pahar de şampanie. O să-l fac să bea două sau trei... N-o să se mai dezlipească de mine... Dacă o să vrea totuşi să plece, o să-l fac să creadă că e la un pas de cucerirea dorită... O să-l invit în apartamentul meu... O să-l las să devină îndrăzneţ... Şi la ora stabilită o să-l dau afară! Va fi o mare plăcere!

Se apropia ora amiezii, tot personalul castelului era concentrat în bucătărie şi în sufragerie pentru a pregăti totul pentru dejun, forfota soldaţilor se domolise în jurul castelului, o linişte adîncă se aşternuse pe largile sale culoare, şi Regman, care pîndise dintr-un colţ întunecat al holului, alergă într-un suflet la Popa ca să-i spună că Evelyn a coborît, prefăcîndu-se foarte bine dispusă, în hol şi l-a chemat pe majordom să frapeze cîteva sticle de şampanie pentru că, înainte de a se trece la dejun, dorea să ofere oaspeţilor castelului *une coupe de Champagne*. Acum, aşezată pe un scaun înalt, în faţa mesei de bar instalate în mod oarecum anacronic în colţul din apropierea uşii sufrageriei, aştepta ca musafirii să se întoarcă de la treburile lor şi să-i ţină companie.

18

Popa şi Regman coborîră împreună la catul întîi şi, din unghiul scării, de unde nu puteau fi observaţi de santinela postată în faţa biroului lui Phleps, constatară că pe vastele culoare nu e nici o mişcare. Apoi, Popa, urmat la doi paşi de Regman, se apropie cu paşi marţiali de santinela din faţa biroului, care îşi ciocni reglementar călcîiele, cu ochii ţintă la maiorul din faţa sa, în timp ce Regman se oprise tăcut în spatele său.

— Domnul general nu s-a întors încă? întrebă el sever.

— Nu, raportez domnule maior! răspunse mecanic soldatul.

— Ei, dar ce dracu-i asta? întreba Popa consternat, alarmat, plecîndu-se uşor, şi privind în faţa cizmelor santinelei. Soldatul, uimit şi speriat, îşi plecă adînc capul, ca să vadă ce-l alarmează pe superiorul său, şi în clipa aceea Regman îl lovi sec în ceafă cu muchia palmei întinse şi, continuîn-

du-şi parcă mişcarea, prinse în braţe matahala care se muiase din toate încheieturile. Popa scosese fulgerător şperaclul din buzunar şi în cîteva secunde soldatul doborît fu introdus în birou iar Regman s-a postat în faţa uşii, după ce şi-a pus casca adevăratei santinele şi şi-a agăţat de gît pistolul mitralieră al acestuia. Popa se ghemuise între timp în faţa seifului şi se miră şi el cît de repede a reuşit să descopere cifrul simplu şi să deschidă zăvorul rudimentar, învechit. Începu să cerceteze înfrigurat, dar impunîndu-şi stăpînire de sine şi ordine metodică, vrafurile de documente. Descoperi foarte repede harta cuprinzînd desfăşurarea trupelor inamice spre aliniamentul românesc aflat la sud de frontiera trasată prin Dictatul de la Viena şi direcţiile principale de atac. Constată cu uşurare că forţele germane participante la ofensiva plănuită erau relativ slabe, reducîndu-se la Divizia a 8-a cavalerie SS care părea principala forţă pe care se putea bizui Phleps şi la cîteva grupări de tancuri. Cea mai mare parte a aliniamentului inamic era asigurat de trupele Armatei a 2-a ungare. O direcţie a atacului arunca dinspre Cluj spre Alba Iulia diviziile ungare 7 şi 26, întărite cu unităţi blindate. Divizia a 2-a blindată ungară avea misiunea de a străpunge apărarea românească de la sud de Bistriţa spre Luduş şi Blaj, pentru a veni în sprijinul trupelor pătrunse spre Alba Iulia. În strînsă legătură cu aceste operaţii Corpul 2 de armată ungar urma să atace din direcţia Turda şi Gilău prin Buru spre Valea Murgului. Divizia 8-a SS călare, sprijinită de tancuri şi de 9 batalioane de infanterie trebuia să înainteze dinspre Tîrgu Mureş spre Tîrnăveni. Corpul 17 armată german dispus în Carpaţii Orientali la nord de Pasul Bicaz, avea să stăvilească ofensiva sovietică, iar Corpul secuiesc, grupat la sud de Bicaz urma să coopereze cu Corpul 72 german pentru a pătrunde spre Braşov, zăvorînd trecătorile Buzău şi Predeal.

Căpitanul îşi notă grăbit datele importante pe care le descoperise, impunîndu-şi linişte, calm şi metodă în despuierea materialului vast care-i mai rămăsese în faţă. Cu pistolul aşezat la îndemînă pe masă, gata să încerce să-şi croiască drum în cazul că rafalele lui Regman îl vor avertiza că au fost descoperiţi, Popa răsfoia cu calm şi stăpînire de sine teancul de documente din faţa sa, încercînd să dea de materiale importante. Tresări cînd descoperi o telegramă din cursul zilei, în care Friessner îl informa pe Phleps

că după instalarea grupului de luptă Rudel pe aeroportul amenajat în grabă lîngă Reghin posturile de comandă ale flotei a 4-a aeriene şi ale corpului 1 aerian au fost transferate în acelaşi oraş. Friessner atrăgea atenţia lui Phleps că grupul Rudel nu va putea asigura acoperirea aeriană a „cazanelor iadului" decît peste minimum trei zile, şi că pînă atunci nici o activitate a lor nu este de consiliat, căci o ripostă aeriană a Aliaţilor le-ar putea nimici fără mari dificultăţi. Popa se gîndi bucuros că îi mai rămîneau două sau trei zile pentru a dezlega enigma „cazanelor", dar în acelaşi timp, el îşi dădea seama că stabilirea legăturii telegrafice între Comandamentul Grupului de Armate Ucraina de Sud şi cartierul general al lui Phleps pune capăt posibilităţilor sale de a acţiona deschis şi se hotărî ca după transmiterea acestor informaţii de inestimabilă valoare să se facă nevăzut, pentru a nu cădea în mîinile lui Phleps. Aşeză grăbit teancurile de documente la locul lor, în seif, pe care se căzni cîteva clipe să-l încuie la loc, pentru ca scotocirea hîrtiilor de către o mînă neautorizată să fie cît mai tîrziu descoperită, apoi crăpă uşa de la intrare şi, constatînd că Regman îşi juca netulburat de nimeni rolul de santinelă, îi făcu semn să intre şi, cu puteri unite, scoaseră în culoar pe ostaşul doborît şi-l rezemară de uşă, după ce Regman i-a pus în cap casca şi i-a atîrnat de gît pistolul mitralieră. În felul acesta, va fi greu ca Phleps să înţeleagă ce i s-a întîmplat santinelei şi urmărirea lor va porni cu o întîrziere care ar putea fi pentru ei salvatoare, îşi spuse Popa. O porni, urmat la o distanţă respectuoasă de Regman, spre scara de serviciu din fundul culoarului, pe care coborîră în grabă pînă în subsol, unde Regman îi făcu semn să aştepte liniştit pînă va discuta cu bucătăreasa şi va transmite textul redactat în grabă de căpitan. Popa se trase în tăcere într-un ungher întunecos, gîndindu-se cît de greu i-ar fi să explice prezenţa sa în acel loc în cazul că ar da cineva de el. Aşteptă totuşi în linişte, stăpîn pe sine, ba oarecum chiar amuzat de situaţia în care se găsea. După cîteva clipe însă uşa pe care intrase Regman s-a deschis şi în crăpătura ei apăru chipul unei femei necunoscute. O clipă ea îl privi bănuitoare, apoi un zîmbet binevoitor îi lumină faţa mare, şi îi făcu un semn grăbit să intre în bucătărie. Popa intră în grabă aruncînd jur-împrejur o privire iscoditoare. Se găseau într-o bucătărie încăpătoare, avînd în fund un cuptor mare în care duduia focul şi mîn-

cările din oale, castroane și tingiri clocoteau și sfîrîiau răspîndind miresme plăcute, urzind o atmosferă de cămin îmbelșugat în care sînt așteptați oaspeți dragi și gospodina e dornică să ofere fiecăruia mîncarea preferată. Femeia voinică și rumenă, cu obrajii bucălați și ochii foarte albaștri și zîmbitori, cu sînii bogați gata să se reverse din bluza albă, curată, ca niște simboluri ale îmbelșugării, sănătății și dărniciei, îl măsură cîteva clipe în tăcere, apoi îi făcu semn să se așeze pe un scaun de bucătărie pe care îl ștersese grijulie cu o cîrpă:

— Omul dumitale îi dincolo, zise ea într-o săsească aproximativă. Meșterește la treburile lui, zice să nu-l deranjeze nimeni... Apoi că aici eu sînt stăpînă și nimeni nu intră fără voia mea... Nici măcar domnul conte, cît îi el de conte!

Popa o privi cu plăcere și îi răspunse în limba maghiară:

— D-apoi așa stăpînă, mai zic și eu! Așa o stăpînă mi-aș dori și eu! Numai că mi-e tare teamă că mi-a suflat-o matahala de dincolo, „omul meu“ cum îi zici dumneata!

— Ei, bată-te să te bată! Și dumneata ești de pe aici?

— De aici, de unde să fiu, zise Popa. Că d-aia ne-am și gîndit...

— Bine v-ați gîndit! Destul de rău ați făcut cînd ați lăsat pămîntul ăsta, al nostru, și v-ați băgat slugi la Hitler! Uite cît rău a făcut pe unde a pus piciorul. Iaca, a adus războiul și pe-aici! Bine că măcar acum v-a dat Dumnezeu minte, să vă luați catrafusele și să vă faceți scăpați! Că ce-o mai fi, vom trăi și vom vedea!

Femeia trupeșă își vedea de oalele și tingirile ei, iar Popa se gîndea că Regman a găsit poate cea mai înțeleaptă soluție cînd s-a bizuit pe ajutorul ei. I se părea o ființă calmă și așezată, cu o gîndire lentă dar sigură, capabilă să cumpănească lucrurile și situațiile cu seninătate, nelăsîndu-se zăpăcită de surprize, incapabilă de viclenii și de răutate. Îi privea cu simpatie mișcările leneșe și sigure, liniștea ce se degaja din tot trupul ei puternic și sănătos, și se simți, fără să-și dea seama de ce, în siguranță, uitînd că s-ar putea ca oamenii lui Phleps și ai contelui să fi descoperit deja jocul lor mincinos și să fi pornit în căutarea lor. Tresări ca dintr-o toropeală cînd Regman își vîrî capul pe o ușiță de lîngă cuptor și-i șopti:

— E-n regulă! Am terminat!

Peste cîteva minute sergentul intră în bucătărie, în spate cu ranița în care își împachetase aparatul de radioemisie, și Popa constată cu satisfacție cu cîtă plăcere și căldură îl privește bucătăreasa trupeșă pe voinicul său subaltern, dar nu putu să nu observe și tandrețea privirii acestui om aspru și trecut prin atîtea încercări periculoase cînd ochii i se întoarseră spre femeia rumenă de bătaia flăcărilor din cuptor. Căpitanul se simți deodată de prisos între acești oameni între care s-a stabilit o înțelegere care nu-l privea pe el.

„Da, își zise el cu o oarecare mîhnire, dacă oamenii aceștia s-ar fi întîlnit în zile normale, în timp de pace, totul ar fi fost bine, singurătatea fiecăruia dintre ei ar fi luat sfîrșit, ar fi stat împreună, la căldurică, Regman ar fi făcut un pîntec impozant tot gustînd din mîncărurile atît de plăcut mirositoare pe care le gătea femeia rumenă și durdulie, tocmai așa cum știa că îi place sergentului, sîmbătă seara ar fi ieșit la restaurantul «Nucul bătrîn» sau «Cornul vînătorului» ori «Calul bălan» cu trei sau patru meșteri serioși și importanți ca și el și s-ar fi întors după miezul nopții vesel. Dar așa, se gîndi Popa privind femeia trupeșă dar încă tînără și atrăgătoare, în plin război, cînd nimeni nu știe ce i se va întîmpla mîine, și dragostea aceasta înfiripată atît de repede se va spulbera ca puful de păpădie în vînt“.

Bucătăreasa, de parcă ar fi intuit clipa de mîhnire și de gînduri negre, se grăbi să aștearnă o față de masă curată pe un colț al mesei masive de bucătărie și începu să zăngănească așezînd farfurii și tacîmuri:

— Uite așa, să îmbucați ceva la repezeală pînă vine Pișta, că cine știe cînd veți mai vedea mîncare caldă!

Popa era prea cuprins de neliniștile sale ca să aibă poftă de mîncare așa că, spre marea nemulțumire a bucătăresei, mîncă doar puțin și oarecum în silă din fripturile rumene îngrămădite în fața sa de parcă în castelul contelui Korniss nu s-ar fi pomenit de război și de lipsurile aduse de el. Regman dovedi în schimb o poftă de mîncare excepțională, se vedea bine că mîncarea gătită de femeia durdulie îi plăcea, sorbi tacticos din paharul de vin de parcă nu l-ar fi pîndit nici un pericol, iar căpitanul îl privea cu mirare și cu o anumită invidie, iar bucătăreasa îl mînca din ochi de drag ce îi era văzînd cu cîtă poftă înfulecă. Sergentul sări însă de parcă ar fi stat mereu la pîndă și puse mîna pe

pistolul mitralieră așezat pe un scaun de lîngă el, cînd în coridor se auziră pași grei și ușa se deschise cu o anumită greutate. Se așeză însă la loc cînd bucătăreasa îi făcu un semn de liniștire zărindu-l pe bărbatul voinic, cu chip aspru și privire pătrunzătoare care intrase.

— Stai liniștit și mănîncă, zise ea. E frate-meu — Pișta.

Bărbatul se oprise în ușă și îi privi scrutător. Popa simți instinctiv că omul acela aspru, care nu dăduse binețe intrînd în bucătărie care se făcuse parcă deodată mai mică și mai puțin ospitalieră, îi cîntărește cu neîncredere și un început de dușmănie. Neîncrederea mocnea și în glasul său răgușit cînd întrebă, în dialectul săsesc al regiunii:

— Mi-a trimis soră-mea vorbă că aveți nevoie de mine... Cu ce vă pot fi de folos, domnilor?

Rostindu-și întrebarea, bărbatul își duse mîna la mustața pleoștită, stufoasă, de parcă ar fi vrut s-o răsucească, apoi, amintindu-și parcă de ceva lăsă mîna să-i cadă la loc, de-a lungul trupului. Ochiul ager al lui Popa avu însă timp să descopere că mîna dreaptă a omului era lipsită de degete. Îl privi cu mai multă atenție, vrînd parcă să găsească motivul acelei porniri ostile care se revărsa dinspre el spre cei doi oameni în uniformă așezați la masă. Descoperi repede că în afară de degetul mare, celelalte degete lipseau și de la mîna stîngă a bărbatului voinic. „Ce i s-o fi întîmplat? Se întrebă el, ferindu-se însă să-și tălmăcească întrebarea în grai, căci cunoștea sensibilitatea extremă a invalizilor. Vreun accident de muncă, o mașină de tăiat lemne ciopîrțind mîinile neîndemînatice? Războiul? O grenadă explodată înainte de a fi aruncată? O mină explodînd în timpul unei încercări nereușite de dezamorsare? Nu! își răspunse el mîncînd în tăcere. Omul nu are pe față nici o cicatrice produsă de explozie. Or o grenadă sau o mină nu se limitează să reteze niște degete!“ Încerca să alunge imaginea mîinilor mari, obișnuite cu munca grea, condamnate acum de degetele tăiate la odihnă silnică, mai greu și mai greu de suportat decît orice muncă obositoare, dar ea îi revenea mereu în gînd, de parcă ar fi vrut să-l avertizeze că în spatele ei se ascunde o taină de care depinde și soarta sa și a lui Regman. Își ridică fruntea și-și adînci privirea în ochii mohorîți ai bărbatului voinic:

— Prietenul meu i-a povestit totul surorii dumitale... Ne-am săturat de război! Nu mai vrem să luăm parte la el! Dacă poți, ajută-ne! Își începuse vorbele în același grai

pe care îl folosise și bărbatul posomorît din fața lui, dar le termină în ungurește și nu-i scăpă licărul de surprindere aprins în ochii omului. Dar el se stinse repede și ochii rămaseră întunecați, muți, fără viață, de parcă ar fi fost priviți printr-o apă neagră, nemișcată și surdă.

— Așa vasăzică, murmură Pișta. Nu mai vreți sînge? Și să vă ajut eu!

Căpitanul avu impresia că pe-o clipă gura omului se strîmbă într-un rînjet rău, dar bucătăreasa se apropiase cu un pahar mare plin cu vin pe care îl întinse fratelui ei și Popa nu știa dacă ceea ce văzuse fusese o strîmbătură a feței acestuia sau o simplă părere.

— Da, spuse bucătăreasa. O să-i ajuți! Că-s oameni cumsecade.

— Ei, da, rîse bărbatul fără chef. Oameni cumsecade! Pentru tine toți sînt oameni cumsecade! Cum să nu-i ajut!

Peste cîteva minute se aflau întinși în căruța largă cu care sosise Pișta și se cuibăriră între lăzile goale în care adusese din sat cele trebuincioase pentru castel, iar vizitiul cu mîini schilodite îi acoperi cu o foaie de cort.

— Așa, spuse el mulțumit, și Popa nu se putu feri să nu simtă în glasul său o nuanță de batjocură, aici sînteți în siguranță! Lasă că are Pișta grijă de voi, puișorilor!

După un timp căruța se opri din drum și Pișta trase foaia de cort care-i acoperea. Se găseau sub acoperișul unei șure încăpătoare, pline de care, pluguri și unelte, cu partea din fund plină de fîn îngrămădit pînă aproape de acoperiș.

Pișta ieși în poarta grosolană, din scînduri negeluite, și se uită grijuliu în toate părțile. Apoi aduse o scară lungă și o răzimă de despărțitura umplută cu fîn:

— În dreapta, lîngă streașină, e un gol. L-am pregătit mai de mult, cînd mă gîndeam să mă ascund și eu... Apoi mi-a fost frică și am plecat pe front... Îmi spuneam că așa cum scapă alții voi scăpa și eu — zise încet, fără să-i privească. Apoi chiar așa: am scăpat, spuse cu o mînie înăbușită, privindu-și mîinile. Am scăpat! scrîșni el. Apoi se întoarse spre cei doi și de data aceasta Popa nu se mai îndoi că ochii îi luceau de ură. Acum urcați-vă și ascundeți-vă acolo, dracului! Mai trec și eu pe aici!

Încăperea aceea scobită în fînul uscat era destul de largă ca amîndoi să se poată întinde în voie. Popa așeză cu grijă, într-un colț, sub scara veche de lemn care la adică putea să

le slujească să ajungă la gura peșterii lor moi, cofița cu apă rece pe care i-o întinsese Pișta la despărțire, iar Regman își montă în celălalt capăt aparatul de radio-emisie, scoțîndu-i antena, printr-o crăpătură a peretelui de scînduri, ascunsă de un mănunchi de fîn împletit cu meșteșug ca să pară cît mai natural.

— Ei, acum sîntem instalați pentru treabă. Să avem numai ce transmite, spuse el mulțumit.

— Dacă se mai întoarce Pișta, se gîndi cu glas tare Popa, va trebui să-l înduplecăm să ne aducă niște haine țărănești... Cei care ne caută știu ce uniforme purtăm... Ar fi mai puțin probabil să-i cerceteze pe toți țăranii pe care contele o să-i scoată, pe toți cei rămași acasă, în cîmp, să-i adune recolta! Printre ei ne-am putea apropia, poate, de „cazanele iadului", să vedem ce naiba sînt, să raportăm și ne putem lua tălpășița!

— Se întoarce, cum să nu se întoarcă, răspunse Regman încrezător. Doar nu ne-a ascuns ca să ne lase să putrezim aici! Și-apoi, nu-l lasă soră-sa să ne uite!

Popa rîse înveselit, cuibărindu-se în fînul cu mireasmă plăcută, gîndindu-se la idila sergentului. Regman nu-și află însă locul pînă nu găsi în peretele de paiantă al șopronului o crăpătură prin care putea observa ce se petrece dincolo, în cîmp. Sporovăiră un timp, urzind planuri pentru întoarcerea la pozițiile de unde porniseră, cîntărind șansele de reușită, întrebîndu-se dacă frontul nu se îndepărtase prea mult de frontiera impusă la Viena și dacă vor reuși să se strecoare pînă la ai lor. Între timp ascultau însă cu neliniște, cu o strîngere de inimă, canonada care se auzea de departe și care după un timp li se păru că se îndepărtează. Deveniră apoi atenți și îngrijorați cînd auziră în jurul șurei aproape părăsite pîrîind motociclete grele și deslușiră cuvintele soldaților trimiși să măture toată regiunea ca să-i caute. Înțeleseră din zgomotele de deasupra lor că unii dintre urmăritori s-au urcat în partea plină de paie și scotocesc pretutindeni, căutîndu-i. Puseră mîna, în tăcere, pe arme, hotărîți să-și vîndă scump pielea. Dar ascunzătoarea lor avea gura de acces bine camuflată, Pișta avusese grijă să arunce peste ea, la plecare, grămezi de fîn, așa că după un timp îi auziră pe următori, coborînd scara, în șură, și apoi plecînd după ce înjurară copios, plictisiți de această urmărire în seara care începuse să se lase.

19

Phleps făcu o cumplită criză de nervi cînd, întorcîndu-se la biroul său după flirtul cu Evelyn (care îl încîntase la început, deoarece promitea o depășire rapidă a relațiilor pur protocolare cu încîntătoarea fată a contelui Korniss, dar îl decepționase pînă la urmă, deoarece zădărnicia insistențelor sale îi arătase că pentru cucerirea fetei mai era necesar un lung asediu pentru care, își dădea seama de acest lucru, nu avea timp suficient, avea de îndeplinit fapte mult mai importante decît cucerirea unei gîsculițe înfumurate) găsi santinela din fața ușii doborîtă, iar seiful său cu acte foarte secrete evident violat. Dădu ordin ca în jurul castelului să fie instalate santinele cu consemnul de a nu permite ieșirea nimănui, nici chiar a sa, a lui Phleps, din raza lui, fără un ordin scris, semnat de general, controlat de ofițerul de serviciu. La început se gîndi la o acțiune de comando a sovieticilor sau a românilor, și ordonă un sever control al teritoriului învecinat, pentru a nimici eventualele grupuri de parașutiști sau grupuri de asalt pe care se sprijinea atacul îndrăzneț împotriva biroului său. Fu zguduit cînd santinela doborîtă își reveni cu mare greu și declară că a fost atacat atunci cînd maiorul von Arnim îi îndepărtase atenția de la ceea ce se întîmplă în spatele său. Trădarea unui ofițer superior din SS i se păru atît de cutremurătoare încît se văzu silit să telegrafieze la Statul Major al lui Friessner pentru a cere informații despre identitatea lui Arnim. Confirmarea că maiorul fusese realmente trimis spre comandamentul său cu o misiune urgentă îi mări și mai mult nedumerirea. Convorbirea telefonică urgentă cu colonelul comandant al Diviziei a 8-a SS călare, căruia îi ceru relatări despre Arnim îl tulbură și mai mult, căci maiorul era considerat un ofițer extrem de fidel, național-socialist fanatic, adept înflăcărat al concepțiilor lui Hitler, care avea la activul său o serie de acțiuni „speciale", în calitate de comandant al unor detașamente de represiune. Cînd generalul declară că are serioase motive pentru a crede că Arnim e un simplu trădător, care a sustras sau copiat documente importante ale comandamentului său, colonelul răspunse foarte ferm că acest lucru este imposibil, Arnim e prea compromis în fața Aliaților pentru a-și putea permite să intre în combinație cu ei, căci nici un eventual serviciu

pe care l-ar putea face nu ar șterge crimele de război săvîrșite de el. „Nu — afirma ferm colonelul — Arnim a fost prea mult timp comandant de *Einsatz Kommando*, a ordonat prea multe execuții ca să poată risca să treacă de cealaltă parte“. Pe urmă colonelul păru a-și aminti de ceva important, declară că maiorul a fost probabil capturat și acum rolul său e jucat de un agent inamic, și îi aminti lui Phleps că un vechi camarad al lui Arnim se află la comandamentul său. Generalul ordonă ca ofițerul să fie adus imediat în fața sa, iar cînd află despre uciderea sa problema i se păru definitiv clarificată și ordonă transmiterea semnalmentelor falsului Arnim la toate unitățile aflate în regiune, cu indicația de a-l captura cu orice preț. Iar, pornind de la castel, numeroase patrule călări și pe motociclete împînziră întreaga zonă, cu ordinul de a aresta pe toți indivizii suspecți și de a depista cu orice preț ascunzișul „criminalilor fugari“. Castelul fu supus unei percheziții minuțioase, de care nu fu scutit nici apartamentul contelui, iar apartamentul fiicei sale fu percheziționat de însuși generalul Phleps, care profită de această situație pentru a arunca noi argumente în folosul asediului său pentru cucerirea tinerei fete, făcînd aluzii foarte directe la legătura posibilă dintre „efortul ei de a-l face să-și piardă timpul“ și răgazul necesar pentru „banditii“ care exact în același răstimp îi violau biroul. Evelyn fu speriată de moarte de cuvintele lui Phleps, se înspăimîntă că generalul îi ghicise combinațiile tainice, și dacă bărbatul ar fi fost doar puțin mai atent ar fi descoperit pălirea ei trădătoare și, insistînd i-ar fi zdrobit, probabil, rezistența. Dar mintea lui Phleps era invadată de prea multe probleme, atenția sa era solicitată de piste mai serioase decît pălirea unei fetișcane (pentru moment dorite dar trainic disprețuite ca și celelalte „obiecte“ capabile să aducă plăceri minore dar necesare) așa că Evelyn scăpă ușor.

Neplăcutele surprize ale zilei nu-l putură însă determina pe general să-și schimbe programul obișnuit de viață și la ora 20, după whiskyul cu sifon băut în hol o conduse ceremonios pe Evelyn în sufragerie, amabil și radios de parcă ar fi uitat întîmplările și cuvintele care păreau menite să le tulbure relațiile.

Phleps mîncă din belșug din toate felurile, golind numeroase pahare de vin, și cînd, aproape de sfîrșitul mesei, aghiotantul — care lipsise de la dineu pentru a-și îndeplini

obligațiile legate de urmărirea clipă de clipă a rapoartelor despre desfășurarea vînătorii organizate pentru capturarea fugarilor — își făcu apariția și îi șopti discret la ureche că are lucruri importante de raportat, generalul își ridică degetul arătător cu severă admonestare și spuse cu reproș sincer în glas: „Dragă Knaust, toate la rîndul lor! Ce ne mai rămîne dacă renunțăm la spiritul metodic tradițional?! Să terminăm această friptură de iepure, și după aceea putem să discutăm tot ce dorești!“ Într-adevăr, își termină în tihnă friptura și după ce își șterse gura cu șervețelul alb de olandă, îi făcu semn aghiotantului să-l urmeze în hol. Contele, care fusese foarte nervos și agitat în tot cursul cinei, îi ordonă majordomului să amîne servirea desertului pînă la întoarcerea domnului general, rămase mut, modelînd din miez de pîine minuscule și stranii figuri, rupînd între degete scobitori, bătînd darabana pe masă cu degete nervoase. Phleps se întoarse radios:

— Totul merge bine, zise el mulțumit. Foarte bine... Fugarii nu au fost încă găsiți, dar au fost arestați peste 160 de complici... Sau complici prezumtivi, adăugă el, făcînd o concesie dorinței sale de exactitate. În cîteva ore vom ști totul!

— Excelent, spuse contele nervos. Să-i strîngă cu ușa, să scoată din ei și ce-au visat anul trecut!

— Lăsați pe noi, domnule conte, zîmbi Phleps. Dacă nici noi nu ne-am pricepe la asta!

20

Evelyn înțelese de cîteva zile, din cuvintele scăpate sau risipite cu nepăsare plină de îngîmfare de Phleps, ca și din visele grandomane ale tatălui ei, renăscute sub influența generalului după ce păruse că se năruiesc în scrum sub loviturile implacabile ale evenimentelor, că prezența lui Phleps, a trupelor sale, a instalațiilor misterioase de la „cazanele iadului“, a acelui tot mai încurcat du-te-vino de ofițeri de legătură, a desfășurării tot mai ample de forțe militare, nu răspund numai unor planuri militare, unei proiectate ofensive spre Carpații Meridionali, ci și unui plan mai diabolic, pentru că nu urmărește zdrobirea prin forță militară a altor forțe militare, ci exterminarea unei popu-

lații civile lipsite de posibilități de apărare. Ea începuse să înțeleagă, din teoriile nebuloase debitate de Phleps după cîteva pahare de vin despre stăpînirea implacabilă a „forțelor negre“, ca și din visele urzite de tatăl ei despre revenirea unui „nou Ev Mediu“ în care aristocrația își va redobîndi pierduta importanță și strălucire, că planurile celor doi bărbați sînt lipsite de consistență, de posibilități adevărate de realizare. Văzuse destul din retragerea dezordonată a trupelor lui Friessner (îndeosebi a armatei Wohler) dinspre Moldova, auzise destule despre înaintarea necontenită a trupelor sovietice pe tot uriașul front din răsărit și despre succesele importante dobîndite de Aliați pe frontul din vest, ca să nu aibă nici o încredere în posibilitatea unei restabiliri spectaculoase a situației de către o Germanie tot mai evident sleită, împotriva căreia se ridicau cu înverșunare țările pe care le transformoase în sateliți aparenți, așa cum făcuse Italia, România, Finlanda și Bulgaria. Evelyn nu avea nici o pasiune pentru politică și nu se contaminase de grandoarea tatălui ei. Crescută la Cluj, de o mamă actriță, pe care contele o luase în căsătorie atras nu numai de frumusețea ei dar și de celebritatea ei, visînd să-și aurească astfel blazonul pălit, și repudiată după Dictatul de la Viena, cînd contele n-a mai dorit să accepte „mezalianța“, vrînd să ocupe un loc cît mai important în noua ierarhie, Evelyn nu simțea nici o atracție spre forma de viață a tatălui. Visul vieții ei rămînea acela de a păși pe urmele mamei sale, de a înfăptui un vis de artă pe care-l situa mai presus de orice. Atunci cînd evenimentele s-au precipitat și amenințarea războiului și dificultățile de tot felul s-au acumulat cu asprime asupra Clujului, mama Evelynei și-a sfătuit fata să accepte invitația tot mai insistentă a tatălui ei, de a-și petrece vara la moșia de lîngă Band, sperînd că în felul acesta îi facilitează scăparea de greutățile tot mai dure ale vieții și de amenințarea bombardamentelor și — într-un timp previzibil de orice minte lucidă — a luptelor directe. „Biata mamă, se gîndea acum Evelyn cu amărăciune, nu se gîndise că în schimbul belșugului de la moșie (indecent și provocator în condițiile grele ale acelei perioade) fata ei va ajunge în focarul unor combinații tenebroase, expusă la pericole pe care nici nu le-ar fi putut imagina la Cluj. Desigur, se gîndea fata cu o strîngere de inimă, biata ei mamă nu avea cum să prevadă evoluția surprinzătoare a situației, și mai ales întoarcerea armelor de către România, care

a apropiat moșia Korniss de teatrul de operațiuni militare, expunînd-o la pericole pe care Clujul nu le cunoștea deocamdată, după cum nu a prevăzut opoziția tatălui ei la orice încercare de a părăsi moșia și de a se întoarce la Cluj.“ Contele nu avea nici o temere legată de evoluția viitoare a situației. Pentru el Germania continua să reprezinte forța colosală care era la începutul războiului iar retragerea generală a forțelor germane pe toate fronturile însemna doar o repliere tactică, avînd ca scop îndepărtarea inamicilor de bazele lor de aprovizionare și pregătirea celor mai bune condiții pentru aruncarea masivă în luptă a armelor noi, capabile să decidă în cîteva zile soarta războiului. Întoarcerea armelor de către România nu slăbise optimismul contelui ci îl fortificase. El vedea în acest act o investigație a Providenței, care făcea posibilă ocuparea Ardealului de sud și instalarea liniilor de rezistență împotriva ofensivei sovietice pe linia Carpaților, pe care o credea absolut inexpugnabilă. Sosirea lui Phleps și instalarea cartierului său general în castelul de lîngă Band, faptul (înțeles de Evelyn doar din vagi aluzii ca și din încrederea și prietenia pe care cei doi bărbați și-au arătat-o din prima clipă) că tatăl ei și Phleps se cunoșteau de mult și erau uniți de idei comune, au întărit încrederea contelui în îndreptățirea iluziilor sale și i-au înzecit fanatismul. În plus, Evelyn, care ascultase multe convorbiri dintre tatăl ei și generalul SS despre măsurile necesare pentru a asigura docilitatea populației, atît în teritoriul care urma să fie ocupat ca și în spatele frontului, deci în zona castelului, își închipuise că amenințările se referă la crescînda posibilitate de izbucnire de revolte armate, pe care le considera imposibile. Acum însă, după vorbele schimbate de Phleps și conte la cină, își dădu seama că discuțiile nu se referiseră la eventualități abstracte, ci vizau o acțiune a cărei declanșare așteptase doar un pretext, pe care oricum o oferea acțiunea lui Popa și a lui Regman.

Ieși din dormitorul ei, unde stătuse după ce s-a terminat cina, ca să cumpănească în liniște ce are de făcut, și coborî scările de serviciu, pînă la cămăruța de lîngă bucătărie unde dormea bucătăreasa. Castelul fusese înconjurat cu un cordon de santinele, dar Phleps nu dorise să-l supere pe conte cu măsuri suplimentare de pază luate în interior, așa că Evelyn nu fu văzută de nimeni. Bătu încet la ușă, chemînd-o în șoaptă pe bucătăreasă pe nume, ca să n-o sperie. Ușa se deschise repede, căci după toate semnele și fe-

meia era prea agitată de întîmplările zilei ca să poată adormi. Cele două femei se sfătuiră multă vreme, în șoaptă, apoi Evelyn se întoarse în camera ei iar bucătăreasa se îmbrăcă în grabă și ieși din castel, îndreptîndu-se spre grajdul unde se afla calul cu care își făcea drumurile spre sat. Își dădu însă seama că cercul de pază din jurul castelului s-a strîns, căci abia făcu cîțiva pași și o santinelă o opri, deși o cunoștea. Din fericire nu ieșea niciodată fără permisul semnat de aghiotantul lui Phleps, cu care fusese înzestrat tot personalul castelului, și care-i asigura liberă trecere, așa că își putu urma drumul plănuit. Ajunsese înainte de a se crăpa de ziuă la casa în care locuia fratele ei dar spre marea ei mirare nu-l găsi acasă. Se gîndi o clipă că a fost și el arestat, dar lucrul acesta i se părea improbabil căci un mare invalid de război se bucura chiar și în aceste zile învălmășite de anumite avantaje. Vru să aprindă lampa cu petrol și atunci constată că sticla e caldă, deci bărbatul nu putuse pleca decît de cîteva clipe.

Ieși în aerul răcoros al începutului de zori și-n minte îi apăru gîndul că fratele său o fi plecat la castel, dorind să-i comunice ceva și va intra astfel în mijlocul rețelei de santinele expunîndu-se la pericole imprevizibile, tocmai el, singurul care cunoștea ascunzișul celor doi fugari urmăriți cu atîta înverșunare. Își aminti că ea venise pe drumul bătut de carele castelului, în timp ce cărarea făcea o scurtătură importantă și e puțin probabil ca fratele ei, dorind să ajungă cît mai repede la ea, să fi apucat drumul mai lung. O porni deci în mare grabă, gonindu-și calul fără milă, și-l ajunse pe bărbat în apropiere de liziera de stejari bătrîni care mărgineau parcul înspre sat. Îi făcu semn să se urce în trăsură și se întoarse spre sat.

— Ce voiai la castel? întrebă ea.

Bărbatul tăcu îmbufnat, privind mișcarea cailor.

— Ce-i? Ai amuțit? se răsti femeia, neștiind ce să creadă.

— Tu știi cîți oameni de-ai noștri au arestat pentru nebunii tăi? mormăi bărbatul cu o ciudă mohorîtă. Aproape două sute! Două sute de oameni cumsecade, pentru doi nemți, puturoși!

— Nimeni nu-i puturos pentru că-i neamț, ori că-i ungur ori român! E puturos omul rău și cîinos! De unde știi ce fel de oameni îs ăștia doi? grăi femeia, foarte calmă.

— Tu nu știi ce mi-au făcut mie nemții? izbucni bărbatul cu ciudă, ridicînd spre ochii femeii cioturile mîinilor. Nu vezi că m-au făcut neom?!

Femeia opri calul și-l privi tăcută în ochi. Apoi zise foarte încet:

— Și pentru ce ți-au făcut niște nemți bezmetici, tu vrei să-i nedreptățești pe aceștia doi? Tăcu îngîndurată cîteva clipe, în timp ce bărbatul o privea cu mînie stăpînită. Oare nu te gîndești că oamenii aceștia nu pot fi ai lor, ai celor răi și bezmetici, dacă a pornit atîta soldățime ca să-i prindă?? I-ai întrebat tu, ce-i cu ei, cine-s și ce învîrt în lumea asta?

— Nu, răspunse Pișta întunecat. Nu am avut timp. Tu mi-ai spus să-i ascund, eu i-am ascuns, și cu asta basta! Am terminat cu ei! Nici să nu-i mai văd!

— Da, zise femeia, și în glas începu să-i fiarbă mînia. Nici să nu-i mai vezi! Dar să-i vinzi călăilor!

— Nu să-i vînd, strigă aproape bărbatul. Să-i dau în schimbul celor arestați! Ce-au făcut cei doi nemți, e treaba lor! Nu mă privește! Dar oamenii de la noi n-au făcut nimic! De ce să sufere ei?

— Pe ai noștri nu-i scapi vînzîndu-i pe cei doi! spuse femeia foarte calm. Pe ei nu i-au arestat pentru că ar crede că i-au ascuns pe cei doi! I-au arestat ca să bage groaza în ei! Tu nu vezi? Nemții îs puțini, slabi, speriați! Toată lumea știe că rușii se apropie zi și noapte! Românii au trecut de partea lor! Dacă s-ar mișca și țăranii de pe aici, ce nădejde mai are neamțul? De aceea, vrea să-i înfricoșeze ca să nu se miște nimeni!

— S-ar putea, recunoscu bărbatul cu îndoială. Dar ei zic că i-au prins ca să spună unde-s ascunși cei doi! Dacă-i dăm pe aceia și nu-i eliberează pe cei arestați, vom ști ce să facem!

— De ce să nu vedem ce-i de făcut fără a vinde pe nimeni! Fără a ne lua două vieți pe suflet! Să-i întrebăm pe ei: ce vor și ce planuri au? Poate că îi pot ajuta și pe cei arestați!

Bărbatul încuviință în tăcere. Între timp se apropiară de șura părăsită și femeia opri trăsura în spatele unei clăi de fîn. Se apropiară cu fereală de ascunzișul celor doi. Își lipiră urechile de peretele de paiantă și ascultară în liniștea deplină a ceasului de dimineață. Începură să deslușească încetul cu încetul primele cuvinte. Și se priviră uimiți. Cei doi nemți vorbeau românește!

— E de rău, dom' căpitan!, se auzi glasul lui Regman. Pişta al nostru ne-a lăsat ca într-o capcană de şoareci. A uitat de noi, şi pace!

— Lasă, Regman, nu te pripi, se auzi glasul domol al lui Popa. Vom trăi şi vom vedea! Pînă una-alta, ne-a salvat ascunzîndu-ne aici. Altfel ai fi de mult în mîinile lui Phleps. Şi atunci să te văd!

— Bine că am transmis informaţiile, bodogăni Regman. Să ştie ai noştri ce au în faţă!

Pişta făcu, de surprindere, o mişcare bruscă şi răsturnă o roată veche de car, rezemată de peretele şurei. În ascunziş încetară cuvintele. Cei doi fugari îşi pregăteau armele şi pîndeau mişcările de afară.

— Staţi domol, se auzi glasul liniştit al bucătăresei, de data aceasta pe româneşte. Noi sîntem, nu vă temeţi! Pişta şi Iulişca.

21

După plecarea bucătăresei, Evelyn se întoarse în camera ei şi încercă să adoarmă. Dar nervii îi erau prea încordaţi de întîmplările zilei, de pericolele îngrămădite în jurul ei, ca somnul să-i vină pe gene. Se zvîrcoli multă vreme în pat, apoi, cînd zorile de ziuă începură să arunce pretutindeni o lumină alburie-albăstrie se hotărî să treacă la acţiune. Ameninţările voalate ale lui Phleps nu puteau fi trecute cu vederea, nu se putea legăna în iluzia că prietenia lui cu tatăl ei o va putea ocroti dacă va afla ceva despre rolul ei în acţiunea celor doi fugari sau chiar şi numai dacă bănuielile sale în legătură cu acest rol vor dobîndi un contur mai precis. Era necesar, se gîndea fata cu înfrigurare, să afle cît mai multe despre planurile misterioase ale lui Phleps, să-l informeze pe Popa, pentru a-l ajuta să facă tot posibilul ca să le contracareze şi apoi ea să dispară cît mai repede, încercînd să ajungă la Cluj, să caute ocrotirea mamei sale şi să caute să uite aventurile neverosimile în care a fost aruncată. Se îmbrăcă în grabă şi se pregătea să iasă în culoar, ca să vadă ce ar putea întreprinde, cînd pe neaşteptate mintea i se lumină de o amintire. În copilărie, cînd îşi petrecea adesea vacanţa de vară aici, în castelul tatălui, construcţia întortocheată a vechii clădiri, tainiţele ei uitate, coridoarele de legătură pline de praf, importante odată şi acum condamnate să doarmă cu uşile de acces zăvorîte ori ascunse de ziduri improvizate, oferea atîtea delicii pentru jocurile de-a v-aţi ascunselea pe care le organiza împreună cu verişoarele şi verişorii ei invitaţi să-şi petreacă împreună cu ea o parte a vacanţei de vară. Îşi aminti deodată cu o claritate stranie că din dormitorul tatălui ei, care pe vremea aceea era a bunicului (atît de bucuros să-i vadă pe copii jucîndu-se în jurul său) aflat la acelaşi etaj cu apartamentul ei şi cu biroul atît de straşnic păzit al lui Phleps, între două cămări, dintre care una era folosită de conte ca birou şi cealaltă ca un fel de arhivă lăsată în părăginire, de depozit de documente vechi, se afla un coridor întunecos şi îngust, pe care l-au folosit în anii copilăriei adesea pentru jocurile lor. Tatăi ei ura acest coridor inutil, nu-i plăcea nimic din ceea ce îi putea aminti nevoia frecventă a înaintaşilor săi de a se ascunde de mînia supuşilor lor răsculaţi, de a folosi căi secrete pentru a se salva ori pentru a se ascunde. Contele avea o nevoie arzătoare de a păstra despre trecut o imagine luminoasă, în care strămoşii săi erau necontenit cavaleri *sans peur ou reproche*, tocmai calităţile lor superioare îndreptăţind, în ochii săi, privilegiile pe care le aveau asupra „vulgului“ şi pe care era convins că le-a moştenit pe bună dreptate şi le merită pe deplin. Bunicul rezistase însă cu încăpăţînare la orice încercare de a-l convinge să permită zidirea vechilor coridoare, el ţinea la castel aşa cum era, aşa cum îl cunoscuse în copilărie şi cum a rămas în cursul întregii sale vieţi. După moartea bătrînului, însă, moştenitorul său, tatăl Evelynei, îşi înfăptui cu grabă vechea dorinţă de a moderniza castelul, de a desfiinţa încăperile şi coridoarele inutile, şi vechiul coridor întunecat care unea dormitorul de acum al tatălui cu biroul de azi al lui Phleps a fost desfiinţat. Totuşi, contele nu s-a putut hotărî să renunţe la cele două cămăruţe alăturate dormitorului şi nici să le unească prin uşi directe cu acesta, aşa că desfiinţarea culoarului de legătură s-a rezumat la zidirea capătului său dinspre biroul lui Phleps, care a fost transformat astfel într-o încăpere izolată, pe care generalul a socotit-o imediat potrivită pentru a-şi instala biroul.

Amintindu-şi de întîmplările de demult, Evelyn se hotărî fără ezitare să încerce să surprindă ceva din secretele generalului folosind vechiul coridor despărţit de bi-

roul său doar printr-un zid subțire. Ieși din apartamentul ei impunîndu-și calm și stăpînire de sine, trecu prin fața santinelei din ușa biroului lui Phleps, care o salută lovindu-și călcîiele și bătu încet în ușa tatălui ei, fiind sigură că el a coborît de mult în sufrageria mică pentru a bea ceva tare și a-și lua micul dejun. Nu se miră cînd nu primi nici un răspuns, intră liniștită în dormitorul contelui, se strecură în coridorul îngust dinspre biroul generalului și își lipi urechea de peretele despărțitor. Fu decepționată cînd nu auzi de dincolo nici o mișcare dar rămase cu răbdare la postul ei de pîndă, sperînd că tatăl ei, chiar și dacă va reveni în dormitor, nu va folosi îngustul coridor dintre cele două cămări pe care le folosea foarte rar. După noaptea de nesomn, în liniștea mocnită a coridorului invadat de întuneric, o moleșală de plumb puse cu încetul stăpînire pe ea, simțea că somnul o invadează viclean, treptat, ca o apă călduță aducătoare de uitare. Adormi probabil, așa în picioare cum era, căci se trezi speriată de vocea puternică din biroul de al cărui perete se rezema. Era glasul lui Phleps, și din răsunetul lui Evelyn înțelese că generalul era supărat. Nu pricepu însă nimic din cele spuse, buimăcită încă de somn. Își dădu însă seama că cel care îi răspunse era după toate semnele domnul Wagner din Brașov, a cărui voce înaltă, de scapet, era într-un contrast extrem de comic cu făptura sa scundă și lată, aproape patrată, în timp ce prietenul său, domnul Schneider din Sighișoara, foarte slab și înalt, avea o voce profundă, cavernoasă. Domnul Wagner era sau foarte speriat sau foarte agitat, căci vocea i se înălța tremurătoare, ca flacăra izbucnind pe neașteptate a unei lumînări care pîlpîise pînă atunci liniștită.

— Și ce cîștigăm noi din asta? țipa consternat glasul domnului Wagner. La București n-ați reușit nimic! Gerstenberg, care făcea pe grozavul s-a predat ca un copil speriat! Pe Valea Prahovei s-a prăbușit tot sistemul nostru! De unde vom mai lua petrol? Brașovul e în mod ferm în mîinile românilor! Trupele venind prin Întorsura Buzăului și pe la Cheia au fost interceptate de români și s-au predat! În jurul Brașovului nu avem forțe care să conteze! Marile unități românești se desfășoară în sudul Ardealului! Rușii sînt în Valea Prahovei, iar în răsărit au pătruns în Secuime! Și dumneavoastră vreți să radeți Brașovul de pe fața pămîntului! La ce ne folosește?

Vocea groasă și așezată a domnului Schneider, din Sighișoara, răsună lugubră, întărind disperarea evidentă a prietenului său:

— Iar ofensiva de aici, dinspre nord, întîrzie mereu! Ce credeți? Că inamicii ne așteaptă pînă ne pregătim noi? Dacă mai întîrziem cîteva zile nu mai ajungem la Sighișoara cît e lumea, necum să ajungem în Carpații Meridionali!

Glasul generalului izbucni plin de mînie și de revoltă:

— Mai aveți îndrăzneală să vă deschideți gura?! Voi, care ați stat cu mîinile în sîn cînd ați văzut că românii își întorc armele! Cum de n-ați putut face nimic? Să fi ținut în mîini măcar un oraș: Brașovul, Sibiul, ori Sighișoara! Un singur oraș, oameni buni! Dar voi, nimic! Ați înghețat de frică, v-ați ascuns în gaură de șarpe!

— N-am înghețat și nu ne-am ascuns, spuse domnul Wagner, și glasul său strident nu mai era plin nici de enervare și nici de teamă, ci de o imensă tristețe. Sîntem vlăguiți! Nu mai putem face nimic! Ne-ați dus tinerii, i-ați luat la SS, i-ați semănat în glodurile Rusiei! Nu mai avem nici oasele lor! Zac departe, cine știe unde! Nu mai sîntem decît noi, bătrînii!

Domnul Schneider din Sighișoara întări și de această dată vorbele prietenului său:

— Am făcut tot ce ne-ați poruncit. V-am ascultat, crezînd că totul o să iasă bine. Nu ne-a fost ușor... Căci noi pe acest pămînt nu am trăit din sabie ci din plug și din uneltele meșteșugarilor! Iar acum cîțiva ani, așa cum ați dorit, am pus mîna pe arme! Acuma ce mai vreți de la noi?

Glasul lui Phleps izbucni de dincolo de zid plin de amenințare:

— Ce mai vrem? Să crăpați pînă la unul! Dar să crăpați fără un cuvînt! Iar cine mai scoate o vorbă, îl pun imediat la zid!

O clipă se făcu tăcere, apoi pași greoi străbătură camera vastă și ușa răsună deschisă cu violență:

— Knaust! Se auzi de pe culoar vocea lui Phleps. Unde dracu umbli?

Apoi după cîteva clipe ușa se trînti cu violență și pașii grei străbătură din nou camera:

— Așa vasăzică, domnilor? Defetism?! Vă arăt eu defetism!

Se auziră alți pași, sprinteni, tinerești și glasul aghiotantului, acum oarecum speriat:
— Ordonați, domnule *Obergruppenführer!*
— Îi iei pe măgarii ăștia bătrîni, bubui ordinul generalului. Îi pui sub pază bună! Să fie păziți ca ochii din cap! Pe urmă, ofițerii din gruparea V, urgent la mine!
Un timp nu se mai desluşiră din camera de alături decît paşii grei ai lui Phleps. Evelyn şi-l închipui pe bărbatul voinic, măsurînd biroul vast în lung şi în lat şi se gîndi că generalul e tot atît de convins de zădărnicia planurilor sale ca domnii Wagner şi Schneider, pe care tocmai îi pusese sub arest, dar că e mînat de ceva turbat și rău, de o ambiție demențială ori de o aprigă dorință de răzbunare, să meargă înainte, fără ezitare, pe drumul spre dezastru, presărat cu orori și crime. Ușa se trînti din nou și mulți pași sprinteni străbătură camera, în timp ce pașii greoi ai lui Phleps încetară să mai măsoare biroul, semn că generalul s-a așezat la birou sau s-a oprit în fața hărții din perete. Cîteva secunde nu se auzi nimic, apoi glasul lui Phleps răsună puternic, sec, marțial:
— Domnilor, ceasul acțiunii, pe care l-ați așteptat cu atîta nerăbdare, e aproape! Am primit comunicarea că mîine în zori, la 4,30, va începe marea ofensivă spre sud. Gruparea aeriană Rudel își va începe activitatea, pornind de la Reghin. În cursul zilei de mîine vom avea informații exacte despre deplasarea marilor unități inamice. După toate prevederile, mari concentrări de trupe rusești se vor afla în jurul Brașovului! Trebuie să fie pregătit totul ca peste 48 de ore toate trupele să fie gata de acțiune! În cîteva ore trebuie să semănați moarte, distrugere și panică peste toate obiectivele fixate. Ofensiva noastră va trebui facilitată prin groaza produsă de rachete în spatele frontului inamic. Să nu uitați nici o clipă: armele pe care le mînuiți se numesc *Vergeltungswaffen!* (arme de răzbunare). Ele trebuie să servească răzbunarea, indiferent de efectele militare! Inamicii să vadă că cu voi nu-i de glumit!
Glasul generalului amuți pe cîteva secunde în care biroul vast rămase cuprins de o tăcere deplină. Apoi izbucni sec, ca un bici:
— Nici ceilalți nu vom sta cu mîinile în sîn! În urma forțelor ce vor înainta se vor desfășura unitățile de represiune! Făcînd ordine! Asigurînd cu mijloace ferme spatele frontului!

22

Bucătăreasa urcă rîzînd pe scară, privindu-i pe cei doi bărbați care își scoseseră doar capetele din fîn.
— Dar bine, oameni buni, continuă ea pe românește. De ce n-ați spus cine sînteți! De ce l-ați lăsat pe Pișta să creadă că sînteți nemți? Că era gata să vă pună cruce!
Se cuibări lîngă ei în fîn, privind cu scîrbă pistoalele mitralieră așezate la îndemînă, iar Pișta, care-i privea cu surprindere, de parcă i-ar fi văzut pentru prima dată, se ghemui lîngă ea.
Popa tăcea, cumpănind evoluția situației, dar Regman era evident amuzat de cele ce li se întîmplau și rîdea mut, privind-o cu plăcere pe femeia rumenă și trupeșă.
— Păi ce era să facem? Doar nu era să venim cu steagul în frunte și strigînd că sosesc doi români să cucerească lumea!?
Femeia rîse, aranjîndu-și cochetă părul sub basma, dar ochii i-au rămas foarte serioși:
— Apoi că nu-i tocmai timp de glumit. Că Pișta era gata să aducă nemții peste voi!
Popa îl privi cu atenție pe bărbatul întunecat, care găsise ceva de privit în altă parte ca să-i evite ochii:
— Am avut impresia că nu ne prea are la inimă... Dar n-am înțeles de ce?
— N-ai înțeles? întrebă Pișta, mîniindu-se parcă de naivitatea lor. Dar nu mi-ați văzut mîinile? Nu v-ați întrebat, unde le-am uitat?
— Ba da, spuse Popa cu răbdare, împăciuitor. Am înțeles, din ceea ce ne-ai spus, că le-ai pierdut în război... Dar nu-mi pot explica în ce împrejurări?
— Nu-ți poți explica? Dar cu voi nu s-a întîmplat la fel?
— Ce?
— Cum, ce? Cu retragerea! Cu nemții!
— Adică?
— Adică, au spart rușii frontul în ianuarie 43 la sud de Voronej. Au trecut peste Don de parcă nici n-ar fi fost. Au trecut peste liniile noastre ca prin brînză! A început fuga cea bezmetică, de oameni înspăimîntați, luați de teama de moarte ca de-un puhoi. Am fugit și eu, nu

mai știu cît. Mi se părea că fug de un veac. Au trecut zile și nopți. Ne răzlețisem de ceilalți. Nu mai eram decît șapte sau opt în grupul acela. Am văzut fericiți că apare o coloană de camioane germane. Fugeau și ei, dar ei aveau cu ce! Ba mai era și loc gol, destul. Ne-am spus: Har Domnului, am scăpat. Sînt aliații noștri. N-o să ne lase să pierim. Am început să facem semne, alergînd spre ele. Mașinile nu s-au oprit, dar nu era greu să ajungi la ele, căci înaintau destul de încet prin zăpadă. I-am văzut pe cei din camioane rîzînd. Brava lor, ne-am zis. Ăștia da, soldați, Nu se sperie cu una cu două. Lîngă ei ne va fi și nouă bine. Am ajuns lîngă camioane. Nemții se uitau la noi rîzînd, nu făceau nici o mișcare să ne ajute, dar nici nu ne alungau. Se uitau la noi și rîdeau. Ne-am agățat de platforme, încercînd să ne săltăm. Eram slăbiți, nu reușeam, dar nădăjduiam că cei de sus ne vor ajuta. Și atunci au început să dea. Cu lopețile Lineman. Metodic, fără grabă. Nu la cap. Așa se termină repede, mori și ai scăpat. Nu! Ei ne-au retezat doar degetele, lăsîndu-ne prăbușiți în zăpadă, în loc de mîini cu niște cioturi boante din care șiroia sînge. Am zăcut în zăpadă și nici acum nu știu de ce n-am înghețat. Ne-au cules ai noștri, alte unități rătăcite din drumul mare al oștirii în retragere. Într-un tîrziu am ajuns și la un spital... Și așa!

— Păi da, zise Regman încet, gînditor.

— Da, aprobă Popa. Acuma înțeleg. Și mă mir că n-ai aprins șura asta deasupra noastră, să ne pîrjolești...

— Nu, strigă femeia, supărată. Nu așa. I-au făcut rău niște nemți. Nu toți! Pentru unul sau zece nu-s vinovați toți! Eu și cu Pișta nu sîntem de vină pentru ceea ce face Horthy ori contele nostru! Voi nu sînteți vinovați pentru ce a făcut Antonescu!

— Da zise Popa cu convingere. Ai dreptate! Uite că nici Pișta n-a gîndit altfel, căci nu ne-a pîrjolit!

— Nu, admise femeia. Dar era să vă vîndă nemților!

— Apoi că nu-i chiar așa, spuse Pișta, greoi, potrivind anevoios cuvintele, nu pentru că nu le cunoștea ori nu i se supuneau, ci pentru că era dificil să contureze cu exactitate un gînd pe care nici el nu-l cumpănise prea mult, nu-l întorsese pe toate fețele ci îl acceptase așa, dintr-o dată, pe-o evidență indiscutabilă, și acuma i se înfățișa sub o altă lumină. Știi bine că au arestat vreo două sute de oameni. Zicînd că-i împușcă dacă nu spun unde sînt cei doi fugari... Adică voi! Dar ei, săracii cum să spună, că nu știu! Singurul care știe sînt eu... Și atunci mi-am zis: Pot lăsa la necaz mare două sute de oameni cumsecade, de-ai noștri, pentru doi nemți care vreau să se ascundă după ce Dumnezeu știe cîte păcate au săvîrșit? Îi privi cu ochi mari, nedumeriți parcă de propriile sale îndoeli apărute deodată, nici el nu mai înțelegea cum, și întrebă: Păi n-am dreptate? Nu-i drept așa cum zic?

— Nu, zise femeia cu hotărîre, ca o zeiță arhaică, planturoasă și lentă, dar neabătută din calea dreptății ei. Întîi și-ntîi, spuse numărînd pe degete, pentru că nu știi dacă vînzîndu-i pe ei îi scapi pe ceilalți. Al doilea, pentru că nu știi dacă cei pe care-i vinzi îs păcătoși ori ba! Și al treilea, pentru că pe oameni nu i-au arestat pentru că vreau să-i prindă pe aceștia doi (arătă ea spre Popa și Regman) ci pentru că așa li-e planul, și așa ar fi făcut de se iveau aceștia doi, de nu! Și cu asta, spuse ea gospodărește, ca după terminarea unor socoteli încurcate, făcînd un semn de parcă ar fi retezat dorința fratelui ei de a spuse ceva, am ajuns acolo unde trebuia să încep. Căci am venit aici și l-am adus și pe căpățînosul acesta (arătă ea spre Pișta) din porunca domnișoarei Evelyn, ca să vă aduc o veste...

În clipa aceea Pișta își ridică dreapta ciuntită făcînd semn să tacă. Ascultară cu toții cu atenția încordată, urmînd pilda ciungului care asculta foarte concentrat un sunet deslușit doar de el. Cîteva clipe nimeni, în afară de Pișta, nu auzi nimic.

— Se apropie un cal ori mai mulți — zise ciungul foarte încet. Aud tropotul de departe!

Bucătăreasa asculta cu atenție dar nu auzi nimic:

— Nu aud nimic, zise ea într-un tîrziu. Dar dacă vin, ieși în calea lor și du-i de aici, oricine ar fi. Nu-i putem lăsa luați ca din sac pe prietenii noștri.

Bărbatul coborî scara, cu o repeziciune uimitoare la cineva care nu-și poate folosi mîinile. Îi auziră pașii tropotind în șură, cînd alergă spre ieșire. În clipa aceea deslușî și Regman tropotul de copite al unui cal:

— E un singur călăreț, șopti el. Nu pot fi nemți... Ei nu umblă niciodată singuri.

Rămaseră în tăcere așteptînd să vadă ce se întîmplă. După cîteva minute auziră glasul lui Pișta:

— Coborîți, oameni buni. A venit domnișoara Evelyn.

23

După ce a reușit să iasă, fără să fie surprinsă de nimeni, din coridorul în care a putut să asculte vorbele lui Phleps și să-i înțeleagă planurile, Evelyn coborî scările spre hol, frămîntîndu-se ce trebuie să facă. Ar fi dorit să se poată sfătui cu cineva, dar își dădea seama că nimeni nu o poate ajuta și simți cu o adîncă strîngere de inimă cît de singură e. Regreta acum că o trimisese în zori pe bucătăreasa Iulișca, poate singura ființă în care avea încredere, să ducă vestea despre pericolul care îi pîndea pe țăranii arestați, și nu putea să se sfătuiască nici cu ea. Se gîndi că cel mai bun lucru ar fi să plece în sat, sperînd s-o întîlnească în drum pe Iulișca ori s-o găsească în casa fratelui ei, ciungul. În timp ce o asaltau aceste gînduri se trezi chemată de tatăl ei, care se găsea în biblioteca din stînga holului. Contele, care atunci cînd îl zări tocmai închidea registrul gros în care își însemna aproape zilnic notele pentru Cronica sa, îi făcea semn să se apropie și Evelyn nu mai avea posibilitatea de a-l evita. Mergînd spre el îi trecu prin minte gîndul că la urma urmelor contele e, totuși, tatăl ei și că s-ar putea ca în sufletul său mai dăinuie un rest de omenie, care ar mai putea fi trezit la viață. „Trebuie să încerc orice, își spuse ea cuprinsă de deznădejde, trebuie să fac totul, oricît ar fi de greu. N-am dreptul de a mă ține mîndră, de a nu încerca să-l înduplec pe tatăl meu, să-i trezesc sentimentele bune, să-l apropiu de o cauză mai cinstită și mai nobilă decît cea pe care și-a fixat-o și care-l ține legat de oribilul Phleps".

— Tată, îi spuse ea cu căldură, aș vrea să stăm de vorbă cîteva minute. Trebuie să-ți spun unele lucruri...

— Fetițo dragă, răspunse contele, ceremonios ca totdeauna dar acum evident distrat, preocupat de cu totul alte gînduri decît discuția cu fiica sa, știi bine că nimic nu-mi face mai multă plăcere decît să stau de vorbă cu tine... De altfel am impresia că n-am mai discutat de mult. Și că avem unele lucruri de lămurit. Mai ales pentru că ne așteaptă zile importante... Aș spune chiar: mărețe... Trebuie neapărat, da, neapărat, să discutăm, deschis, sincer, pe îndelete... Trebuie să știu că ești cu totul de partea mea! Căci sîngele apă nu se face și, în ciuda faptului că am fost silit să accept să fii educată de mama ta (n-aș vrea să spun nimic rău despre ea, am iubit-o cîndva, am făcut chiar prostia incalificabilă de a ceda în fața pasiunii și de a mă căsători cu o actriță — te rog să mă ierți că sînt silit să vorbesc astfel, dar n-am ce face, acesta-i adevărul, cu o actriță, eu, contele Korniss!) Deci: doresc mult de tot să discutăm! Dar nu astăzi, fetițo dragă, nu astăzi! Azi sînt foarte foarte ocupat. Trebuie să fac o serie întreagă de consemnări pentru Cronica mea! Despre evenimentele epocale aflate în pregătire! Despre ceea ce e în prag de a începe și care constituie începutul unei epoci de glorie! Pe urmă trebuie să-l însoțesc pe domnul general... Să vedem ce se poate face cu cei arestați... Pe urmă...

— Nu, tată, îl întrerupse Evelyn cu hotărîre. Vreau doar cîteva minute! Dar acum! Nu altădată, ci acum! Căci mîine va fi prea tîrziu!

— Dar, draga mea! protestă contele.

— Niciun „dar", tată. Trebuie să-ți vorbesc despre oamenii arestați. Și despre cei ce vor fi arestați începînd de mîine.

— Of, fetița mea, oftă contele excedat, și în glas îi creștea lent iritarea, nici nu știi despre ce e vorba! Astea-s probleme de politică, și încă de politică majoră, nu probleme de discutat de către femei! Rostul unei fete...

— Rostul unei fete este de a învăța să fie om!! Om între oameni. Dușman al lupilor! Prieten cu ceilalți oameni!

— Prieten cu dracu! izbucni contele mînios. O tînără fată are un singur rost: să asculte de tatăl ei, să nu uite că se trage din spița nobilă a conților Korniss, să fie frumoasă, să fie credincioasă soțului pe care i-l va alege tatăl ei, și să-și crească în evlavie, mîndrie și vitejie copiii!

— Tată, cine se trage, cum spui tu, dintr-o spiță nobilă, are și mari obligații. În primul rînd aceea de a dovedi noblețe și omenie în orice moment și în orice împrejurare! Așa cum ar trebui să procedezi tu acum. Azi!

Contele era atît de uluit de îndrăzneala fiicei sale încît nu putu scoate nici un cuvînt și Evelyn urmă, încercînd să fie cît mai calmă și mai convingătoare:

— Ai spus, dragă tată, că-l vei însoți pe domnul Phleps ca să decideți soarta celor arestați... Fii, tată, nobil și curajos, și convinge-l pe Phleps să nu oropsească niște oameni nevinovați! Cei arestați nu au nimic cu fugarii urmăriți! Tu știi bine acest lucru. Phleps o știe și el. Nu țăranii arestați i-au adus aici, în Castel! Tu i-ai adus, tată!

Iar Phleps s-a împrietenit cu falsul maior! El a avut încredere în el! El s-a lăsat înșelat! Noi toți! Atunci ce vină au țăranii arestați?

— Ce sînt vorbele astea? strigă contele enervat. Cum de-ți permiți să vorbești astfel cu tatăl tău?

— Știi bine că spun numai adevărul, spuse Evelyn foarte calm. Țăranii arestați nu au nici o vină. Ei nici nu știu ce s-a întîmplat aici, în castel! Dacă i-au văzut pe cei doi fugari s-au ascuns repede, să nu fie zăriți de cei doi SS-iști! Știi bine că tuturora le e groază de ei! De unde să știe că aceștia nu sînt SS-iști? Înțelege, tată, că suferința celor arestați e o crimă! Iar efectul acestei crime nu va fi teama, așa cum credeți voi, tu și cu Phleps, ci ura! Îi vor urî și mai mult pe hitleriști, tată! Dar te vor urî și pe tine! Ce vei face mîine, cînd nu va mai fi Phleps, ca să te apere, și vei rămîne singur, în fața acestor țărani și a urii lor?

— Îți interzic să mai vorbești! țipă contele, alb ca varul. Ai înnebunit! A izbucnit din tine partea de sînge plebeu! Influența nefastă a nenorocitei ăleia de actrițe!

— E posibil, tată. Dar ceea ce contează e să te trezești tu! Să nu fii părtaș la o crimă! Tu ai influență asupra generalului! Un cuvînt înțelept al tău ar trage mult în cumpănă! Sfătuiește-l, roagă-l, să le dea drumul celor arestați!

Contele o privi cu răceală, apoi începu să se plimbe prin bibliotecă, palid, nervos, cu mîinile la spate:

— Sînt foarte profund surprins, zise el stăpînindu-și enervarea, impunîndu-și să vorbească măsurat, fără să se lase stăpînit de nervi. Vorbele tale arată că am săvîrșit un mare păcat lăsînd să fii educată de mama ta! O să am grijă ca influența ei nefastă să dispară cît mai repede!... Tăcu un timp, privind cu atenție covorul. Apoi se întoarse spre Evelyn: O să cumpănesc foarte serios ce trebuie să fac cu tine! Dar acuma am alte probleme urgente! De azi însă, vei rămîne în apartamentul tău! Ți se va aduce acolo mîncarea! Musafirilor le voi spune că ești bolnavă... Așa... Între timp, voi cumpăni!

Pași grăbiți se auziră pe dalele de piatră ale holului și aghiotantul lui Phleps își făcu apariția în bibliotecă, întrerupîndu-le discuția.

— Domnul general vă așteaptă, domnule conte, zise Knaust, mirat parcă de lipsa de politețe a lui Korniss, capabil să facă să fie așteptat de către un *Obergruppenführer*.

— O, da, desigur, domnule locotenent, zise contele. O să-l rog pe excelența sa să-mi ierte întîrzierea. Dar, știți, fata mea a avut ceva foarte urgent de discutat cu mine, se explică el tulburat, pornind-o spre hol fără să-i arunce nici o privire fiicei sale...

Evelyn ascultă dusă pe gînduri zgomotul mașinii lui Phleps care demară pornind în trombă. Stătu cîteva clipe, pătrunzîndu-se de tăcerea lăsată ca o perdea groasă peste liniștea înțeleaptă a cărților vechi din rafturi. „Cîte cărți, cugetă ea în tăcere, cîte gînduri nobile, înțelepte și cugetări înalte, cîtă strădanie, veac după veac, pentru a-i face pe oameni mai buni, mai drepți, mai omenoși; și nici un rezultat; oamenii au rămas la fel de cruzi, de răi, de necugetați. Uite-l pe tata, se gîndi ea cu tristețe. A trăit o viață întreagă printre aceste cărți, le-a răsfoit adesea, și n-a înțeles nimic din miezul și din mesajul lor; e suficient să vină un Phleps, un reprezentant al barbariei și sălbăticiei, al instinctelor primare, și pojghița de civilizație se sparge fără prea multă rezistență, iar cizelatul și cultul conte, atît de mîndru de noblețea sa, de rafinamentul existenței sale modelate de bogăția a zece generații de străbuni, este gata să-l ajute să-i transforme în sclavi și, poate, să-i ucidă cu cruzime, fără milă, pe țăranii care-i muncesc de secole pămîntul și-i asigură bogăția! Nu, își spuse Evelyn cu dîrzenie, n-o să mă plec în fața voinței lui, nu voi da ascultare poruncilor sale, ci voi face totul pentru a răsturna planurile sale și ale lui Phleps!"

Imaginea maiorului Popa îi răsări pe neașteptate în minte. Îi fusese simpatic din prima clipă. Avea o privire calmă și deschisă, de om cinstit care nu are nimic de ascuns, care nu aceptă că lumea e un tărîm al crimei, al fărădelegii, al ororii. Nu avea suficientă experiență de viață pentru a-i cunoaște pe oameni, pentru a ghici gînduri și intenții ascunse de frazele elegante, zadarnice și mincinoase, dar avea cu adevărat o sensibilitate de artistă, o capacitate rar întîlnită de intuiție, o putere excepțională de a rezona la întîmplările din jurul ei, și acum era convinsă că nu se înșală, că Popa e un bărbat drept și bun, în care poate avea încredere. Acest sentiment, că cineva pe care nici nu-l cunoștea îndestul, e vrednic de încrederea sa, fusese atît de puternic încît nu a fost zdruncinat de faptul că l-a văzut omorînd un om. Evelyn nici nu se întreba cum de a

fost posibil să-l creadă fără nici o ezitare, din prima clipă, că cel omorît merita să fie ucis și trebuia să fie ucis, și cum de l-a ajutat pe ucigaș fără să se gîndească nici o clipă că prin aceasta ar putea sluji o cauză rea și nedreaptă? Singurul lucru pe care nu și-l putea explica și care o umplea de o vagă neliniște fusese acela că bărbatul cu privire dreaptă și cinstită poartă uniforma cea mai detestată din lume, că e un SS-ist, adică un slujitor necondiționat, crud și fanatic, al unui criminal sîngeros cum e Hitler. După fuga bărbatului admirat și al subalternului său, Evelyn a înțeles din cuvintele lui Phleps, din unele fraze ale tatălui ei, din vorbele celor din jurul ei, că ofițerul acela din SS nu a fost un SS-ist adevărat, a fost un bărbat cutezător, care sfidînd moartea a venit în castel, în focarul planurilor blestemate și inumane, ca să le dejoace! Acum, cînd văzuse că nu poate fi vorba de o revenire a tatălui ei la o poziție mai pătrunsă de omenie, și că ea nu mai poate spera nici un ajutor, gîndul tinerei femei se îndreptă spre ofițerul despre care nu știa nici măcar cine este, de unde vine și ce urmărește. „Da, își spuse ea cu toată hotărîrea, trebuie să-l găsesc neapărat. El este singurul om care mă poate ajuta!“

Ieși în grabă din castel, alergă la grajduri și înșeuă repede calul cu care se obișnuise în cursul verii trecute să străbată împrejurimile, să le admire frumusețea, să stea de vorbă cu oamenii care trebăluiau în cîmp. „Iulișca știe, probabil, unde se află Von Arnim“ își spuse ea, desemnîndu-l pe Popa cu numele său de împrumut, deși știa că este fals, neavînd la îndemînă alt nume pe care să i-l dea. „Trebuie s-o găsesc cu orice preț, ca să pot vorbi cît mai repede cu Von Arnim și să-i spun tot ceea ce știu despre planurile lui Phleps“. Se îndreptă întîi spre sat, amintindu-și că bucătăreasa îi spusese, atunci cînd o rugase să transmită fugarilor planurile lui Phleps privitoare la țăranii arestați, că îl va căuta pe fratele ei, ca să dea de cei doi bărbați. Găsi însă casa lui Pișta închisă, părăsită. „Unde pot fi oare“, se gîndi ea cu încordare, privind peste plaiurile din jurul ei. Și atunci zări în vale, departe, șura părăsită, înconjurată de mari clăi de fîn, unde îl văzuse de multe ori în cursul cavalcadelor sale din vară, pe Pișta. „Poate e și acum acolo“, se încurajă fata și o porni în galop într-acolo. Ajunse repede dar timpul i se păru infinit de lung și inima i se strîngea de teama nelămurită

că va sosi prea tîrziu, de parcă ar fi trebuit să prindă un tren a cărui oră de plecare era gata să bată. Se liniști cînd în umbra unui stog zări trăsura ușoară cu care plecase bucătăreasa, și totuși tresări speriată cînd se auzi chemată de vocea lui Pișta.

— Of, ce bine că te găsesc, Pișta. Trebuie să vorbesc cît mai repede cu ofițerul german! gîfîi ea, fără să coboare de pe cal.

— Cu ofițerul german? rîse bărbatul. Nu știu de nici un ofițer german! Mie mi s-au dat în grijă doi români. Cam travestiți, ca de bal mascat, dar români! Bine că am aflat din timp că nu-s nemți... mormăi el abia auzit în timp ce o conducea pe Evelyn spre poarta șurii.

— Dar eu trebuie să vorbesc cu maiorul von Arnim, insistă Evelyn.

— Și-o fi spus el nu știu ce *von*, rîse înfundat Pișta, dar îi căpitanul Ștefan Popa. Băiat de-al nostru, de-aici de lîngă Bistrița! I-a cam dus pe nemți de nas, dar mai are cîte ceva de făcut!

— Ștefan Popa? întrebă Evelyn, de parcă numele, auzit acum pentru întîia oară, i-ar fi fost cunoscut dintotdeauna. Bine! E mai bine așa! Dar unde-i acuma?

— În șură, și împreună cu omul lui, pe care-l cheamă Regman și-i, pare-mi-se, sas de-al nostru, de-aici din vecini, de la Mediaș, ascultă veștile pe care le-a adus Iulișca.

— Du-mă repede la ei, se grăbi Evelyn. S-au mai schimbat lucrurile... Sînt vești noi. Foarte importante!

— Măcar de-ar fi bune! oftă Pișta. De-ar ajuta să treacă războiul de prin părțile noastre. Și să ajungă odată la sfîrșit, să nu mai pățească și alții ce am pățit eu.

— Nu știu, își strînse buzele, neliniștită, Evelyn... Nu mă pricep la treburile militare... Poate ne așteaptă încă multe greutăți... Dar vom face și noi ce putem, să grăbim sfîrșitul încercărilor.

Au ajuns la poarta șurii și Pișta o împinse cu umărul, făcîndu-i loc fetei să treacă. Evelyn îl zări în clipa aceea pe Ștefan Popa. Lîngă el stăteau Iulișca și Regman, dar pentru Evelyn nu exista în clipita aceea decît imaginea căpitanului. Era în uniforma lui von Arnim, dar acum, cînd Evelyn știa că el nu are nimic comun cu uniforma aceea de SS-ist, pătată de atîtea crime, că ea este un simplu travesti, ca un costum de arlechin în carnaval, Evelyn nici n-o mai vedea. Ea nu vedea decît fața cinstită, des-

chisă, hotărîtă, a unui tînăr ofițer care a cutezat să treacă peste front ca să vină la ei, în castelul de lîngă Band, ca să ajute la destrămarea puterii malefice a lui Phleps. Își simți, ca în vis, mîna odihnindu-se în mîna lui caldă și puternică și simți deodată că nu e singură și neapărată, că îl are alături de ea pe bărbatul acesta cutezător, neînfricat, că el, și Pișta și sergentul acesta înalt, Regman, și Iulișca, ai cărei ochi luceau umezi, înduioșați, căci a înțeles cu cîtă plăcere își lasă mîna să se odihnească în palma puternică a căpitanului, și mii și mii de alți oameni, din apropiere și din depărtare, hotărîți să înfrîngă și să zdrobească pe cei ca Phleps, pe cei care au transformat lumea și existența într-un coșmar, sînt alături de ea, strînși în jurul ei ca un zid invizibil, că ea face parte dintr-o comunitate cu ei, comunitatea fără nume a oamenilor care doresc ca pămîntul să fie un tărîm al păcii, al fericirii, al înțelegerii reciproce, al binelui și al dreptății. Se pierdu în ochii buni și calzi ai bărbatului și nu tresări decît atunci cînd îi auzi, ca de departe, întrebarea:

— Ce mai face Phleps? Nu l-a dus încă vîntul spre alte meleaguri?

Ochii fetei se făcură duri și fermi:

— Nu! Phleps are treabă aici! De aici vrea el să dezlănțuie iadul!

24

Ștefan Popa ascultă cu atenție relatările Evelynei despre discuțiile lui Phleps, ascultate din ascunzișul coridorului desființat. Tresări cînd auzi că Phleps ordonase să-i fie aduși ofițerii din gruparea „Fau“ și dădu din cap nedumerit cînd fata îi comunică faptul că vorbind cu acești ofițeri Phleps spusese „armele voastre se numesc *Vergeltungswaffen.*“ După ce Evelyn termină ce avea de spus căpitanul se întrebă cu glas tare, dus pe gînduri:

— *Vergeltungswaffen!* Acestea sînt rachetele V1 sau V2! Ce caută astfel de rachete aici, lîngă Band? Și cum le-au adus? Pentru transportul lor e nevoie de șosele bune, de camioane uriașe, de piste pentru rampele de lansare! Mi se pare mai mult o glumă proastă!

— Acum vreo zece zile au tot cărat ceva cu camioane mari! interveni Pișta. Au interzis să mai ieșim după înserat afară din casă. Și toată noaptea uruiau camioane grele! Spre locul unde se zice că-s „cazanele iadului“! Spre platoul din mijlocul pădurii din spatele parcului castelului!

— Stai, Pișta, spuse Popa. Să nu ne grăbim. O rachetă V 1 are vreo trei tone! Și aproape zece metri lungime! Nu pot fi transportate ușor! Și nu pe drumuri ca cele de pe-aici!

— De ce? îl contrazise Pișta fără ezitare. Orice poate fi adus cu trenul pînă la cîțiva kilometri! Iar de-acolo, drumu-i bun! N-a mai plouat de trei luni, pămîntu-i tare ca cimentul! Iar acolo, la „cazanele iadului“, e ceva foarte secret! Pădurea e înconjurată de sîrmă ghimpată. Apoi sînt așezate mine... Am văzut cu ochii mei table cu avertismentul pe care-l cunosc din război: *Achtung! Minen!* Un cerc foarte des de santinele! Eu nu cred că toate astea îs pentru paza căprioarelor! Acolo e ceva necurat!

— Da, zise Popa, foarte preocupat. E ceva necurat! Dar nu putem ști, ce?

— Păi să mergem să vedem ce-i! spuse Regman cu glasul său calm, aproape plictisit.

— Imposibil, spuse Pișta foarte hotărît. Nici un iepure n-ar putea pătrunde pînă pe platou!

— Un iepure nu, recunoscu Regman foarte placid. Dar un om, da! Un om care știe ce face poate pătrunde oriunde!

— Dacă zici dumneata, rînji Pișta, strîmb, cu ironie. Am mai auzit eu vorbe de acestea! Dar să-l văd și eu pe cel care ar pătrunde pînă pe platou!

— Ei, spuse Popa, atras parcă de ideea lui Regman, poate că nu chiar pînă pe platou. Pînă undeva de unde se poate vedea ce-i pe platou!

— Hîm, făcu Pișta, scărpinîndu-se în cap. S-ar putea încerca! În partea opusă castelului, spre calea ferată, creasta e abruptă, roasă de torenți. Cu multe rîpe, multe văi adînci. Pe acolo s-ar putea ajunge pe coamă. De unde cu un binoclu bun se poate cerceta platoul... Adică atîta cît se vede din el printre copacii stufoși! Căci copacii de acolo sînt de vreo două sute de ani!

— O să încercăm! spuse Popa, care se hotărîse că această acțiune plină de riscuri trebuie cu orice preț încercată. Pînă una-alta, Regman, stabilește legătura și transmite ceea ce știm. Stai, să-ți redactez comunicarea.

Popa se așeză pe o loitră de căruță și începu să umple cu scrisul său mărunt și citeț o foaie de hîrtie așezată pe porthart. Cînd termină, Regman o citi cu grijă, o așeză împăturită în buzunarul de la piept, și începu să urce scara spre intrarea ascunzătorii lor, unde îl aștepta aparatul de emisie.

— De dumneata, Pișta, continuă Popa foarte concentrat, avem nevoie ca însetatul de apă. Fără dumneata sîntem orbi. Nu cunoaștem regiunea, nu putem ajunge în apropierea obiectivului... Dacă am încerca să ne găsim noaptea un drum, am ajunge aproape sigur în bătaia santinelelor... Singura noastră șansă e de a cunoaște terenul, de a-l cerceta ziua, de a ne face un plan de apropiere de obiectiv... Trebuie să ieșim de aici, să cunoaștem terenul, să examinăm, măcar din depărtare, coasta rîpoasă pe care zici că am putea încerca să ajungem pe creastă. Dar așa, în uniformele acestea, va fi cam greu... Oricine ne va zări își va aminti de cei doi fugari, și...

— Da, zise Regman, zîmbind de parcă ar fi auzit o veste bună. Și: pac-pac! Ne-ar vîna ca pe iepuri!

— Eu zic, spuse Pișta cumpănit, rumegîndu-și vorbele, să vă aduc niște haine de-ale noastre. Vă îmbrăcați și veniți cu mine. Toată lumea știe că eu îs slujitor al domnului conte. Am și *Ausweis* de la nemți... Dacă ne oprește cineva, jăndar ori cătană ungurească, io zic: slujba înălțimii sale domnului conte! Poruncă să duc oameni la cules! Că pe mulți i-a luat neamțul și-i ține închiși, iar bucatele și fructele se scutură și se pierd! Cu ce să cucerim lumea dacă n-om avea ce mînca? Dacă ne opresc nemții, le arăt *Ausweisul* și le zic, pe limba lor: îi duc la muncă, la *Arbeit*, repede-repede, adică *schnel-schnel*, cum le place lor să tot strige! Vă duc pînă într-o vale dinspre coasta cu bucluc, și apoi vă veți preface că lucrați și-ți cerceta locul și veți cumpăni ce puteți face.

— Foarte bine, aprobă căpitanul. Să vedem! La noapte, vom încerca să urcăm pînă pe creastă. Dacă e sub ea, pe platou, platformă de lansare e imposibil să nu fie și ceva lumină, oricît de camuflată! Ne va ajuta și binoclul maiorului von Arnim. Excelent binoclu! Cu mare luminozitate, bun pentru vînătoarea de noapte. S-ar putea să reușim! O șansă tot avem!

— Da, zise Regman, zîmbind din capul scării. Una la o sută!

25

Întunericul des al nopții se lăsase peste întinderi scufundînd lumea într-o tăcere profundă ca o mare neagră, nestrăbătută de nici o rază de lumină. Doar dinspre sud izbucnea din cînd în cînd mormăitul înfundat al tunurilor, și zarea se rumenea o clipă ca de o vîlvătaie stranie. Și, de parcă văzduhul ar fi fost stîrnit de bubuitul înfundat din depărtare, peste mulțimea nesfîrșită a stelelor nopții se prăvăliră cirezi mari de nori, iar dinspre răsărit prinseră a zvîcni scurt, cu lumini verzui-albăstrii, fulgerele urmate de bubuitul mînios al tunetelor.

— E tocmai vremea care ne trebuie, șopti Popa, nemișcat în rîpa la care îi condusese Pișta de cum se lăsase seara și lucrătorii aflați în pîlcuri rare în cîmp începuseră să dispară în cernerea de cenușă a înserării.

— Da, zise Regman, și Popa era sigur că sergentul zîmbește iar, după obiceiul său nedezmințit. Ne cresc șansele! Nu mai e una la o sută ci cinci la o sută!

— Poate și mai multe! spuse căpitanul, optimist. Dacă începe ploaia și nu încetează tunetele, ne putem cățăra mai cu îndrăzneală, căci nici cea mai bună ureche nu ne va distinge mișcarea! Dar fulgerele sînt ca niște rachete luminoase! Luminează totul cînd te crezi mai ascuns în întuneric! Te crezi nevăzut și deodată te afli sub ochii unei santinele!

— Păi asta-i cam așa, n-ai ce-i face. Dar dacă asta ni-e meseria...

Spusese ultimele vorbe cu atîta dezolare comică încît căpitanul era gata să izbucnească în rîs. Își aduse însă aminte unde se aflau și surîse doar înfundat:

— Ai tu chef de glume, Regmane, dar cînd te-o-mpușca neamțul în fund îi vedea tu!

— Vom trăi și vom vedea, șopti sergentul, și căpitanul era sigur că nici nu-i păsa, căci Regman nu putea crede că i se poate întîmpla și ceva rău.

Curînd începu să răpăie ploaia, bătînd ca în niște tobe în frunzișele copacilor, umplînd lumea de sunetul lor sec și grăbit, și căpitanul șopti, venindu-i în minte niște vorbe ale lui Avram Iancu, pe care le socotea cel mai scurt discurs din istorie:

— Gata sînteți, măi feciori?

— Gata! răspunse Regman.
— Apoi hai ș-om merge! zise Popa, începînd să se tîrască în sus pe rîpă, spre creasta care părea mai departe decît luna și stelele ascunse de nor. „Dacă mi-oi lăsa pielea în rîpele astea, își zise el, măcar știu că am pornit la drum sub pavăza unor cuvinte istorice!“
Înaintau foarte încet, cu infinită precauție, prinzîndu-se de rădăcinile groase pe care torentul le dezgolise spălînd pămîntul în lungul anilor, sprijinindu-și piciorul de cîte un colț de piatră, cu mare grijă să nu miște vreun pietroi din echilibrul său și să facă să se prăvălească spre vale, luînd cu el, ca o lavină, alte și alte pietre și stîrnind un zgomot care să atragă spre ei patrulele germane care străbăteau zona din jurul platoului misterios. Căpitanul regreta că a trebuit să dezbrace uniforma rezistentă, de care nu se prindeau toate crengile și toți mărăcinii, să îmbrace pantaloni groși de pănură, care-i stinghereau mișcările, și o flanelă veche, de care se prindeau mărăcinii cu gheare de criță, dar să rămînă cu cizmele de ofițer, bune la orice în afară de cățărat. Regman însă părea mulțumit de toate, înainta cu abilitate, fără zgomot, de parcă ar fi avut cel mai potrivit echipament. Deodată sergentul încremeni și-l trase de mînecă pe Popa.
— Vin! șopti el abia auzit.
După cîteva secunde desluși și Popa pașii. Spre norocul lor, soldații germani erau atît de obișnuiți cu pasul lor ritmic încît nici în patrulare nu-l puteau da uitării, iar tălpile bătute cu cuie ale cizmelor lor răpăiau pe crengile uscate înfrîngînd zgomotul monoton al ploii în frunzișele care începuseră să se ofilească. Căpitanul socoti că patrula merge pe una din potecile de vînătoare care străbăteau întregul deal în spirale dese și erau bine întreținute din ordinul contelui, vînător pasionat, pentru a servi la apropierea comodă de cerbi în timpul boncăluitului sau la plasarea vînătorilor la goana de mistreți și de lupi în toiul iernii, continuîndu-se și pe această coastă rîpoasă, foarte potrivită ca fiarele să-și găsească ascunzișuri în rîpele ei. Se gîndi ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi înaintat cu cîteva secunde mai repede și ar fi fost surprinși de patrulă tocmai în spațiul curățat de vegetație al potecii, dar alungă repede acest gînd. Stătură nemișcați pînă patrula se îndepărtă, dar nu așteptară pînă zgomotele ei se stinseră cu totul, gîndindu-se că poteca în spirală ar putea s-o scoată din nou în calea lor sau i-ar putea arunca în fața unei alte patrule. Înaintară mai repede, oarecum cu sentimentul că îndepărtarea patrulei i-a scăpat de pericolul cel mai important, cînd Popa avu impresia că zărește printre trunchiurile de copaci, desprinse din mîlul negru al întunericului ca niște pete de un negru mai dens, o umbră nemișcată.
— O santinelă în dreapta, șopti el abia auzit.
Regman se opri o fracțiune de secundă, apoi își continuă urcușul, șoptind:
— Atrageți-i atenția! E foarte aproape de rîpă! Nu putem trece neobservați.
Căpitanul îl privi cîteva clipe cum iese, tîrîndu-se pe burtă, din rîpă, și se îndepărtează, începînd să ajungă în coasta santinelei. Mai înaintă cîțiva metri, apoi se opri, strîngînd în mîini pistolul mitralieră. Dar lăsă arma îndată, gîndindu-se că orice împușcătură le-ar fi fatală, căci ar alarma întregul sistem de pază. Se gîndea ce va putea face ca să se apere în cazul că va fi observat de santinelă, urmărind concentrat mișcările lui Regman pînă cînd sergentul dispăru în întuneric. Atunci desprinse cu grijă o bucată de piatră din malul rîpei și o aruncă înainte, sperînd ca ea să cadă lîngă rîpă și să atragă atenția soldatului de pază fără a i-o concentra asupra rîpei în care era ascuns. Desluși bufnitura surdă a pietrii și auzii imediat mișcarea rapidă a santinelei, care își ațintise, probabil, arma spre locul de unde venise zgomotul. Mai desluși doi sau trei pași plini de ezitare, de prudență, scîrțîitul unei crenguțe uscate sub apăsarea tălpilor ghintuite ale cizmelor, și îndată după aceea bufnitura scurtă a saltului lui Regman, icnirea înăbușită a omului străpuns de pumnal și mișcarea înceată a sergentului care se ridica în picioare de lîngă cel doborît.
Înghață cînd destul de aproape, de la două sau trei sute de metri, auzi tresărind o voce:
— E ceva, Kurt?
Se destinse cînd auzi răspunsul gutural, mormăit, aruncat în plictiseală:
— Nimic. Ploaia.
Căpitanul ascultă pașii celeilalte santinele îndepărtîndu-se încet, apoi o porni mai grăbit în susul rîpei. Cînd ajunse la intersecția cu poteca de vînătoare, unde peste rîpă era întins un podeț primitiv din cîteva trunchiuri de copac, dădu de Regman.

— N-am fi putut trece nicicum de el! Aici trebuia să ieşim din rîpă, ca să trecem peste pod. Ne-ar fi luat ca din oală! Ori el, ori noi!

— Aşa-i, confirmă Popa în şoaptă. Să ne grăbim. Dă-i drumul!

Îşi urmară drumul prudent şi anevoios. Ploaia continua să bată şi şuvoaie tulburi, mîloase, porniseră să şiroiască prin rîpa pe care suiau cei doi, făcînd terenul lunecos şi urcuşul şi mai anevoios. Popa se gîndi că nu mai pot rămîne multă vreme în acea albie de torent, că apa prăvălită spre vale vuia, ea va fi tot mai multă, şi că nu trecuseră încă de cel de-al doilea cerc de santinele observat în cursul după-amiezii de pîndă, după cum era posibil să mai existe, înainte de a ajunge pe creastă sau chiar pe creastă, un al treilea cerc, cel mai periculos pentru că nu ştiau nimic despre el. Continua însă să înainteze în urma lui Regman, încercînd să nu se gîndească la nimic, rămînînd doar atent la semnalele realităţii înconjurătoare, mai ales la cele care putea trăda prezenţa vrăjmaşilor, şi să le folosească pentru a-şi apăra viaţa şi a-şi duce la bun sfîrşit misiunea dificilă. După cîteva minute se izbi cu umărul de picioarele lui Regman, semn că sergentul observase ceva şi se oprise.

— Ce e? întrebă căpitanul.

— Sus, în stînga, e un fel de lumină. Nu înţeleg ce e... Dar acolo se află cineva, şopti încet sergentul.

Popa îşi încordă privirea, încercînd să găsească lumina despre care îi vorbea Regman. Era, undeva deasupra lor, mai sus pe creasta care devenise mai abruptă, un fel de mijire pală de lumină. Căpitanul privea concentrat, frămîntîndu-şi creierul. „Da, îşi spuse el în sfîrşit. E unul care fumează. Ceea ce vedem noi e jăratecul ţigării, apărat cu căuşul palmei... Ei, da, îşi spuse el satisfăcut. Au obosit şi germanii. Sînt sătui şi ei. Au mai slăbit chingile lor lăuntrice, nu mai cred nici ei că disciplina, supunerea, ascultarea, respectarea regulamentelor şi ordinii e cea mai înaltă virtute bărbătească... Îşi mai dau şi ei drumul. Asta fumează în post. Ce sacrilegiu pentru un Niebelung! Dar pentru noi, adevărată salvare". Văzu micul licurici de lumină roşcată descriind o curbă şi îşi dădu seama unde e gura omului. Se tîrî încet spre malul rîpei, se agăţă de rădăcini ca să nu lunece pe coasta umedă şi lunecoasă, şi închise ochii cîteva secunde, strîngîndu-şi pleoapele ca să nu pătrundă printre ele nici o rază de lumină, şi, atunci cînd le va deschide, mijirea ţigării santinelei să fie suficientă pentru a-i permite să-l vadă pe omul acela cu care nu avea nimic, dar care trebuia să moară pentru ca ei doi, Popa şi Regman, să rămînă în viaţă. Reuşi, într-adevăr, să deslușească vagul contur al soldatului, bărbia luminată de ţigara din care trăgea cu sete, însemnele argintii ale trupelor SS, pe guler, şi braţul încordat azvîrli stiletul cu putere. Se auzi doar o izbitură abia perceptibilă şi apoi prăbuşirea greoaie a omului pe frunzişul umed.

— Înainte! Repede! şopti Popa înfrigurat. Să nu fie altul prin apropiere, că ne-am ars!

Se tîrîră repede pe buza rîpei, fără să mai intre în albia argiloasă, lunecoasă, pînă aproape de creastă, unde rămaseră cîteva minute întinşi pe iarba umedă, ca să-şi liniştească bătăile grăbite ale inimii şi respiraţia sacadată, să se pregătească pentru ultima încercare înainte de saltul final, şi să pîndească locul în care se aflau, mişcările din împrejurimi, prezenţa santinelelor sau a patrulelor care puteau să nimicească, acum în ultima clipă, tot ceea ce a fost obţinut cu atîtea eforturi şi înfruntînd atîtea pericole şi să lase nedezlegată taina „cazanelor iadului", acum, cînd erau atît de aproape de ele!

În acele zile ale anului soarele răsare puţin timp după 5,30, dar primele semne ale apropierii zorilor încep să se arate nu mult timp după ora 2. Popa şi Regman ajunseseră la ascunzişul lor de pe creastă puţin după miezul nopţii, cînd luna ascunsă de norii grei din care ploaia continua să şiroiască nu revărsa lumina ei pală-argintie peste lume şi totul era scufundat într-o beznă umedă, pîsloasă, de parcă timpul ploios al sfîrşitului de toamnă ar fi sosit mai curînd decît ar fi putut fi aşteptat. Cei doi bărbaţi se tîrîră cu grijă pînă sub frunzişele dese, umede, ale tufelor de alun de pe marginea crestei, de unde se prăvălea abruptă, spre platoul de dedesubt, coasta opusă, sub care pîndeau „cazanele iadului". Suiseră pînă pe buza prăpastiei, căci sub ei — aşa cum le explicase pe îndelete Pişta care cunoştea perfect aceste locuri — se căsca o adevărată prăpastie, un fel de prăvălitură largă de cîteva sute de metri produsă probabil de o mare alunecare a unei porţiuni a dealului argilos care transformase locul într-o gigantică pîlnie în fundul căreia începea platoul, îngustat în această parte de început de marginile prăvăliturii, care închideau vederea dinspre pla-

tou spre fundul larg al pîlniei de parcă ar fi fost cheile înguste, cu pereți înalți și prăpăstioși, ale unui pîrîu. Își căutaseră ascunziș în acel loc expus și periculos, de unde puteau aluneca lesne în prăpastie pe lutul transformat în mîzgă lunecoasă de ploaia care continua să bată cu mînie, pentru că după cum calculaseră împreună cu Pișta, buza prăpastiei părea locul unde se puteau aștepta cel mai puțin la santinele ori la treceri de patrule, ale căror cercuri trebuiau să se închidă, după toate probabilitățile, mai jos de această zonă periculoasă și greu accesibilă. Stătură multă vreme în tăcere, nemișcați, în încremenire deplină, și fiecare se gîndea că răpăitul ploii, care în timpul urcușului îi ocrotise astupîndu-le zgomotele, le devenise vrăjmaș, căci acuma acoperea zgomotul pașilor patrulelor sau santinelelor care se puteau mișca în apropierea lor fără să fie observate. Popa scoase cu mișcări foarte lente, cu cea mai mare fereală, binoclul lui von Arnim din teaca sa fină de piele și ducîndu-l la ochi sondă posibilitatea de a desluși ceva din bezna nemișcată de sub ei, unde bănuiau instalațiile periculoase, amenințătoare, pe care se bizuiau planurile lui Phleps. Constată însă decepționat că întunericul era prea des ca lentilele să poată capta vreo rază de lumină și că va fi silit să mai aștepte un timp, făcînd întoarcerea și mai periculoasă, deoarece în cursul ei se va crăpa de ziuă și santinelele doborîte vor fi cu siguranță descoperite, așa că cercul de foc din jurul lor se va strînge și mai mult, iar atenția paznicilor va spori. Se stăpîni însă cu voință neînduplecată, orice se va întîmpla și orice îi va aștepta nu trebuie să se lase cuprins de teamă, influențat de panică. Misiunea sa trebuia îndeplinită cu orice preț, și pentru reușita ei cel puțin unul din ei trebuia să ajungă neapărat la aparatul de radio-emisie ascuns în șura părăsită și să transmită informațiile dobîndite, de importanță vitală pentru soarta a mii și mii de oameni!

După un timp care li se păru nesfîrșit, liniștea nopții, tulburată doar de răpăitul monoton și adormitor al ploii, fu întreruptă de pașii grei ai unei patrule care înainta încet, cu douăzeci-treizeci de pași mai jos de locul unde erau ascunși cei doi; apoi se așternu iar tăcerea adîncă, pînă cînd ea fu sfîșiată de un strigăt ascuțit, mult mai jos, spre baza coastei urcate de cei doi bărbați, și Popa se gîndi că una dintre santinelele doborîte a fost descoperită și urmărirea

lor se va înteți iar atenția paznicilor se va înzeci. Auziră apoi glasuri în desișul pe care îl străbătuseră, ropot de pași care păru să se apropie dar curînd se pierdu în noapte. Peste cîteva clipe, cînd liniștea se așternu din nou peste întinderi și atenția lui Popa încetă să se concentreze asupra zgomotelor periculoase, revenind asupra platoului de sub ei, tresări. O vagă lumină albăstruie învăluia abia perceptibil gura dinspre prăpastie a platoului și în tremurul ei lin căpitanul desluși corpuri masive proiectîndu-se negre, cu un vag luciu metalic, pe peretele gălbui, de argilă, al prăpastiei care se deschidea de lîngă ei. Aținti binoclul lui von Arnim asupra acelor corpuri stranii și desluși destul de bine forma cunoscută a marilor proiectile cu care germanii bombardau de un timp, se pare că fără mare succes, Londra. Se concentră cu putere, nu voia să se înșele, nu vroia să transmită informații greșite, și reuși să deslușească pînă și rețeaua de oțel a marilor rampe de lansare și, în apropierea lor, siluetele camioanelor uriașe în care erau depozitate, probabil, rachetele care urmau să ia locul celor aflate acum pe rampe, iscînd un foc continuu. Întinse binoclul lui Regman, vrînd ca cele văzute de el să fie confirmate de ochii ageri ai sergentului, și dădu mulțumit din cap cînd acesta rosti: „Da! Rampe de lansare! Bombe de vreo zece metri!“

Popa îl lăsă pe sergent să continue cercetarea platoului, iar el începu, cu ajutorul busolei sale cu fosfor și al ceasului să stabilească cît se poate de exact locul unde se aflau. Apoi atinse cotul lui Regman și-i comunică în șoaptă coordonatele stabilite:

— Notează-ți-le bine, Regman! O luăm pe căi diferite. Poate scapă careva. Cine ajunge la emițător, transmite imediat, pe lungimea de undă cunoscută: „Echipa Popa raportează: Pe platoul menționat în raportul precedent constatăm prezența a cel puțin șase rampe de lansare. Fau 1 sau 2. Constatarea e absolut sigură, prin vedere directă. Opt sau zece camioane grele cu rachete sînt păzite în imediata apropiere. Coordonatele zonei sînt...“ Ai înțeles, Regmane?

— Înțeles, șopti sergentul.

— Atunci, dă-i drumul! Noroc!

În noaptea adîncă primele lumini slabe ale dimineții nu-și făcuseră încă drum și întunericul învăluia totul ca

un mîl negru și nepătruns. „E bine, își zise Popa. Așa s-ar putea să scăpăm! Nu sînt destui ca să închidă complet cercul. Și nu bănuiesc, poate, că noi am urcat spre creastă!“

26

Regman se tîrî cu o prudență extremă printre tufișuri, încercînd să miște cît mai puțin frunzele uscate căzute, căci știa că oricît ar fi de ude totuși fac un zgomot pe care un om stînd la pîndă îl aude ușor. Trupul său mare părea în asemenea situație că își pierde greutatea, plutea parcă la cîțiva centimetri deasupra terenului străbătut, se strecura pe sub frunzișele îngreunate de stropii de ploaie de parcă s-ar fi furișat printre ele o căprioară obișnuită să umble fără zgomot, pentru că de pretutindeni o pîndesc pericole. Se străduia să nu se gîndească la nimic, mai ales la capcanele în care ar putea cădea, la ochii care ar putea să-i deslușească umbra în întunericul de acum pălit al începutului abia mijit de zori, să-și concentreze întreaga atenție, toată agerimea simțurilor, toată dorința de supraviețuire în ochi și în auz, încercînd să-i descopere pe cei ce-l pîndeau și-l căutau, înainte de a-l descoperi ei pe el. Înmărmuri cînd la cîțiva metri în fața sa deslușí vag siluetele cîtorva bărbați. Se strînse de glia umedă ca la un sîn de mamă, cerșind parcă ajutor, convins că a fost zărit, că nu mai are scăpare, dar mai sperînd o minune. Cei din fața sa așteptau în continuare nemișcați, privindu-l parcă fix, și Regman avu impresia că își bat joc de el, că doresc să-l facă să creadă că nu a fost descoperit și să izbucnească apoi într-un hohot de rîs batjocoritor, țintindu-l cu armele lor care de la această distanță nu puteau greși ținta. Se gîndi o frîntură de secundă, mînios, să se ridice în picioare și să înceapă să tragă, ca să nu moară așa, nemișcat, neputincios ca un iepure speriat. Dar rămase lipit de pămînt cînd simți că o mișcare se produce în grupul nemișcat și un glas se răstește, deși abia auzit:

— Haideți. Nu-i nimic!

Ascultă, fără să-i vină să creadă că a scapat cu adevărat, pașii îndepărtîndu-se, pierzîndu-se cu încetul în întuneric, și abia atunci își auzi sîngele zvîcnindu-i în urechi de parcă niște tobe ar fi bătut foarte aproape. Răsuflă ușurat dar rămase nemișcat, încercînd să-și domolească bătăile inimii, să-și recapete respirația normală, capacitatea de a judeca la rece, agerimea simțurilor. Ascultă bătaia mai înceată, mai stinsă, a ploii pe frunzișele de deasupra trupului său, și se gîndi că Popa a avut și el poate același noroc căci nici un zgomot nu tulburase noaptea, nici un strigăt nu spintecase mijirea de lumină a zorilor, nici o împușcătură nu spărsese capacul de cristal care părea pus peste lume. Și în clipa aceea pămîntul se cutremură, zarea se lumină dinspre sud de un zvîcnet scurt de lumină, apoi un bubuit înfundat și străin, dar amenințător. „A început, își spuse sergentul. E 4,30. A început asaltul spre sud! Dacă nu ajung repede, vor intra și „cazanele iadului“ în acțiune!“

Zarea începuse a se lumina, urzeala de întuneric care o acoperise pînă atunci începuse pe nesimțite să se destrame, și ochiul ager al lui Regman deslușí în curînd că se apropie de marginea desișului care acoperea coasta pe care reușise să coboare fără să fi fost surprins. Știa că a sosit momentul cel mai periculos al retragerii lor de pe creastă spre adăpostul porumbiștilor dese din vale, unde era greu să găsești doi fugari care nu știai cum s-au travestit. Își dădea seama că în curînd, înainte de răsăritul soarelui, toți țăranii care nu au fost arestați în satul din vecinătatea castelului și, probabil, toți cei din satele înconjurătoare, vor fi scoși la cules pe pămînturile contelui, și că în mulțimea aceea de oameni, dintre care mulți nu se cunoșteau, el și cu Popa se vor putea pierde ușor, vor putea ajunge pînă la șura părăsită și vor transmite informațiile pe care le dețineau și de care cei ce rezistau atacului confirmat de ințețirea tot mai înverșunată a canonadei ce se auzea dinspre sud aveau atîta nevoie. Dar Regman simțea că pentru a nu-și pierde șansele de reușită e nevoie de răbdare, de înfrîngerea dorinței de a se depărta de zona împădurită în care erau căutați, de a se pierde în oceanul nesfîrșit de porumb. Instinctul îi spunea că dincolo de camuflajul tufișurilor, al frunzișelor de care toamna nu a dezgolit încă pe deplin pădurea, îl pîndește un mare pericol, că urmăritorii supraveghează cu mare atenție fîșia de pămînt dintre

codru și porumbiște și a încerca s-o străbați constituie un pericol foarte mare. Urechea sa ageră nu reușea să prindă nici un zvon. Nu se aștepta ca în cursul unei alarme atît de grave soldații germani din patrule, atît de învățați de mulți ani cu disciplina, sau santinelele alertate, să-și îngăduie să facă zgomot, să vorbească, sau să-și manifeste în orice fel prezența. În același timp își dădea seama că țăranii, pe care-i aștepta, vor sosi în cîmp chiar dacă pe unele căi de acces ei vor fi opriți de patrule germane și împiedecați să îndeplinească ordinul contelui de a începe în grabă culesul, căci germanii nu au destui soldați pentru a împînzi toate ogoarele acelea vaste. Regman era deci convins că nu mai e mult și grupuri de țărani vor apare și în cîmpul din dreptul său, și că atunci soldații care îl așteptau nu mai puteau rămîne muți și ascunși ci vor trebui să-și facă apariția pentru a-i alunga, făcîndu-i cunoscută și lui prezența lor și lăsîndu-l să descopere drumul scăpării din zona amenințată a pădurii. Astfel Regman s-a ghemuit în tufișul ocrotitor, lipit de pămînt ca o fiară hăituită, așteptînd să audă glasuri, să constate prezența oamenilor, să-și dea seama dacă palma de loc pe care se pregătea să se salveze și să se piardă în porumbiști e supravegheată sau nu. Stătu astfel, nemișcat, multă vreme, ascultînd, încercînd să nu se gîndească la nimic, mai ales nu la pericolele ce-l pîndeau. După un timp auzi glasuri îndepărtate și nu-i fu greu să deslușească vorbirea tărăgănată, întreruptă, a țăranilor care soseau la muncă. Și peste cîteva secunde auzi în față, destul de aproape de locul unde pîndea și aștepta, ascuns, un șopot de glasuri încete dar agitate, apoi tropotul unui om care se îndepărtează și, de departe, strigătul amenințător al unui soldat care încearcă să-i alunge pe oamenii care se apropiau, fără să se poată face înțeles.

Regman simți că a sosit momentul cînd va trebui să încerce să acționeze și că pentru a-l putea folosi e necesar să se apropie de marginea tufișurilor, de unde să poată desluși mișcările din fața ascunzișului său. Se tîrî pe burtă cu încetineală de melc, ferindu-se să facă nici cel mai mic zgomot, deși gălăgia din față se întețise, strigătele schimbate între oamenii care soseau la muncă și soldatul trimis să-i oprească se ascuțiseră, semn că cele două părți nu reușeau să se înțeleagă, schimbul de cuvinte din sînul grupului de soldați care supravegheau marginea desișului devenise mai agitat, mai ușor de deslușit, dar Regman își impunea în continuare o prudență extremă, știind că un singur om care și-a păstrat sîngele rece și calmul și a rămas să supravegheze cu atenție mișcările din marginea pădurii e suficient ca încercarea sa de a profita de mica învălmășeală și de a scăpa, să fie zădărnicită și el să primească un glonte bine ochit care să pună capăt tuturor problemelor sale, dar și acelei minuni simple dar unice care e viața sa. Se tîrî deci pînă în marginea pădurii și își încordă privirea ca să nu-i scape nici un amănunt. Zări îndată grupul de oameni cu căști care se adunaseră lîngă liziera pădurii și priveau enervați spre drumul dintre porumbiști pe care soldatul trimis să-i oprească pe noii veniți și țăranii puternici pe conștiința lor că ei se supun unui ordin mai înalt decît al unui pîrlit de soldat, ordinului domnului conte, continuau să se certe fără să reușească să se înțeleagă. Și mai la dreapta, imediat lîngă liziera pădurii, aproape lipit de trunchiul unui fag gros, îl zări pe omul care continua să vegheze, să-l pîndească, ținînd arma pregătită în mîini, plimbîndu-și privirea peste tufe ca și cum ar fi așteptat ca mișcarea lor să trădeze prezența celor urmăriți. Regman văzuse prea multe ca să nu-și dea seama că de omul acela cu arma nu va scăpa ușor, că acela va sta acolo de veghe, nemișcat și neînduplecat, pînă îl va descoperi și îi va trimite glontele fatal. Și Regman nu obișnuia să mediteze prea mult în asemenea situații, el știa prea bine că singura sa salvare e să acționeze mai rapid decît omul periculos care îl pîndea, și că de un vrăjmaș foarte periculos nu există decît o singură scăpare: moartea ta, sau moartea lui! Iar sergentul nu voia încă să moară, așa că toată energia sa se adună într-un unic efort: acela de a-și lichida dușmanul. Se tîrî cu o răbdare infinită în direcția copacului de al cărui trunchi se rezema acela, își controlă cu nesfîrșită băgare de seamă mișcările ca nici cel mai ușor trosnet de crenguță ruptă să nu-l vestească pe omul de veghe că cel așteptat se apropie, și calculă cu luciditate calea cea mai ușoară și mai sigură de a răzbate în apropierea lui, unde îl putea ajunge dintr-un singur salt și doborî cu o singură lovitură fulgerătoare a baionetei sale ascuțite ca un brici. Trecu o întreagă veșnicie pînă cînd Regman ajunse în latura opusă a trunchiului de copac de care se lipise inamicul său, și nu-i zărea acum decît o margine a căștii, partea dreaptă a spatelui lat și patul puștii ivindu-se de sub cotul drept și așteptînd să fie dus dintr-o

singură mişcare scurtă şi fermă la umăr. Omul era complet nemişcat şi părea că nu aude cearta dintre ţăranii şi camaradul său, nici înjurăturile guturale ale celorlalţi camarazi ai săi, cînd se urniră, tropotind cu cizmele lor greoaie, enervaţi de încăpăţînarea ţăranilor care îi deranjau în vînătoarea lor şi nu voiau să se supună poruncii unui soldat german. Nu, omul voinic de lîngă trunchiul de copac era un vînător adevărat, el aştepta vînatul şi nu-l interesa nimic altceva decît vînatul, clipa cînd el va face imprudenţa de a se arăta şi îi va permite să-i plaseze în trup un glonte sigur, trimis fără greş. Dar vînătorul nu avea urechea destul de ageră şi nu sesiză frîntura de secundă cînd Regman, văzînd că toţi ceilalţi soldaţi aleargă înjurînd spre ţărani, se înălţă în vîrful picioarelor, comiţînd pentru prima dată imprudenţa de a face să trosnească o crenguţă zdrobită sub talpă, şi făcu un salt lung, sărindu-i în spate, astupîndu-i gura cu palma stîngă şi înfigînd cu dreapta, cu toată puterea, baioneta în spatele lat.

Probabil că prăbuşirea acelui bărbat voinic ar fi fost prea zgomotoasă şi horcăitul său de fiară înjunghiată prea puternic, ca să nu fie auzit de camarazii săi, care, oricît de furioşi şi de zgomotoşi erau, se aflau încă aproape, dar Regman avu şi de data aceasta noroc, căci în clipa aceea, de undeva dinspre stînga, de la abia cîteva sute de paşi, se auzi lătratul furios al unei rafale, şi, îndată după aceea, o învălmăşire repetată şi triumfătoare de strigăte.

27

Popa o porni pieziş spre nord-est, calculînd o traiectorie capabilă să-l scoată în cîmp în direcţia satului, adică la depărtarea cea mai scurtă posibilă de şura părăsită unde se afla aparatul de emisie. Se simţea invadat de o imensă bucurie, era pătruns de satisfacţia că necurmatele pericole înfruntate în ultimele zile au fost în sfîrşit învinse, că riscurile nu au fost asumate zadarnic, că misiunea atît de periculoasă pe care o acceptase fără prea mari speranţe de a o putea duce la bun sfîrşit se apropie de o încheiere neaşteptat de fericită. Popa era destul de bine informat despre echilibrul real al forţelor care se înfruntau pe cîmpurile

de luptă şi-şi dădea seama că forţele Germaniei sînt pe cale de a fi sleite, că războiul se apropie de sfîrşit şi că acest sfîrşit, defavorabil pentru Germania, e grăbit de hotărîrile strategice şi tactice tot mai hazardate şi mai dezastruoase impuse de Hitler, care duceau la grabnica risipire a ultimelor puteri de rezistenţă ale armatelor germane. Căpitanul vedea destul de clar şi situaţia existentă în spaţiul intra-carpatin unde acţiona, încercînd să zădărnicească una dintre încercările impuse Comandamentului suprem german direct de către Führer, la o sugestie a diabolicului Himmler, şi era convins că efortul germano-horthyst de a pătrunde în sudul Transilvaniei, de a-şi instala aliniamentele pe culmile Carpaţilor şi de a zăvorî trecătorile, stăvilind astfel în condiţii geografice favorabile înaintarea necontenită a uriaşelor forţe militare sovietice, nu are nici o şansă de reuşită. El îşi amintea cu precizie de zilele înfrigurate, de aşteptare neliniştită a declanşării ofensivei germano-horthyste spre sud, dar şi de faptul că în cursul lor nimeni din liniile româneşti nu manifestase teamă sau descurajare. Anii de război fuseseră lungi şi distrugerile lor, pagubele umane şi materiale produse de ei, uriaşe. Dar în toate inimile pulsa acum speranţa că doborîrea dictaturii fasciste, ruperea înrobirii de hitlerişti, întoarcerea armelor împotriva celor care au ocupat ţara, au tîrît-o în război şi i-au secătuit vlaga împingînd-o pe marginea dezastrului naţional, deschid o zare de speranţă şi de încredere în viitor. Oamenii din România aveau acum o speranţă, aceea că războiul nu va mai dura mult şi că pe ruinele rămase în urma lui se va clădi o altfel de viaţă, o rînduială mai umană şi mai dreaptă, mai liberă şi mai cinstită. Pentru înfăptuirea acestei speranţe merita să se facă sacrificii, să se asume riscuri, să se arunce în luptă ultimele forţe ale ţării. Şi oamenii de pe linia frontului (şi Popa ştia că ei exprimă sentimentul întregii ţări) au sentimentul reconfortant, dătător de viaţă, de încredere şi de speranţe, că nu participă (aşa cum a încercat să facă dictatura fascistă) la un efort disperat de a zăgăzui mersul înainte al lumii, progresul omenirii, dorinţa de libertate şi de independenţă a popoarelor, ci, dimpotrivă, au devenit parte integrantă, forţă activă, în valul uriaş de oameni şi de arme care înaintează cu voinţă neclintită, cu eroism şi abnegaţie, făcînd sacrificii nemăsurate, spre inima Germaniei, pentru a zdrobi pe purtătorii concepţiei unui nou ev de barbarie,

de sclavagism, de asuprire sălbatică a popoarelor. Popa știa că soldații săi, în liniile improvizate în grabă și apărate de forțe slabe, sînt convinși că vor putea opri pe dușmani pentru că în ajutorul lor se apropie în marș forțat marile unități împinse spre nord și vest de pe toate meleagurile țării, că din nord-est, est și sud-est se apropie uriașele forțe ale armatelor sovietice din acest spațiu al giganticului front pe care ele sînt desfășurate, și că în sud, prin valea Dunării și din Bulgaria, mari forțe sovietice înaintează spre vest, spre nordul Iugoslaviei și spre Cîmpia ungară, pregătindu-se să închidă forțele germano-horthyste aflate în Transilvania într-un cleşte uriaș și nimicitor. Căpitanul își dădea seama că forțele militare germane din Transilvania nu pot avea alt țel decît de a se degaja încet, treptat, din fața armatelor care le vor asalta în curînd din toate direcțiile, de a se retrage treptat, încercînd totuși să-și apere cît mai mult pozițiile pentru a permite ca în spatele lor, cu cîteva sute de kilometri spre vest și spre nord-vest să se construiască noi aliniamente de apărare, să se înjghebeze noi unități capabile de luptă, totul cu scopul de a amîna cît se poate mai mult asaltul final împotriva Germaniei și inevitabila ei prăbușire. El nu ignora, adică, faptul că acțiunile de care mai sînt capabile armatele descurajate și obosite de înfrîngeri, ale generalului Friessner, nu sînt decît acțiuni de întîrziere ale deznodămîntului final, de care nici un comandant german cu pregătire militară și minte întreagă nu putea să nu-și dea seama. Dar el știa tot atît de bine, din experiența de pînă atunci a războiului, din zvonurile de care aflase și din cele pe care le presupunea pe baza celor știute, că în acest cadru de acțiuni cu eficiență limitată, cu efecte reduse, cu importanță mai mult locală, unitățile speciale germane, trupele SS și unitățile de represalii, sînt capabile să săvîrșească orori greu de imaginat în lumea civilizată, crime în masă, acțiuni dementiale ca cea pregătită aici, lîngă frontiera vremelnică trasă la Viena, de *Obergruppenführerul* Phleps. De aceea, căpitanul Popa nu avea nici o clipă sentimentul că își riscă viața în mod inutil, căci, cu sau fără jertfa sa, războiul va fi foarte curînd pierdut de Hitler, planurile lui Phleps sau ale contelui Korniss se vor dovedi simple deliruri dementiale incapabile să modifice cu o singură virgulă desfășurarea inevitabilă a evenimentelor. Nu. Căpitanul Popa știa că misiunea plină de riscuri ce i s-a încredințat are un rost

însemnat în ansamblul gigantic al eforturilor de zdrobire a forțelor fasciste, că uriașul tăvălug de foc și de fier care se prăvălește implacabil spre Germania e alcătuit în realitate din zeci de milioane de oameni, fiecare cu viața sa individuală, cu dorința sa de a scăpa viu, cu speranțele și visele lui mărunte, dar împinse de puterea copleșitoare a datoriei și a bărbăției, de dorința de a termina cît mai repede cu vărsarea de sînge, cu dansul dement al distrugerii și al morții pe întinderile Europei și de a se întoarce la viața lor măruntă, la bucuriile și necazurile lor. Și de aceea, căpitanul Popa, cu pieptul plin de bucuria că a reușit să pătrundă un secret important al inamicului și că e în stare să acționeze pentru a zdrobi în fașă una din încercările sale de a mai face rău, de a semăna distrugere și moarte, se tîra prudent spre vale, prin pădurea bătută de ploaie, fără să se gîndească nici o clipă că s-ar putea afla undeva la adăpost, fără nevoia de a-și risca viața.

Cobora tîrîș, palmă cu palmă, pe costișa lunecoasă, muiată de ploaia care se domolise dar nu încetase, concentrat asupra fiecărei mișcări, atent la zgomotele pădurii, gata să preîntîmpine orice pericol neașteptat. Era prudent, dar încrezător în posibilitatea de a-și duce la bun sfîrșit misiunea. În același timp însă, aproape fără să-și dea seama, îl pătrundea viclean și difuz oboseala. Zilele și nopțile îi fuseseră încărcate în ultimul timp de prea multe neliniști, de prea multe surprize și situații neașteptate din care trebuia găsită o ieșire, o scăpare, și apăsarea lor asupra nervilor săi, asupra întregului său organism, se făcea încetul cu încetul simțită. Popa era un bărbat tînăr, antrenat zi de zi pentru îndeplinirea unor misiuni grele, care cereau o foarte înaltă îmbinare a rezistenței nervoase cu capacitatea de a desfășura, fără a obosi, mari eforturi fizice. El fusese modelat pentru efort prin voință și antrenament, nu născut cu un sistem nervos apărat parcă de o platoșă greu de pătruns și cu o musculatură capabilă să reziste la cele mai grele eforturi, ca omul de la Mediaș. După eforturile nopții și pericolele acestui început de zori mintea căpitanului începu să nu mai poată fotografia clipă de clipă cu aceeași precizie fără greș situația în care se afla, pericolele posibile, soluțiile oferite de condițiile noi și cea salvatoare pentru care trebuie să opteze. Se simțea invadat de sentimentul că ceea ce a fost greu a trecut, că se apropie de sfîrșitul acestor încercări și că pericolele scad cu fiecare

minut care trece, sentiment care e de obicei semnul cel mai sigur al oboselii, al scăderii capacității de a face față unor pericole noi. Continua însă să se tîrască prudent și atent și ajunse cu bine în alunișul des din marginea dinspre cîmp a pădurii. Se întinse extenuat, încercînd parcă să soarbă forțe noi din glia mustind de apă. Își ridică apoi capul și încercă să ghicească pericolele înconjurătoare, să deslușească dușmanii care îl pîndeau, locurile ferite prin care putea să ajungă sub ocrotirea imensei porumbiști care se întindea în fața lui susurîndu-și sec sub picăturile de ploaie frunzele uscate, ca o pădure de aramă. Văzu, puțin mai departe, unde bănui un drumeag sau o cărare, grupuri mici de țărani, vorbind încet dar agitat, și rămase convins că ajungînd lîngă oamenii aceia ar găsi mijlocul cel mai sigur de a nu fi observat de soldații care îl căutau, de a se topi în grupul lor, de a se putea apropia de șura părăsită unde îl aștepta stația de emisie. Mai cercetă cîteva secunde împrejurimile, încercînd să zărească vreo prezență periculoasă, dar nimic nu îl avertiză de existența vreunei capcane și, cu o hotărîre fulgerătoare, aidoma cu miile de hotărîri similare pe care le luase în viață, dar dictată de astă dată nu de instinctul sigur ci de dorința nervilor obosiți de a scăpa cu orice preț de tensiune, căpitanul sări din ascunziș și se avîntă în fugă spre porumbiște. Abia făcu însă cîțiva pași și un pistol mitralieră lătră scurt, doborîndu-l. Căzu în iarba umedă a cîmpiei și văzu soldați apropiindu-se de el cu băgare de seamă, cu armele întinse. Nu simțea nici o durere și încercă să întindă mîna spre pistolul mitralieră care-i zburase din pumn și se afla doar la cîțiva centimetri de degetele sale. Dar o durere insuportabilă îi străbătu trupul și căzu într-o beznă fără fund.

28

Străbătînd scurta distanță care îl despărțea de porumbiștea ocrotitoare, Regman se gîndi cu o strîngere de inimă că rafala care atrăsese atenția grupului de soldați care îi barau ieșirea din pădure fusese îndreptată, probabil, împotriva lui Popa. Dar trecuse împreună cu căpitanul prin atîtea încercări grele, scăpaseră de atîtea ori din pericole

de moarte, încît îl credea pe Popa aproape invulnerabil, îl socotea capabil să se descurce în orice situație și să scape de cele mai cumplite amenințări, încît era convins că nu fusese nici de data aceasta atins și se aflǎ și el la adăpost, în oceanul de porumb, îndreptîndu-se spre șura părăsită unde îi aștepta stația de emisie ca să transmită informația atît de importantă pe care o obținuseră în cursul acestei nopți grele. Se furișă deci cu grijă prin porumbul înalt, năzuind să ajungă în apropierea vreunuia dintre grupurile de oameni nedumeriți, dezorientați, care se sfătuiau gălăgios ce trebuie să facă, deoarece contele le poruncise să înceapă culesul iar nemții îi alungau, amenințîndu-i cu armele lor. Regman, strecurîndu-se prin porumb cu grijă ca să nu facă zgomot și să nu atragă atenția soldaților care barau calea țăranilor, se gîndea cum să reușească să se alăture grupului de bărbați fără să atragă atenția, dîndu-și seama că orice om singur care încearcă să se ascundă în porumbiște va stîrni bănuiala soldaților, așa că nu se va putea socoti oarecum mai la adăpost decît după ce se va topi în mulțimea anonimă. Auzi din depărtare apropiindu-se o căruță și deslușí strigătele soldaților care-i interziceau să se apropie și profită de ocazie ca să se strecoare pînă lîngă țăranii din apropiere, făcîndu-și loc printre ei. Zări în față căruța, auzi sforăitul cailor enervați de strigătele din jurul lor și de oprirea bruscă pe care fuseseră siliți s-o facă, și constată cu bucurie că vizitiul care-i strunea, certîndu-se cu soldații în timp ce căuta înfrigurat cu privirea pe cineva în vălmășagul de oameni era Pișta. Deslușí chiar lucirea de bucurie din ochii ciungului cînd îl găsi, și îl auzi adresîndu-se soldaților în germana sa pătrunsă de accentele dialectului local dar clară: „Da înțelegeți, oameni, că nici dracu nu vrea să meargă spre pădure. Mîncați-o, tăiați-o, cărați-o la Berlin, treaba voastră și a domnului conte. Însă noi avem de lucru, și dați-ne pace să lucrăm, căci altfel contele se plînge la general și va fi vai nu numai de noi dar și de voi. Stați pe loc și vedeți-vă de treabă, că eu îi iau pe oamenii aceștia și-i duc în altă parte, unde n-aveți voi de lucru, căci porumb este, mulțumim lui Dumnezeu, destul!“ Regman îi văzu pe soldați privindu-se nehotărîți, apoi unul făcu semn și se răsti: „Hai, plecați odată! Nu ne mai încurcați!“

Pișta întoarse cu măestrie căruța, ținînd hățurile cu cioturile mîinilor, și strigă către țăranii care ascultaseră nepăsători discuția dintre vizitiu și soldați: „Ei, mișcați-vă,

oameni buni! Sus în căruță! Că soarele-i sus și noi n-am lucrat nimic!"

Regman se cățără pe loitrea căruții între ceilalți bărbați și în timp ce caii o porniră la trap împinși de strigătele vizitiului, își spuse: „Bine c-am scăpat! Acuma să dau și de dom' căpitan, și să terminăm povestea asta."

Pișta opri căruța cu cîțiva kilometri mai spre sat, unde vechilul contelui încerca să pună în ordine mulțimea de oameni adunată în cîmp de porunca stăpînului și să le repartizeze suprafețe pentru cules în direcții spre care accesul nu era închis de șiragul de soldați care apăruse de pretutindeni la poalele pădurii. Cînd Regman, rămas ultimul în căruță, se pregătea să coboare și el, vizitiul strigă tare: „Hei, tu, omule! Rămîi aici. Trebuie să mă ajuți la încărcat". Și înainte ca vechilul să fi avut timp să spună ceva caii o porniră în goană. Ajunseră foarte repede pe pășunea în mijlocul căreia se afla șura părăsită la care Regman dorea să ajungă cu orice preț și se îndreptară în goană spre ea, mînați parcă de treburi foarte urgente. Regman, care cerceta întinderea jur-împrejur sperînd să-l descopere undeva pe căpitan se gîndi că acesta o fi ajuns mai curînd în spațiul necontrolat de soldați și e pe cale de a transmite ultimul lor raport dar constată surprins, cînd pătrunzînd în șură se cățără pînă la intrarea adăpostului unde era dosit aparatul de emisie, că Popa nu se afla acolo. Îi trecu pe-o secundă prin minte că șeful său o fi pățit ceva, dar alungă imediat gîndul neverosimil și se concentră să-și amintească foarte exact textul pe care căpitanul îl obligase noaptea trecută să-l învețe pe de rost. Puse în funcție aparatul de emisie, dar se căzni multă vreme fără succes să obțină legătura. După un timp nesfîrșit de lung de încercări inutile pînă și nervii săi de oțel începură să obosească, să simtă efectul încordării necontenite din ultimele zile și Regman se gîndi, cu o disperare cum nu cunoscuse niciodată în viața sa, că se îneacă acum, cînd totul părea să ajungă la bun sfîrșit, ca țiganul la mal, și ar fi dat orice să-l aibă lîngă el pe căpitanul descurcăreț, care reușea întotdeauna și care ar fi obținut imediat și legătura aceasta care i se refuza, punînd în pericol însuși rezultaul esențial al tuturor riscurilor asumate. Cînd reuși în sfîrșit, pe neașteptate, să obțină legătura, nu-i veni să-și creadă urechilor și fu invadat de o atît de mare bucurie încît trebui să facă un efort extraordinar ca să-și amintească textul scurt formulat de

Popa. Își dădu însă seama că, în ciuda greutății cu care obținuse legătura, mesajul lor fusese așteptat cu nerăbdare, căci primi ordinul ca peste trei ore „grupul" să se afle pe recepție pentru a primi dispoziții importante.

„Pînă atunci mai e timp berechet, se gîndi Regman, o să sosească și căpitanul, o să fie aici ca să primească el ordinele noi, să vadă ce mai avem de făcut înainte de a șterge putina de aici!" Coborî în șură, unde Pișta îl aștepta cu răbdare și nu se putu stăpîni să nu-și exprime nedumerirea că Popa nu a sosit încă. Vizitiul îl ascultă mohorît, nu era un om vorbăreț și nu-i plăcea să spună păreri înainte de a fi cu totul sigur de cele afirmate, dar nu obișnuia să înfrumusețeze realitatea, s-o învăluie în iluzii, în minciuni sau în fraze frumoase și zadarnice, așa că mormăi: „Nu-i lucru ușor să ajungă aici. Dumneata ai avut un noroc orb. S-ar putea ca domnul căpitan să fie mai puțin norocos". „Pe dracu, spuse Regman înciudat, căci oboseala îl invadase și pe el zdruncinîndu-i obișnuitul calm placid. Căpitanul nu poate păți nimic! E dat dracului, se învîrte el, îi duce pe toți, nu-i am eu grija lui!" „Se poate, spuse fără chef Pișta. Numai că prea s-a tras atîta, în marginea pădurii. Iar nemții nu păreau porniți la vînătoare de iepuri!" „Aiurea, se răsti Regman, și îndată îi păru rău că îi răspunde astfel omului care îi ajutase punîndu-și în joc pielea, el, cel care pățise chiar destule necazuri ca să nu-și dorească altele noi. Nu se poate, continuă el pe o voce liniștită, cumpănită. A scăpat el din situații mai grele! E un om extra!" „Așa o fi, spuse Pișta împăciuitor, căci nu avea nici o poftă de a continua o discuție inutilă, căci poate că celălalt are dreptate, e posibil ca și căpitanul să fi scăpat, totul e posibil, s-ar putea ca nemții să fi tras în gol, să fi crezut că observă vreo mișcare și în realitate nu era nimic. Să dea Dumnezeu să vină sănătos, cît mai repede", conchise el liniștit . . .

Evelyn se afla în hol și aștepta ca tatăl ei să coboare. Era hotărîtă să mai facă o ultimă încercare pentru a-l determina să intervină în favorul celor arestați din ordinul lui Phleps și își făgăduise să se stăpînească, să nu se enerveze de obtuzitatea tatălui ei și să-i spună iarăși vorbe grele, ci să fie cît mai mieroasă, să caute cuvintele cele mai măgulitoare, să apeleze la sentimentele cele mai nobile ale tatălui ei, să facă totul pentru a-l îndupleca și a-l în-

clina spre bunăvoință, spre omenie, spre clemență. Dar deîndată ce îl zări pe conte Evelyn își dădu seama că el e furios, că ceva l-a supărat cumplit și că fierbe de mînia care abia așteaptă să se reverse asupra cuiva și că momentul nu este prielnic pentru a-i solicita ceva. Se pregătea tocmai să dispară înainte de a fi zărită, cînd contele o văzu și îi făcu semn să se apropie.

— Caută majordomul și spune-i să nu se servească azi dejunul în sufrageria mare. Să fie cineva la dispoziție în sufragerie, pentru cazul că vreunul din musafiri ar dori să guste ceva... Se plimbă un timp gînditor, cu mîinile la spate, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire piezișă spre fiica sa. Apoi izbucni: Generalul e furios! Tună și fulgeră că o să ordone represalii ca să nu le uite niciodată această regiune blestemată! Au fost uciși soldați germani! Auzi, domnule! Aici! Sub ochii noștri! Au fost găsiți pînă acum trei. Înjunghiați! Probabil c-o să mai fie găsiți și alții!... Generalul presupune că a acționat o bandă puternică, bine organizată, de partizani! Toată lumea e suspectă!... Generalul se pregătește să ceară trimiterea urgentă a unei unități speciale de represalii! Strigă furios c-o să ne învețe el minte... Striga la mine, domnule, de parcă eu aș fi șeful partizanilor! Auzi, domnule! Eu și partizanii!

— Vezi, tată, unde te-a dus prietenia cu un criminal ca Phleps? spuse, cu dulceață în glas Evelyn, crezînd că momentul e prielnic pentru a încerca întoarcerea contelui împotriva *Obergruppenführerului* periculos. Trebuie să optezi cu fermitate! Să alegi între el și oamenii de pe pămîntul tău natal! Printre care vrei să trăiești și de acum înainte! Să te situezi alături de ei, să îi aperi și, dacă e necesar, să-i conduci, să-i faci să nu se lase călcați în picioare, să lupte și să se apere!

— Ai înnebunit?! țipă contele oprindu-se brusc în fața ei și străfulgerînd-o cu privirea plină de mînie. Să optez? Cum să optez? Pentru ce să optez? Să optez pentru vulg, pentru cei ce abia așteaptă să-mi ia moșia, să mă alunge din castel, să mă lase să mor în mizerie? Să optez împotriva lui Phleps, a celor care mă apără și se sacrifică pentru o Europă a aristocrației, a celor aleși?!

— Da, tată! strigă aproape Evelyn. Pentru că ei vor o lume a aristocrației, dar a noii aristocrații SS-iste! Nu l-ai auzit pe Phleps? Spunea că Ardealul va deveni una dintre provinciile statului model al SS-ului! Pentru Phleps, Ardealul nu e provincie în care trăiesc români, maghiari și sași udînd împreună pămîntul cu sudoarea lor! Nici provincia în care strămoșii tăi au fost stăpîni și au huzurit cum au vrut! Ci o provincie a statului model al SS-ului! În care tu și cu mine și cei acuzați de Phleps că sînt „partizani" nu vom putea fi decît sclavi!

— Aiurea, mormăi contele mînios. Minte de femeie! Tu ocupă-te de pianul tău, lasă politica în seama bărbaților competenți! Ce înțelegi tu? Phleps și cu mine sîntem ca frații! Am luptat umăr la umăr în primul război mondial. Ehei, am fost la un pas de zdrobirea deplină a României. A fost doar o mică defecțiune. La Mărășești, în pasul Oituz, la Mărăști! O nimica toată. Am fost răniți împreună. Am zăcut în același spital. Am jurat că ne vom răzbuna, că nu vom lăsa piatră pe piatră din România! Dar pe cînd am ieșit din spital și am fi putut relua lupta, războiul se terminase. Forța militară a Puterilor Centrale s-a prăbușit... Armatele înfrînte s-au revărsat de pe fronturi acasă. În Germania ca și în Austro-Ungaria a izbucnit revoluția. Dornică să șteargă vechea orînduire, disciplina, ordinea socială! Debandadă comunistă! Cu mare greu, după multe complicații, am reușit să facem ordine! Dar imperiile s-au prăbușit! A venit o epocă ostilă nouă. Epocă dominată de idei condamnabile: democrație, autodeterminarea națiunilor, primatul majorității! Au fost uitate principii pe care s-a bazat Europa timp de un mileniu: dreptul istoric, privilegiile nobilimii, ereditatea acestor privilegii!

A sosit în fine momentul cînd forțele Europei adevărate, ale Europei aristocratice, războinice, s-au ridicat din nou la luptă. Pentru înfrîngerea ideilor care au nimicit Europa feudală! Pentru readucerea Evului Mediu, pentru un nou mileniu! În această luptă m-am aflat din nou alături de Phleps! Umăr la umăr! Am dobîndit împreună multe biruințe. Am sperat împreună în împlinirea lor deplină prin victoria definitivă! Acum... Acum trecem printr-o etapă de încercare... Menită să măsoare cine e destul de fidel, de rezistent, de viteaz! Cine merită să fie nobil în noul Ev Mediu și cine e condamnat de propria lașitate să devină sclav? Și în acest moment de vitejie, de eroism, de fidelitate, tu mă ispitești să-mi trădez prietenul?! Să-l părăsesc pe Phleps și să mă aliez cu vulgul, cu gloata, cu *plebs miserrima?!* Și mai cutezi să spui că ești fiica mea?! Mai cutezi?! Contele își ieșise cu totul din fire, ochii i se bulbu-

caseră de mînie, fața îi devenise stacojie de năvala impetuoasă a sîngelui și pumnii i se strînseră involuntar, amenințător. Dar se stăpîni și șuieră cu dispreț, stăpînindu-și vocea: Piei din fața mea, cît timp mai reușesc să mă stăpînesc!

Glasul contelui fierbea de indignare, de-o mînie fierbinte, și Evelyn își dădu seama fără nici o rămășiță de îndoială că tatăl ei e definitiv pierdut, că opțiunea sa pentru forțele răului, pentru cruzime și neomenie este deplină și irevocabilă. Se dădu un pas îndărăt, înspăimîntată, și era gata să fugă izbucnind în plîns, cînd un glas vesel, satisfăcut, bubui din capul scării, făcîndu-i să se întoarcă speriați:

— Ei, bravo, dragă conte! Așa te vreau! Phleps, strîns în uniforma sa de gală, rumen și vădit plin de mulțumire cobora scara spre ei.

— Vă rog să mă iertați că am fost martorul involuntar al acestei discuții confidențiale, de familie... Nu-mi place să mă aflu în ipostaze de lipsă de discreție elementară, dar de data aceasta sînt bucuros că am asistat în mod indiscret la o discuție intimă... Pentru că, dragă conte și iubite prieten, — se îndreptă Phleps zîmbind, cu mîna întinsă, spre Korniss — am avut astfel ocazia să-ți constat prietenia sinceră, trainică, fidelă! Și te rog să mă ierți că am ajuns să te bănuiesc și pe dumneata, prietenul meu bun... Dar atunci cînd ești înconjurat de trădători și de dușmani, ajungi să te îndoiești și de prietenii fideli! Dar e cu atît mai bine cînd îi redescoperi, cînd te convingi de sinceritatea lor și constați că te poți bizui cu încredere în ei! — Phleps strînse cu putere mîna contelui, apoi se întoarse spre Evelyn, zîmbind cu îngăduință și cu o anumită cochetărie (deși fata avu impresia vie că în ochii generalului lucește o amenințare ascunsă) și spuse cu glas șăgalnic: În ceea ce privește cele spuse de frumoasa domnișoară Evelyn, mărturisesc că le-am și uitat! Femeile frumoase sînt un dar incomparabil al vieții, dulceața ei cea mai sublimă. Dar rolul lor se reduce la acela de flori îmbătătoare... Necesare pentru odihna și plăcerea războinicilor... În nici un caz pentru a face politică sau pentru a influența hotărîrile și acțiunile bărbaților!

Phleps îl luă cordial de braț pe conte, și părînd c-o ignoră cu totul pe Evelyn, se îndreaptă cu el bine dispus spre bar, zicînd destul de tare ca să fie auzit și de fată:

— Să bem un pahar de ceva tare, dragă conte. Am nevoie de ceva reconfortant. Căci Friessner mi-a trimis din nou o veste proastă: ofensiva se desfășoară mai puțin rapid decît am sperat, și „cazanele iadului“ vor începe să fiarbă doar mîine. Am dat ordinele necesare ca băieții să aștepte cu răbdare... Mîine vor dovedi, oricum ar evolua ofensiva, ce pot! Eu însă am o veste bună: A fost prins falsul maior von Arnim!

Evelyn păli și-și duse mîna la gură ca pentru a înăbuși un strigăt.

— Am ordonat să fie adus aici! O să-l vedem după masă... Căci acum e supus unei mici operații...

Evelyn nu se putu stăpîni și alergă cu ochii plini de lacrimi spre general:

— Domnule general, domnule general — bîigui ea cu buzele tremurătoare. Nu lăsați să fie torturat!

— Uite, domnule — rîse Phleps surprins dar jovial, în timp ce ochii săi reci se adînceau în ochii înlăcrimați ai fetei de parcă ar fi vrut să-i descifreze secretele — domnișoara e atît de interesată de soarta unui spion?! Să vezi și să nu crezi! Rămase cîteva clipe gînditor, măsurînd-o pe Evelyn, apoi oftă: Dar să lăsăm acest mister pentru mai tîrziu... Deocamdată, nu fii îngrijorată, domnișoară... Nu e torturat! Dimpotrivă: i se dau îngrijiri medicale. Căci a fost destul de grav rănit. Iar noi, germanii, sîntem mărinimoși! Îi pansăm pînă și pe dușmanii noștri cei mai înverșunați. Phleps rămase cîteva clipe gînditor, privind-o pe Evelyn, de parcă ar fi dorit să-și amintească ceva. Apoi începu să rîdă cu hohote: Mai ales cînd avem neapărat nevoie să facă mărturisiri complete! Phleps se îneca de rîs, apoi începu să tușească, își șterse ochii, și se întoarse spre contele care, ascultîndu-i perplex, uluit de purtarea fiicei sale, uitase să toarne în pahare: Ei, dragă conte, cum rămîne cu băutura? Parcă era vorba să bem ceva... De altfel — puse el mîna foarte amical pe umărul lui Korniss — sper să ne dai azi un dejun bun! Am o foame de lup!

Contele rîse încîntat, deși nu-și revenise încă din surprinderea pricinuită de izbucnirea lui Evelyn:

— Vai, doamne, oftă el. Am și uitat de masă. Ați spus că vreți să mîncați singur și eram gata să contramandez dejunul comun... Bine că n-am avut timp...

Se întoarse spre Evelyn și spuse rece:

— Sună-l pe majordom și dă dispozițiile necesare! Con-

trolează ca totul să fie în perfectă ordine! Vreau să rămîn singur cu domnul general!... O să iei masa în camera ta! Noi vom dejuna între bărbați!

— Foarte bine, rîse mulțumit Phleps. Avem unele probleme de pus la punct... Apoi vom avea o mică discuție cu falsul maior von Arnim! Pe urmă, șopti el cu un scurt rîs șăgalnic, vă voi face, stimată domnișoară, o vizită personală... Strict personală... Pentru a-mi prezenta omagiile...

*

* *

Regman își privea din ce în ce mai des, neliniștit, ceasul. Ora stabilită pentru primirea noilor dispoziții se apropia vertiginos și căpitanul, care ar fi trebuit să le primească, să le interpreteze și să stabilească rolurile pentru îndeplinirea lor, întîrzia să sosească. Fără să cuteze să și-o mărturisească, Regman simțea tot mai limpede că șeful său nu va mai veni, că ceva s-a terminat în mod iremediabil, și că va trebui să se descurce singur pentru a termina această misiune. Și, în același timp, el trebuia să recunoască faptul că se simțea nervos și neliniștit, cum nu se simțise poate niciodată. „Asta-i, se gîndi el. Răspunderea. E ușor cînd altul gîndește și altul răspunde. Greu cînd ești singur, de capul tău!“ Își mai privi o dată ceasul apoi se grăbi să urce scara și să se afunde în ascunzișul unde se afla aparatul de emisie-recepție. Se pregătise pentru o lungă așteptare, dar, spre marea sa surprindere, îndată ce arătătorul ceasornicului său indică ora stabilită pentru comunicare, semnalul de chemare al aparatului îl avertiză că este căutat. Comunicarea era scurtă, fermă, clară: Pînă la orele 14 (ora României) veți fi în afară de o rază de cinci kilometri de zona indicată în raportul vostru. Mîine, la 5,30 veți fi gata de îmbarcare la punctul...! și urmau coordonatele unei zone localizate la aproape 10 km de castel.

Regman știa ce înseamnă un astfel de ordin. Raportul lor a produs efectul dorit. *„Cazanele iadului“* și tot ceea ce se află în jurul lor pe o rază de cinci kilometri, deci inclusiv castelul și șura părăsită în care se aflau, vor fi rase de pe suprafața pămîntului. Desigur, își spunea el, printr-un bombardament aerian. Cu ce forțe? se întrebă el, coborînd scara. Apoi dădu din cap, supărat: „Ce, asta-i treaba mea?“ Pe urmă se gîndi cu o strîngere de inimă: Și bucătăreasa Iulișca? Și omul ăsta, Pișta, care-l salvase la greu? Și fata aceea drăguță, fata contelui? Și căpitanul Popa, care se afla undeva pe aproape, poate rănit, poate incapabil să meargă? Poate să-i părăsească? Pentru a-și salva pielea? Nu, își spuse el, hotărît. Niciodată! Ori cu toții, ori nici unul!“

În clipa aceea Pișta îi făcu semn să fie atent, și Regman armă încruntat pistolul mitralieră: „Ce dracu o mai fi și asta?“ Apoi desluși și el tropot de copite. „O fi căpitanul“ își spuse el plin de speranțe. Dar Pișta, care pîndise printr-o crăpătură a zidului, se îndreptă spre ușă: „Domnișoara Evelyn“ spuse el, liniștit.

Iar Regman fu străfulgerat deodată de certitudinea că nu-l va mai revedea niciodată pe căpitanul Popa.

29

Căpitanul Popa străbătu încet bezna în care se prăbușise, apropiindu-se treptat de suprafața luminoasă unde viața obscură și latentă dobîndește conștiința propriei sale existențe, așa cum un scafandru scufundat în apele negre și nemișcate ale adîncului misterios e ridicat lent spre suprafața pătrunsă de lumină. Simți la început că există, că bezna în care e întins, inert și neputincios, nu e moartea, sau nu e încă moartea, cînd fu străbătut de o durere sfîșietoare, care îi fulgeră întreaga ființă ca un fier roșu straniu, capabil să pătrundă în același timp în fiecare celulă. Apoi, străbătînd parcă prin crăpăturile produse de durere în crusta inconștienței, începură să pîlpîie în creierul său (ostenit ca de un efort teribil, vlăguit așa cum nu mai fusese niciodată, golit de gînduri, de idei, de structurarea percepțiilor, poate și de sînge) vagi ecouri ale propriei sale fiziologii: zumzetul ritmic al sîngelui în urechi, bătaia de ciocan ascuns a inimii, amețeala necunoscută a trezirii din leșin, senzația de răscolire profundă și nevoia de a voma. Treptat, ecourile nelămurite ale propriei ființări fură urmate de semnalele încurcate, obscure, greu de înțeles și imposibil de așezat în structuri logice, comprehensibile, ale existenței realității înconjurătoare: un sîsîit lent, obsedant, monton, ca al aerului care iese dintr-o minge de fotbal, silabele detașate, fără sens, ale unor cuvinte abia șoptite,

un vag clinchet metalic, de parcă cineva ar fi aruncat unele peste altele săbii ușoare, flexibile. Și peste un timp care i se păru lui Popa nesfîrșit, primul cuvînt izbucnit ca lumea din haosul primar: „Tampon!“

Cînd începu să-și revină și să aibă conștiința incipientă a propriei identități se crezu întors în prima copilărie, în mijlocul celorlalți copii, a fraților săi numeroși, în jocurile lor complicate și neînțelese, și se trezi la identitatea sa reală doar cînd reuși să-și crape ochii și să-l deslușească vag pe omul în halat alb care se apleca peste el și care, probabil, îi ridicase pleoapele cu degete experte, făcîndu-l să descopere lumina și capacitatea sa de a vedea. La început nu deslușí decît strălucirea foarte vie, aproape dureroasă, a ochelarilor omului în alb, apoi fața lui severă și anguloasă, ca să vadă pînă la urmă și ochii bărbatului, în care descifră parcă o milă vagă. Și-i înțelese limpede cuvintele șoptite în germană:

— Iartă-mă că te-am readus la viață. Eu sînt medic și asta-i datoria mea. Mai departe...

„Unde mă aflu oare și ce s-a întîmplat — se întrebă vag, fără prea mult interes, Popa. De ce omul acesta afirmă că m-a readus la viață? Și dacă m-a readus realmente la viață, de ce se scuză?“

În clipita aceea, căpitanul se trezi deplin. „Da, se întrebă el, conștient de identitatea sa ca și de întîmplările prin care a trecut, am încercat să ajung în porumbiște! Am fost izbit de ceva. Probabil de un glonte, căci am auzit îndată zgomotul rafalei. Și mi-am pierdut cunoștința... Acum, sînt în mîinile nemților.“ Îl cuprinse un profund sentiment de neputință care se transformă pe neobservate într-o neagră deznădejde. „N-am reușit, își spuse el în gînd. Misiune eșuată! La un pas de reușită! Cînd știam tot ceea ce trebuia să știu! Cînd puteam lămuri misterul *Cazanelor iadului!* Și să facilitez preîntîmpinarea acțiunii lui Phleps!“... Asaltat de deznădejde, în mintea sa se făcu deodată lumină: „Dar Regman? tresări în el întrebarea. Ce s-a întîmplat cu Regman? A fost prins și el? Sau a scăpat și a făcut ceea ce trebuia să facă: a transmis mesajul!“ Speranța firavă că s-ar putea ca sergentul să fi scăpat îi dădu noi puteri. Își deschise ochii și-l privi pe medicul care își strîngea instrumentele. În spatele său trebăluia un alt om în alb, probabil infirmierul, căruia nu-i deslușea însă chipul, în timp ce fața medicului o vedea limpede. O față obosită, de om aproape bătrîn, condamnat de ani de zile să îngrijească răniți gravi, aflați pe moarte, să asiste neputincios la suferințele lor, să audă în vis urletele lor de durere. Se trezi șoptind în limba germană:

— E grav, domnule doctor?

Medicul se plecă spre el, prefăcîndu-se că examinează pansamentul care îi strîngea partea de sus a toracelui și abdomenul, și spuse foarte încet, dar clar, în glas cu părere de rău:

— E grav! Dar e și mai grav că ai fost prins de SS-iști!

În clipa aceea un soldat apăru fulgerător lîngă medic și-i puse mîna pe umăr:

— Domnule doctor... E interzis să vorbiți cu teroristul! Ordinul domnului general!

— Da, da. Înțeleg, mormăi doctorul plictisit. N-am voie nici să-l examinez? Mi s-a spus că trebuie ținut cu orice preț în viață!

— Natural, se auzi glasul gutural al soldatului. Pentru că e nevoie să vorbească! Dar cu noi, rîse el, mulțumit ca de o glumă bună, nu cu dumneavoastră! ...

Phleps se aflä în tot timpul dejunului într-o dispoziție excelentă, debită nenumărate anecdote în timp ce înfuleca mult și cu vădită plăcere și golea un pahar după altul, în timp ce ofițerii invitați, la dorința expresă a generalului, la acest festin se vedeau siliți să rîdă, prefăcîndu-se veseli, și să bea necontenit, urmînd exemplul aghiotantului lui Phleps, care le atrăsese atenția că generalul nu rabdă ca cineva să stea la masă fără să bea în pas cu el, dar că se înfurie dacă s-ar întîmpla ca vreunul dintre comeseni să se îmbete. Mulți dintre ofițeri, chiar și cei din SS, faimoși prin semeția lor netulburată nici de înfrîngerile de pe front, se găseau într-o stare de spirit puțin potrivită pentru libațiile colective ca cea la care îi invitase generalul. Unii se întorceau de pe front și erau plini de îngrijorare, rumegînd în tăcere informațiile pe care le dețineau cu privire la desfășurarea operațiunilor, alții se pregăteau să plece la unitățile lor din prima linie și se gîndeau cu groază la iadul care-i așteaptă, cei mai mulți însă doreau să caute doza cotidiană de optimism și de uitare în alcool, dar își aminteau de avertismentele lui Knaust și se căzneau să păstreze o măsură care îi enerva. Trecuse de 13,30 și dejunul era în toi cînd Phleps socoti că se află exact în dispoziția sufletească necesară pentru a-l ancheta pe falsul maior von

Arnim, care, spre marea sa satisfacție, îi căzuse pe neașteptate în gheare. Pe neașteptate, deoarece Phleps îl crezuse destul de deștept ca după ce fusese descoperit că nu e ofițerul pe care îl juca (și își putea da seama ce consecințe avea această descoperire dacă e capturat) să dispară fără urme și să apară oriunde în lume în afară de zona în care opera el, Phleps, pe care îl umilise reușind să-l facă să creadă că e realmente maiorul von Arnim, de a cărui încredere își bătuse joc folosind-o pentru a-i răscoli documentele secrete, și a cărui poftă de răzbunare o ațîțase la maxim. Dar tocmai faptul că spionul descoperit nu dispăruse ci rămăsese în zona sa de operații, fiind descoperit tocmai în sectorul din apropierea *Cazanelor iadului* îl făcea pe Phleps să creadă că spionul avea o misiune foarte importantă, probabil legată chiar de rampele sale de lansare, căci altfel s-ar fi mulțumit cu documentele secrete obținute și ar fi dispărut fără urmă. Ceea ce îl îngrijora pe general și ceea ce voia să smulgă cu orice preț de la prizonier se reducea la cîteva întrebări pregătite deja și gata formulate în mintea sa. 1. Ce reușise să afle spionul despre *Cazanele iadului?* 2. Ce izbutise să transmită șefilor săi pînă în momentul capturării? 3. Dacă a avut sau nu complici, și în caz afirmativ unde se află ei? După ce va răspunde la aceste întrebări, își spunea generalul (absolut convins că în cel mult o oră va avea neîndoelnic răspunsurile dorite, căci era sigur de eficacitatea fără greș a metodelor de anchetare folosite de călăii săi) spionul își va primi pedeapsa meritată (care, în mintea lui Phleps nu putea fi decît ștreangul, onoarea plutonului de execuție și a glontelui fiind rezervată inamicului capturat în uniformă, în nici un caz unui spion dovedit, demn de cel mai profund dispreț și de un sfîrșit umilitor). Făcu deci semnul convenit cu Knaust, care se grăbi să-i avertizeze pe cei doi ofițeri SS specializați în anchete și pe medicul militar care-i acordase prizonierului primele îngrijiri, să-l urmeze pe general în biroul său. Ajunși în vasta sală Phleps se așeză satisfăcut la biroul masiv, lăsîndu-i pe subalternii săi în picioare, apoi făcu un semn scurt unuia dintre anchetatori:

— Să fie adus spionul!

Medicul, care blestema ziua care l-a aruncat în apropierea lui Phleps, trebui să-și adune tot curajul pentru a îndrăzni să aducă o obiecție timidă.

— Domnule general, spuse el, prizonierul e foarte grav rănit. A fost izbit în plin de rafală. Un glonte a pătruns în șira spinării, în regiunea lombară. Altul i-a perforat stomacul, în vecinătatea cardiei. Al treilea a trecut prin lobul stîng al ficatului... Omul nu ar putea fi salvat nici de cel mai bun chirurg de la Berlin! E o minune că mai trăiește! Dar transportarea pînă aici i-ar putea fi fatală! Eu nu garantez să ajungă pînă aici viu! Ar putea fi anchetat, poate, acolo unde se află... În subsol.

Phleps avea neapărat nevoie să-i smulgă muribundului cele trei răspunsuri pe care le dorea. El nu era nici lipsit de inteligență ca să nu înțeleagă că medicul avea dreptate. Dar era prea orgolios ca să accepte să fie contrazis de un subaltern. El era *Obergruppenführer SS*, și avea, natural, totdeauna dreptate, cu excepția cazului neverosimil că ar fi ajuns în contradicție cu Führerul sau cu *Reichsführerul SS* Himmler! Așa că îi porunci medicului tăcere printr-o simplă mișcare plină de dispreț, și hohoti:

— Zău? Nu crezi, doctore, că ți s-au cam muiat balamalele? Că ai o milă exagerată față de un spion periculos! Ai noroc că am alte treburi, căci altfel aș cerceta puțin de unde vine această milă! Cît privește pe spion, să n-ai nici o grijă! Îi cunosc bine pe valahi! Am crescut printre ei, aici, în Transilvania! Sînt rezistenți ca niște pisici! N-o să crape! Ba o să încerce să și tacă! Pînă-i vom zgîndări puțin rănile, ca să știe ce-i aceea durere! Și o să moară în ștreang, așa cum merită! Executați ordinul!

Anchetatorul ieși în pas alergător și în liniștea care se lăsă în birou i se auziră pașii tropotind pe culoar și stingîndu-se pe măsură ce coborau în goană pe scări.

Tăcerea stăpîni în vastul birou pînă cînd pe coridor începură să răsune cizmele cu ținte ale soldaților care cărau brancarda. Atunci Phleps se ridică de la birou și se propăpi în mijlocul sălii, privind cu un rînjet rău rănitul întins pe targa așezată de cei doi soldați la picioarele sale. Glasul său plesni scurt, ca un bici:

— Ei, domnule maior von Arnim! Așa-i bine?!

Popa își întoarse cu greu privirea spre Phleps și cu un efort teribil se sili să zîmbească, dar nu răspunse.

Phleps vorbi amenințător:

— Ești grav rănit! Vei supraviețui doar dacă te transportăm cu avionul la un spital bine utilat, ca să fii operat

La Cluj sau la Tîrgu Mureş! Altfel, *kaputt!* Ca să te salvez, îmi vei spune tot!

Rostise cuvîntul *kaputt*, pe care-l ura din tot sufletul pentru că devenise expresie a disperării, a pierderii încrederii în biruinţă, în Reich, în Führer, în noul Ev Mediu, în statul SS model! Dar Phleps era prea enervat ca să-şi dea seama ce cuvînt folosise, şi enervarea sa spori cînd văzu zîmbetul plin de dispreţ cu care Popa îi primi cuvintele:

— Vreau să ştiu ce ai căutat în pădurea unde ai fost capturat? Ce ai văzut acolo? Ce ai comunicat şefilor tăi? Unde-s ascunşi complicii tăi?

Zîmbetul rănitului făcu să i se urce tot sîngele în cap şi să simtă că se înăbuşă de furie.

— Aşa! Mai şi rînjeşti! urlă el. Kraus — ţipă el spre anchetator cu glas foarte strident — ia smulge-i pansamentul! Să vedem dacă e într-adevăr rănit!

Anchetatorul se apropie de rănit, se plecă peste el şi căută capătul feşii. Apoi înmărmuri. Înmărmuri şi Phleps şi uită imediat de Popa. Căci în jurul castelului începură să bubuie tunurile antiaeriene plasate în parc, iar de pe acoperiş să latre mitralierele antiaeriene, în timp ce un muget surd şi puternic de motoare ambalate se prăvăli peste lume şi castelul fu zguduit de explozia primei bombe căzute asupra lui. Phleps văzu zidul dinspre parc al biroului plesnind ca o coajă de ou, tavanul prăbuşindu-se peste biroul la care şezuse cu cîteva clipe înainte şi, sărind peste targă, împingînd în lături pe cei doi soldaţi speriaţi care o aduseseră, se repezi la uşă şi apăsă îngrozit clanţa:

— Atac aerian, urlă el cît îl ţinea gura şi începu să alerge spre scări, în timp ce castelul se zguduia, trosnea şi plesnea, ziduri se prăbuşeau şi gheizere de foc izbucneau de pretutindeni . . .

După ce tatăl ei îi poruncise să se retragă în camera ei şi se închisese în discuţia sa pasionantă cu Phleps, Evelyn urcă scara monumentală spre etajul unde se afla apartamentul ei, cuprinsă de disperare la gîndul că Popa se afla lipsit de apărare în mîinile lui Phleps, frămîntîndu-se, copleşită de sentimentul neputinţei, cum ar putea să-i vină în ajutor. Nu avea altă posibilitate, se gîndea ea febril, decît să încerce să-l găsească pe camaradul căpitanului şi să-l informeze despre cele întîmplate, sperînd că acela, călit de atîtea situaţii dificile prin care au trecut împreună cu şeful

său, va găsi o cale de a acţiona în interesul celui capturat. Nu putu să alunge gîndul că nici Regman nu a scăpat din riscanta expediţie nocturnă pe care au plănuit-o în faţa sa, dar se obliga să păstreze, ca pe-o ultimă speranţă, încrederea că se înşală, că nu e posibil ca ambii bărbaţi să fi fost capturaţi, că mai rămîne o posibilitate de a-l salva pe Popa. Străbătu coridorul, trecu prin faţa camerei sale şi se convinse că uşa e încuiată, împărţi cîte un zîmbet celor două santinele care o priveau în tăcere şi coborî scara de serviciu spre bucătărie. Ştia că Iulişca va fi foarte ocupată, festinul îmbelşugat poruncit de conte punîndu-i la mare încercare priceperea şi hărnicia, şi că o va găsi înconjurată de ajutoare, agitată şi preocupată (căci era mîndră de priceperea în ale bucătăriei, de savoarea excepţională a bucatelor gătite de ea, de rapiditatea cu care putea înjgheba un ospăţ care ar fi cerut zile şi nopţi de agitaţie şi de pregătire) dar nădăjduia că va putea schimba cu ea cîteva cuvinte în patru ochi, fără să fie surprinse de nimeni. Credea că pe Regman îl va putea regăsi, dacă reuşise să evite soarta lui Popa şi să scape din cercul urmăritorilor, în şura părăsită unde s-au ascuns de cînd au trebuit să fugă din castel, dar dorea să evite orice pierdere de timp, orice căutare inutilă, pentru că simţea că timpul ce-i stă la dispoziţie e extrem de scurt şi că el trebuie folosit cu grăbire şi eficacitate. Reuşi într-adevăr s-o smulgă pe cîteva clipe pe bucătăreasă dintre cratiţele ei şi să discute cu ea în cămară, unde s-au dus sub pretextul că trebuie să găsească o mirodenie insistent cerută de tatăl ei, dar din nefericire trebui să constate că Iulişca nu şi-a mai revăzut fratele, nu ştie de nici un nou adăpost al celor doi urmăriţi, după cum nu auzise nimic nici despre capturarea lui Popa, la aflarea căreia izbucni în plîns. Evelyn constată deci că nu poate face altceva decît să alerge la şura părăsită ca să-i găsească pe Regman şi pe Pişta, cu speranţa că cei doi bărbaţi vor găsi vreo cale de a veni în ajutorul lui Popa. Străbătînd cîmpul în goana calului, Evelyn văzu un şir lung de soldaţi din SS înaintînd din toate părţile spre castel, cu intenţia evidentă de a-l închide într-un cerc impenetrabil, zări cîteva unităţi instalate în curtea castelului şi în zona limitrofă a parcului, şi se gîndi că va fi foarte anevoioasă, dacă nu imposibilă, pătrunderea spre locul unde se afla Popa şi scoaterea lui din captivitate. Dar nu cedă deznădejdii, trebuia să rămînă tare pînă în ultima clipă, trebuia

să-și păstreze mintea limpede pentru a găsi soluții, modalități de acțiune, și izbi cu putere calul cu călcîiele, silindu-l să zboare ca gîndul. Crezu că soarta îi devine din nou prielnică atunci cînd dădu de Regman și de Pișta, dar văzu și disperarea vădită a sergentului cînd află capturarea căpitanului și, privindu-și nervos ceasul, constată că trecuse de ora 13. „Vai, nu mai avem nici un ceas", oftă el cu ciudă, și se prefăcu a nu auzi întrebările fetei cînd insistă să afle la ce se gîndește. Evelyn nu înțelese că Regman îl iubește prea mult pe Popa pentru a putea cumpăni lucid dacă există o posibilitate cît de mică pentru a-l salva pe căpitan sau nu, că el va încerca să facă ceva, să nu aștepte pasiv împlinirea fatalității, chiar dacă nu există nici o șansă de reușită, și atunci cînd îl văzu punînd mîna cu hotărîre pe pistolul mitralieră și strigînd „haideți, duceți-mă imediat acolo, calul ăsta-i destul de voinic ca să ne poarte pe amîndoi", ea rămase convinsă că sergentul are un plan de acțiune, că știe cum să procedeze, că există o șansă. Ochii începură să-i strălucească, inima i se umplu de speranță, și aruncă o privire mînioasă spre Pișta cînd acesta îl întrebă pe Regman cu glasul său cumpănit: „Ce ai de gînd să faci?" Rămase uimită cînd auzi însă răspunsul sergentului: „Nu știu! Să ajung acolo, apoi voi vedea!" Sub șocul constatării că bărbatul în care își punea toată speranța nu știe nici el ce să facă, Evelyn deveni deodată practică și realistă. „Va fi greu să ajungi acolo. Castelul e înconjurat de soldați. De un cerc neîntrerupt de soldați... Va trebui să aștepți noaptea... Să treci printre ei neobservat... Eu te aștept la intrarea de serviciu și te ascund în bucătărie... Le voi pîndi toate mișcările... Mă va ajuta și Iulișca!... La momentul prielnic, vei intra în acțiune!"

— Nu, spuse Regman privindu-și ceasul, înfrigurat. Avem cam o jumătate de ceas... După aceea... După aceea castelul nu va mai exista... Nici *Cazanele iadului*, nici nimic, pe o rază de cinci kilometri!

Evelyn îl privi cu groază:

— Dar... într-o jumătate de ceas! Într-o jumătate de ceas nu se poate face nimic!

— Nu știu, spuse răgușit Regman. Trebuie însă să încercăm!

Deschise grăbit poarta și alergă spre cal, ascunzînd pistolul mitralieră sub sumanul peticit. Evelyn îl urmă ca într-un vis. Pișta alergă după el strigînd: „Stai, omule! Așa nu ajungeți acolo! Ia de aici, din buzunarul meu, *Ausweis*-ul nemțesc! Poate reușiți!

Evelyn făcu tot ce putu pentru a-și grăbi calul. Dar animalul era ostenit și-i venea greu să alerge cu doi călăreți în spate. Regman privea fix înainte, ferindu-se să se mai uite la ceas, simțind că arătătorul cel mare înaintează vertiginos, că nici o putere și nici o dorință, nici o rugă și nici o disperare nu poate opri trecerea timpului, și că nu vor putea sosi la timp, nu fac altceva decît să alerge în mod inutil spre propria lor moarte. Gîndul acesta îi străpungea creierul ca un pumnal de foc, și sentimentul neputinței fierbea în el ca un clocot de lavă.

Cînd primul soldat din cercul din jurul castelului ridică mîna poruncindu-le să se oprească, Regman avu impulsul de a izbi calul cu călcîiele, de a-l sili să sară asupra omului cu cască, să treacă peste el, zdrobindu-l, să zboare spre castelul blestemat. Dar Evelyn văzu pistolul mitralieră al soldatului îndreptîndu-se spre ei, alți doi sau trei soldați ridicînd amenințător armele, și trase cu putere de hățuri făcînd calul să se oprească brusc, ridicat pe picioarele dindărăt. În secunda aceea Regman, privind spre castelul la care știa că nu va mai ajunge, zări stolul uriaș de avioane coborînd cu viteză nemaivăzută spre ei, văzu țiglele zburînd, pămîntul țîșnind spre înalt și soldații prăbușindu-se sub ploaia de gloanțe a mitralierelor și tunurilor, auzi bubuitul greu al tunurilor antiaeriene din apropiere și văzu bombele uriașe căzînd peste castel și în jurul lui, văzu trombele uriașe de flăcări și desluși într-o miime de secundă cum o parte din castel izbucnește într-o săritură grotescă, spre cer, văzu alte bombe căzînd ca ouăle unor gigantice păsări apocaliptice și se aruncară la pămînt, înfigîndu-și obrazul în iarbă. O clipă se făcu o tăcere neverosimilă și Regman își ridică ochii la două degete de pămînt, văzu soldați zbătîndu-se sfîșiați și o zări pe Evelyn ridicîndu-se, apucînd înfrigurată pistolul mitralieră căzut al soldatului care-i oprise și din care nu mai rămăseseră decît cîteva zdrențe de carne însîngerată, văzu un alt stol de avioane repezindu-se spre *Cazanele iadului*, o clipită îi străfulgeră în privire silueta subțire a fetei care alerga spre castel, apoi fu izbit de ceva și mai auzi doar un tunet prelung, repetat ca de niște ecouri diabolice, și își pierdu cunoștința...

Phleps coborî în goană scările și văzu poarta grea a castelului sfărîmîndu-se în mii de așchii care umplură holul imens țiuind ca un roi înnebunit de viespi uriașe, văzu flăcările roșii ale exploziilor din curte și din aripa din care se salvase, auzi un trosnet înspăimîntător și întorcîndu-se văzu scara monumentală invadată de trombe mari de flăcări, îl auzi o secundă pe conte urlînd îngrozitor în timp ce era sorbit de iadul lor, și se lipi de unul din uriașii stîlpi de granit care susțineau holul, gîndindu-se, cuprins de spaimă, că singura sa șansă de a supraviețui e aceea că puternica, solida coloană va rezista. Și atunci o zări pe Evelyn străbătînd zidul de flăcări și izbucnind în hol, neatinsă ca printr-un miracol, strîngînd în mînă un pistol mitralieră, și-i auzi țipătul:

— Unde-i prizonierul?

„Asta e, își spuse Phleps, pentru criminalul ăsta își riscă ea viața! Uite, dom'le", se gîndi el, și îi venea, în ciuda situației dramatice în care se afla, să rîdă. O privi pe Evelyn cu un zîmbet strîmb și nu-și recunoscu nici el glasul cînd scrîșni:

— E acolo — și arătă spre aripa prăbușită într-un ocean de flăcări — dar n-a rămas din el decît cenușă!

Văzu chipul fetei schimonosindu-se de ură și de scîrbă, văzu mîinile ei crispîndu-se pe armă și ridicînd-o, și se gîndi o secundă că fata nu știe cum să mînuiască pistolul și nu-i poate face nimic.

În clipa aceea supremă o nouă bombă uriașă căzu peste castel, străbătu toată clădirea, sparse tavanul de piatră al holului și se adînci în pardoseala de marmură, totul într-o miime de secundă, pentru a izbucni apoi cu un răget infernal, insuportabil transformînd totul într-o vibrație nemaipomenită de foc...

*

* *

A doua zi, așteptînd să se crape de ziuă și pîndind zgomotul ușor al avionului care urma să se lase pe locul indicat în ultimul ordin primit înainte de declanșarea bombardamentului care a ras de pe fața pămîntului rampele lui Phleps și castelul contelui Korniss, Regman era atît de marcat de încercările din ziua precedentă încît nu era capabil să integreze într-o imagine comprehensibilă întîmplările prin care a trecut. Știa doar că Popa nu mai trăiește, vedea doar dealul sub care se ascundeau *Cazanele iadului* înlocuit printr-un uriaș crater din care, sub loviturile bombelor, izbucnise vulcanul zecilor de tone de exploziv îngrămădit în rachetele lui Phleps, castelul Korniss ridicîndu-se de la pămînt pe aripi uriașe de explozii roșii și năruindu-se apoi ca o alcătuire de fum, de cenușe și de mîl fierbinte. Evelyn trecînd prin zidul de flăcări pentru a nu se întoarce niciodată, zecile de cadavre sfîșiate de explozii care au rămas din trupa *Obergruppenführerului*, sutele de țărani mînați de jandarmi ca să scormonească ruinele pentru a scoate cadavrele, și care nu găseau decît cîte un pumn de cenușă, rămășițe de cîrpe arse ori oase calcinate, drumul său bezmetic prin înserare, sub palele de fum cu care vîntul învăluia lumea...

S-a trezit noaptea tîrziu, constatînd cu uimire că nimerise, nici el nu știa cum, la marginea de pădure unde înainte de zori avea să sosească avionul promis. Așteptă așa, golit de gînduri, de sentimente, încercînd să uite imaginile de groază care se zbăteau în jurul său ca niște arătări apocaliptice.

Apoi desluși zgomotul avionului și se ridică în picioare, își scoase cămașa albă, țărănească, și începu s-o fîlfîie ca să-și indice prezența. Avionul fragil, cu aripi disproporționat de largi, ateriză lin, ca o barză uriașă. Pilotul coborî cu precauție, strîngînd sub cot pistolul mitralieră.

— Eu sînt, dom'locotenent, strigă sergentul. Sergentul Regman. Pe care l-ați adus...

— Unde-i căpitanul? îl recunoscu vesel pilotul. L-a apucat somnul? Du-te de-l trezește, că mă grăbesc!

— Greu, dom' locotenent, spuse încet Regman, în timp ce o lacrimă grea, bărbătească, începu să-i lunece pe obraz. Din somn ca al lui, nimeni nu se mai trezește...

Pilotul își plecă încet capul:

— Asta-i, mormăi el. Așa-i războiul... Păcat de el, băiat bun... Fie-i țărîna ușoară!

Regman se uită îngîndurat în zare, de unde mai suiau lent și greoi trîmbe de fum.

— Dom' locotenent, începu el cu glas sugrumat. Ce a fost chestia aceea de ieri? Iadul acela?

— A? Chestia de ieri? rîse pilotul fără veselie. Un bombardament, băiete. Un bombardament de rutină. Cum sînt, pare-se, cu zecile pe zi... După cîte știu, voi ați desco-

perit ceva ce trebuia distrus în fașe... Și un aeroport la Reghin... Comandamentul nostru suprem i-a informat pe Aliați... Apoi, dracu' știe... Au trimis englezii o escadrilă! Și ce-a mai fost ai văzut! Iar la Reghin au fost rase, pe sol, șaizeci de avioane nemțești! Ei, asta-i! Iar noi s-o cam luăm la picior, căci se crapă de ziuă.

Sfîrșit

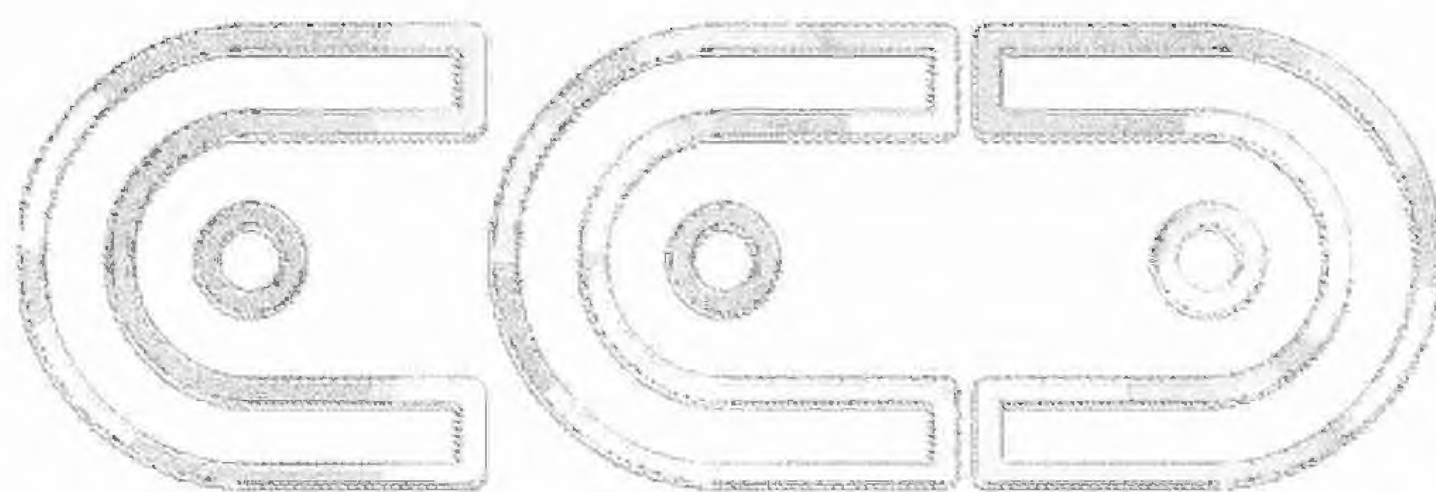
Lector: ANA MARIA BOARIU
Tehnoredactor: L. HLAVATHY
Apărut: 1984. Bun de tipar: 12. 01. 1984
Comanda nr.: 1774. Coli de tipar: 12,25
Hîrtie: velină 60 g/m². Format: 54×84/16

Tiparul executat sub comanda nr. 611/1983
la ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ CLUJ,
Municipiul Cluj-Napoca
B-dul Lenin nr. 146

Republica Socialistă România

Scanare și prelucrare digitală

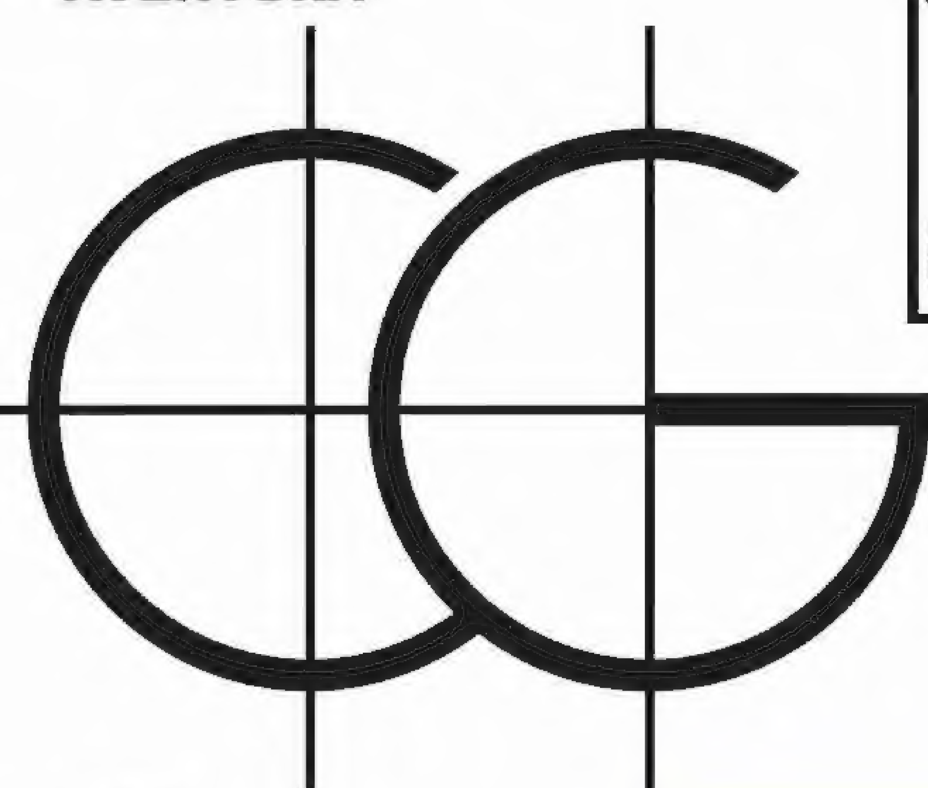

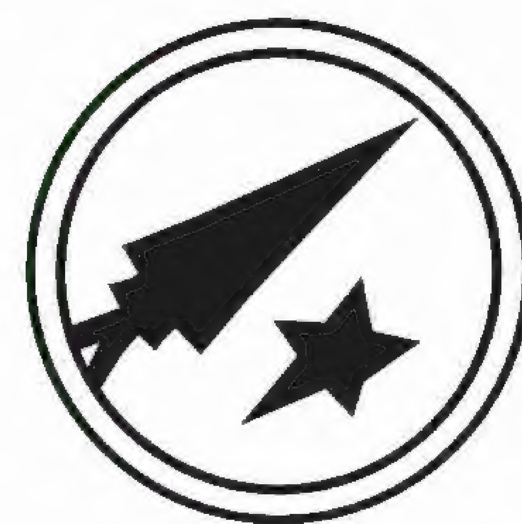
de

Anonim

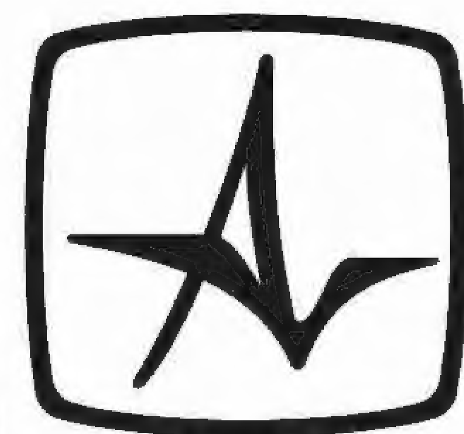

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

